This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

A 409043

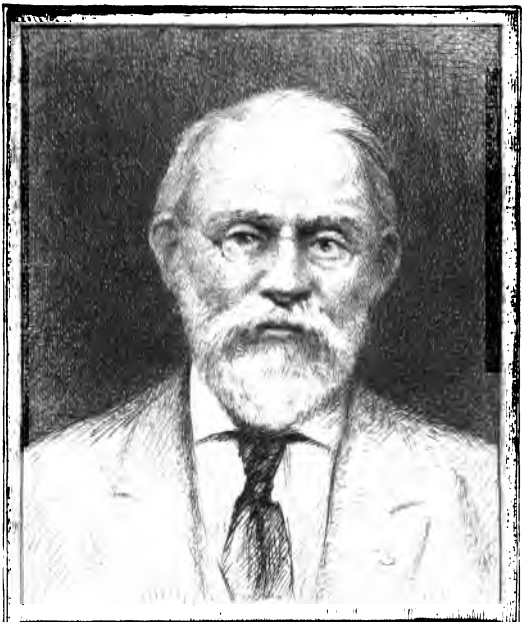

SILAS WRIGHT DUNNING
BEQUEST
UNIVERSITY OF MICHIGAN
GENERAL LIBRARY

GR
210
.K9

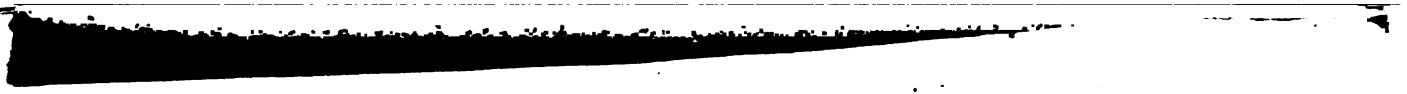

Molbo- og Aggerbohistorier

samt

andre dermed beslægtede fortællinger.

Samlede af folkemunde

ved

Evald Tang Kristensen.

Anden samling.

Pris: 1 kr. 25 øre.

Forfatterens forlag.
Jacob Zeuners bogtrykkeri.
Århus. 1905.

Molbo- og Aggerbohistorier

samt

andre dermed beslægtede fortællinger.

Samlede af folkemunde

ved

Evald Tang Kristensen.

Anden samling.

Forfatterens forlag.
Jacob Zeuners bogtrykkeri.
Århus. 1903.

GR
210
.H93
V.2

Eftertryk forbydes.

ming
39
3
39883

Forord.

Hvad jeg 1892 skrev om vore molbohistorier i efterskriften til den 1ste samling, jeg da udgav, altså for over 10 år siden, det gjælder også fuldt ud for denne nye samling, der for mit vedkommende danner afslutningen af arbejdet på dette område. Denne nye samling bliver derfor også ledsaget med register over kilderne, hvoraf jeg har øst, og henvisninger til forud trykte kilder af den art.

Man har modtaget 1ste samling ret gunstigt, endog bedre end jeg havde tænkt, og derfor drister jeg mig nu til at komme med fortsættelsen. Men jeg beder på forhånd om, at man vil gjøre sig kjendt med ovennævnte efterskrift, inden denne ny samling tages i brug, for at forebygge al misforståelse. At der forekommer en hel del varianter til historier i 1ste samling, vil ikke undre den opmærksomme og kyndige læser, han vil ikke anse dem for at være unyttige, tværtimod for at være særdeles gode til at give fyldige billeder og karakteristiske belysninger af, hvordan sådanne småting har kunnet forme sig i forskjellige egne. Alle de, der vil bruge historierne til gjenfortælling, kan meget let ud af disse om end noget jævnlig uensartede varianter danne sig en hovedform for historien, hvilken han altså kan have lov til at betragte som grundformen, hvoraf de mange nydannelser eller nydigtninger er udsprungne.

Historierne er her ordnede næsten på selvsamme måde som i 1ste samling, hvilket vil forøge overblikket over stoffet og hjælpe til at lægge alle varianterne til rette. Jeg har ikke i mellemtiden kunnet finde nogen bedre ordning. Der er kommet et par små grupper til: Bagvendt tale og tvetydig snak, da de egentlig hører herhen, og jeg ikke kunde finde noget bedre sted i mine samlinger til dem. Derimod har jeg givet afkald på her at medtage en hel del historier under gruppen: Æventyrlige løgne, da de er blevet indordnede i mine store æventyrsamlinger. Der er en stor masse af dem, og hvis de skulde nogenledes fyldig have været fremviste her, vilde de have fyldt uforholdsmæssig meget i denne lille bog. I 1ste samling er der også givet ret gode prøver af den slags. En anden gruppe: Lögnevrøvl, har jeg også givet helt afkald på. Noget deraf vil findes i Almueliv, tillægsbind 4 og en enkelt del i Danske skjæmteviser (under no. 84).

Af S. Grundtvigs utrykte samlinger har jeg atter denne gang brugt lidt. Men det allermeste har jeg selv optegnet. Det er meget lidt, jeg har fået sendt fra andre optegnere, og i de sidste år er der ad den vej aldeles intet fremkommet.

Alle disse historiers ælde er meget forskjellig. Nogle er meget gamle, eftersom der findes sidestykker til dem i den ganske verden. Andre er meget nye, men dette er der i og for sig ikke noget at indvende imod; når de blot kunde passe nogenlunde i rammen, måtte jeg have dem med. At der både i Jysk almueliv 1—6 og i dette værks tillægsbind 1—6 findes ikke lidet, der godt kunde have været taget med her, vil læseren snart opdage, og man vil da kunne i nogen måde bebrejde mig denne spaltning af stoffet. Men for mig var der et hensyn, som absolut gjorde sig gjældende, og som jeg ikke måtte overse. Der skulde i Almueliv, når der skulde gives et fyldigt billede af det, der i dette værk tilsigtedes: Fremstilling af almuens liv og tanker, være billeder også af det molboagtige i det danske (jydske) folk.

At jeg ikke alene har holdt mig til Jylland, men har taget stof fra hele landet, vil sagtens findes at være i sin orden. Dog er stofmængden rigest fra Jylland, både fordi jeg har samlet mest dær, og tillige fordi dér har været mest at opdrive.

Når jeg i noter har henvist til Tuxens molbohistorier, må jeg gjøre opmærksom på, at der menes udgaven af 1866 (med illustrationer af Blache). Af andre bøger, hvori der findes sådanne historier, nævnes her kun: S. Grundtvigs Gamle danske Minder. 2den samling. Kjöbenhavn. 1857. Arne: Fortællinger, sagn og æventyr (tra Slagelse-egnen). Slagelse. 1862. Øen Anholt i sagn og sæd. Kjöbenhavn 1891. Vore fædres kirketjeneste. Århus 1899. Danske Skjæmtesagn I. Århus 1900.

Den 1ste oktober 1903.

Evald Tang Kristensen.

1. I hjemmet.

1. Uhørlig banken.

En bondedreng havde tilligemed sine kammerater været ude at lege på gaden til langt ud på natten. Da han kom hjem, var folkene i seng. Han gik da hen og bankede på stuedören, for han skulde ligge inde i stuen, men så sagte, at det næppe var til at høre. Lidt efter hørte manden det dog småbanke igjen, gik hen og åbnede dören og sagde, da han så, det var drengen: »Nå, det er dig, men hvorfor banker du ikke på, så man kan høre det?« — »Nej«, sagde drengen, »for så var jeg bange for, at jeg skulde vække jer.« Hindholm skole. Hans Mortensen. Næstelsø.

2. Den reddede kakkelovn.

En gammel kone gik med indbundet ansigt. Moder spurgte hende, hvad hun var kommen til, og nu sagde hun: »Det er ellers nogen rigtig dejlige törv, jeg har, ja det er såmænd, og i sådan en mild vinter kan man godt hjælpe sig med bare törv, det er så nemt, det er både savet og hugget; men det kan alligevel gå galt. Forgangen aften som jeg sidder inde i stuen i mørkningen og skal lige til at rejse mig for at tænde lys, så begynder det at knække og knalde og hvisle og hvæse inde i kakkelovnen, dog sådanne! Det var en sten — det kan der jo somme tider være i törven — og jeg tænkte: kakkelovnen må du dog redde! Jeg hen og får lukket kakkelovnsdören op, og lige med det samme ryger en stump af stenen ud og rammer mig over det ene öje. Jeg var lige ved at dåne; den slog hul, og ansigtet blev fælt hovent; man må jo være forsigtig, at der ikke skal gå kuld i, derfor binder jeg mig ind; men Gud fader ske lov og tak, at jeg obselverede at lukke dören op! For havde den sten ramt kakkelovnen, så havde den knaldret, sådan som den slog!« Chr. Weiss.

3. Noget nyt.

En kone i *Sydsalling* kom en gang til Skive og kom så ind til en kjöbmand. Der spurgte hun handelsbetjentene, om der ikke

var noget nyt i byen, »for fåer er da så wånt for noget nyt, når a kommer hjem«. — »Jo vist er der«, sagde de begge to meget höjröstede. »Hvad er det da?« — »Det er, at toldbetjenten her har fået et barn i nat.« — »Nøj, nu har a så mænd aldrig hørt magen«, siger hun; »men hvordan kunde det endda gå til?« — »Jo«, siger den ene, »det gik ganske naturligt til, for det blev skåret ud af hans side«. — »Ja, nu kan a mænd forstå det«, udbryder konen, »for han gik jo og var så tyk«. Så kom hun hjem til manden. »Fåer, nu har a endda fået noget nyt at høre, som a har aldrig hørt mage til för«. — »Hm, hvad er det da?« — »Ii, det er ham den tykke toldbetjent, der har fået et barn«. — »Hm, a troede endda ikke, du var så dum«.

pens. lærer Lund, Durup.

4. Den søvnige mand.

Jens Væver i *Møldrup* var meget søvnig af sig. En aften han kom hjem fra Hobro, havde konen stegt en pande flæsk til ham og sat på bordet, og så var hun gået i seng. Han satte sig til at spise, men faldt i søvn midt under arbejdet og sov godt om morgenen med hovedet nede i panden, og flæsket og fedtet hængte ved håret af ham. En anden gang var han ved at mönne. Det var om aftenen, for han begyndte gjærne at arbejde, når andre folk gik i seng. Så blev det for længe, inden törvene kom, og han faldt i søvn og hængte om morgenen tværs over huset med födderne på den ene side og hovedet på den anden.

Johanne Nielsdatter Hald, Agselterp.

5. Målet.

En mand, der skulde måle sin kakkelovn, tog målet med udstrakte arme, mens han råbte: »Luk op, moer, nu har jeg den«. Men hun kom ikke lige straks, og da hun endelig kom, havde han taget armene ned. »Å, fy for Fanden, moer, nu had jeg den«.

Branderup. Haderslev a. Jörg. Hansen.

6. Pølse og garn.

En kone, der ikke var så lidt dygtig, kom ind til hendes nabokone og sagde: »Kan du it sæjj mæ et gåt ro te mi pølls, a hår peeret å pååret dæm, å no kryvver di endda åwen ued å røgen«. Så svarer den anden kone: »Men har du ikke glemt at komme salt i dem?« — »De hår a Wåhærre å dø alldrig håwst opo«. — Den samme kone kom en anden dag ind til nabokonen, og den dag var der netop gået hende noget imod. Så siger den kloge kone: »Ja, git do wa så wåndt som dænd kuen, dæ hå ænndløs gåen«. — »Pyt«, siger den anden, »så ku a røk mæ jæn, så håd a tåw«. — »Tak ska du ha få de gowe rå, no hår a Wåhærre å dø seddet å wonden po de gåen i tåw daww, å hår it ku fonden en ænnd«. — Den

samme kone havde også en datter, der var lige så dygtig som moderen. Den dag hun var 20 år, kom hun ind til hendes moster og sagde: »Måster, no kan a gjö wåst«. — »Så æ do så mænd å en døgtig lelle piig«. Kristen Marie Pedersdatter, Hornslet.

7. De fem retter.

Der var en gang barsel på *Agger*. Da gildefolkene kom hjem, var de allesammen der hjemme nysgjerrige efter at vide, hvad de havde fået til det barsel. En af dem svarede så: »Føst fæk wi feesk, å så feesk, å så fæk wi feesk ijæn å så feesk. Mæn så fæk wi taar tåjjskhwåjer, å haj wi *et* fåt de, så haj wi, så banded han, *et* fåt andt end feesk te æ hejel bassel«. De skulde jo efter skik og brug have fem retter, og dem fik de også.

Lærer Eriksen, Kås, Jetsmark.

8. »De war on gilld, der war wæer å tåål *om*, dæær fæk vi fiir slawwer fesk, tåsk å skååd å skååd å tåsk, å dær war ålder mejer spår o æ søød willeng, end om di war øst åp hær uud we æ loog«.

Skjæmteord om Aggerboerne. Joh. Nielsen.

9. Kjællingernes trætte. A.

To aggerbokjællinger stod og trættedes. Der var passeret en vigtig ting en bestemt dag, men de kunde ikke komme til rette om, hvad det var for en dag. Den ene siger: »De wa dæ*n*d d*å*, æ skræjer soed æpo æ bo*w*er å wænnd s*ø*nder å syed naer«. — »Næjj, de war endt dæ*n*d d*å*«, svarte den anden, »de wa dæ*n*d d*å*, alld æ Agerbo drowwnt o æ ha*w*, å mi ma*n*d drowwnt åsse«. — »Næjj, de æ sku l*ö*wn i di hals, de war endt dæ*n*d d*å*, de wa dæ*n*d d*å*, æ lændt mi gujjmors k*å*er å gøjer (o: gjære) *i*«.

Ane Jensdatter, Jegind.

10. Kjællingernes trætte. B.

Aggerbokonerne skjændes. »Næjj, de war *et* dæ*n*d d*å*, de wa dæ*n*d d*å*, dæ Grö*n*s ko*w* sked i Krææns kallgu«.

L. N. Bærtelsen.

11. De mange Kræner.

Der var så mange Kræner i Agger. »Der var Sønder-Kræn å Når-Kræn å Øøster-Kræn å Wæster-Kræn å mæ å så alld di ajer Kræner«. Han regnede jo op, hvor mange der var.

L. N. Bærtelsen.

12. Katten.

I gammel tid var de *Gabøller* meget plagede af mus, og de vidste ikke, hvordan de skulde blive af med dem. En dag kom der en vejfarende mand ind i kroen, og ham spurgte de til råds. Han tilbød dem så en kat, som han havde og vilde overlade dem,

og den skulde nok drive dem væk, sagde han. Manden rejste, men de havde ikke fået besked på, hvad katten skulde have at leve af. Men så red en af bymændene efter ham for at få det at vide. Da han nåede så vidt, at han kunde se ham, råbte han det hen til ham, og manden svarede: »Mælk og mus«. Men Gabølleren tykte, han sagde: Mand og mus, og så drog han hjem med den besked. Da folkene nu hørte det, vilde de dog have deres grande sammenkaldt, inden de vilde give katten det traktement. De rådslog nu på grandet om, hvad de skulde gjøre, og blev så enige om, at de vilde have katten af med livet. Men da de ikke kunde fange den, så stak de ild på gården, som den var i, for så vidste de, den måtte brænde med. Men da varmen blev for stærk, så katten efter at komme ud. De havde jo lukket alle åbninger så godt de kunde, men den fandt dog et hul og smuttede ud og løb ind i nabogården. Så blev den gård brændt på samme måde og af samme årsag, og sådan gik det med alle gårdene i byen. Endelig fik de katten af med livet, for nu havde de stoppet hullerne forsvarlig, og de vår også heldige med at få livet taget af musene.

Findes også i L. R. Tuxens molbohistorier, men her dog bedre.

13. Faderen, der lo.

Der blev jo talt meget om Gabøl, og folk morede sig noget over dem. Så var der to brødre fra byen, der var kjede af, at de altid skulde høre den snak om de Gabøl grande, og om Gabøl bol, og så fik de i sinde at drage op ad Tyskland til. Men hvor langt de end kom, så havde folk hørt tale om Gabøllerne og vidste god besked med deres bedrifter. Endelig gav de sig på hjemvejen igjen, de indså, at de ikke kunde rejse bort fra deres rygte. Da de så kom til Hjartbro skov, kom deres gamle fader i møde med dem, han havde set dem komme, men han var dårlig gående, og de var så glade ved ham, at de vilde bære ham hjem. De tog da en tveje og stak den ind under hans hoved, og så tog den forreste den tykke ende af grenen på hans skuldre, og den bageste tog de to grene, og de bar da faderen imellem sig. Da de var tæt ved byen kom den forreste til at se tilbage, og så sagde han: »Fader ler, det er nok, fordi han snart er hjemme, se, hvor fader ler«. Men da de kom til hjemmet, var faderen død.

12 og 13 pens. lærer Lars Nörgård, Gram.

14. Det ædte smör. A.

I en gård i *Ulfborg* havde de en hund, der løb hen et andet sted og åd 3 pund smör for dem. Men så fik de den i klemme i en dör, og der klemte de først 3 pund godt smör af den, og bag efter klemte de halvandet pund, der vel var noget grumset, men det kunde da bruges til duelse. Erik Nielsen, Romme.

15. Det ædte smör. B.

Der var bleven 8 pund smör henne for Jens Harpøt i Ringkjøbing, og så troede han hunden til det. Nu var det så heldig, han vidste, hvad hunden vejede, og så hentede han æ Bismark og vejede den. »Passer, 6 pund hund og 8 pund smör«. Jo, så var den sag ren og klar. Md. Agerskov, Lem.

En bismer kaldes for spøg æ Bismark.

16. En nytårsaften.

Siges med tandløs mund. Mæ å så mi søjster, søjster Abelen, ja wi soed jæn dæjjlig nøjorsawten po Hærbøør land i wår æjen hues, fallell. Da wi had så set å spist å æt å dråken ållđ de wi kund eed, så sæjer æ te mi søjster Abelen: »Hør, no bette søjjster, sæjer æ, hwafår en salm ska wi no sjønng å låww å tak Wåhaar få dænd gowe nøjosawtensnæter, wi hår set å fåt?« — »Sågu mollell«, sæjer hon, de wed a't, hwafår en jæn tøkes do?« — »A tøkes, wi skuld sjønng dænd: Hr. Agsel han havde en pintel a stoel. Så ær et min søjjster hon sæjer: Ja, bette søjjster, dænd skal æ et ha nöj aw, no kan do go ued ad di kammer, å så kan do leg a klommer o en te i måår«. Så gik hon ad hende kammer, å æ blöw i minn, hon sang hende salmm, å æ sang min. Soen en nøjesawten had wi, fallell. Æ trower så skam, I for mæ te å li!

Niels Andersen, Søndbjærg.

17. Den ulykkelige dag.

»Æ hår ålder hat så uløkele en då i mi lyw såm dænd gång, æ wild go åp æpå wå låwt å henng nåwe ræwwskend åp. Æ krawlt åp i æ håånboend, mæn di fåbandede håånboend wild endt hållđ, söden do, mi fåer! de wa dænd mjæst uløkele då i mi lyw. Æ fald nejer å æ hååndboend å slow wå låwt i støker, æ fald længer nejer å slov æ hjören å wå bower å wældt æ kållfad, dæ stow æpo en. Æ fald længer nejer å slow wå muers råk i støker, å slow dænd bete Gus hwælp a Åtes ihjæl, såm lo æpo æ træjjwærk. De wa dænd mjæst uløkele då i mi lyw«.

Lærer M. S. Andersen, Thisted.

---

2. Om giftermål.

18. Karlen, der skulde giftes.

Der var en halvgammel gårdmand, som sad enkemand med en voksen sön, og han var helt kvindesky, endda han var hen ved de 30 år. Den gamle var meget bange for at give penge ud, enten

det så skulde være til levemåde eller til at pynte på gården, derfor havde han aldrig nogen ordentligt husholderske, og derfor var alt i huset uhyggeligt og uordentligt. Han sagde derfor til sin sön: »Havde bare moder levet noget længere«. Det forfaldt mere og mere, og til sidst lignede både manden og sönnen fugleskræmsler, og de kunde snart ingen få til at malke. Så siger faderen en dag til sönnen: »Nu er du i den alder, da du burde tænke på at gifte dig«. Han mente som så, at en ung kone nok vilde sætte en bedre skik på det hele. Sönnen vidste ikke, hvad han skulde svare, han tav derfor stille. I lang tid havde faderen ikke andet at tale om, end at Kristen skulde gifte sig, og til sidst blev han kjed af det og spurgte: »Hvordan skal jeg bære mig ad med det?« Så mente faderen dog, at han skulde give ham en håndsrækning, og sagde: »Hvordan du skal bære dig ad? Hvordan bærer andre mennesker sig ad? Du skulde se at blive kjendt med et fruentimmer, sådan blev jeg gift«. — »Ja«, sagde Kristen, »det var også en helt anden sag med jer, for I blev jo gift med min moder, men jeg skulde da tage et helt vildtfremmed fruentimmer«.

Chr. Weiss.

19. »Wa ålld wå foer som du, så wild a stek dem«, siger Harboøreboen. C. A. Th.

20. Hun sad på gulvet.

En pige var henne at besøge sin kjæreste, og da hun kom hjem, spurgte de hende om, hvordan hun huede det henne hos ham. »Jo«, svarede hun, »det var rigtig nogen rare folk, for de lod mig sidde midt på gulvet på en stol og fejede rundt om mig«. Men fordi hun nu ikke havde så megen forstand, at hun rejste sig, medens der blev fejet, så slog kjæresten op med hende.

Nis. Callesen.

21. Begge dele.

En mand havde jordemoder til hans kone. Da han kjører hende hjem, vilde nabokonen ud at spörge til det, om det var overstået, og hvad det blev. Han havde travlt og svarte i en hast: »Begge dele«. Så kommer konen ind og siger: »Å, Herregud, sikket barn den stakkels kone har fået, han sagde, det var begge dele«. Mads Holdt m. fl., Påbøl.

22. Vand i munden.

Der var en kone, hun kunde ikke komme ud af det med hendes mand, han var så urimelig og gnaven, så det var hende umuligt at föje ham. Da fik hun det råd, at hun skulde tage hendes mund fuld af vand. Det råd hjalp, og hun var så glad ved, at han aldrig fornærmede hende siden. Johan Pingel, Ellidshöj.

23. Hvordan han havde det.

Når man spörger en Aggerbo, hvordan han har det, svarer han: »Å, hwådan hår æ et, æ seder mæ mi føøst kowen ino«.

Lærer Pedersen, Kjelstrup.

24. Enkens afskedsord.

Herregud, du hviler gåt, Såren, a mo go hæær å tæsk en gammel kuen po 90 oer; a foer mjælk å brø te mi dåwer, så goer a po de te mæjs, å så foer a de samm ijæn. Herregud, du hviler gåt, Såren«. Sådan sagde en gammel kone om hendes afdøde mand.

Fru Ring, Struer.

25. Hun skulde ned.

En gammel mand i *Janderup* hans kone døde. Så skulde hun jo begraves, men graven var for lille, og de kunde ikke få kisten helt ned. Da den nu var kommen ned i hullet og sad fast der, spørker han til den og sagde: »Hun skal, som han kunde bande herned, for hun var en hård kammerat, da hun var levende«.

Kjöbmand Johan Funder, Hundborg.

---

3. Husbond og tyende.

26. Han vilde tage skylden.

Der var en sölle dreng, der gik og græd ude i marken ved fårene. Så kommer hans husbond, præsten, til ham. »Hvad græder du for, min dreng?« — »Jo, a skal al tid have skyld for al ting, og får så mange hug for det; nu har a hørt, te madammen er tyk, det er a ræd, a skal også have skyld for«. — »Nej, min dreng«, siger præsten, »det skal jeg nok selv tage skylden for«.

Lærer Bisgård, Mejrup.

27. Det følger af sig selv.

Der var en skrædder i *Bæk*, der gik ud at sy som andre skræddere, og det var altid hans mundheld, at han sagde: Det følger af sig selv, det brugte han ved enhver lejlighed. Så havde han en dreng i lære, og han var kommen i tanker om at ville vænne ham af med det. En morgen, da de skal gå fra hjemmet og hen til en gård ved *Nustrup* kirke, hvor de skulde sy, så siger drengen: »Skal a bære æ persejærn?« — »Ja, det følger af sig selv«, sagde skrædderen. Da de kommer til gården, får de deres gode davre og skal nu til at sy. Lidt efter skal skrædderen bruge persejærnet. »Gå ud og læg persejærnet i ilden, dreng«. Han kommer ud i kjøkkenet og gjör en vending der og kommer ind igjen.

Så siger han: »Det er ikke kommet endnu«. — »Hvad siger du dreng, hvad skal det betyde«. — »Ja, du sagde jo i morges, te det fulgte af sig selv, og så antog a, det vilde komme, men det er der ikke endnu?« Uagtet nu drengen var mørkeræd, måtte han i mulm og mørke vandre tilbage efter persejærnet, men det skulde han nu have til straf. pens. lærer Lars Nörgård, Gram.

28. Blommer med vinger.

En familie fra Vesteregnen skulde ud öster på i besøg og tog deres lille sön med. De fortalte ham om de mange skjönne blommer, han måtte komme til at plukke i haven, og da han aldrig havde set den slags frugt för, gik han jo og var meget lysten efter dem. Da de kom til stedet, fik drengen lov at gå derud og more sig lidt. Noget efter kom han ind igjen og gik hen til moderen med det spörgsmål: »Moer, har plommer vinger? har plommer vinger?« — »Nej, dreng, hvor kan du falde på det?« — »Har da skjeldbasser vinger?« — »Ja vel har de så«. — »Så troer a, te a har ædt fjorten skjeldbasser«. Rektor Sigurd Müller, Kolding.

29. Slåen og skarnbasser.

Nogle Vesterboere skulde til Österegnen og kjøbe træ. Så var der så mange slåen tæt ved vejen, og en af folkene fandt af dem og spiste. Da han var kommen hjem igjen til de andre, fortalte han, hvad han havde fundet. Det var nogle blåsorte nogle, og de smagte ret godt. Så vilde de andre også gjærne prøve og smage dem. Han kom ned af vognen og ledte omkring og fandt nogle og spiste. Da han så kom til den første, vilde han spörge ham ud og spurgte: »Sad de på nogle hvasse pinde?« — »Nej, a fandt dem på vejen«. — »Nå, så har du spist skåårbasser«.
G. V. Johansen, Jelling.

---

4. Avlsbedriften.

30. Råd for at blæse bort.

Harboøre-Jenses husmönning var behængt med sten, som var bundne sammen to og to, for at mønningen ikke skulde blæse ned. En gang havde han en ko, der om foråret var mager og ikke stod godt på sine ben. Den græssede uden for huset, men da det en gang var stærk storm, blev han bange for, den skulde blive bortblæst. Han brugte da samme råd, som der var brugt til huset, idet han bandt sten sammen to og to og hængte på koens ryg, til dyret lå på jorden og stönnede under byrden. Koen blæstes da

ikke bort, og hvad der var endnu sikrere: den stod aldrig på sine ben mere. C. A. Thyregod.

31. Under snefog.

Det var et stærkt snefog, og så vilde en mand hente et knippe foder ude i laden, men da gik han vild og kom ud af gården og blev ved at gå med det knippe halm på nakken, til han var kommen over Limfjorden. Det er et bevis på, hvor galt det kan gå i snefog. Vænø. Pastor Constantin Hansen, Torsted.

32. Givet hen.

I *Gestrup* havde de et sted for mange år siden en mængde hvidkål. Ingen andre havde ellers nogen. Så kom en mand en dag og kjöbte nogle af konen. Da hendes mand kom hjem, fortalte hun, at hun havde solgt nogle. »Fuj«, sagde han, »det skulde du ikke have gjort, æ kunde have ginn em hen og fån mejer får«. Bovlund.

33. Det forflöjne korn.

Jæn gång wa dær en Agerbo, dæ kam te Wæjstewig å wild køjeb nøj kuer. Så gik æ mand mæ ham ued o æ low, huer æ kuer lo kåst, å wild gi ham a de framest. Mæn så blöw æ Agerbo gal, han willd, så bandt han, æjt ha a de fåflöwwen kuer, få han trowwed jo, te de fwårest de mot da åsse wær de woogest. Så ga æ mand ham åsse a de ååtest, å de wa han så mej glå we; te de tångest åsse mot komm dænd mjæst stake wæj, de wa nöj, der fold bæjst i hans ræjjning. Ty. P. Uhrbrand.
Sml. Molbohist. I 76.

34. Den første utalt.

Dæ war en Agerbokåel, dæ sku hendt kuer i Wæjjstewig. Dær æ mand no molt ed åp, såå han engen teng we den føøst skip, han kam i æ pues, mæn te dæn ajen så han tåw. Så blöw æ Agerbo glå, få han tendt, te han håd ginn ham den føøst. Å dæær han kam hjæm, så såå han te djæ fålk: »Å, de wa en gue fåer, den føøst tald han ejt, dæn ajen da så han tåw«.
Ty. Se I 78. P. Uhrbrand.

35. Den fundne hoppe.

Niels Påris var en aften gået ud for at flytte bæsterne. Da han næste morgen vilde til Randers til marked, tog han en hest med sig hjem for at ride på den næste morgen ud at hente de to, han skulde have for til Randers. Da han nu kom i marken, talte han som sædvanlig sine heste, men manglede én og opdagede snart, at det var følhoppen. Så troede han, at den var bleven stjålen, og mente at kunne finde den på markedet, hvorfor han skyndte

sig med at ride lige til Randers for at lede efter den. Endelig fandt han sin følhoppe, idet en kjøber kom og spurgte: »Hvad vil du have for øget, du rider på?« Nu gik der et lys op for ham, og han red glad hjem, for nu havde han fundet sin hoppe.

S. Jensen Sort, Århus.

36. Skillingen til de fattige.

En kone i *Allerup*, der hed Ane Katrine, hun havde en ko, som det var svært med i kalvebæren. Da hun nu var ræd for, at den ikke skulde komme godt over det, så lagde hun en skilling i vinduet til den første fattige, der kom. Lav koen nu var kommen godt over födselen, tog hun skillingen og puttede i hendes pung igjen.

P. Chr. Pedersen, Frøsiggård.

37. Recepten at smøre i.

En mand havde en ko, der havde fået et dårligt yver, og så sendte han sin dreng hen til en dyrlæge, for at han kunde give råd for det. Da han kom tilbage, spurgte manden ham jo ud om, hvad råd han fik. »Ja, han sagde, at koen skulde malkes jævnlig, og så gav han mig dether og sagde, at det skulde den smøres i«. Dermed rakte han ham recepten, som dyrlægen havde skrevet.

Stevns höjskole.

38. Grisens drukning.

Der var en præst ovre i Vestjylland nede ad Ribe, som en sommer kom i tanker om at tjene lidt penge ved at have pensionærer i huset. Han satte da et avertissement i avisen og fik også nogle dandserinder og figurantinder fra Kjöbenhavn, som ikke havde været på landet för. Den første morgen efter ankomsten blev de vist omkring af præstens forpagter, og han viste dem hestene og køerne. Så kom de også ind i svinestien og så der en so, som var lige ved at få grise. De beundrede dem og sagde: »Å, hvor de er yndige. De må ved Gud love os ikke at drukne dem allesammen«.

Fru Anna Prip, Ovrø.

39. Kjöbenhavneri.

En ung fyr fra Kjöbenhavn havde været ude i besøg på landet, og da han så kom hjem igjen, fortalte han vidt og bredt op om, hvad han havde set. Han havde da set al slags korn uden ét, han havde ikke set noget hartkorn. En kjöbenhavnsk dame var på landet, og de viste hende om i deres have, og kom også til agurkerne. »Nå det er Deres agurker, men hvor er Deres asier«.

En pige kom ind til husmoderen, der var fra Kjöbenhavn, men nu bosat på landet, og bad om gryn til de små kyllinger. Fruen svarede: »Hvad skal det til, lad dem patte deres moder«.

Fru Anna Prip, Ovrø.

40. De stjålne grøfter.

Der var en gang en grev Knuth på Vennelyst, og han havde ikke været med at opfinde krudtet. Han vilde dog have ord for at være en dygtig landmand, han havde hørt, at det var godt at grave grøfter i marken. Så tingede han med nogle husmænd om at grave dem. Nå, de kom i arbejde, og de gravede også nogle, hvor de syntes, det kunde behøves. De de nu skulde have deres afregning, mødte formanden hos greven med regningen over så og så mange favne. Greven gik ud med sit favnmål og målte, men fik ikke nær halv så mange favne, som var opgivet. Så talte han med manden om, hvordan det kunde være. Jo, han betænkte sig lidt og sagde omsider: »Nu kan jeg forstå det, her har gået så mange og set på de grøfter; de må have stjålet dem bort om natten«. Det lod greven sig nöje med, og så betalte han regningen.

Chr. Weiss.

41. Misforståelser.

Der var to mergellæssere i Søndergård, *Hörmested* sogn, de havde akkord på at kaste mergel op der, og den ene kaldte de Löjtnant Spir, den anden Las Bardatsen. Mergelen var ikke til at læsse i graven, og de skulde kjøre den op på bårer. Så var det en helligdag, og de skulde til alters, men de tykte alligevel, de vilde gå ned og tage dem en lille tur først om morgenen, for at tjene et par skilling til en dram, som de kunde få, når de kom fra kirken. Noget hen på formiddagen kom löjtnant Spir i tanker om: »A er ræd, vi er blevne for længe«. — »Da vil a så mænd hjem og have lidt til davre«, siger Las Bardatsen, »for a kan ikke gå i kirke uden at få noget i livet«. Da de kommer så ind i folkestuen, havde folkene allerede fået deres davre, og der stod en bøtte sur mælk, som de andre havde siddet og slubret i. »Lad mig få noget af den«, siger Las Bardatsen, »det er ikke så ilde«. Han tager og hælder noget i sig af bøtten, men det flyder jo til begge sider. »Nu må vi skynde os, ellers kommer vi for sildig«. Da de kommer om ved laden, siger löjtnant Spir: »Hold, det er sandt, vi må have os en kjæp, spring ind efter et par«. Han ind i laden og får fat i et par stakkede forke, og så skynder de dem til kirken. Da de kommer der, var præsten kommen af stolen, og kirkefolkene var ved at få brød og vin der inde. »Vi må skynde os, dersom vi vil have noget med, lad os sætte forkene her i våbenhuset«. Nå, så kommer præsten til Las Bardatsen omsider og ser denher sure mælk, der er løben ned ad hans vest. »Nå, har du spyet?« siger han. »Ja, det står i våbenhuset«. — »Nej, jeg mente ikke sådan, har du kast op«. — »Ja, a kaster op og min broder kjør hen«. — »Du har vist haft en slet opdragelse?« siger

præsten igjen. »Ja, det har a sku også, for da min broder trækkede mig op, da faldt han i graven til mig, og vi var nær blevne øde både to«.

Kristian Hovstrup, Tårs.

---

5. Udenfor hjemmet.

42. En dyr kirke. A.

To Aggerboer følges ād og kommer til Vestervig kirke. Så siger den ene: »*Å*e, de æ endda en swæe kjærrk, dænd hå wees kåst *ti* spæ*j*siger«. — »Hå-å, æ tro*w*er, do æ *gal*«, siger den anden, »næjj, dænd hå sågu wees kåst tyww«.

Dette er betegnende for, hvor lidt begreb de havde om. hvad det kunde koste at bygge et sådant hus, og hvor lidt de overhovedet selv kostede på husbygning.

L. N. Bertelsen.

43. En dyr kirke. B.

To Aggerboer kommer kjørende hen ad vejen. Det var et par gamle mænd. De kommer så forbi Vestervig kloster. Så siger den ene til den anden: *Å*e, dæ*n*d klåster dæ*n*d hår kå*j*st ö*w*er tyww dååler å bøg«. — »A tro*w*er mi sæl a sallihe*j*ed, do æ *gal*«, siger den anden, »dænd hår kåst ö*w*er tröje dååler«.

Jens Sörensen, Dals mølle.

44. Slibemøllen.

Da to Jyder kom forbi *Amdrup mølle* ved Kloster, sagde den ene til den anden: »Hwa æ de for en tingest?« — »De ær en slimøll«. — »Ka di mål gry*n o* en«. — »Di ka mål Dæ*w*len«:

Slimøl: slibemølle.

A. Ludvigsen.

45. Bybarn til kongen.

En mand fra *Branderup*, ikke langt fra Løgumkloster, kom en gang ind til min fader. »Nå, hvordan går det jeres præst?« sagde han. »Ham går 'et godt, men han vær vis sna*r* forflyt te et andt stæj, for han ka jo sawt, for di sæ*j*er, te han er bybåen te æ konng«.

Anna Ludvigsen.

46. Hvis æ var konge.

Nogle folk stod og snakkede om, hvad de vilde gjøre, hvis de var konge. Én vilde have fine klæder, en anden vilde spise godt. Så kom en Aggerbo til, og han sagde: »Hvis æ var konge, så vilde æ spise sødegrød hver dag og kjøre omkring i et hølæs«.

Krogh-Jensen, Holstebro.

47. Skruptussen. A.

En mand havde hele dagen kjørt omkring med rødspætter og kom om aftenen til en kro, hvor han vilde være om natten. Da han havde siddet noget, blev han sulten og gik ud til vognen for at tage sig en rødspætte, men da havde de andre folk i byen taget fiskene og kommet nogle skruptusser i vognen i steden. Han fik fat i én af dem, men den spjattede noget inde i munden. Så sagde han: »Enten du kribler, eller du krabler, så skal du dog herned, min ven!« J. K. Kristensen, Fåborg ved Varde.

48. Skruptussen. B.

En mand, der kjørte omkring og solgte spegesild, kom en aften til et værtshus, hvor han fik sig et stykke brød og en snaps. Han syntes da, at en spegesild kunde smage godt til brødet, og gik ud for at hente sig én. Ved en hændelse var der kommet en skruptusse op imellem spegesildene, og da det var mørkt, så han ikke kunde se, hvad han fik fat på, greb han tussen. Den syntes ikke om at blive ædt levende og gjorde modstand, da manden havde den i munden, men han åd den med de ord: »Enten du kribler, heller du krabler, så skal du herned«. Nis Callesen.

Se også L. R. Tuxens Molbohist. s. 13.

49. Hyp!

En mand havde den vane at tænke höjt. En gang red han forbi en have, hvorfra et æbletræ strakte sine grene ud over vejen, og de dejligte æbler hang lige over hans hoved. Men han kunde ikke nå et eneste. Så prøvede han at stå oprejst på hesten, og nu kunde han nå dem. Han plukkede og puttede i lommerne, men allerbedst som han stod, kom han til at sige sådan hen for sig selv: »Hvordan vilde det gå mig, hvis der nu kom én og sagde: Hyp?« Det sidste ord udtalte han så höjt, at hesten hørte det, og den stak öjeblikkelig af, men manden drattede ned.

L. N. Bertelsen, Östen-Vandet.

Sml. 1ste saml. 103.

50. De skaldhovede.

En mand, der havde været til marked og set, at der var én, der sad og solgte meldyppe, kom hjem og fortalte det til sin kone og föjede til, at således vilde han også bære sig ad for at tjene penge. Næste gang der var marked, havde han ladet konen koge en del meldyppe, det blev hældt i en kjærne, og manden fik det på hovedet og skulde gå. Da sagde konen: »Herregud, nu må du da bringe en markedsgave hjem til mig, jeg har ikke fået nogen i mange år«. — »Du skal ikke få så meget, som dér ligger«, sagde manden og bukkede sig ned efter et halmstrå. Men herved faldt

kjærnen ned, og den hele meldyppe skoldede alt håret af hovedet på ham. Alle de skaldede, der er i verden, nedstammer fra denne mand. Anton Nielsen.

51. Smittet af flæsket.

Aggerbo-Morten var engang til Hobro marked. Endelig går han derfra og ud ad vejen til *Rostrup*, men han var sulten, og så går han ind på kroen og forlanger spise, og han fik en flæskesteg med kartofler og brød til. En anden, som sidder der inde, siger til ham: »Det er af en wonning, du sidder der og spiser«. Så bliver han færdig, og kromanden kommer ind og venter efter penge. Men han rejser sig og vil tage til dören. »Nej, vi skulde nok have klareret«. Men Morten ud og ned ad gaden, og han rut. Det skulde jo forestille, han var bleven smittet af flæsket.

Ornen ruder. Johanne Nielsdatter Hald, Agselterp.

52. Bønnen.

En gang sejlede Kristen Firtal på *Bågø* ud for at kjøbe nogle törv ved en mand i Östmose ved Hasmark. Da han havde fået törvene ladede i båden og sejlede tilbage, rejste der sig en storm, og han blev bange og gav sig til at bede til Vorherre. Han sagde så: »Hvis du vil hjælpe mig denne ene gang, så skal a Fanneme ikke bede dig om det tiere«.

Knud Jensen, Krogsbølle, på Særslev höjskole.

53. Den røgende djævel.

Jæn awten gik ej kåel te Hawwgor mæ ej mål tobak, haj ha tjöbt sæ. Hwa Las Kalsen for å jör, haj höljer ej låjen skej øwe sæ å sæte bagæter ham. Da haj no wa komen lig i hææl epo kåelen, såå haj: »Bak, bak!« Kåelen wændt sæ omkreng, mæn Jösses, hwar haj blöw fåkywst, får haj trowe jow, de wa Fanen siel. Haj læt da no karduser drat epo joeren, tow treskoeren i bue si hæjer å løb, bette bøen, så de wa ræle å sit epo. Las Kalsen tow da i ræj bag æter ham å blöw we å roob: »Bak, bak!« Kåelen smit åse e pa karduser ijæn, å sået blöw di we liig te Hawwgor, så kåelen ha te sist slæt een tobak. Da haj no kam ej i Hawwgor, ku haj håte nap drawww were, a haj so møj waeg uk, få de ha tåå groww epo ham. Å olje så soor ha haj så: »Go awten«, förren haj ga sæ te å spøør: »Mon Fanen røge tobak!« Nik. Chr.

54. Huddelumhæjj.

Nogle Molboer var ovre på *Helles* i besøg. Hvi de så gik tilbage og kom til Drøvsmur, hvor landet er så smalt, at havet går ind til vejen ved begge sider, så gik der nogle får ved den stenmur, og nogle af dem var sorte, og nogle hvide. Nu troede de,

de sorte får det var Fanden. Hvi de nu kom nær til, stod fårene og keg ad dem, og så læste de deres fadervor. Fårene vilde ikke vige for det, de læste. Så var der en abekat imellem dem, der bredte armene ud og raabte: »Huddelum hæjj!« Da blev fårene rædde og satte af, sådan at de kunde komme forbi og komme hjem. Så sagde han: »Ét huddelumhæjj er lige så godt som ti fadervorer«.

Anders Sams, Rostved.

55. Det brændende hjul.

Der var nogle, der kjørte rundt og handlede med plommer. Så spændte de af tæt oven for *Gjenner* kro inde i en løkke, som hedder Jonsbjærg. I det samme gik Per Lassen ad byen, og så tænkte han: »Det var Satans, kunde vi ikke få nogle folk samlet sammen og få dem kossen fra vognen og få nogle af deres plommer«. Han fik så fat på et gammelt træhjul af en vogn og fik det vøvt omkring med halm. Derefter fik han det op på bjærget, stak ild i halmen og lod hjulet løbe. Lav det nu kom løfend ned imod de fremmede karle, troede de, det var Fanden, og så råbte de: »Lader os sjunge«. Ja, så begyndte de: »Vor Gud han er så fast en borg, han er vort skjold og værge«; men så fortsatte de: »Han må værge, som han værge vil, så løber vi ad skoven til«. Så løb de, og de andre hen til blommerne og tog, hvad de vilde have.

Laurits Ravn, Gjenner.

56. Den Slemme.

To mænd på Harboøre gik langs med stranden og vilde strande. Så ser de noget sort noget, der lå langs ved klitten, og så troede de, det var den Slemme selv. »Ka do løjs?« siger så den ene til den anden. »Næj, a ka æt løjjs, ka do løjjs? — »Ja, a ka løjjs en bette gråend«, svarer han. »Wå Guj han æ så fast en båre, han ka wås wal bewåår«. I det samme rejser det sorte sig og kommer hen imod dem. »No ka han Döwlen fo bewåår hwæm han wel, fo no tåe dend Slemm mæ«. Så gav det et vræl fra sig, og nu opdagede de, det var en sort vædder.

Lærer Dahls hustru, Gimsing.

57. Det gloende hjul.

De Gabøller kjørte med törvekul til *Åbenrå* i gamle dage. De færdedes meget ved nattetid, for det var en lang vej. Så skulde de bede ved landsbyen *Brønde* nær ved Skedebjerg, ikke ret langt fra Åbenrå. De kjørte hjemme fra så betids, at de kunde bede der både på hen- og hjemvejen, og så havde de den skik at spænde fra og græsse i bøndernes græsmarker. Men det syntes Brønde-mændene jo ikke om. Gabøl-mændene sad nu imens ved deres madkurve og fik en tår af flasken til. Der var

jo mange i følgeskab, og de andre turde ikke ret vove at angribe dem, da de var så mandsstærke, men så hittede de på en list. De tog et vognhjul, omviklede det med halm og blår, dyppede det så i tjære og listede med det hen på toppen af bakken. Her tændte de ild i det, og så lod de det løbe ned. Gabøllerne sad helt uden frygt der nede og så på den gloende indretning i førstningen, men da den nu bevægede sig ned imod dem, sagde de: »Det er jo den Slemme, der kommer, skal vi ikke væk?« Den kom stadig nærmere, og så blev de rædde og løb efter deres heste hver især for at komme afsted. De kom nu væk i en fart og siden havde Brønde-mændene fred. Pens. lærer Lars Nörgård, Gram.

58. Fadet med gjær.

De kræmmere, der går om i landet, kalder man altid Veksiøter, for fra byen *Veksiø* sendes der mange ud af dem. De kan gå en 10, 12 i følge, men spredes jo så ud til alle sider. En aften var 3 af deher Veksiøter kommen til at losere hos en fattig mand i en skov. Han havde en endestue til dem at ligge i, og de skulde alle 3 ligge i én seng. Konen havde et fad med gjær stående på en hylde over sengen, og den var ved at gjæres og slog blærer op. Det kunde de høre, men kunde ikke forstå, hvad det var. »Hvad Fanden skal dether betyde«, sagde den ene som hed Bro'r Möj (Mig). Så sagde Bro'r Gril: »Enten skal vi springe eller slå eller sjunge«. Så begyndte Bro'r Jakob at sjunge: »Gud er os en vældig borg«. Da tog Bro'r Möj fat: »De kan sjunge, hvem der sjunge vil, men nu vil jeg slå«, og dermed tager han en stok og slår til fadet, så det går i stykker og kommer ned i hovedet på dem. »Og jeg sprang og tog nogle skut (o: spring)«, sagde Bro'r Möj, og så rendte han, og de andre bagefter. Anden dagen kom de til et andet sted, hvor de fortalte den historie, og så föjede han til: »Jeg har nok hørt megen snak om Satan, men har aldrig hørt, at han har skidt nogen i ansigtet för«.

Gartner G. V. Johansen, Jelling.

Er åbenbart af svensk oprindelse.

59. At friste Vorherre.

En mand kom til en å, som han gjærne vilde over. Men den var belagt med is. Da han nu frygtede for, den var ikke tyk nok til at bære ham, gav han sig til at krybe over. Det gik godt, og han kom næsten til det andet land, men så kom han i tanker om at det dog vist var at friste Vorherre, og så vendte han om igjen. Idet han nu var kommen på land på det sted, hvor han først havde været, sagde han: »Du skal ikke friste Herren din Gud«.

Lærer Thomsen, Møltrup.

60. Posen var med.

Pastor Schjødte kjørte en dag fra Resen kirke til *Vrove* præstegård, og hans kusk det var netop min fader. Så nåer de en tigger ude på vejen, der gik med sin tiggerpose på ryggen, og præsten siger da til kusken: »Holdt, lad Jens komme op at kjøre«. Han kom da op at sidde ved siden af min fader og sidder så dér med posen på ryggen. Da siger præsten: »Å, Jens, tag dog posen af«, Han svarte: »Tak, fåer, det er nok, når De kjører mig«.

Lærer P. Christensen, Mundbjærg.

61. Lige af dem.

En mand skulde til marked, men da han ingen støvler havde, gik han om til naboen og lånte et par. Med disse støvler gik han så hen ad vejen. Da kom der en mand kjørende, og han råbte til den gående: »Vel do it kyer mæj?« — »Næjj, a vel it«. — Ii, hwi vel do it de«. — »Næjj, får a skal sæjj dæ, a hå löndt støwlen, å dææfår vel a ha liggen a dæm«. Dertil svarer den kjørende: »Ja—a, men a hå löndt *u*nen, vel do så it?« — »Jåww, de vel a, få så sætte a mæ båg i *u*nen, å så lar a stövlen slææb.

Frk. Thomsen, Sorø husholdningsskole.

62. Hun kjørte med svogeren.

En mand kommer kjørende hen ad vejen. Så sidder hans nabokone dér på en bunke halm lige midt på vejen. »Vil du ikke kjøre med hjem?« siger han. »Nej tak, a er oppe at kjøre med min swawer«. Denne havde nemlig kort i forvejen tabt hende bag ud af sin vogn.

Fru Eriksen, Sorø.

63. Fruens konduite.

Præstens kone var ude at kjøre, og kusken var ikke påpassende nok, så hestene gjorde et spring, det gav et sæt i vognen, og hun faldt baglænds over med agestolen, så benene kom lige i vejret. Hurtig springer hun op igjen og siger til ham: »Så du min konduite, Hans?« Han svarede: »Ja, hjemme hos os kalder vi det nu ikke sådan«.

Lærer Jörgensen, Tyregod.

64. At flöjte er godt for noget.

En mand var ude at kjøre, og så kom det på, at én af hans heste skulde stalde. Lige idet den skal til at begynde, giver han sig til at flöjte, og så kommer der en gammel mand til, og han spörger om, hvorfor han sidder der og flöjter. »Jo, det er for, at hesten lettere kan komme af med vandet«. Så siger den gamle mand: »Vil du da ikke flöjte for mig, for a har alle mine dage haft strængt ved det«. Manden på vognen begynder også at flöjte for ham, og han står og trykker lidt. Et öjeblik efter siger

han: »Vil du nu ikke slå om i en anden tone, for nu har a gjort i mine bugser«. Lærer Barsøe, Egtved skov.

65. En lomme til 6 tomer.

En mand kommer ind på Kongens bibliothek og vil låne et værk af temmelig betydeligt omfang. Sekretæren mente, det var bedst, han tog en enkelt tome ad gangen, da værket var så svært. »Hvor svært er det da, kjære?« spurgte manden. »6 tomer«. — »Så kan jeg nok bære dem. Min lomme holder 8 tommer, kjære«. Vib. Samler 1820 nr. 111.

66. Bakket klima.

Der var en mand, der ikke vilde rejse til Amerika, for han kunde ikke lide det bakkede klima, de havde der ovre.

Lærer Jensen, Tårs.

67. Nordlyset i husholdningen.

En nygift kone siger i et selskab til en ældre dame: »Der var i fjor så meget tale om nordlyset. Véd de ikke, hvordan det er at bruge i husholdningen, og ved hvilken lysestøber det kan fåes, for jeg vilde jo gjærne være så sparsommelig som mulig med belysning i mit hus«. Fru Johansen, Vejle.

68. En sær skik.

En tigger kom til en gård for at tigge. Hunden løb efter ham, og han bukkede sig for at tage en sten og smide efter den. Men stenen var frossen fast til jorden. I berettiget harme udbryder han: »De har en sær skik her til lands, de binder deres sten og lader deres hunde gå løse«. J. Jensen, Refshale.

69. På syvende år.

Det kommer på det syvende år ligesom det *Fitting* boghvede, er en talemåde, der skal have sin oprindelse fra følgende tildragelse. Nogle folk kom kjørende til marked i *Vorbasse*. Da de kom til Fitting, var der en boghvedemark, hvor der så godt som ingen boghvede var, Folkene har måske snakket om, at det var noget simpelt noget. Men så træffer det, at de samme folk kom der forbi igjen syv år efter, og da var der godt boghvede på den mark. Så sagde de: »De k*o*mer o æ sywend *oe*r«.

Frits Bennetsen, Frederikshåb.

---

6. I kjöbstaden.

70. Enden til. A.

En Aggerbo havde lånt sig en hest og red på til *Tisted*, hvor han kjöbte sig et 6 alens træ til åre til sin båd. Han havde ingen

befordring til den og vilde så ride med den hjem, idet den lå forved ham på hesten. Han vilde nu ride ud af kjöbmandens port, men den var ikke vid nok, og så tog træet imod. Da siger kjöbmandens karl: »Nej, det er ikke sådan, du skal bære dig ad, du skal vende enden til«. Så sagde Aggerboen: »*Å*e, gowe *fåer*, skal æ la en rænnd tel«, og nu lod han hesten rende ordentlig til, så han selv styrtede bag af den. Lærer P. Krogh, Hjerk.

Sml. L. R. Tuxen: Molbohist. s. 38.

71. Enden til. B.

En Havbo var ridende til *Tisted* og kjöbte sig dér en lang lægte hos en kjöbmand. Så sad han med den forved sig på hesten, men da han skulde nu ud af porten, kunde han ikke komme ud. Han prøvede det flere gange, men det vilde ikke lykkes. Så siger der én til ham: »Vend enden til«. Men han hørte fejl og sagde: »Skal a lade den rende til?« Så lod han hesten rende og strittede nu baglænds over tillige med lægten. Jebjærg höjskole.

72. Enden til. C.

En Aggerbo var henne et sted, hvor de havde tækkere. Så kommer de til at mangle en tækkestang, og de får ham da på en hest, han skal ride hen til en anden gård og låne denher stang. Så kommer han med den tvært over hesten. Men nu er der en port, han skal ind igjennem, og det kan han jo ikke. De råber til ham: »Vend ende til«; men det kan han ikke forstå; og han siger: »Skal æ la 'en rend til«. Han lader så hesten rende til, så både han og stangen styrter bag ud af den.

Morten Overgård, Kjelstrup.

73. Recepten.

En mand her fra egnen var i *Hjörring* for at kjøbe et stykke kjød. Det var nu i de tider, de ikke selv forstod at lave det til, og så fik de en brugsanvisning med, som de kaldte resept. Som manden nu gik hjem med kjødet i hånden og resepten i lommen, og var kommen et stykke ud, skulde han i naturlig forretning, og så lægger han kjødet på vejkanten. I det samme kommer en stor hund og snapper det. Han betænker sig, og så siger han: »Ja, du kan ingen nytte ha' af det, for a har resepten i lommen.

Anders Rendbæk, Saltum.

74. Sedlen i lommen.

Der var en ung ugift lærer i *Rendbæk*, han kom en dag ind til slagteren i Sønder-Saltum, og så gav slagterens kone ham en opskrift på, hvordan han skulde lave bøffen til. Den seddel fik han i lommen. Men på vejen hjem skulde han i en vis forretning

og lagde så kjødet fra sig. Da kom der en hund og begyndte at bearbejde det. »Ja, det gjör ikke noget«, siger han, »jeg har seddelen i lommen«. Lærer Rendbæk, Strands.

75. Mælkeudsalget.

En kjöbenhavnsk dame var ude at spasere med sin lille datter, og så kom de forbi et mælkeudsalg. Der på skiltet stod: Udsalg af Km. Sm. Tm. Så siger datteren: »Hvad er det, moder, der står: Km., Sm. og Tm., hvad betyder det?« Moderen svarede snarrådig: »Det er komælk, somælk og tyremælk«. Det skulde jo være kjærnemælk, skummet mælk og tyk mælk.

Lærer Pedersen, Pjedsted.

76. Til konen.

En mand kom ind på apoteket og vilde have noget for bindsel, og i det samme stod han og klagede sig, det var så koldt, Så spörger de, om han vilde ikke have en bitter. Jo tak, det vilde han gjærne. Så giver de ham den og kommer noget i til at løsne i maven. Da han har drukket drammen, vil han have det, han var kommen efter. »Det har De fået«. — »Ja, men det var ikke til mig, det var til min kone«.

Pens. lærer Christensen, Lem v. Randers.

77. Englefedt.

En mand kom ind på et apotek og forlangte englefedt. Provisoren svarede helt resolut: »Nej, vi har ikke noget i dag, det er lige sluppet op, men vi slagter en af dagene«.

Fr. Höjberg, Hedegård, Visby.

78. Krebsen i bugserne.

I byerne har de en smörmand, der kommer visse dage om ugen med smör til dem. Per kommer en dag ind i kjøkkenet et sted og træffer pigen. Men fruen skal selv veje det. Han skal da sidde imens og have en bid brød og en dram. »Hvad er det, du dér laver til?« siger han til pigen. »Det er krebs«. — »Kan de lade sig æde«. — »Ja, de skal koges, og så bliver de røde«. — »Kan a få én«. Ja, hun giver ham den, men i det samme hører de fruen, og han vil nu skynde sig at jage den i lommen, men jager fejl og får den i bugserne. »God dag Per«. — »Godaw, froww! avav!« Hun begynder at snakke om smörret, men han bliver ved at sige avav og graver i bugserne. »Avav! ja enten den er rød eller hvid, så skal den herud!« og han begynder at trække i land. Så springer fruen ad dören og ind. C. Brøgger, Ravnkilde.

79. De skulde op.

En bonde havde været på herregården med æg og smör efter bestemmelsen i fæstebrevet. Han lavarede sagerne i kjøkkenet

og blev efter sædvane trakteret med mad og drikke. På bordet, han sad ved, stod en tildækket kurv. Da husjomfruen fjærnede sig et öjeblik, kunde manden ikke styre sin nysgjerrighed, rejste sig forsigtig og åbnede låget så meget, at han kunde titte ned i kurven, hvor han så nogle underlige tingester, som han aldrig havde set mage til. »Hvad er der i den kurv, jomfru«, spurgte han, da hun kom tilbage. »Det er såmænd krebs, Per Nielsen«, svarede hun. »Hvad er det for nogle?« Så viste hun ham dem, og han fik at vide, at de smagte godt, når de blev kogt, og at de så blev röde. »Vor mo'r går og hiver og kan ikke få noget i sig«, sagde han; »hvis jeg fik sådan et par hjem til hende, kunde hun kanske få dem listet ned«. — »Det kan Peder Nielsen så godt få«. Nu hørte de fruen på trappen. »Put et par i lommen«, hviskede hun, og det gjorde Peder. Så var fruen der. »God dag, Peder Nielsen«, sagde hun, »har han fået noget at leve af?« — »Jo tak, Deres nåde«. Hun havde meget at spörge ham om, og under alt dette måtte han jo stå op. Han begyndte at trippe og at tage til lårene, og tilsidst sagde han i stedet for at svare fruen: »Ja, enten I så bliver röde eller blå, så skal I herop!« og dermed slængte han krebsene på bordet. Han havde nemlig i skyndingen puttet dem ved siden af lommen, og de havde begyndt at klemme ham i lårene. Fra Præstø-egnen. Ved Chr. Weiss.

80. Brillers nytte.

Da briller begyndte at blive brugelige på landet, kom en gammel kone i tanker om, at hun også vilde have et par, da hun havde hørt, at folk kunde se at læse, når de fik briller på. En dag hun var i kjöbstaden, gik hun ind i en butik og forlangte et par briller, og kjöbmanden lod hende prøve flere par, men ingen af dem kunde kjællingen se at læse med. Omsider, da hun havde prøvet alle de briller, kjöbmanden havde, kom denne i tanker om at spörge hende, om hun kunde læse: »Nej, så misel ka a ej, så behøvede a jo ingen briller«. Adslev. Mikkel Sörensen.

81. På gaden.

»Har du hørt det forfærdelige tordenvejr, det var i nat, Simon?« — »Nej, jeg hørte intet«. — »Jo, det var så svært«. — »Så har det sku været på gaden, for mine vinduer vender ud til gården«. C. Brøgger, Ravnkilde.

82. Fagot — for godt.

En bonde i *Horsens*-egnen skulde have sin datter gift og henvendte sig så til en musiker, som han kjendte, der var ansat som hornblæser ved de Horsens kyrasserer. Han siger altså til

ham: »Kan jeg få Dem til at gjøre musik ved min datters bryllup?« — »Nej«, svarede han, »det kan jeg ikke, for jeg blæser fagot«. — »Det kan sku ikke være for godt«, var bondens svar.

J. P. Kristensen-Randers, Ollerup.

83. Det halve sparet.

En mand kom ind til en jærnstøber og vilde kjøbe en kakkelovn, for han havde bygt et nyt hus. Så siger jærnstøberen: »Jeg vil råde dem til at kjøbe denne her, der kan spares det halve brændsel«. Så siger manden: »Lad mig så få to, så spares det hele«.

Pens. lærer Johansen, Vejle.

Fortælles også sådan, at han sagde, han vilde vente, indtil de havde fundet på at lave en kakkelovn, der kunde spare det hele.

Pens. lærer Wagner, Vejle.

84. Nu hjalp det.

En Jyde kommer ind på en beværtning i *Hamborg* og vil have smörrebrød. Han får en portion, men den forslår jo ikke. Pigen sagde: »Sein so gut«, da hun gav ham maden, men da han har spist den, kræver han nok en portion. Hun kommer igjen og siger: »Sein so gut«. Det var endnu ikke nok, og han fordrer den tredje portion. Da bliver pigen ærgerlig og smører en rigtig tyk meldmad, smider den til ham og siger: »Da habst du dat«. Så sagde han: »Jen habst-du-dat æ bæjer end tow sein-so-gutter«.

Jep Nissen Nielsen, Lindknud.

85. Hæmærrhoiderne.

Nogle herrer sidder på en restauration. Opvarteren står noget fra dem og kløer sig uafbrudt i enden. Så siger de: »Opvarter! har De hæmærrhoider?« Dertil svarede han: »Jeg véd såmænd ikke, herre, men jeg skal spörge i kjøkkenet«.

Rektor Sigurd Müller, Kolding.

86. Isterleven.

En variant hertil har:

Så hådd æ nå wåwwntøw, æ wild ha te markend å sæll . . . .

Så skuld æ h*æ*n å kjøøv en isterlöw. Dær wa isterlöww nåk, mæn di wa knåågdyyr, få di wed, hwa di wel ha få djæ te*ng*, di Wæsterbo*w*er . . . . Så ljæ*t* wi omm ham i tå*w* klå*k*ståånd, å så fa*n*d wi ham me*t* o æ tå*r*e, dæær sto han å ga*v*t. Så g*i*r a ham jæ*n* onder dæn jænn øør, te han stø*w*t öwer te æ wææster sii å æ tå*r*e, å så g*i*r æ ham jæ*n* onder dæn åån øør, te han stø*w*t öwer te dæn aån sii å æ tå*r*e. Så sæjer æ: »Såen sku du ha, så læer du å kom *u*d i waaren. Så for wi ham læsset o æ wå*w*n, å så ba*n*d æ ham, te han sku e*t* fald *å* . . . . Dææfår råer æ ålld æ skowwlåw-

renger te, te di skal *et* draww te Hålstbrow markend mæ djæ wåwntøw, få dæær blywer di naret. C. A. Thyregod.
Se I. samling 170.

---

7. Fra jagtlivet.

87. Igjen i løbet.

Sognefogden her i *Ravnkilde* fortalte mig en dag, at han kunde få kuglen til at gå ind igjen i løbet, når han havde skudt bøssen af. »Nej, det kan De ikke«, sagde jeg til ham. »Jo, a sætter bøssen paa enden, lodder den, så den står lige på enden, og skyder op ad, så må kuglen jo falde lige ned igjen i piben, det er en selvfølge«. Jeg måtte jo indrömme rigtigheden heraf.
C. Brøgger.

88. De fulde gjæs. A.

Min farbroder Wiegel i *Vestbjærg* vilde have mig til at fange nogle vildgjæs til sig, for a var skytte den gang, ligesom a er endnu, og så gav han mig noget stærkt kommenakvavit. A tager noget byg og bløder det godt ud i dether akvavit, og så gik a ud i engene for at se, hvor gjæssene de havde deres handel, for dér, hvor de satte dem ved et vist klokkeslæt om aftenen, dér vilde de også komme og sætte dem om formiddagen ved samme klokkeslæt. A tager noget af dether byg og strøer derud en morgen rigtig tidlig og lægger mig i nogle sivrør tæt ved og hyller dem over mig. Gjæssene kommer da også lige strags, og de hugger i dem af bygget, og så væltede de om på siden og lå og vrikkede med fødderne og kunde ikke rejse dem. Nu kom a jo op, a havde en grumme lang strikke med mig, og blev ved at koble og koble fra en side. Siden a fik den ene line koblet og kunde ikke have flere på den, så bandt a den om livet og begyndte så at koble på den anden. A troede, a havde snært rebet så godt om dem, te de var kvaltes, men gjæs er sejlivede, og så kom de til live igjen og flöj med mig, og a kunde ikke stritte imod, a tog endda i græstotterne, men det hjalp ikke, a skrabte og holdt i græsset, så længe a kunde, men a måtte give slip. Nu var a skam en bitte karl. De flöj nu med mig ud over fjorden, og a var ræd, de skulde have sat ned med mig i vandet, men det gjorde de alligevel ikke, og så flöj de hen over Ålborg. A skar nu strikkerne, men holdt ved de to nærmeste gjæs, og så faldt a ned i en stabel flasker i et glaspusteri, og de reddede mit liv, ellers havde a slået mig ihjel, for de flasker skred ud til siderne, og der gik jo mange i stykker. Så fortalte a,

hvordan det hele var gået til, og a slap da, imod at de fik den ene gås. A rejste nu hjem med den anden, og det var hele fangsten, så det var kun et bitte resultat af den fart. Allermest ræd var a, da de flöj med mig, for a var ræd for, der skulde én have gået hen og skudt på mig. Jægerne de skyder jo altid efter den störste, og a var jo den store, der sad i midten, for gjæssene sad jo i to arme ud fra mig. Smed Niels Hansen, Stagsted.

89. De fulde gjæs. B.

En mand i *Kliplev* var i Åbenrå efter en tønde brændevin. Han drak sig fuld dér og væltede paa hjemvejen. Tønden blev slået i stykker, men han fik da stumperne og krammet samlet og rejste af igjen, så fuld han var. Da konen så efter i vognen ved hjemkomsten, var alle sagerne der ikke. Men nu kunde han jo ikke drage tilbage at hente dem. »Da skal æ ved Gud nok få dig af sengen i morgen tidlig, du kan komme hen efter det«. Han kom også af sted, og da fandt han en hel flok gjæs, der havde drukket sig fuld i den spildte brændevin, og nu kom han hjem med både gjæs og sager, så det havde været en god rejse alligevel. Lavst Arnum.

90. Den skudte hare.

Tygesen på *Astruplund* fortalte: »Jeg var en gang på jagt, og så skød jeg en mængde harer. Den ene af dem skød jeg lige i maven, så der blev et helvedes stort hul. Den gav et vældigt spring og vilde over et gjærde, men satte sig lige midt på en gjærdestaver. Den gav nok et vældigt spring og rutsch! oven ud af stavren, men hele indvolden blev siddende på enden af den. Haren gallopperede ind i skoven det bedste den kunde. Jeg gik nu hen og så efter og fandt hele indvolden så nær som hjærtet og lungerne, de var der ikke Næste dag var jeg ude på jagt igjen, og da træffer jeg atter haren. Den var spillevende, og jeg skød på den igjen. Det var den samme hare, for jeg kunde jo kjende den på hullet. Men der var ikke spor af mave. Ja, det er sandt hvert ord, jeg her fortæller, og om jeg lyver, vil jeg aldrig ønske at gå her fra stedet. Johanne Nielsdatter Hald, Agselterp.

91. Ræven.

Lundsgård på *Estvadgård* var en dag ude at skyde. Så anskød han en ræv, og den løb ind i sit bo. Den skulde han naturligvis have trækket ud, og så lod han sine to gravehunde gå ind efter den. Men de kom ikke tilbage. Derefter lod han et par mynder gå ind. Som han nu stod og så efter dem og keg, kunde han lige se halen af den bageste mynde, men han kunde ikke nå den. Han vinkede da en dreng til sig, der gik og vogtede

får i heden, og han fik i halen af myndehunden, og Lundsgård fik så i armen af ham. Så halede jeg — som han kunde bande — hele historien ud, og ræven til sidst. Joh. Chr. Bendix, Tørndrup.

92. Hunden, der stod.

Proprietær Ditz på *Höstmark* havde en god jagthund. En dag går han ud i marken for at se til folkene, og har da hunden med. Den løber omkring, som jagthunde plejer, og han bryder sig ikke om den. Det var nu för jagttiden, og hunden var drægtig, men den kom ikke tilbage, og han savnede den jo. Endelig kommer tiden, da han skal ud på jagt, og da finder han den ude på samme mark. Den var kommen til at stå for en flok höns, og nu finder han 5 hunde ligge derude for hönsene.

Lærer Sterup, Hjallerup.

93. På jagt.

Lars Aslund var god til at lyve. En gang gik jeg på jagt med ham. Han fortalte da, at der en dag, han gik oppe på kanten af en bakke, var så mange harer ned ad skråningen imod dalen, at han skød lige 7, der stod i rad efter hverandre. Han lagde endda kun an på den ene, som han lige havde på skud.

En gang skød han alle fire ben af en ræv. Det gik sådan til: Idet den vilde løbe fra ham, sprang den op i et skår i et dige, og da han nu var i höjde med ræven, skød han, og så rejste alle fire ben af den. Så drattede den. »Skød du ikke lunten fra den også?« spurgte en tilstedeværende. »Nej, den beholdt den pede (ɔ: pinnede)«. En anden gang gik musene ind i hans skatol, hvor han havde hans pengesedler, og de byggede rede i sedlerne. Da han skulde til dem, lå der en hel del kjönne små museunger og havde det rigtig hyggeligt. Sören Krist. Jensen, Ulstedlund.

94. Ild af öjnene.

A var en gang skytte oppe i *Holsten*. Det var den gang de brugte flintesten til bøsser, og så en dag a var ude på jagt, havde a tabt flintestenen, og så kunde a jo ikke skyde. Men a fandt på råd og hug ild med mine öjne. Ladestokken havde a glemt at tage ud af løbet, og nu skød a 7 ænder af ét skud. En anden dag fik a en hest at ride på, men red vildt, og da der faldt megen sne den nat, bandt a min hest ved en træstovne og lagde mig til at sove i sneen. Da a vågnede, var min hest bunden fast til det øverste af kirketårnet. Sören Nielsen, Troestrup.

Minder stærkt om Münchhausen.

95. Skrædderens fangst.

En ung mand, der boede oppe ved *Flensborg*, vilde til byen for at kjøbe ind til sit bryllup. Kjöbmanden skjænkede godt for

ham, og lav han så kjørte hjem, væltede han. Det slog ankeret i stykker, han havde drikkelset i, og det rendte da af på vejen. Det var en hård frost, men spiritussen frøs ikke og blev stående blank midt på vejen. Så kom der en flok vildgjæs flyvende, der var vel en halv snes stykker, og de bavde ikke set vand i mange tider. Så dalte de ned da, og de så det blanke og drak af det, så længe de kunde. Men så faldt de om ved det og lå, som de var døde. Da kom der en skrædder gangende og vilde i arbejde, og han fandt alle de gjæs. Så havde han et stykke strikke i hans lomme og fik dem snæret på sig med den og vilde da bære dem hjem. Da han havde gået lidt, begyndte det at gjække på ryggen af ham, gjæssene kom til dem selv, og der kom liv i hele krammet. De flagrede op, og skrædderen blev lettet fra jorden. Inden han fik sig ret set for, flöj de med ham over moser og kjær. Omsider kom han i tanker om, at han havde en kniv i hans lomme, og så skar han løs, så én efter anden drat fra og flöj væk. Han dalede ned ved en skov på hornene af en gedebuk. Det træffer sig at være ikke langt fra hans hjem. Gedebukken suste af med ham gjennem buske og krat lige til hans hjemstand. Sådan kom han hjem, men gjæssene var væk.

Jörgen Fausbøl, Branderup.

96. Mælkekrukken, der blev skudt.

Der var en mand i *Tårs*, de kaldte Luk-Jens, han var en ivrig jæger. En dag skulde han ud til en gård at hente noget mælk, og så vilde han tage bøssen med, om han skulde være så heldig at træffe noget vildt undervejs. Da han så gik hjem med mælken, kom det over ham, at han skulde i naturlig forretning, og han satte da krukken fra sig. Da han var færdig, så han noget, mørkt lidt henne og syntes da, det var en hare, hvorfor han tager bøssen og skyder, og træffer også godt nok krukken, der går i ene smadder. Sådan gik det med den jagt. Niels Steffensen, Tårs.

---

8. Fra soldaterlivet.

97. Ild til krudtet.

Luk-Jens i *Tårs* var med i krigen 48. Han fortalte siden, at han og så en anden karl havde været henne at hente noget krudt, og da de så var ved at tænde deres piber, kom der lidt ild for nær til krudtet. De havde en skjæppe, men reddede alligevel tre fjerdingkar, det øvrige blev ødt for dem.

Niels Steffensen, Tårs.

98. Tyskerne på bajonetten.

Hans Thomsen i *Jels* fortalte, at han havde været med i krigen, men da han var undermåler, havde han måske nok været trænkusk, men vistnok aldrig været med i krigen. »Vi gik imod Tyskerne med bajonetten og jog den lige igjennem dem, og så tog vi og smed dem over skulderen, og når de så ikke vilde slippe, vendte vi os lige om og satte foden på dem, mens vi trak bajonetten ud«.

Kristen P. Frandsen, Blåkjær skov.

99. Vant til det.

Gamle Jens Opstrup havde været med i krigens tid, og det vilde han gjærne fortælle om. Så fortalte han også, at han havde været til hest, men fjenden skød hovedet af hesten, da han en gang havde vovet sig for langt frem, og så løb den tilbage og ind i geleddet. Når så tilhørerne indvendte: »Jammen det kunde den da ikke«, så svarede han: »Jo, det kunde den da sagt, for hvad, den var jo vant til det«. Det grinnede folk ad.

Mariane Sanddal, He.

100. Soldaten og spegesilden.

Mens vi havde hvervede soldater, var de fleste af dem Tyskere. En dag havde en sådan været inde hos en hörkræmmer og kjöbt sig en spegesild. Lige over for hörkramboden lå et hus med en luge eller lem med et lille hul i. Bag lemmen lå en dreng med et pusterør og morede sig med at skyde spurve, som der for det meste var nok af på gaden. Da soldaten gik ud af boden, holdt han forsigtig silden i halen og lod dens hoved hænge ned; men han var så uheldig at skræmme en flok spurve, hvoraf drengen havde udset sig én; det blev han vred over, og så vilde han hævne sig. Da soldaten kom helt ud på fortovet, ramte en af drengens lerkugler så kraftig sildens hoved, at den svajede op og nåede næsten hånden med hovedet. »Villst du bide?« spurgte soldaten forbavset og blev stående for at se nöjere til, om det skulde være alvor. Imens kom der end en kugle, der ramte ham så eftertrykkelig over fingrene, at han tabte silden, der faldt i rendestenen, som var fuld af snavset vand. Han havde betalt silden kontant og vilde nødig miste den, hvorfor han gav sig til at søge med hånden i rendestenen efter den. Omsider fik han fat i noget levende, nemlig en tusse, og uden videre undersøgelse puttede han den straks i munden, for at den ikke skulde løbe fra ham igjen. Den vilde nødig ned og spjættede, hvad den kunde. Han troede jo, at det var silden, han havde i munden, og tyggede løs på den med de ord: »Sonst du kribler oder krabler, so sollst du herunter!«

100 og 101 af min faders fortællinger. Ved Chr. Weiss.

Se her foran nr. 47 og 48.

101. Grisekonfekten.

Tre Molboer, som havde været til Århus julemarked, tog på hjemvejen ind i en kro og forlangte en dram, som de delte. Da de nu havde drukket, siger den ene: »No skal ed Guds dø væ en *gu kåsl*, dæ ska slå wås trej«. Der var tændt lys; men de havde dog ikke set, at der sad en mand henne bag kakkelovnen. Han var rytter og i mundering og havde fået lov at rejse at se til sine gamle forældre i Ty en otte dags tid. Da han hørte disse ord, römmede han sig og kom til at støde til sin sabel med den ene fod, så den raslede i skeden. Da Molboerne hørte det, fik de öje både på ham og hans kappe og patrontaske, som hang på en knag tæt ved ham. »Å, å«, hvisker så den ene til de andre, »a tro*wer*, de æ en krigskåel«, og nu skyndte de dem med at komme ud. Da de havde gået noget, hørte de taktfaste skridt bag ved, og noget, der klirrede. En af dem skjævede over skulderen og så rytteren komme. Så siger han: »Guds dø', a tro*wer*, dær æ en krigskåel ætte wås!« og så stak de i rend, så den frosne jord dundrede ved det. Ved vejen var der et tomt svinehus, og her smuttede de ind. »Nu har jeg jer«, tænkte rytteren. Da han kom til huset, sparkede han på dören og spurgte: »Er her nogen«? De tav stille. »Er her nogen?« sagde han igjen og tog et tag i dören. »Svin!« gryntede de. »Er I svin«, sagde han, »skal I også have svinekonfekt«, og satte sig ned. Da han var færdig, lukkede han dören op og sagde: »Gys, gys! kom gyssen!« De turde ikke lade være, og så kravlede de ud på alle fire. »Nu kan I dele den«, sagde han barsk og stod med dragen sabel, til de var færdige. Det kneb, men det gik. Så gik rytteren tilbage til kroen. »Det var en grov slemme kost«, sagde de to, men den tredje sagde helt vel tilfreds: »Hå, hå, go' kåel, a narret dæ endda!« — »Hvordan det?« spurgte de andre. »A lo mit sed imæld tæn*den*«.

Meddeleren har hørt den 1855 af en gammel mand fra Præstö amt.

102. Stjærneskuddet.

En rekrut, som første gang stod skildvagt tæt ved et observatorium, blev meget forundret over om aftenen at se, at man øverst på tårnet, som det syntes ham, med en bøsse sigtede efter stjærnerne. »Hvad mon de narre står og skyder efter stjærnerne for«? I det samme faldt et stjærneskud. »Jo gu traf han den«, råbte soldaten.

I Viborger samler 1830, nr.105. Findes også i P. Hjorts »Den danske Börneven.

103. Han skulde have sagt det.

Peder Munk i *Vorupør* var med, da linieskibet Christian den Ottende sprang i luften. Der var 800 mands besætning og kun

nogle få af dem blev bjærget, deriblandt Peder. Han kom gående med en såret under armen og vilde i land. Da kommer kaptainen i møde med ham: »Hvor vil du hen med den mand, han har jo intet hoved?« Da var der kommet en granat og havde revet det af ham. Peder Munk vendte sig vranten om og sagde: »Da kund han sågu ha' så mæ et«. Kjöbmand Joh. U. Funder, Hundborg.

9. Om fjenden.

104. Tøjrhælen. A.

Molboerne var rædde for, at fjenden var efter dem, og så vilde de frelse dem ved flugten. En af dem tog så en hest at ride på, men hælen var i jorden, for den stod i tøjr. Så stiede den op i hovedet på ham, der red, da han nu vilde lade hesten rende til. Så sagde han: »Tag hellere til fange end slå ihjel«.

Kristen Jensen, Kyllesbæk.

105. Tøjrhælen. B.

En mand gik i marken en aften for at hente sine heste, og da ser han månen stige op bag en höj. Så havde han hørt, at der var fjender i landet, og nu troede han, det var en kugle, de skød ud efter ham. Han sprang da op på en hest for at flygte, men glemte at trække tøjrhælen op. Så giver han hesten et dask med hælene, og nu løb den til og rykkede så tøjrhælen op. Den flöj op i nakken på ham og slog ham slemt. Alle dem, han nu mödte, idet han red, råbte han til: »Hils min kone og börn, fjenden har skudt mig!« Lærer N. P. Søgård, Nörup.

106. Tøjrhælen. C.

Sønden for *Gabøl* løber der en bæk til Gjels å, som kaldes Vals bæk. Ved den bæk og lige norden for Hjartbro skov ligger nogle enge, der hører til Gabøl, og der skulde de Gabøller så ned en varm sommerdag for at bjærge hø. De havde deres lejle med, men den blev snart tömt, for det var varmt, og arbejdet var strængt. En humlebi flöj så ind ad åbningen og brummede der inde. De hørte det, da de sad og spiste deres meldmad, og lyttede en stund. Så spekulerede de jo på, hvad det kunde være. Til sidst råbte en af de klogeste: »Det er fjenden, der er i Hjartbro skov, vi hører hans krigshorn, lad os stræbe at komme hjem«. En af dem vilde hente sin hest og ride hjem på, men i skyndingen glemte han at få tøjrstågen op. Da han så var kommen op at ride og daskede hesten i siden med hælen, så løb den til, og tøjr-

stagen blev i en fart trukken op og flöj hen og traf manden lige i nakken. Han råbte da til de andre: »Stræb I at ride hjem ad, for a er sködt«. Pens. lærer Lars Nörgård, Gram.

107. Brummelbien.

Jen gång vur æ Fannıker i æ mark å høøst. Så gjæk djær öl åp, men så vu der en Fannikerdreng, han sku da hindt öl te dæm i en trælæjjl. Men da der ingen tåld va i den, så kom en brommelbi å flöw ind i en. Ilaw den begøndt å bromm, så blöw æ dræng bånng, han troj, æ fjender vo kommen i æ land å kåm marserend bag ater ham mæ fuld musik, få de ga jo såen en sæ ly, da æ brommelbi begøndt å bromm i æ læjjl. Så ga han si te å rænnd a liwsens kræfter, å så traf et si, han kåm igjæmel en höra ger, å de stoj mæ si fulld knevler. Så slow di ham åp i æ nak, ve de han rænnd så rask. Så sæje han ve sæ sjel: »Hille Gus dø, skyd mæ et, ta mæ te fanng«, få han trojj, de vor æ kuller, dæ kåem. Så vest han jo da engen rå, hu han sku pot si, mæn så tændt han da ve si sjel, de vor nåk bæst i Gus hus, å så rænd han nier te æ dæjn, å fæk æ løggel te æ kjærkdører. Så da han håd fåt dænd, så vu han jo såen så fåveret, å så rænd han jo åp ad æ mark ad æ kjærk te 'en, å dæ kommer han te en gammel gro øg, å dænd tow han an får æ kjærk, å så tåer han æ løggel å jawwer i æ båg å æ hæst, mæn så begønder dænd jo å slå åp ater ham, å så roover han: »Hille Gus dø, vel Gus tæmpel no ow slå vuimp atter jæn«.

H. M. Iversen.

Fortalt af Iver Hansen, Jandrup.

Se også: L. R. Tuxens Molbohistorier s. 20.

---

10. Fra fiskerlivet.

108. Ålen, der druknedes.

Ligesom nogle egne i Jylland, således har også Ditmarsken sine Molboer. De boede i byen *Rysom*. I denne by er der en sø, som de vilde gjærne have fisk i, men det vilde ikke lykkes dem, trods al umage. Endelig fangede de en stor ål, og så troede de, den havde ædt de andre, som de havde sat i søen. Den skulde da lide døden, men de kunde ikke blive enige om, hvad død den skulde have. Endelig rådede en af forsamlingen til at drukne den, for at det kunde få en ende, og de troede alle, at den blev martret hårdt. H. A. Bering.

109. Ålefiskeri.

Peder Træskomand var en gang ude at fange ål i *Klinte* strand. Der var så mange, at de fik hele skoldeballer fulde. Til sidst havde de ingen plads til dem, og så tog han og fyldte hans hat. Men de brød ud og snoede sig omkring ansigtet af ham Da fandt han på at bide dem i nakken, og så kunde de blive der.

Md. Nielsen, Nörreby, Klinte.

110. Løftet. A.

Et skibslag Harboøreboere var en gang i havsnød. Så udbrød en af mandskabet: »Hwis æ mand wel læ wås kom i land dænd gång, så skal æ Dæwlen regejr mæ gi di tow bæjjst wågslys te Agger kjærk, dær hå wot gien indno«. — Å, din sölle fate stakkel«, sagde en anden af mandskabet, »du æjer jo et en gång så møj, te du hår en skjowt o æ kråp«. — »Tøs, tøs!« sagde den første igjen, »ka du et ti stell, te vi kommer o æ land, de war jo et andt, end æ wild narr æ mand; kommer vi føst o æ land, så ska han et fo så møj som en tallepros«.

Maren Bonde.

Fra Mors. Den brugte ed var den gang et yndet sømandsudtryk på Harboøre.

111. Løftet. B.

To Harboøreboere var ude at fiske, og det blev noget slemt vejrligt, så de kunde ikke vel komme i land. Så siger den ene: »Dersom Vorherre vil nu sende os lykkelig og vel i land den her gang, så skal æ«, bandede han, »skjænke dem to bedste lys til vor klosterkirke, der har været skjænket i mange år«. — »Hur vel do fo dæmm fræ?« siger den anden. »Tøs, tøs, læ wås snak får æ mand, te vi kommer o æ land, så skal han«, bandede han, »alder fo en stomp, han skal et fo så møj som en talle-prå-ås«.

Peder Krist. Jepsen, Lime.

112. Løftet. C.

To Aggerboere var på fiskeri langt ude på havet. Der rejste sig så en heftig storm, og de blev snart til sinds at vende næsen hjem ad. Men vejret blev værre, og de kom i mening om, at de nok aldrig kom levende på fast bund. Da begyndte Jens at bede til æ mand her ovenfuer og sluttede med: »Dæssom æ no komme hjæm, så skal æ gi dæ en wågslys så stowe som wå maast«. Hans bemærkede: »De skuld do et ha låwwed ham; huefræ wel do fo wågs te söen en lys?« Jens tænkte sig noget længe om, og da han nu syntes, vejret var en kjende mindre strengt, svarede han: »Ja, blywer en et så stowe som wå maast, så skal en blyww så stowe som wå sprøød«. De kom længere ind efter land, og Hans sagde atter: »De wa gal, do låwed de, hue wel do fo æ wågs fræ?« Jens svar-

ede: »Blywer en et så stower som wå sprøød, så skal en da blyww som wå rowerpend«. Endelig stod de på fast bund, og Hans mindede atter Jens om det ubesindige i hans løfte. »Wi håd jo nåk kommen i land udden de«. Men Jens svarede til slutning: »Ti no stell mæ ed, å læ ålder æ mand høør, te wi snaker omm ed«.

Lærer P. Krogh, Hjerk.

113. Løftet. D.

Jörgen Torø i Andslet, *Fjelstrup* sogn, havde lejet Linderum ø nede ved Årø, og der kunde han sådan have en snes kreaturer. Dem sejlede han derover, og så var han en gang ovre at se til dem og havde en mand med sig. Der kom storm over dem, da de sejlede tilbage, og én af dem bad så til Vorherre om at komme levende i land, og hvis han vilde det, vilde han give 4 store vokslys til Fjelstrup kirke. De kom så lidt længere ind mod stranden, og han fik lidt mere håb og sagde nu, at to vilde han da i alt fald give. Endelig kom han tæt mod land, og idet han sprang af båden, sagde han: »Nu kan jeg Gud Herren hjælpe mig selv«.

Chr. Hanssen, Nörre-mølle.

114. Løftet E.

En gammel Fynbo havde en gård her oppe i *Andslet*. Han var så en gang sejlet over til Torø, hvor han var fra, for at hente noget hø, men på hjemvejen gav det stærk blæst, og båden blev fuld af vand, og vilde synke. Den sejlede på høet, og da var han i klemme og bad til Vorherre og lovede ham at give to store lysestager til kirken, hvis han vilde lade ham komme levende i land. Da han var kommen noget længere ind, så faren ikke var så stor, slog han af til én, men da han kom så langt ind, han kunde nå bund og var reddet, sagde han: »Nu giver jeg ingen ting, for nu kan jeg bjærge mig selv«.

Simon From, Fjelstrup.

115. Løftet. F.

Lavst Torø i *Andslet* var en gang sejlet over til Torø efter hø, men på hjemvejen blev det uvejr, og jollen væltede for ham. Han holdt sig oppe ved nogle knipper hø, og nu lå han dér og lovede et lys til kirken for at komme levende i land. Det lykkedes også, og da han så gik hjem, sagde han: »Nu kan jeg Fanden gale mig hjælpe mig selv, nu vil jeg ikke ud at sejle en anden gang«. Han havde en nabo, Jens Jensen, som han ikke godt kunde forliges med, og som han nu gik, traf han ham og fortalte så, hvordan det var gået ham. »Hvad tænkte du dog på, min kjære nabo«, sagde Jens Jensen, »da du lå der ude?« — »Jeg tænkte: Mon du dog skulde komme hjem at se din kjære nabo igjen«.

Kristen Tuesen, Fjelstrup.

116. Løftet. G.

En Aggerbo var i havsnød og så lovede han Vorherre tov til et par hoser, hvis han vilde lade ham komme levende i land. Hans kammerat syntes, det var lovlig meget, og siger: »Du tar æ mo*n*d wal fu*l*d«. Den anden svarede: »T*i* du båre stell, kommer wi føst löwwend i la*n*d, da skal han e*t* fo så m*ø*j som en tæjj«.

Lærer Andersen, Odby.

117. Løftet. H.

To Aggerboere var i havsnød, og så siger den ene: »Dæssom bååre Wåhaar wel sænd wås wal i la*n*d, så skal æ gi ham lat te en skjo*w*t«. Dertil svarer den anden: »Harre Guj, f*å*er, hur wild do fo ålld de lat fr*å*, he*m*len æ hans truen, å jo*w*ren æ hans fuedskammel, hunder å hunder å hunder al lat ku endt gyer ed«. Så siger den første igjen: »Tøs, brolel, læ wås sna*k* wal mæ æ ma*n*d, te wi kommer i la*n*d, så ska' han minsæel endt fo så m*ø*j, han kan swøøv om en fe*n*ger«.

Morten Overgård, Kjelstrup.

118. Løftet. I.

To fiskere var ude på vandet, og det blev så ondt et vejr, at de var nær ved at drukne. Båden væltede, og så i den yderste nød gav den ene af dem sig til at bede til Vorherre, at hvis han vilde lade dem slippe i land denne ene gang, så vilde han give to vokslys til kirken. De kom nu godt i land, og så siger den anden: »Nu er du i en slem gjæld til Vorherre«. Så svarer han: »Ja, du kan da nok forstå, din torsk, at jeg vil snyde Vorherre«.

Særslev höjskole. Niels Kristian Jensen, Flakkenbjærg mark.

119. Løftet. J.

To fiskere var ude på havet for at fiske. Det blev en stærk blæst, og de frygtede for at gå under. Så råbte den ene så höjt han kunde: »Dersom Vorherre vil lade os komme levende hjem, så skal jeg sætte to lys i kirken«. — »Hvor vil du få dem fra?« siger den anden. »Ti du bare stille«, hviskede den første, »han skal aldrig få ét af dem«.

Lærer Stegger, Lystrup.

120. I stedet for kompas.

Et par søfolk på *Læsø* var ude at fiske. Da de skulde i land, var det tåget, og de kunde ikke se at styre. Den ene siger: »Hvor er kompasset«. — »Jeg troede, at du tog det«, siger den anden, som var den yngste af dem. »Så har vi det ikke, — da skal jeg nok vide råd for det«, siger den gamle. Han stikker hånden ind på brystet og trækker et par karnaljer frem, stiller dem på toften og siger: »Lad os nu se, hvad kås de styrer«. Så krøb de. »Se, der er nord, og der er syd, og der er Læsø«.

Lærer Pedersen, Vorså.

121. Den jyske splint.

To holmens matroser betragtede en gang kortet over Nörrejylland, hvor landet mod norden løber ud i den lange krumme spids eller såkaldet horn. »For Satan!« sagde den ene, »hvilken underlig splint er der i enden af landet der. Hvordan er den kommen?« — »Véd du ikke, din hallunk«, svarede den anden, »at den gang Norge blev reven løs fra Danmark og sejlede nord på, efterlod den sig denne lange splint på den danske side.

Viborger samler 1820 nr. 90.

122. I lasten.

Præsten holdt en skrap tale for en matros og foreholdt ham hans ugudelige liv. Iblandt andet brugte han det udtryk, at han ikke måtte vandre i lasten. Så tager matrosen til gjenmæle og siger: »Hvordan skal a så få de kartofler op af skibet?«

Mads Jensen, Tyregod.

123. Udmærket vejledning.

En færgemand, der boede oven for *Sneum* å, havde anskaffet sig et bræt, hvorpå der stod: Æ færremand er å æ o.

F. Hancke, Tåstrup.

---

11. Hos lægen.

124. Recepten i bøgerne.

En mand kommer ind hos en doktor og vil have råd. De svarer ham, at doktoren ikke ér hjemme. »Ja, a skal kuns ha' en recept«, siger han. »Den kan De jo ikke få, når doktoren ikke er hjemme«. — »Jammen det står jo i hans bøger, men det er sandt, De kjender vel ikke stedet«.

Fru Olrik, Dalby.

125. Sygdommens kjendetegn.

En mand fra Gram-egnen kom ind til fysikus Dircks i *Gram* og vilde da rådføre sig med ham om sin sygdom. Han skulde så til at forklare, hoordan han havde det. »De k*o*mer først som en låpstek ennd i mi lyw«. — »So so so!« siger lægen. »Å så stigger et a æ væer lissom en tårrenmål«. — »So so so«. — »Å tesist så vældter et ud a mæ lissem en las hø«. — »So so so!«

Pastor J. L. F. Jörgensen, Skjærbæk.

126. Tages i vand.

Der var en mand på *Kjærgårds* mark, der lod lægen hente. Han skrev en recept, hvorpå stod: Ti dråber tages i vand. Det

udtydede folkene sådan, at de satte den syge i et stort kar, der var fuldt af vand, og så gav de ham medicinen der.

Læge Palmer Fenger, Bramming.

127. Gneden med recepten.

En mand i *Vilslev* havde gigt i skulderen, og doktoren blev hentet og skrev en recept. Idet han flyr konen papiret, siger han »Gnid ham nu med dether, så skal det nok hjælpe«. Næste dag kom præsten og vilde se til manden. Men det havde ikke hjulpet, og han var helt misfornöjet: »Hvad råd bruger I?« siger præsten, »må jeg se«. Ja, de kommer med recepten, og den var helt forkrøllet. Så gik der et lys op for ham, de havde altså gnedet manden i det stykke papir, og havde ikke fået det, lægen havde skrevet op.

Læge Palmer Fenger, Bramming.

128. »Skal rystes godt«.

Lægen blev hentet til en syg bonde og skrev ham en recept. Nogle dage efter kom han igjen og spurgte om, hvordan det gik med patienten. »Han er død«, svarede konen. »Det kan jeg ikke forstå«, siger lægen. »Jo, han døde såmænd første gang han blev rystet«. — »Rystet, hvad vil det sige?« — »Jo, ser De hr. doktor, der stod jo på flasken: Skal rystes godt för brugen, og så lod vi ham ryste af fire husmænd«.

Rektor Sigurd Müller, Kolding.

129. Æskens låg.

En mand var bleven syg, og doktoren blev hentet og foreskrev ham nogle piller. Da doktoren nogle dage efter kom igjen, spurgte han den syge om, hvordan han befandt sig efter pillerne. Konen tager straks ordet og siger: »Det er ligedan, der er ingen forandring«. — »Ja«, siger manden så, »der kan vel ingen forandring være endnu, det kan a så godt forstå, for låget er måske ikke gået af æsken endnu«. Sagen var jo, at han havde slugt hele æsken.

Snedker Mikkel Lavrsen, Ulfborg.

130. Én gang om året.

En bondemand kommer ind til en doktor og vil tale med ham. Fruen siger: »Ja, min mand er ikke hjemme«. — »A kan godt vente«, siger manden«. — »Nej, det kan ikke nytte, han kommer ikke hjem i dag, han er ude at skyde«. Manden synes, hun siger: skide og föjer så til: »Jaja, så kommer han da snart ind fra den bestilling«. — »Nej, han bliver borte hele dagen, for det gjör han kun én gang om året«. Manden undrer sig höjlig, men föjer sagte til: »Ja, han er jo doktor«.

Egå.

131. Årstallet.

En kone stod lige forved kakkelovnen for at skifte hendes linned, og den var dygtig varm. Idet hun nu vilde slå særken over röven, gav hun et sæt tilbage, og den kom da for nær til kakkelovnen, så årstallet, der stod på den, brændtes ind på enden af hende. Det sved slemt, og hun måtte til doktoren. Da han så på det, fik han jo straks öje på årstallet 1773, der var brændt ind på hende, og så sagde han: »Den skade er sandelig for gammel, den kan jeg ikke have med at gjøre«.

Villads Lergrav, Ulfborg.

132. Han tog for meget. A.

En mand var bleven noget utilpas og gik til lægen for at få råd. Denne fandt, at det var maven, der var i uorden, og foreskrev ham, at han skulde gå hen på apoteket og kjöbe to lod engelsk salt, som han skulde tage ind. Men han hørte fejl og kjöbte to pund. Da han så kom hjem til konen med det, gav hun ham det hele i én portion. Nu gjorde det jo snart sin virkning, og én kan jo nok tænke, hvor han nu skulde hen. Men han blev borte, og da konen omsider så efter ham, fandt hun ikke andet tilbage af ham end hans kasket og så hans træsko.

Lærer O. Barsøe, Eltang.

133. Han tog for meget. B.

En matros, der var noget skidt tilpas, fik det råd, at han skulde kjöbe to lod engelsk salt og tage det ind. Så daskede han hen på apoteket, men havde så glemt, hvor meget det var, og nu forlangte han 2 pd. Så kommer han hjem og tager hele den portion ind. Så skal han knap efter ud på latrinen. Omsider syntes han, at det lettede, og vilde til at rejse sig, men det klemte på igjen, og sådan blev det ved at klemme på i tre samfulde dage, Han måtte blive siddende, og til sidst vår der ikke noget af mennesket tilbage, kun den blanke hat, der dækkede over hullet. Den havde saltet ikke kunnet virke på.

134. Den dårlige hæl.

En kone kommer ind på et apotek og siger: »Godaw, jæ måtte datte be om et plaster til et hål po i hajl po i dræng, dær æ kommen a sæ sæel«. Lærer Fred. Thinesen, Bramming.

135. Iglerne. A.

En doktor forordnede til en syg, at han skulde have igler i panden. De stegte da iglerne i en pande og lod ham få dem at spise.

Sotrup.

136. Iglerne. B.

En mand kom ind til doktor Møller og bad om råd for sin kone, hun havde det så dårligt i maven. Doktoren var meget ordknap og sagde blot: »Hun kan jo tage noget olje og så nogle igler«, og så skriver han det op på en recept. »Hvad koster det«? — »Fire mark«. En tid efter kom han igjen og skulde gjøre redelighed. Så spörger doktoren, om hun var kommen sig. Ja, noget, men hun var lidt skidt endnu. Men han vidste ikke, om han havde båret sig rigtig ad, for han tykte, det var sådan nogle sære sorte tingester at få, og så havde han ladet pigen stege dem i en klat smör. Ja, det var godt nok, siger doktoren. »Og så tog a noget i min hånd og gned hende godt med på maven«. Ja, det var også godt nok. Og så fik doktoren hans 4 mark.

Pens. Lærer Christensen, Lem ved Randers.

137. Iglerne. C.

En mand der ude fra *Ry* skov han kommer ned til doktor Fog og vilde spörge sig til råds ved ham angående hans kone, for hun var ikke ret rask. Fog var nu en gavstrik, og han spörger ham på det nöjagtigste ud om, hvordan hun havde det, og så skriver han en recept. »Nu kan du gå over på apoteket og kjöbe det, og så bruger I det, du får, og om en 8 dages tid kommer du igjen og lader mig vide, hvordan hun har det«. Han kommer også ind til doktoren, da de 8 dage var gået. »Nå, hvordan står det sig med konen?« siger doktoren. Ja, hun var jo da bedre, siger han manden. »A fik jo 3 igler efter recepten, og de to fik hun da med nød og strenghed ned, men den tredje kunde hun ikke få ned, så fandt vi på at komme den i panden og en klat smör ved den og brune den, så fik hun den ned«.

Jens Jensen Murer, Jegsen.

138. Iglerne. D.

Jens Prinds i *Uldum* havde en blodsamling i panden, og lægen blev hentet. Han gav den besked, at han skulde have igler. Da lægen traf ham næste gang, spurgte han, om rådet havde hjulpet. »Jo«, siger han, »de var seje at få ned, så der måtte en dram til, men da gik det«.

Læge Palmer Fenger, Bramming.

139. Salmiak — Almanak.

En bondemand var syg og kom til doktor. Han foreskrev ham salmiak. Men manden hørte fejl og kjöbte en almanak. Da han siden kom for at betale, og doktoren spurgte om, hvordan det var gået, svarede han, det gik godt nok. »Det kneb jo noget med at finde på, hvordan a skulde få den i mig, men så kom vor moer

i tanker om at koge den, og så kunde a nok få den i mig. Vi tog rigtignok først det sidste blad af og gjemte, for det stod der en vejrspådom på«. Lærer Hansen, Gaverslund.

140. Åbningen. A.

Her i *Søndbjerg* har der stået et bitte hus, de kaldte æ mose-hus. Der boede en mand, som gik til doktor og vilde have råd for hans kone, hun var bleven syg. Så spörger doktoren, om hun har åbning. »Heeja, der er åbning nok, for der er ikke uden én væg, der står, de andre er faldne ned«. — »Ja, jeg mener, om hun kan komme til stols«. — »Næjj, wi hår sågu engen stowl, wi hår *et* udden en bette trebenned skammel å sed *o*«. — »Ja, jeg mener, om hun kan komme for sig selv«. Han tykte jo, han vilde forklare ham det sådan, han kunde forstå det. »Heja — a hun er er sgu jænner de mjæst o æ ti, får æ gor hæn o arrbed, å så sed-er hon jænner hjæmm«. Så kunde doktoren nok forstå, te mand-en kunde ikke blive klog på hans snak, og så skriver han en bitte Recept og flyer ham, og nu kommer hun sig nogenledes efter det. Kristen Harlev, Søndbjærg.

141. Åbningen. B.

En mand kommer ind til en doktor og spörger ham om råd for hans kone. »Har hun stolgang?« siger doktoren. »Ja, hun sidder på vor bedstemoders stol hver eftermiddag«. — »Nej, jeg mener ikke sådan, har hun åbning?« — »Ja, hun har endda; hun kan tage alt det, a har, og a troer hun kan tage meget mere«. — »Nej nej, han misforstår mig, kan hun skide?« — »Håe, ja de ær *et* længer end sin i g*u*er, da wræj hon jæn a sæ, dæ wa lisse tyk som mi a*r*m. Lærer P. Krog, Hjerk.

142. Åbningen. C.

En doktor fra *Skive* blev hentet ud på landet og kom til en mand, hvis kone var syg. Han spurgte, hvad hun fejlede. Ja, det vidste han da ikke, men hun var da rent skidt. »Kan hun stole?« — »Nej, Herren ta' mæ kan hun ej, vi har ikke uden én stol, den sidder a på«. — »Har hun åbning?« — Ja, åbning havde hun, som han kunde bande, nok af, for der var et helt skil-lerum nede ved hendes seng. »Ja, det er ikke det, jeg mener, jeg mener, om hun har været for sig selv«. — »Nej det har hun ikke været de sidste 8 dage«.

Testrup höjskole,

143. Åbningen. D.

Doktor Holst i Ringkjöbing blev hentet til en gammel mand, der hed Hans Skuldbøl, og han lå jo i sengen og var syg. »Har

du haft stolgang,?« siger doktoren. Nej, han kunde ingen stol sidde på. »Har du da været for dig selv?« — »Nej, a har såmænd ikke sådan været vilds«. — »Kan du da for Fanden skide?« — »Jo, det er da nær ved det, det a kan retten«.

Madam Agerskov, Lem.

144. Åbningen. E.

En Aggerbo kommer ind til doktoren i *Vestervig* for hans kone, der var syg. Doktoren spörger nu: »Har jer kone haft åbning?« — »Ja, hon *håer*, dær ær alt få møj åvning, få wi hår *et* en hejel ruur o wå salls«. — »Ja, men jeg mener, om hun har været til stols«. — »Næjj, wi hår engen stowel, hr. dågter, wi hår *et* andt end skammler«. — »Jamen gode mand, har hun været for sig selv?« — »Næjj, hr. dågter, de ka hon *et* komm, få wi hår en stowe famili, å wi hår ekkon jæn ståww«. Så siger doktoren: »Jamen har hun ikke skidt det sidste døgn«. — »Jåw, de hår hon reele nåk, hr. dågter, a troww *et*, de wa de, Di mejen«.

Lærer Søgård, N.-Nissum.

145. Åbningen. F.

Doktoren spörger, om konen kunde få åbning. »Ja, hon ka fo åvneng nåk, får æ kow hår ræjen æ væg nejer imæld æ kowhus å æ kammer«.

Lærer Nörby, Hurup.

146. Åbningen — Pølsen. A.

En Havbo, hvis kone var syg, kom til doktoren for at søge råd. Han spurgte så blandt andet, om hun havde åbning. »Ja, gowe fåer, får æ hejel naarsii å æ hues æ ræjen nejer.« Doktoren bemærkede dertil: »Jeg mener, om hun har været for sig selv«. — »Æja, får æ hå wåt po æ haw i trej daww å trej næter, å i åld dænd ti hå hon wåt jænner«. — »Ja, det er just ikke sådan, jeg mener, for Satan, kan hun skide?« — »Å bewåes, fåer, i gower da gjoo hon en støk akkurået lisse stower som dænd støk pølls, der leger o hans tallærken, å i då gjoor hon en knevvel lissom dænd bej, hr. dågter putter i hans mond«. Doktoren sad nemlig og spiste blodpølse.

Lærer Andersen, Odby.

147. Åbningen — Pølsen. B.

En Aggerbo hans kone blev en gang syg, og så gik han op til doktoren i *Vestervig* for at snakke med ham om det. Han mælder sig i kjøkkenet, og doktoren var lige ved at spise hans frokost, der bestod af sort pølse, men Aggerboen kunde da gjærne komme ind alligevel. Han kommer altså ind: »Godaw, hr. dågter, æ ær gån hæråp te-jær, få mi kowen æ blöwwen syg, om I enndt kund kennd hend en rå«. — »Hvad skader hun?« siger doktoren.

Ja, de wist han jo enndt. Så vil dåktoren jo til at spörge ham ud. »Har hun åbning?« — »Å Gu *fåer* ja, dær ær ålder en he*j*el *wæk* opå wår h*us*«. — »Jammen jeg mener, om hun kan sidde til stols«. — »Åå næ*j*, hr. dågter, wi hår engen sto*w*l, wi hår kons en lejerbænk«. — »A—a, jeg mener da for Satan, kan hun skide?« Se det kunde Aggerboen jo da forstå. »Dæ*n*d gå*n*g æ gik fræ hjæmmen, da kam dær nøj t*ø*nd nøj, å så b*å*g æ*t*er kam dær en tyk klondt a stowrels som dæ*n*d bej pølls, hr. dågter put i jær mo*n*d«. — »Fy! det farer i jer«. — »Tak skal I ha, hr. dågter, æ håer såmænd endt fåt brøbe*j* i mi mo*n*d i d*å*«. Derpå tager han med kniv og gaffel og spiser resten. Mads Møller, Hundborg.

148. Åbningen — Pølsen. C.

En mand i *Harre* tager ud til doktoren i Skive for hans kone. Doktoren spörger ham, om hun har åbning. Ja, der var tre vægge nede på deres sovekammer, hvor de lå. — »Ja, det er ikke det, jeg mener, jeg mener, om hun kan komme af med noget«. — »Ja, hon kand, min *fåer*, hon kam a*w* mæ lissåa m*ø*j i månns tiile, faar a drow a*w*, som dæ*n*d bed pølls, æ dågter se*d*er mæj«.

Det er virkelig sandt, at det gik sådan til. Manden boede i et hus lige ved Harre vejles bro, men nu er han død. Peder Ladefoged, Navtrup.

149. Åbningen — Pølsen. D.

En mand fra *Tønning* mark hans kone var syg, og så sendte de bud efter doktor Sveinbjörnsen i Bræstrup. Da han kom, spurgte han ud, om hun havde åbning. »Ja, det har vi nok af«, siger manden, »börnene har slået en vinduesrude ud, der er åbning nok her«. — »Jeg mener, kan hun komme over ende«. — »Ja, det må hun så tit, for der er jo af og til noget med æ börn, hun skal over ende efter«. — »Nej, du forstår mig ikke«, siger doktoren, »kan hun komme for sig selv?« — Nej, så mænd kan hun ej, for her skal både mig og æ börn være også«. — »Kan du ikke forstå, hvad jeg mener, kan hun skide?« — »Åk ja, i går gjorde hun noget, det var lige så tyk, som den pølse, der ligger der på æ bord«. — »Åå, du er et svin!« råbte så doktoren.

Lærer Pedersen, Føvling.

150. Åbningen — Pølsen. E.

Manden søger doktor for hans kone, der er så dårlig. Han spörger ham, om hun går til stols. Manden svarer: »Nej, vi har kun én stol, og den sidder vor gamle bedstemoder på«. — »Er hun for sig selv?« spörger han videre. »Nej, vi har kun ét værelse, hvordan skulde hun så komme for sig selv«. Endelig må doktoren sige det rent ud: »Kan hun skide?« — »Ja—a, der kom

i går et stykke fra hende som det stykke pølse, han sidder og æder . . . .«. P. C. Holm, Vejen.

151. En hård behandling. A.

En Harboørebo syntes, at doktoren var gået ham vel nær med betalingen for en recept, og fortalte derom således: Han håd *et* skröwen udden en par *ower* po en bette lap papier, å de wa knap, en ku løøs ed, æ ku da'*t* fo nå mjænning *ud å* ed, å de tu han en dååler får, æ *tøt* de war en håwwsom *gowe* betåleng. En stød *ater* så kommer æ dågter *end* te wå nååbo. Æ stor udden æ hus liig i de law æ dågter stor åp o æ *ue*n, å så gir æ-*mæ* jo i gång hæn te ham, mæn æ håd ju mi træskostøwwl *o*, å de gik *et* så fååle rask. Så gir æ jo en hwøwt te ham, te han kand fåsto, æ wel snak mæ ham, å endele mol kommer æ åsse dæhæn. Delaw æ lægger mi årrm åp o æ åsæt, så sæjer æ te ham: »Mo ed wæ mæ telat å spøør æ dågter om en teng, æ gjaar wild wed«. — »Ja værsgod, men skynd dig lidt«. — »Ja, æ wild gjaar wed, hwa de ku kååst å fo en mand standed ijæn, dær æ blöwwen stempred såen, te æ tærrmer henger ued å æ lyw o ham, å æ hywwer årrm æ knæked en pa steer«. — »Gud bevares, mand, hvor er han, lad mig straks komme hen til ham«. — »Næjj, hr. dågter, de haster et, få de ær et skæj ino, mæn æ wild gjaar wed, hwa de ku kååst, får om de skuld skeje en gång«. — »Å, rejs han Fanden i vold«.

Dette fortælles om krigsråd Wiberg i Lemvig.

J. Kornerup, Egå.

152. En hård behandling. B.

En mand fra *Vorupøre* kom ind til doktoren i Tisted og sagde: »Go daw, hr. dågter, æ ær gån hær ued te Dæm mæ mi jænn knæ«. — »Hvad fejler det?« siger doktoren. »Æ hår öwwerilt en«. — »Men Gud bevares«, siger doktoren, »hvor fik de så mange igler fra?« — »Næjj de wa hæjsen et såen, hr. dågter, de wa mæ homere«. — »Nå«, siger doktoren, »kunde De så få hummerne til at bide på?« — »Di ær endt kloeg, hr. dågter, no wel æ sæj fåwal å tak«. Så vilde han senere hævne sig på doktoren og kom en gang ind og spurgte: »Hwa ska wi gjö we en mand, som hår bådde arrmer å bejn i støker, å æ tærrmer hænger låndt ued å æ lyw po ham?« — »Hvem er det stakkels menneske, der er sådan tilredt?« sagde doktoren. »Æ sæjer endt, han ær-ed, mæn om han skuld blyww ed. No wel æ sæj fåwal å tak«.

Lærer Andersen, Odby.

153. En hård behandling. C.

Manden, der kommer ind til doktoren, siger: »Æ wild gjaar wej, hwa de ku kåjst å fo en mand kurejred, hwis årrmer æ

bræ*k*ed, å æ be*j*en æ knæ*k*ed, å æ tærrmer slææver i æ så*n*d«. Doktoren svarer: »Gud bevares! hvor er det menneske?« — »Æ sæ*j*er e*t*, de æ passe*j*red, mæn hwis de skulld passe*j*er, hwa kåster ed så å fo så*n* en mennisk kure*j*red?«.

Vallekilde.

154. Lastet fisken. A.

En mand fra *Harboøre* kommer ind til doktoren og sige: »Wel Di sæjj mæ, hr. dågter, hwa skal æ gi får å fo en ma*n*d kure*j*red, te æ arrmer å æ bi*e*n æ slån i stø*k*er *o*, å æ hu*e* æ klöwwen, å æ tærrmer slææver æ*t*er ham«. Så siger doktoren: »Men Gud bevares, kjære mand, hvordan er han kommen sådan afsted?« »Ja, Di ska Fanden pine mæ e*t* klaww Dæm, hr. dågter, få han æ lisse freesk å rask, som bådde Di å æ ær, mæn æ hå tendt, æ wild ha håj ed gjo we ham, får han hå last mi feesk o æ tå*r*e«.

Lærer Eriksen, Ö.-Hassing

155. Lastet fisken. B.

En *Harboøremand* kom ind til doktoren i Lemvig og sagde: »Æ wild spøør æ dågter omm, hwa de ku kååst å fo kure*j*er en ma*n*d, te æ å:rmer å æ be*j*en æ slån i stø*k*er *o*, å æ sier æ tråjen fræ æ rø*k*, å æ tærrmer slææver æ*t*er ham«. — »Men gudbevares«, siger doktoren, »er der noget menneske, der ser sådan ud?« — »Nej, Dæwlen regier mæ ær dær e*t*. mæn æ wild ha ham så*n* la*w*ed, få han hå laasted mi fejsk, å dææfår wild æ spøør ham, hwa de ku kååst å fo ham sat i sta*n*d ijæn.

Peder Nielsen, Lund mark.

156. En lille fugl.

Bispen lå og klagede sig en nat: »Å, jeg døer, jeg døer!« Tjeneren kom og fik bud efter doktoren, der undersögte ham. «Det er maven, der er i uorden«, sagde han, »hvad har Deres höjærværdighed spist til aften?« — »Å, jeg spiste kun en lille fugl«, sagde han og klagede sig igjen. »Hvad var det for en fugl?« — »En gås, hr. doktor«. — »Ja, man må nok sige, det er en underlig fugl, den er for meget til én og for lidt til to«. Så gav han ham et brækmiddel, og så kom bispen sig.

Chr. Weiss.

157. Undersøgelse af urin.

Ved en forelæsning, som professor Lange holdt for de medicinske studenter, talte han om undersøgelsen af den syges urin, og så havde han en potte med sig derinde med noget urin i. Han siger så: »Man skal ikke alene bruge sit syn, når man undersøger indholdet heraf, men også lugt og smag«, og så dyppede han en finger i potten og smagte på det, hvorefter han lod den gå rundt,

for at de alle kunde dyppe og smage. De gjorde det også, men vel at mærke, han dyppede langemanden, men smagte på pegefingeren, men det var der ingen af de andre, der gjorde.

Fru Ravn, Bramming.

---

12. Hos dommeren, præsten o. s. v.

158. En tydelig forklaring.

En mand vilde føre rettergang med hans nabo, fordi naboens so havde brudt ind i hans kålgård og rodet dér. Han havde rigtignok pudset sin hund på den, og den havde bidt halen af den. Derover var naboen bleven fornærmet og havde sögt ham til at give erstatning. De kommer så for herredsfogden med hinanden, og manden skal til at forklare ham sagens lejlighed. Men han kan ikke gjøre det sådan, at herredsfogden kan forstå det. Til sidst bliver manden utålmodig, og da så herredsfogdens kone kommer ind i det samme, siger han: »Å Herregud, kan han da ikke forstå det. Se her er nu æ protokol, nu er det æ kålgård, og han er æ hund, og a er æ mand, og hun der er æ so, og så kommer hun ind i æ kålgård, og a jager ham på æ so, og han bider æ hale af hend, hvad kan det så blive til?«

Lærer Nielsen, Stenderup.

159. Den kvalte baron.

En skomager havde fået det til gang ved Bitte-Ane, som han var vred på, at baronen var bleven kvæld ved, at de havde put en knippel i halsen af ham, og så havde de rövet hans penge. Politiet tog sig nu af det, og skomageren kom ud til Aarhus i forhør. »Hvordan tör han fortælle sådan noget?« siger herredsfogden, »hvad bevis har han for det?« — »Jo, det er sandt, for a har læst det i en bog, her står det«. Da var det en fortælling om en baron, som ingen kjendte. Herredsfogden skjældte så politiet ud, for det han var bleven ulejliget med det til ingen nytte, og skomageren morede sig.

Jens Peder Smed, Lading.

160. Hummerne i brevet.

Strandkontrolløren i *Agger* sendte en fisker op til Vestervig til provsten med to hummere som foræring. Han gik med dem i hans rygkurv, men lagde sig til at sove i vejgrøften, og imens rendte hummerne af kurven. Idet han nu vågner, ser han jo, at de er borte, men han har også et brev i lommen og tænker da ved sig selv: »Det var slemt med hummerne, men æ vil lige godt op at levere brevet«. Så kommer han til provsten og hilser og træk-

ker brevet op af lommen. Provsten læser og siger så: »Nå, min gode mand, jeg ser, du kommer med nogle hummere til mig«. — »Åja, gowe fåer«, siger fiskeren, »æ di gawen dæær end, de war endda gåt«. Lærer Thomsen, Hallund.

Sml. I 59.

161. De hundrede krebs.

En karl skulde gå til en prokurator eller en anden storhans med en foræring fra hans husbond, og den bestod i hundrede krebs. Undervejs satte han kurven fra sig, mens han var et naturligt ærende, og hvad der ikke da krøb ud af kurven, det drattede efter hånden. Da han kom til vejende og skulde ind med sagerne, var der ingen ting i kurven. Så træder han jo ind og afleverer den tilligemed et brev, og prokuratoren læser: »Der er hundrede krebs her i brevet«, siger han. »Da var det vel«, svarer karlen, »for de er krøbne af kurven«. C. A. Thyregod.

162. En torsk i brevet.

Der var én, der skulde for en anden mand gå op til provsten med en torsk som en foræring. Så lagde han sig at sove undervejs, og desstånd var der en hund, eller hvad det var, der havde taget hans fisk. Da han vågnede, var den altså henne. Han havde et brev med til provsten, og det flyer han ham, da han kommer der. Provsten ser i det, og så siger han: Der står en torsk i brevet«. — »*Å*e«, siger Aggerboen, »*å*e, no, ær en krövven dæær end?«

Mads Kristensen Bundgård, Søndbjærg.

163. Ingen ål.

En mand i *Hesselbjærg* gav sig af med at stange ål på Hund sø i *Sejerslev*. En gang havde han fået en forskrækkelig stor én, og så vilde han give præsten den. Han puttede den i sidelommen på sin store grå vadmelströje, og så gik han op til præstegården. Da han kom ind i kjökkenet, kom præsten, og manden vil jo da aflevere ålen. »Æ *h*åer« — dermed føler han i lommen, men der er ingen ål — »æ *h*åer«, så føler han i den anden, men det er lige nær — »æ *h*åer . . .« — »Hvad har han?« spörger præsten. »Åå, æ hår en fåbandede swinnl*u*et«. Ålen var jo skreden af lommen undervejs. Lærer Nielsen, Randrup.

164. Hummeren i lommen.

En Aggerbo var en dag kommen i tanker om at gå op til præsten i *Vestervig* og forære ham en hummer, for han skulde have et barn i kirke næste søndag. Han putter den så i lommen og giver sig på vejen. Da han kommer ind på præstens kammer, står han inden for dören med hatten i hånden. Med den ene

hånd roder han først i den ene lomme og med den anden i den anden lomme, og til sidst, efter at han har gjennemfølt alle sine lommer, siger han: »Æ håer, æ håer, æ håer en forbandede stower lort håer æl« og dermed foer han ud af dören. Hummeren var jo kravlet af lommen undervejs. J. Bærtelsen, Vrå höjskole.

165. Gaven til præsten.

En gammel mand fra *Krik* kommer op til provst Povlsen i Vestervig, og han beder jo: »Godaw, fåer«, da han kommer ind. »Æ håer en teng, æ wel fårræær Dæm«, siger han. »Nå, hvad er det?« siger provsten. Men han står og river i lommen med hånden, og det bliver ikke til mere. »Æ håer, æ håer«, står han og siger og leder i lommen, »håer æ it en fåbandede hunndlowet«. — »Hvad har han?« siger provsten. Da var det en ål, han vilde have givet ham, og den havde han put i lommen, da han gik, men så var den jo krøben ud igjen.

Kjöbmand Joh. Unsgård Funder, Hundborg.

166. Zebedæi sönners fader.

Provst Schousbo i *Gamst* spurgte ved en eksamen en dum dreng: »Hvad hed Zebedæi sönner deres fader?« Drengen svarede: »Han hedder Kristian Roksvarrer«, det var nemlig hans egen fader. Provsten studser ved det svar og spörger så igjen: »Kan du da ikke sige mig, hvo der har skabt dig?« — »Det har Kristian Roksvarrer«. Hans Nielsen, Hovborg.

167. Abrahams sönners fader.

Der var kommen en dreng i skole, der hed Pier. Så siger degnen til ham: »Nå, Pier, hvad kan du så?« — »Å«, siger Pier, »a kan ikke så farlig meget, men a kan da lidt«. De havde først bibelhistorie, og det sad han og hørte på. Så kommer læreren til at snakke om Abraham, og han tykkes jo, han skal give Pier et spörgsmål også. »Kan du sige mig, Pier, hvad hed Abrahams sönners fader?« Nej, det kunde han ikke regne ud. Læreren spörger én gang til om det; men nu var han helt fortumlet i det. »Hvad hedder din fader, Pier?« — »Han hedder Truu-Sååren (o: Sören True)«. — »Nå, din fader hedder sådan, og du hedder Pier, hvad hedder så Truu-Såårens söns fader?« — Han hedder Truu-Sååren«. — »Det er rigtig, meget rigtig, nu kommer det, så går vi til Abraham. Abraham havde en sön, der hed Isak, hvad hedder så Abrahams söns fader?« — »Han hedder Truu-Sååren«.

Forstander Holger Steen, V.-Vedsted.

168. Noas sönners fader. A.

Degnen var død, og smeden spekulerede på at søge det ledige embede. Han gik da til præsten for at tale med ham om

det. Præsten vilde nu have at vide, om han havde de fornødne kundskaber. Jo, det tænkte smeden nok. For at prøve ham spurgte præsten så, om han kunde sige ham, hvad Noas sönner hed. Det vidste han ikke; men han vilde tænke over det. Så kommer han hjem til konen og fortæller, hvordan det er gået. »Å, din fjols«, siger konen, »kan du da ikke forstå det. Når a spörger dig om, hvad vor nabo Jens Pedersens sönners fader hedder, så kan du vel forstå, han hedder Jens Pedersen«. — »Ja, nu kan a forstå det«, siger smeden, og næste dag går han op til præsten igjen. »Véd du nu, hvad Noas sönners fader hed?« — »Ja, han hed jo Jens Pedersen«. J. Jensen, Refshale.

169. Noas sönners fader. B.

Det var i den tid, da herremanden havde ret til at besætte degneembederne, da var der et sted, hvor de rest en degn, og så bekendtgjorde herremanden, at dem, der sögte det, de skulde henvende dem til præsten for at blive forhørt. Så var der en kone i sognet, hun havde sådan svær lyst til at blive degnekone, og hun snakkede så længe med manden om det, at han kunde godt være degn, te han trak da i stadsen en dag og gik op til præsten og spurgte ham, om han kunde ikke nok blive degn der i sognet. »Jo«, siger præsten, »hvis I mener, I har de fornødne kundskaber«. — »Ja, noget kan a da«, siger manden. Så skulde præsten til at forhøre ham, og han spörger: »Kan I sige, hvad Noas sönners fader hjet?« Der stod manden, det kunde han aldrig begribe det mindste af, og så måtte han jo gå hjem med uforrettet sag. Konen tog imod ham i dören: »Nå, hvordan gik det?« siger hun. »Det gik skidt«, sagde manden«, »a kunde int svare på præstens spörgsmål«. — »Hvad spurgte han dig da om?« siger konen. »Ja, tu han spurgte mig om, hvad Noas sönners fader hjet, og det kanske ikke en gang står i bibelen«. — »Å, du er et sölle fjog«, siger konen, »nu vil a sige: Smeden han har tre sönner, Hans og Mads og Jakob, hons hedder så smedens sönners fader, kan du ikke forstå det?« Jo, så klaret det op for manden, »a vil straks gå over til præsten igjen«, siger han. Og han kommer ind til ham nok så tilfreds og siger: »Nu har a det«, lige så snart han kommer ind. »Nå, har I det«, siger præsten, »det glæder mig, lad os så høre, hvad Noas sönners fader hed«. — »Ii tu, han hjet jo Per Smed«. Så var der ikke noget råd til at få embedet.

Johanne Hansen, Sønderlev, Skallerup.

170. Gode svar.

En dreng her oppe fra *Elkjær* skulde gå til præsten. Faderen havde et lille stykke af gårdens ejendom at drive, og så var han jo husmand på gården og arbejdede dér. Men drengen kunde

nu ikke læse. Så siger præsten til ham: »Læser du noget?« — Han svarer: »Næjj, Ellen læser, å fåer for Ælkjærs øg å kjør mog mæ, å a passer foen«. — »Har du nogen forældre?« siger præsten. »Ja, a hår to gammel noen, mæn di æ få waag te å ta mæ hæær åp«. Så kunde drengen gå hjem, ham kunde præsten ikke bruge.

Hans forældre, det var hans vanter. Folk siger så tit: »Håd a no hat mi fåræller mæ, a kund ha fåt dæm po, få no kund a ha brugt dæm«.

Kristen Olesen Leddet, Tolshave mose.

171. Det strandede skib. A.

En Klitbo, hvis kone havde fået en lille, skulde op til præsten og mælde det. På vejen derop bliver han opmærksom på, at der er strandet et skib. Han blev så enig med sig selv om, at han vilde skynde sig at få sit ærende forrettet, og så gå tilbage ned til stranden og være med til bjærgningen. Han gik nu hele vejen og tænkte på den stranding, og da han kommer ind til præsten, står det ham i hovedet, så han siger: »God dag, a skulde mælde hr. pastor, der er strandet en skonnert«. — Hvad skulde du?« siger præsten. »Nå, det er sandt, nej a skulde herop og mælde, te min kone har fået en lille«. Så gav præsten sig til at tage kirkebogen frem, og imidlertid kommer mandens tanker igjen til skonnerten. Da nu præsten skal til at skrive ind, spörger han manden: »Nå, hvad var det så for én?« — »Ja«, siger han, »det kan a ikke så lige sige, men a kom til at se den lige ind i sit agterspejl, og så vidt a kunde forstå, så var det en Hollænder«.

Lærer J. C. Jensen, Tårs.

172. Det strandede skib. B.

En Aggerbo kom til præsten i *Vestervig* og vilde bestille barnedåb. Men i det samme var der strandet et skib, og det stod ham jo svært i hovedet. Præsten sætter sig ved sit bord og vil til at skrive barnets navn ind i sin kirkebog, mens manden fortæller om den stranding og snakker løs om alt, hvad der angik den. Så siger præsten i det samme: »Og navnet?« han mente jo barnets navn, som han nu skulde til at skrive. Men manden tænkte på skibet og sagde: »Det står med store gloende bogstaver o æ bagende«.

Fru Himmelstrup, Roerslev.

173. Det hollandske barn.

En mand fra *Agger* kommer ind til præsten i Vestervig og siger: »Æ skuld mælld *fåer*, te mi kowen hå fåt en *båen* i næt«. Men da der var lige strandet et skib, så var han voldsom optaget af den begivenhed og vedblev: »Åå, Guj Fåder bewåer wås, dær æ strandet en fåfærdelig stower skiv i næt«. Præsten var imidlertid gået hen efter kirkebogen, og så kommer han igjen

og siger: »Nå, hvad er det for et barn?« — »De wed æ misæel *et*, få så wit som æ ku *si*, så st*o*r dær nå stower fågyldt boogstawwer o æ båågæænd *å* en, å de æ wees nåk en Hållæ*n*der«. — »Hvad«, siger præsten, »er De ikke selv fader til barnet?« — »Ja, æ kan no it *si* andt, end de ær en Hållæ*n*der atter æ boogstawwer *o* en«.

Kjöbmand J. U. Funder, Hundborg.

174. Almanaken.

En bonde kom ind til en boghandler og vilde have en Almanak. Boghandleren sagde, at den kostede 8 skilling. Om han da ikke kunde få én, der var billigere? »Jo, hvis De vil nöjes med én fra forrige år, så kan De få den for halv pris«. Det var han vel tilfreds med og fik så almanaken. Nogen tid efter kom han derind igjen, og så spurgte boghandleren ham, hvordan han var fornöjet med almanaken. Jo, det kunde nok gå an, med vejrliget var den jo skrap nok, men med søndagene gik det jo somme tider noget galt.

Rektor Sigurd Müller, Kolding.

175. Herren.

På en herregård var en smed, der skulde have barn i kirke. Så gik han op til præsten og skulde have det ordnet med ham. Da præsten havde fået det fornødne indført i kirkebogen, spörger han smeden: »Tjener De Herren?« Manden bliver lidt forvirret, men fatter sig og svarer: »Nej, a smeder for ham«.

Lærer J. C. Jensen, Tårs.

176. Tegnet til altergang.

Henne i den nordlige del af *Jerslev* ligger der et hus, som kaldes Röven, og dér i det boede to familier, hver i sin ende, de unge folk boede i den ene ende, og de gamle i den anden. Så havde de en dreng, der gik i skole, og han kom en dag til læreren og sagde, om han ikke vilde være så god at tegne fader og moder i röven og både de to gamle i den anden ende.

Madam Thomsen, Hallund.

177. Hoers sag.

Maren Tygesdatter var bleven skilt ved manden, og en tid efter vilde hun giftes igjen med én, der hed Mads Bæk. Præsten tog så der ned og foreholdt hende, at det var synd, han forelagde hende Jesu ord i bjærgprædikenen om ægteskab: »Hvo, som skiller sig fra sin hustru uden for hoers sag. . .« Så afbryder hun ham: »Hård sag, De kan ellers tro, hr. pastor, det var lige godt en hård sag for mig at blive skilt ved Simon«.

Lærer A. Michelsen, Haderup.

178. Åbning.

En mand kom til lægen og vilde have råd, for han var syg. Så spörger lægen ham: »Har du åbning?« Han svarer: »Å, Gud

bedre det, hr. doktor, åbning har a nok af, men der kommer aldrig noget ud af det«. Læge Johansen, N.-Snede.

179. Maven for tör.

En mand i *Uldum* var syg og gik til doktoren. »A har været syg et stød«, siger han. Doktoren undersögte ham og sagde så: »De har mavekatarrh«. — »Hvad, er min mave for taer, a drak endda 6 halve bajere og 2 pægle kognak i aftes«. Henrik Lavrsen, Kalvhave.

180. Skjævskuldret.

En karl lå oppe på ladet, og så faldt han ned til den fejle side, og faldt ned i kograevningen, og slog sig fordærvet, så hans skulderblad hængte nede ved hans rövbalder, og der blev sådan skrigen og jammer. Doktoren blev öjeblikkelig hentet, men han kunde ikke rigtig få det i lave, så han blev skjævskuldret alle hans dage. Peder Höje, Bedsted.

181. Han fik for meget.

En mand havde ondt i maven, og så sögte han en klog kone, der gav ham det råd, at han skulde have to lod engelsk salt. Konen gik nu hen og kjöbte to pund til ham, for hun havde hört fejl, og rörte det ud i vand, og han tog det ind. Kort efter måtte han ud i nødset, men da de tykte, han blev for længe borte, måtte de til at ud og se efter ham. Da de kom derud, fandt de blot hans træsko og hans kaskjet, alt det andet var blevet opløst af saltet. Sognefoged Hans Høeg, Hald.

182. Tre skrappe snapse.

En gammel søkapitain, der boede en mils vej fra *Middelfart*, var en dag kjørt ind til byen sammen med et par store gårdmænd der ude fra egnen. Nu sad han og snakkede om, at han vilde ind på apoteket og have sig en bitter, for han var bleven træg i maven; og da de to mænd så kom til byen, gik de straks op på apoteket i al hemmelighed, lagde et par specier og bad provisoren om, såsnart den mand kom ind, at give ham en snaps af allerstærkeste slags og helst to. Da kapitainen så kommer ind, forlanger han en apotekersnaps og helst én, der kunde rigtig kradse. Han fik den og én til, men for at være rigtig sikker forlangte han også den tredje. Da de kort efter kom på hjemvejen, så lige som de kom ud af porten, tog han sig til enden og sagde: »Å, jeg skal af, hold et öjeblik«. Han må altså af og öjeblikkelig have knappet op og gjör så en ladning der inde i kjöbmandens port. Sådan måtte han af 9 gange til, inden han kom forbi Nymølle udenfor byen. Så siger kusken: »Nej, det kan vi ikke blive ved at

have«, og han lagde da agebrættet med den ene ende hen over bagsmækken af vognen, og her satte kapitainen sig så ude med bukserne om hælene og sagde: »Skid så, röv! skid over den ganske verden«. Den mils vej til hans hjem blev der nu en næsten uafbrudt stribe på landevejen, og dagen efter måtte han give vægteren i Middelfart 5 daler for at gjöre rent på de 10 steder ned ad gaden, han havde griset til. Lærer F. Thinesen, Bramming.

183. Tre gange daglig.

Ude på heden boede et par gamle folk, der havde en datter, og hun var bleven noget skarn og skidt. Så kjørte manden ud til *Varde* og gik ind til en doktor med hende. Han fik også noget skrevet op, som han skulde have på apoteket. Da de havde lavet det til, og han tager imod det, spörger han om, hvordan det skal bruges. »Ja«, siger provisoren, »det står på krammet«. De kjører så hjem, og lav de så er kommen ind, går mand og kone op i overstuen og skal til at læse, hvad der stod. Manden kunde nu ikke, og så skulde konen til det, men hun kunde blot stave lidt. Da stod der: 1 pille tre gange daglig, og hun stavede p-i-l-l-e. »Da er det også skrækkeligt«, siger han manden, »skal a nu kjøre hende ud til provisoren tre gange daglig, så kan a jo ikke bestille andet med hestene. Mon vor karl Kristen kunde ikke gjöre det ud?« — »Jo, lad os prøve det«, siger konen. Så kom pigen sig i dagetal. Kristen P. Frandsen, Blåkjær skov.

184. Tre dage til.

Jens Vengum i *Hammer* var meget syg, men så kom han da over det. Så sagde han: »A trowed dæwlen støød mæ, a håd støwt, å håd ed wåer trej daww te, så kund a et ha löwed, om de så skuld ha kåst mi lyw«. Lærer Andersen, Stensballe.

185. Hans Jörgens enkes dreng.

En dreng fik en dag æbleskiver, og dem holdt han så svært meget af. Han spiste da for mange og fik nu en slem mavepine. Så kom han i seng og lå der og jamrede en lidt, men løb siden ud i græsset og klagede sig elendig der. Så sagde han: »Å, hjælp mig dog, bitte Vorherre, jeg er gamle Hans Jörgens enkes dreng i Fjeldsted«. Lærer Fr. Thinesen, Bramming.

186. Han havde forandret sig.

En bondekone kom ind til en maler og vilde have ham til at male et billede af sin afdøde sön. Så spörger maleren, om hun havde et fotografi, han kunde male efter. Nej, det havde hun ikke, men hun tænkte, hun kunde forklare ham, hvordan han så ud. Ja, det kunde også være tilstrækkeligt, og han skulde da

også nok male et pænt billede. Da hun så havde givet ham besked, gik hun. Så kommer maleren med billedet, da han er færdig. Hun ser på det og siger: »Å, hvor det dog er et kjönt billede«, folder så hænderne helt alvorlig og siger: »Men Kristian, Kristian, hvor du har forandret dig«. Fru Johansen, Vejle.

187. Praktiske modeller.

Et sted skulde de have deres kirke malet, og så vilde de have nogle engle malet på loftet. Men maleren havde aldrig malet sådanne skikkelser för, og han var helt forlegen med det. Men han havde da hørt tale om, at engle skulde ligne små börn, og så fik de fat i nogle små börn, da de nu ikke vidste bedre råd, og dem smurte de over med maling og klaskede dem så op på loftet helt nøgne. Se så havde de modellerne tegnet af der oppe, og nu kunde han male efter dem. Fr. Höjberg, Hedegård, Visby.

188. Han hørte det ikke.

»Ved do hwa, Jænns, a skjældt baronen således ud i da*w*, a så te ham, han wa en sw*i*n, en venndböjtel å en st*u*e kjældtreng, å a så te ham, te dæ sku tå*w* hunde bar*o*ne te jæt p*u*end.« — »Næjj, Pie, hwa såå han da te de?« — »J—a, mæn han hoor et it«. Frk. M. Thomsen, Sorø.

---

13. Jyder, Fynboer o. s. v.

189. Et helt menneske.

Der skal ti Harboøreboere til et menneske, og når det skal være et klogt menneske, så skal der være elleve.

Hygum. Pastor Göttsche, Vester-Åby.

190. Intet menneske.

En *Morsingbo* lå på en vej og havde fået et ben i stykker. Så kom en Tybo til ham og sagde: »Herre Gud, hvad er det for et menneske, her ligger«. — »A er ingen menneske, a er en Morsingbo. Niels Vig, Ö.-Vandet.

191. Samtale.

»Vor datter er bleven gift derovre i amerika!« — »Er det med en Dansker?« — »Nej kors! det er med en Langelænder«.

Chr. Weiss.

192. Fattigt A.

I *Klöjing* var det så smått, at de havde ikke uden én bul at slagte over æ hele by. Så havde én en bulpes til at gå rundt i byen og smøre panden i, når de skulde bage pandekager.

Jörgen Fausbøl.

193. Fattigt. B.

I *Klöjing* fedede man hvert år i fællesskab en galt. Men når den så skulde slagtes, foretrak man dog at sælge den, for at få penge. Pæsen beholdt de, og den skares ikke for knapt af. Nu tog man en mand i ed på det, at han måtte være retfærdig, og han skulde så hver søndag gå rundt i byen med den og holde den i alle kålgryder, men hvor længe han skulde holde den i hver, det skulde gå efter ottingspart. M. J. Skov, Ö.-Åbølling.

194. Fattigt. C.

I *Oved* der brugte de at hænge et stykke brunt sukker i en tråd ned fra loftet, og det skiftedes de så til at gå og sutte på, når de skulde have kaffe. M. J. Skov, Ö.-Åbølling.

195. Mølby høavl.

Mølby langenge har gammel berömmelse. Når forslætteren var bedst i dræt, måtte han jævnlig se tilbage, om de andre kom med. »Er I her, karle!« råbte han til dem. Engene var så lange, at de kunde få tre kammisoltasker fulde af hø i hvert skår. Var engene godt groet, kunde de få en sækfuld i hele avlen, ellers blev det ved en posefuld.

Mølby er ellers en sölle by med megen mager sandjord, og der er ingen eng til byen. M. J. Skov, Ö.-Åbølling.

196. Endrupskovs aftægt.

Endrupskov er en mager by, og man har fra gammel tid villet gjöre nar ad folkene. Den ligger oppe på en höj bakke, der går fra öst til vest, og den falder meget stejlt af mod syd. Neden for langs foden af bakken fra öst til vest løber Gjels å. Når man nu har en aftægtsmand, så sætter man ham op på en halv lundstikvogn, giver ham et halvt pund tobak og en kridtpibe og lader ham så russe af ned i åen, så er man af med ham. Det er Endrupskovs aftægt. M. J. Skov, Ö.-Åbølling.

197. Gabøl bul.

I *Gabøl* vilde de trække æ bul op på husmönningen for at den skulde æde græsset af, som voksede der oppe, men idet de trak den derop, blev de vaer, at den gabede. Så sagde de: »Se, hvor den gaver ætter ed«. Siden siger man om noget, der gaber: at det gaber ligesom Gabøl bul. M. J. Skov, Ö.-Åbølling.

198. En Sachser.

Da Kristian den fjerde en gang mønstrede sine tropper, blev han opmærksom på én, som udmærkede sig frem for de andre, og spurgte ham da, hvad landsmand han var. Den tiltalte svarede:

»Ich bin ein Sachser!« Kongen gav ham en dukat. En Jyde, som blev vidne hertil, sögte at tiltrække sig kongens opmærksomhed, hvilket også lykkedes ham. Kongen sagde til ham: »Hvor er du fra, min sön?« Jyden svarede: »A ær åw en Sawser!« Kongen smilte og gav også ham en dukat. Ane Birgitte Berg. Sml. I 204.

199. Åsse en Sawser.

Frederik den sjette mønstrede tropperne. På höjre flöj stod en stor svær karl. »Hvad er du for en landsmand?« siger kongen. »Ich bin ein Sachser geboren«. — »Det var korrekt svart, min sön, der har du en daler«. Så kom han hen til venstre flöj, der stod en lille undersætsig Jyde. »Hvad er du?« — »A æ be Fanden ta mæ åsse en Sawser«. Niels Lund, Astrup.

200. Jydernes födder.

En madamme i Kjöbenhavn havde en pige til at tjene sig fra Æbeltoft. Da denne pige med megen möje havde fået hende overtydet om, at Æbeltoft lå i Jylland, og at Jylland ikke var nogen by, men en provins, forlangte hun, at pigen skulde vise hende sine födder, for at hun kunde se, hvilken af dem der var en kofod, ti hun vidste, at Jyderne havde en kofod og en menneskefod. Efter Aftenposten. Vib. Samler 1824, Nr. 93.

201. Vi hopper.

En svensk doktor blev en gang hentet til en kone, der var meget syg. Hun spurgte ham nu, om han troede, hun kunde komme sig. Dertil svarede han: »Vi hoppar, vi hoppar«. — »Hopper vi«, siger hun, »hvådan tro*w*er han, s*ö*en en sölle syg kowen som mæ a ka håp. Lærer Thomsens kone, Møltrup.

202. Riib å Wåår.

I krigens tid kjørte en mand med en tysk herre ned til Ribe. Da de kommer så vidt, at de kan se byen, siger bonden: »No kan én se*j*e Riib«. Tyskeren siger: »Das is wåhr«. — »Nej, de æ Riib«. — »Das is wåhr«. — »Nej, a sæ*j*er Dæwlen gåål i-*m*æ de æ Riib, de ær e*t* Wåår«. — »Ja, das is wåhr!« og de blev helt uens om det. P. C. Holm, Vejen.

203. En kissen.

I krigens tid kjørte en bondemand med en tysk dame Så siger hun: »Ich sitz so hart, ich musz ein kissen haaben«. Manden törrer sig om munden og siger: »Ja, vil hun endelig ha' én, så kan hun også få den«. Hun siger igjen, da han ikke gjör noget tegn til at skaffe hende puden: »Ja, ich sitz so hart, ich musz ein haaben«. Han törrer sig igjen om munden og siger: »Ja, vil hun

endelig, kan hun jo gjærne få én«. Så peger hun ned på hendes ende og siger: »Hier, hier, hier!« — »Nej, Dæwlen gåål i-*mæ*, om a vel kys hend i æ rö*w*«. Uhrmager P. C. Holm, Vejen.

204. Han forstod det jo ikke.

En Tysker kom en aften ind til et par enlige folk, og han kan ikke gøre sig forståelig for dem, men gjorde da tegn til, at han vilde have noget at spise. Det fik han også. Så gjorde han tegn til at ville i seng. »Hvad skal vi gjøre ved det?« siger konen, »vi har jo kun én seng«. — »Ja, så kommer du til at ligge i midten, og han kan ligge ved stokken, og jeg ved væggen«. Det bliver nu indrettet sådan. Men så vilde Tyskeren gjøre sig gode venner med konen, og det syntes manden ikke om. Så siger han til konen: »Du skal dog sige til ham, han skal lade det være«. — »Hvad kan det hjælpe, han forstår jo ikke, hvad jeg siger«.

Jens Hansen, Herritslev.

---

14. De forvendte navne.

205. Indbydelsen til barsel.

»A sku hælsen fræ mi *fåer* å mi mo*w*er å dænd bette klødæjt, klø långs åp mæ mi rø*k*«. Maren Primdal, Navtrup.

Se I 205.

206. Konen, der skulde berettes. A.

En kone blev syg, og så havde hun en eneste sön. Dernæst havde de et gammelt øg, og hende kaldte de Kløfimpe. Så siger konen til sönnen: »Du får lov at tage Kløfimpe og ride hen og hente præsten og så sige til ham, at han får at komme og berette mig«. — »Ja, kan a huske det? berette hvad er det for noget?« Jo, det kunde han nok, hun sagde det for ham end en gang. Nå, han tog da øget og red, og hele tiden blev han ved med at sige: »Berett', berett'!« sådan for at huske det. Så kommer han over et vad, og der snubler øget. Så siger han: »Hvordan er det, du bærer dig til, Kløfimpe«. Men nu glemte han det »berett« og sagde siden: »Kløfimp', Kløfimp'!« Han kommer ind til præsten med hans lue på. »Hvad skulde du?« — »A skulde sige, om I vilde komme og kløfimpe min moder«. — »Hvad vil det sige, hvad mener du med det?« — »Jo, hun er da syg«. — »Var det så ikke at berette?« — »Jo, sådan var det i Döwlen nåen«. — »Gud bevares, er det noget at sige. Du kjender nok ikke noget til Vorherre, men det gjorde din fader heller ikke«. — »Nej,

hvons skulde han kjende til det. Min fader var født nede i Nörre-Elkjær i Tværsted, og Vorherre var født i Betlehem, hvordan skulde de så kjende til hverandre?«

Johanne Marie Kristensdatter, Søheden.

207. Konen, der skulde berettes. B.

Der var en mand, som havde en sön, der just ikke var meget kløgtig. Faderen blev en gang meget syg og vilde have bud efter præsten. Drengen, der skulde hente ham, spurgte nu sin moder, hvad han skulde sige til præsten. »Du skal bede ham komme og berette din fader«. Han kom da paa et gammelt krik, der kaldtes Kludunte, og hvert öjeblik sad han og sagde: »Berett', berett'!« Men på vejen kom Kludunten til at snuble, da den skulde over en grøft. Drengen sagde: »Hvordan er det, du bærer dig ad, Kludunte«. Derved glemte han det første ord og sagde nu: »Kludunt', kludunt'«. Da han nu kom til præsten, sagde han: »Vil I ikke komme hjem og kludunte min fader?« Præsten troede, drengen vilde gjøre nar ad ham, og gav ham en god dragt prygl. Nik. Christensen.

208. Kløfimse.

En dreng skulde ride til præsten og bede ham komme og berette hans moder. Så red han og sagde hele tiden: »Berette, berette«. Hesten hed Kløfimse, og den snublede på vejen. Da sagde drengen: »Vil du stå, Kløfimse!« Siden red han og sagde: »Kløfimse, kløfimse«, og så kom han ind til præsten og skulde bede ham komme og kløfimse hans moder.

Lærer S. C. Eriksen, Ö.-Hassing.

209. At klodonse.

En mand skulde hen til præsten for at få ham til at komme og berette konen. Han kjører med en hest, der hedder Klodonns. Så sidder han hele tiden og siger: »Berett', berett'« for at huske, hvad han skulde. Da stumler hesten, og han siger: »Klodonns, hvordan er det, du går«. Men så kommer han til at sige Klodonns, og da han kommer til præsten, siger han: »Æ skulde hilse fra vor moder, om fader vilde ikke komme og klodonse hende, hun er så svær skidt«. Anders Bang, Jannerup.

210. Til Bælum.

En pige var kommen til at tjene i *Terndrup*, men var ellers ukjendt her på egnen. En dag blev hun sendt et ærende til Bælum, men glemte undervejs, hvor hun skulde hen. Så kom hun til en gård neden for Terndrup, der kaldes Sommergården, og der stod en vædder töjret. Nu gik hun og var helt forknyt. Så sagde hun: »Men Herregud, bitte vædder, kan du ikke sige mig, hvor

a skal hen?« Vædderen så op på hende og sagde: »Bæ—æ!« — »Å, Gudskelov for dig, det var til Bælum, a skulde. Du skal have tak, for det du viste mig på vej«. Lærer Östergård, Siem.

211. Her og her.

En dreng skulde gå et ærende for sin fader. For ikke at glemme det måtte han gå og gjentage det for sig selv. Så falder han over en grøft og glemmer det. Altså vender han tilbage og siger, idet han springer frem og tilbage over grøften: »Her havde jeg det, og her tabte jeg det!« og så kom han i tanker om, hvad han skulde gå efter. Pastor Const. Hansen, Jærnved.

212. 16 og 17.

I *Hårslev* by ved Bogense boede en kone, som var umådelig glemsom. De sad meget smått i det, og det var meget almindeligt, at deres brød slap op, inden de fik baget, så de måtte hen at låne. En morgen siger manden til hende, at hun skulde gå hen og låne et brød hos naboens, men hun skulde nöje huske, hvad det vejede, da han ikke vilde give mere igjen, end han havde fået. Hun går og får brødet, og det vejer 16 pund. På hjemvejen går hun sa hele tiden og siger 16, 16, 16. Som hun allerbedst går, falder hun over en stor sten ude på gaden. Idet hun falder, skriger hun: 17, og så måtte hun gå tilbage og få at vide, hvad brødet havde vejet. Lærer L. A. Larsen, Vindinge.

213. Engelskbrød.

En skovrider sendte sin karl til *Sorø*, for at han skulde kjøbe franskbrød. Han havde nu ingen god hukommelse, hvilket han selv godt vidste, derfor begyndte han straks, da han gik hjemme fra, at sige for sig selv: »Franskbrød, franskbrød!« Som han kom nærmere til byen, traf han en gammel bekjendt. Han stod en god stund og talte med ham, og da han nu skulde gå, havde han glemt, hvad det var, han skulde kjøbe. Det var noget udenlandsk noget, og endelig kommer han så ind til bageren og forlanger engelskbrød. Men der var ingen bagere, der havde den slags brød, og han måtte da hjem igjen og få bedre besked.

Hans P. Jensen, Hindholm.

214. Saltkop.

En dreng skulde gå over til sin nabo og låne et småsold. Vejen var smadderet, og han vilde gå og holde sig, så godt han kunde, på de törreste steder. Han gik og gjentog for sig selv: »Småsold!« men så er der en anden mand, der hører det, og han siger: »Såltkop«. Det hører drengen, og da han havde glemt at

sige det andet over sådan at gå og passe på vejen, kom han også til at sige såltkop, og han kom da ind og vilde låne en saltkop.

Gestrup.

215. Almanaken.

En dreng blev sendt af hans fader hen til en kjöbstad og skulde kjøbe en albenak, og det gik han så og sagde hen ad vejen for at huske det. Så fild han i kold. »Det var en Fandens skrummel-i-krus, den«, sagde han, men kommer nu til at sige det og kommer ind til kjöbmanden og forlanger en skrummelikrus. Han vidste jo ikke, hvad det var. Ja, det var en bog, de kunde se i, når det vilde give ondt vejrlag og godt vejrlag, og når solen kom, og når månen kom. »Nå ja, så véd jeg, hvad det er, det er jo en almanak«. Så fik drengen, hvad han ønskede.

Marie Kirstine Birk, Navtrup.

216. Vat og dragi.

En dreng på Mors skulde gå til *Nykjøbing* at hente noget vat, for de havde skræddere der hjemme. Han var kun en bitte knægt, og de spörger ham, om han kunde nu huske det. Han måtte helst huske på vak, for de havde nogle pæne vakker. Så gik kløren og sagde hele tiden: »Vak, vak, vak!« Men på vejen faldt han og sagde: »Drågi, drågi«. Han kommer da ind til Ny. kjøbing og forlangte at skulle have noget drågi. Men han kom hjem igjen og sagde, at han kunde ingen drågi få.

Steffen Jensen, Grindsted.

217. Drage til en kjole.

Et sted i *Alstrup* skulde de have skrædderpiger, for deres datter skulde have en ny kjole. Så manglede de vat, og en dreng, de havde, skulde da rende til Nykjøbing efter vat. Men han var noget enfoldig og kunde ikke huske det. Så siger de: »Du kjender da vore vakker, så kan du jo huske på vak«. Altså går han da og siger: »Vak, vak!« hele tiden. Men som han nu bedst går ved det, falder han, og da han kommer op igjen, kan han ikke huske, enten det var vak eller drågi, han skulde sige. Men jo længere han gik, jo mere sikker blev han på, at det var drågi. Altså kommer han ind til kjöbmanden og forlanger drågi til Marens kjole. De kan jo ikke blive kloge på, hvad det er, og han må hjem igjen med uforrettet sag. Lærer P. C. Eriksen, Kås.

218. Peber og vevver.

I en gård i *Toftnæs* havde de slagtet et svin. Så skulde en halvtåbelig dreng, sådan en storrisknægt, afsted til Varde efter for 4 skilling peber, som de skulde bruge ved slagtningen. Han rendte så alt hvad han kunde og råbte hele tiden: »Peber, peber

for 4 skilling, peber, peber for 4 skilling!« så længe, til han kom næsten til byen. Der falder han om, og da han kommer op igjen, så er det bleven forvendt for ham til: »Vever, vever for 4 skilling«. Nu bliver han ved med det, til han kommer ind til kjöbmand Tranberg, og der siger han: »A skuld' ha' vever får fiir skjæling«. — »Vever, vever!« siger kjöbmanden, »hvad er det for noget, hvordan ser det ud?« Så siger drengen: »De ser ud lissom ilderskidt å rywwer i æ mond som æ glowend ild«. Så blev de da endelig klog på, hvad det var, han vilde have.

Urmager P. C. Holm, Vejen.

219. Hæl — Fil.

Dommer-Niels sender hans sön hen til en nabo for at låne en fil, den kaldte de gamle en fæel. Nu var drengen bange for, at han kunde ikke huske det, og så gik han hele tiden og sagde: »En fæel, en fæel«. Men så faldt han, og nu blev det til en hæl. Da han kom til naboen, så siger han: »A skuld hils fra mi fåer, om do vild int låån ham en hæel te å hææl en sav mæ«.

Niels Erik Jensen (Mølle), Kyllesbæk.

220. Indkjøbet.

Én skulde til høkkes (høker) og kjøbe ind. Men undervejs går han og glemmer, hvad det er, han skal have. Da han så kommer ind, siger han: »Siev, sinner å bak — annis å kommen å skjægsiev å lak«.

Gestrup. Sinner ɔ: rosiner, bak ɔ: tobak.

221. Sæbe for stivelse.

»Kan jeg få sæbe for stivelse og fire for to?« sagde pigen, hun skulde have for fire skilling sæbe og for to skilling stivelse.

H. P. J.

222. Noget sært noget.

En degn sagde en dag til en dreng: »Kan du gå hen til præsten og bede om et katalog«. Drengen gik så hen til præsten og sagde: »A skuld' hils' fra degnen å be' om — ja, det var relle noj sær noi — a skuld be om en kattelot.

S. P. Jensen, Vole.

223. Hr. klyster.

En mand i *Termestrup* var så forjaget i snakken. Hans kone havde engang hårdt i maven, og jordemoderen skulde komme og sætte hende et klyster. Så gik han over til apoteket og traf provisoren udenfor. »God dag, hr klystér, kan a få en provisor til min kones röv«.

Ras Thomsen, Hvilsager.

224. Hr. recept.

En dreng kom ind på et apotek og sagde: »Go daw, hr. resept, a skuld sæjj, om a kund ło trej apotekerer.

Krogh, Hjerk.

225. Hr. hundehvalp.

En dreng skulde gå op til kammerråd Møller på *Höjris* med et par hundehvalpe som foræring, og han havde fået besked af hans moder, hvordan han skulde sige. For nu at huske det gik han på vejen og sagde: »God dag, hr. kammerråd«. Men til sidst begyndte han at sige: »God dag, hr. hundehvalp«, og da han nu træffer Møller ude i gården, går han hen og siger: »God dag, hr. hundehvalp, her kommer a med en par kammeråterer til ham«.

Lærer Agerskov, Lem.

226. En kurv forvaltere.

Per Skovfoged havde fanget nogle solsorter, som han vilde forære til herskabet på Rathlousdal. Han sendte så hans dreng af sted med dem, og da han skulde skynde sig og traf forvalteren ude i gården og så vilde aflevere dem til ham, så kom han til at vende det noget om, idet han sagde: »God dag, hr. suelsuet, her er en kurv forvaltere til ham«.

Ry höjskole.

227. Hr. gjedde.

Godaw, hr. gjædde, a hår jæn besp i en kåre te Dæm. Di mo it blyw silde, får a kommer så vre.

Frøken Anna Moltke, Palsgård.

228. Mosse rövskår.

En husmand fra *Refsnæs* kom trækkende med en ko og skulde ind til kjöbmand Höjsgård med. Men så glemte han den første del af navnet og havde kun sgård i behold. Han mödte en flok drenge og spurgte dem meget pænt, hvor der boede en kjöbmand, som havde skår til bagnavn. Jo, drengene så på hinanden, ham kjendte de meget godt, det var mosse Rövskår. »Det er det også«, siger manden. Kjöbmanden vilde nemlig have sine drenge i butikken til at kalde sig mosjö, hvilket de i smug fordrejede til mosse, og hans navn Höjsgård dannede de om til Rövskår. Da nu husmanden kom ind til hr. Höjsgård, sagde han helt troskyldig: »Goddag, mosse Rövskår!« — »Hvad siger du!« — »Jeg siger . . .« — »Klask!« så fik han én på kinden. »Jeg hedder Höjsgård, din Æsel!«

Jörgen Hansen.

229. Pastor Hvons.

En herre kom til en by i *Salling* og vilde besøge præsten, som han ikke kjendte. Han kommer da til en mand og spörger ham om, hvor præstegården lå. Det viser han ham. Derefter spörger han om, hvad præsten hedder. »Hvons«, sagde manden, og så gik han med det. Da han havde gået nogle skridt, kom han i tanker om, at det måtte vist være fejl, for det var da et under-

ligt navn. Tæt ved præstegården kommer han til en gammel mand, der står og graver, og spörger ham om, hvad præsten hed. Manden var uheldigvis tunghør, og han siger da: »Hvons?« — »Hvad hedder jer præst?« — »Hvons?« — »Ja, det må være rigtig, og så går han ind i præstegården. Der træffer han præsten og siger: »Må jeg spörge, om det er pastor Hvons?« — »Skal det være en vittighed, jeg hedder Vad«. Fru Johansen, Vejle.

15. Tvetydig tale.

230. Lejligheden.

En gårdkone havde en datter, og hende kom der mange bejlere til, men de kom gående allesammen, og så fik de også nej til hobe. Endelig kom der én igjen, og han kom ridende. Ham gik den gamle selv ud og tog imod. Han havde hørt megen snak om den datter, og at hun havde meget, og så vilde han da også bejle ad hende. Så siger konen: »Ja, det er nu godt nok, siden du er ridende, men det er ikke værd, vi bestemmer noget, indens tid du får set vor lejlighed«. Så skulde hun jo omkring og vise ham den. Hun tager ham da under armen og går med ham. »Her er nu vor dagligstue«, siger hun og river sig i det samme i hovedet, »og så er her vort spisekammer (idet hun river sig i enden), og så er her vort sovekammer (idet hun river sig på maven), her hår mi mand å mæ wå hajel«. Sådan rokkede og vrikkede hun med ham, idet hun gik gjennem værelserne, men det kunde jo let misforståes. Johanne Nielsdatter Hald, Agselterp.

Den fortællende skal lade handlingen følge ordene og efterligne det hele.

231. Osten.

Der var en gang en kone i *Nörager*, som fortalte en anden kone, hvordan hun lavede ost, med de ord: »Den første dag lavede a en knald, den anden dag gjorde a én til, og den tredie dag satte a top på«. — »Men hvordan fik du da det til at hænge sammen?« — »A bandt det sammen med en strikke«. Sören Hansen, Giver.

232. Med koste.

En gammel kone gik og bad i Guds navn. Så træffer hun på en gårdmand, der siger til hende: »Nå, Maren, går du i dag i Guds navn?« — »Nej, i dag går jeg med koste«.

Sadelmager Hansen, Hæggerup.

233. Deviser.

En bondemand spiste i et fint selskab, hvor der lå spisesedel med deviser. En fin dame vilde nu forklare ham den, da han

ikke kunde forstå den. »Det er deviser«, sagde hun. »Nej, er der nogen, der fiser, så er det mig«. Lærer Andersen, Lørslev.

234. Skreven for en so.

En mand, der hed Pæjer, var til orne med en so i en kro. Penge havde han ingen af, og da han så skal til at gå, så råber han: »Vil I så skrive mig for en so, madam!« Konen i kroen gik ind med den besked, og siden blev manden kaldt Per So.

235. Hun skulde bindes sammen.

En kjæltringkvinde i *Haderup* var ikke gift, men havde alligevel flere börn. Så talte folk derovre i Ikast med hende om, at hun skulde vel giftes nu, da de havde fået en ny præst, og han kunde jo vie hende. »Nej«, siger hun, »mi æjen præst ska bend mæ sa*m*el«. Ç. A. Thyregod.

236—259. Småting.

236. »Du skal sætte dig ude på møddingen om morgenen og skide, det vil a have«, sagde en mand til hans karl.

237. En stenpikker fortalte, at han havde været et sted at pikke, hvor han fik sådan en god daglön. »Men a var også oppe at pikke ved æ måne et par timer hver morgen«.

238. »Omme til vor nabos, hver gang de slagter og laver pølser, så kommer de tygget smörrebrød i deres tarme«.

239. Det var forhen skik, at den døde fik sin pande og lysesaks med sig i sin grav.

240. »A ka da e*t* ved, om a skuld fo flier bøen ino«, sagde Morten. Mikkel svarer: »Nej, hverken får du, ikke heller gjör din kone«. H. Brøchner.

241. Der var en mand, når han kom op om morgenen, bar han æ ååsk *u*d å g*a* æ kræ, så m*a*lket han å g*a* æ sv*i*n, så moget han å g*a* æ fålk te djæ dåwwer.

242. Nu skal vi høre en piges bestilling om morgenen: Først malker hun og giver kalvene. Så bærer hun asken ud og giver svinene. Og så skal hun ind og gjøre folkene deres davre. C. A. Thyregod.

243. »Det første a gjör om morgenen, det sopper a mi-kåel i til folkenes davre. Så törrer a af bordet og giver kalvene. Nu har a mi-kåel stået i Mathises mønge og læsset mogvogn og lavet føden til i over 20 år«.

Saltum.

244. En pige, der havde tjent hos en enkemand, sagde således:

»Føst såå di, a drak hans gowe öl,
de sak i mæ.
Så såå di, a stal hans mejl å hans gryn,
da band a får en fuld sæk.
Så såå di, han lo ve-mæ,
de seder i mæ ino. C. A. Thyregod.

245. To koner stod og snakkede sammen. Så siger den ene: »A æder det første a gjör om morgenen«. Den anden svarer: »Nej, da drikker a mit vand, det første a kommer op«.

246. Lars og Mads mödtes på store-mandags-marked i *Holstebro* og talte sammen om deres heste. Lars siger: »A vild gjaar ha mi browwn øg gjor mæ føl, men a kan et ork et«. Mads svarer: »A tøkes åsse, de ku væ skjön å pröww å fo en føl«.
C. A. Thyregod.

247. En kone siger: »Æd nu, det er skidt, I æder«. Så kom hun i tanker om, at det var galt, og föjede til: »Ja, det er ikke skidt, I æder, men det er missel da skidt, I skraber af æ fad«. Ane Marie Pedersdatter, Egholt.

248. En gang var Knud Brunhede gået nord på efter *Skarrild* til for at leje sig en pige, men han vilde da helst have én, der var vant til riden og kjøren, for det skulde han bruge hende til. Men om han fik én lejet, vides ikke. J. C. Gydesen.

249. »God dag, Jens Jörgen Bæk! nå, De skal til at til tyrs med Deres ko. Deres datter skal jo til at giftes, hun skal jo have Hans Jörgen Fog. Er hun godt owsenet? kurri, kurri, kurri«.
F. P. J. Lund.

250. Konen kaldte karlene ind til davre: »Karle, karle, kom ind og få davre!« Men idet hun så lettede op på sine skjörter, tilföjede hun: »Kom, fa'r, du skal da og ha' lidt«.
Vejle. P. Jacobsen, Kjöbenhavn.

251. En dreng kom ind i en butik og sagde: »A skulde have en rød blyant i den ene ende og en blå i den anden ende«.
Lærer Alkærsig, Mellerup.

252. Der er mange, der har ikke så meget bygning, te de kan skjælte en skade i.
Der er for mange huller, så de kan ikke få ved den. Hove.

253. »Har fa'r æg?« tilråbte en kone på Vesterbro en forbikjørende hönsekræmmer. »Jeg gjorde i Damhusene!« svarede han uden at standse. Chr. Weiss.

254. Æ ma*n*d l*o* o æ næ*æ*de, å æ kuen s*o*d å*p* ve æ moon.
Han havde lagt sig efter at have spist nadver, og hun sad oppe ved måneskin. P. Pedersen, Fredericia.

255. »Han jawwer æ pandekåå*g* jænne kåå*g* i sæ, mæn a edder br*ø* te mi pandekåå*g*«.

256. Eske Lillelund tog 8 skilling om dagen for at gå hen og pikke, men i *Skjærum* mølle der tog han 10. »Men så pe*k*ed a åsse tå*w* ståånd ve æ moon«.
Han havde en ko, der var bleven ovsen. Da han nu kom hjem om aftenen, vilde konen ikke te'n med den, og så måtte han selv afsted. »A sa*t* d*ø*piin mi træ*æ*sku, å så spr*å*ng a sjæ*l* mæ hend«. Ane Kirstine Madsen, Lergrav.

257. En mand fortalte sådan: »Den brogede ko blev ovsen i går, og så var der ingen hjemme, så smed a mine træsko, og så sprang a selv med koen«. Lærer A. Pedersen, Nes.

258. En kone fra *Odder* kom i snak med en anden kone om hendes sön og fortalte, at han var kommen hjem i besøg. Så siger hun: »Mi sæn K*a*rl han æ kommen jæ*m*, å han gjær a kon*t*orvæ*j*en, å mi nåån sæn Po*w*l, ham ke*n*de Di da nåk, å Guj som han æ bega*w*et, han ka liig skjæ støwwlsålle *u*d a hans hå*w*ed«.
Fru Marie Jexen, Viby.

259. En karl tarsk både på Refshale og på Refsgård. Så sagde han: »A goer fræ æ skuur å te æ hwål å tæsker ålld de a kan«.
De to gårde ligger i *Hove*. Lærer Søgård, N.-Nissum.

---

16. Bagvendt snak af bekjendte personer.

260. For godt 100 år siden levede i *Elling* sogn en mand, der var bekjendt for sit bagvendte sprog, som gav anledning til megen latter. En gang vilde han have et brev skrevet til hans sön i Kjöbenhavn, men han kunde naturligvis ikke selv skrive, og så henvendte han sig til skolmæjsten, Pjæ Flæsk, for at få ham til at skrive for sig, og han sagde da som følger: »Skry*w* no, som a sæ*j*er. No ka do læ ham wed, de rø*v* ko*w* hå fåt ka*l*, å de gro foer hå fåt l*a*m, å kwien hår åsse. No ska do missel skryww, som a sæ*j*er. De æ e*n*dt så*n* no, som dæ*n* gå*n*g a wa i tjænnesten, a l*å* åpå Øgsbøl heje, dææ kjø*r* d*i* u te ås mæ hejel læjs, hejel kårre-

fulde, stowe mælderer mæ stuud får. Håer do de? A hår æ gåt, dær ær ålder en kowen i hejele Bratten, dær håer såen to loer som a (her følte han på nogle fårelår, der hang over kakkelovnen); mæn så hår a di gall bejen, de æ endt såen, nær mæ engen kowen håer, så tåer a e støt å-dæm å lægger åpå kaakel å stieger å tåer te e be brø. A æ rask å røøri ino, a goer ino u mæ løtten å skjær hakkels å hænger æpå porti om awteni. De æ sannd, læ ham wed, a håer en kjiist faare te ham, nær han kommer hjæm mæ en loes får å rø fuer. Så wed a endt mejer, do ska skryww te ham«.

Karl Andersen, Bratten.

261. Der er en stodder oppe i *Hygum*, de kalder Tyk-Povl. Han har da så megen ejendom, te han har en ko. Så var Povl bleven syg og gået ad sengen. I samme godlag bliver hans ko ovsen, og der var sne på, og det var noget skidt vejrlig, så det så galt ud med at få den til tyr. Kjællingen løber om til hendes nabo Per Kloster og får ikke vel dören op, inden hun siger: »Åå, Gud nåde mig, Per, hvad skal a gjöre, nu er Povl bleven ovsen, og æ ko ligger i æ seng og er syg. Du får at gjøre én ting udveje og trække med æ ko, for æ kan ikke«.

Jens Krist. Søgård, Törring.

262. En mand i *Stadil*, Mikkel Halkjær, havde en vrinsk hest, og den kom til at slå karlen på hans knæ, sådan at det blev galt, og han skulde have råd for det. En anden én skal så hente en benlæge, der boede ovre i Nissum, og som ellers er vel bekjendt, og da det nu fagede med det, så kommer han så meget hurtig med det: Han skulde hilse fra Mikkel Hjalldkåel, om han vilde ikke følge med hjem, hans kones broders vrinske hest håd slån hans kåels knæskåål om får hans röw, de wa slem får æ kåel, de war illd få ham, de war en flenk kåel, de war en rår kåel, de war en tålle øg, dær war mower te ham. Villads Risum.

263. En gammel mand og kone havde *Nes* mølle i forpagtning. Hun var sådan en hjap og gik og sagde så meget. Så sagde manden: »Åå, du er også An Hjap«. Hun svarede straks: »Åja, Mads Plæver«. De havde en datter, som var bleven gift og boede ovre i *Husby*, hun hed Inger. Når Ane kom til at tale om hende, sagde hun: Inger håer et rele så gåt. Hon hår en regtig gowe grønndmuret goer å töl røø køjer å ålder en gro stejen i en, å spæjjldaar å trej skåstejen mæ mæssingvrierer«.

Hun havde to sönner, Lavst og Hans, de var til session og kom hjem igjen. Så sagde hun: »Åå, di war rele fo så glåå, håped å klaped å sprang i djæ röw«. Lærer Kvistgårds kone, Blære.

264. En gammel pige i *Ålstrup*, Abelone Povlsdatter, havde fire uægte børn og fik dog et af dem gift med en mand i Hunds-

lund. Når hun kom til at fortælle om den datter, sagde hun: Hend datter var godt gift, for hun havde en opred seng med kæjl og kar, to køer og en gris at malke og en tønde gammel byg på loftet at slagte. Hun sagde en dag, te hun vilde over til hend datter i besøg i ywl, når det blev godt vejr påsk' helligdage. Inden datteren blev gift, skulde hun tjene for barnepige, og så sagde moderen: Hun skuld' ha' 4 al lat for å vær bånnpig' te hend særk. — Hun gik over til en mand og sagde: »Hør, Niels, vil du gi mæ en klæpling halm, så vel a gjör de fest du beer mæ te mi sæng«. Lærer Jörgensen, Ålstrup v. Horsens.

265. En gammel kone i *Durup* i Salling, de kaldte Grete Bagvendt for hendes sære snak, er der mange siger efter. Her nogle af dem: »A rænd liig om te Viil te mi mands søster Dorret, hon hå fåt en dræng i næt mæ en bette bed kååg, dænd gång a kam tebååg, så sto mi mand åp ve æ moon å skar hakels'. — A måt wal et ha sat mi kuen, de stående a rænder en fæmme sæjs stæjer tel onder æ kaakel (min kone o: hendes krukke). — Åå, a måt wal et be om en bette tor mjælk i Gus nawn, a hår en bette syg dræng i mi flaask. — Di wa endda slem tiile åp te wå nååbos, a tøt, a wa åp i årdentlig gowe ti, a skuld pes å skjæ brø i æ påt, dæ ku sto å somp sæ en gråend te Krææstens dåwwer, de vild Krææsten så gjaan ha. Di kjowwr hæromm ve, dænd gång Krææsten å mæ vi lo i æ seng å blænd mog. Fru Ring, Struer.

266. Der boede tre søstre oppe i *Gestrup* i et sted, de kaldte Skadborg, og derfor kaldte de dem de Skadborg piger. De var lidt halvtåbelige, og byens unge folk havde fornöjelse af at kyse dem. En gang havde de fået fat i en rumlepotte og stod og arbejdede med, og så slog de ild med et fyrtøj. Så sagde Marie: »De lysner å tårrner, kjære hus stå, kjære hus stå! Bæj Stine o. s. v.« De sagde alting forkert. Et sted kunde de se, de havde sakse, for æ skrærrerer di lå i æ venderer. Mette kom ind et sted, hvor folkene sad og åd davre, og så vilde hun låne et bor. Så siger hun, om hun kunde ikke låne deres davre at bore et gab med. De vilde gjærne give folk gjættelser, men de föjede selv opløsningen til. »Hvad er: Klink op, klink ned, vor kjælske«. — »Hvad er en lille trekantet mand, en tarrerkjærrn«. — »Hvad er en lille forbunden mand, vor karreboost« o. s. v. Bovlund.

267. Maren i *Gestrup* kom ned til Branderup mølle og fortalte, at hendes søster Stine var død. »Vorherre var da lykkelig, at han tog Stine«. Dertil svarede mølleren: »Ja, Vorherre kan jo have meget spås (hovro) med hende.

Drengene vilde kyse dem, og så lagde de dem omme for vinduerne og havde en rumlepotte og gjorde allarm med, og så

slog de også ild med et fyrtøj. Så siger Maren: »De lysner å tårrner under æ jord, bæj Stiin!« Så båj Stine også: »Sentenser af Guds ord til troens bestyrkelse for di jænfålderer«. Gestrup.

268. I *Jelling* boede en bødker, og hans kone hun sagde: »Min mand han spis' det først han gjör om måån, men æ drikker mit vand«. Han sagde sådan: »Mi kuen vel ha æ kaffe, de skider æ *i*, men æ vil ha æ brænndvin, de skider hon *i*«.

Han var fra Sønderjylland og sagde æ til sig selv.

Hans Pedersen, Rostrup.

269. En mand fra *Bølling* sagde! »A sku hærom, om a ku *et* lææn walkommen å singåt, a sejer, I hår fræmme jæ stekknyw«.

En dreng sagde: »A sku hærom, om a ku *et fo* en bette krom pesilli å grön godaw«. Marie Kirstine Birk, Navtrup.

270. »Kjender du ham Jens Olesen, der har fået Mads Klavsens enke?« — »Jo, ham kjender a skam nok, han var til wos i dag, efter at han havde haft bryllup med et gammelt hjul«. Jens var nemlig bødker og hjuler. Povl Madsen, Gadbjærg.

271. Der kom en fremmed mand ind i en gård, mens folkene sad og åd deres middagsmad. Så snart han havde lukket dören, sagde han: »Det er en fåle hund, I har god dag! a slu en død og pine i sin röv her ude, te 'en sked, synk godt her inde«.

Samme mand kom ind et andet sted. »Go daw«, sagde han. »Go daw, Eski, væ så gowe å sæt dæ nied«. — »Ja tak, a ka så døen å piin snår et, mæ respækt å sæjj, a hår en byld, I sedder å eder jer dåwer møt end i mi röwwskuur.

Manden hed Eske Lillelund og var fra Ultborg.

Se foran nr. 256.

272. Røde-Jens fra *Hjeds* var kjørt til Höjeris mølle. Da han kom hjem, sagde han, at det var sådan flinke folk at komme til, for han fik både brød og brændevin og havrekjærv-hakkelse og kaffe til hestene. Jakob Pedersen, Hjeds.

273. Hjadder-Gjertrud fra *Hyldebjærg* sagde en gang således: »Å, det var forskrækkelig, så mange gjæs der kom drivende, ja, a tror, der var et helt hundrede. Jaja, a prekker 'et måske wal fåst, dær war wal et öwer et tusend (disse ord skal siges meget rask)«. Marie Nielsen.

274. Der var en mand, de kaldte Knud Plæver, han so en gång jæn, dær kom riend o en hæjst, dænd gång di rend æ sowl nejer i en par læjerbowwser wæjjsten Wanndbårre kjærk mæ fiir hwiir færer i en pa støwwl. En dag han skulde til at mönne et hus og hen at grave mönnetörv, spurgte én ham om, hvormange

han skulde grave: »Syw fag te æ töre, syw töre te æ fag, syw fag te æ töre«, sådan plævrede han. Niels Lisbjærg, Hove.

275. Lasse-Niels (Niels Jensen) sagde, da et almisselem, der kaldtes Store-Lavst, var død og skulde begraves: »Vorherre var lykkelig, te Store-Lavst døde, for nu var han sku ingen ting til«. Sml. 267. Lars Krist. Madsen, Rönneliden.

276. En mand i Vester-egnen, der hed Kræn, var tækkemand og tog gjærne sin sön Pæjer med som håndlanger (opstikker). En dag de så var inde at få deres onden, siger den gamle Pæjer: »Hwi ere do et, Pæjer?« — »A ere åsse«. — »Åå, do ere skidt, ere do, do brøe dæ åller om å fo nåt å eer, næe de ær i æ bøj, å så næ vi æ hjæmm, så ere do, te do æ ree te å eer bårre mæ å di muer ur å æ hues«.

En dag Kræns får var rendt hen, skulde han og Per ud at lede efter dem. Da Kræn så fik öje på fårene, så to han Pæjer å venket ar hans hat mæj.

277. En kone havde været på *Vejle* marked. Ved hjemkomsten spörger de hende, om der ikke var noget gjøgl eller noget dandsetelt. »Jo, der var da denher Else Pink, eller hvad Fanden er 'et, de kalder 'en«. (Det var et telt, de kaldte Euterpe). Den samme kone kaldte diskonto for de skontrà og Ris Lowson: Riis Lavrsen. En Mormon kom ind til hende, og så fortalte hun: »Men da han gik mæ wal nær o æ pæls, så rew æ en styk a æ lærebog, for den war æ jo ennd i«.

En anden gang fortalte hun, hun havde bagt i går, men det blev ikke godt, det blev til det bare klappere skiid.

Hun sagde også: »A tykkes Fanden fo, de kund væ swæer nåk å ræjs te Amerrika, nær de war et får dehær stower Atlaskeshaw«. Jep Nissen Nielsen, Lindknud.

278. Knud Brunhede fortalte mig en gang, at der skal have været så stor en oversvömmelse, som medtog høllier, rywwier, bæærståågier, madkårrier å alld æ hele mosion tu hend' ren hæn. J. C. Gydesen.

279. Mads Bittekræn i *Vorupøre* kom ind et sted, hvor de sad og spiste. Så sagde han: »Godaw, godaw!« Folkene sagde: »Sæt dæ nejer, Maas«. Men han satte sig ikke. De siger det nok en gang. Endelig siger han da: »Næjj, de ær en skam å sæjj ed, æ håer en byld, de ståend I seder å eeder onden liig møt i mi röwwhwål«.

Kræn Ståjholm sagde en gang: »Æ stu ve æ hjöörn å æ moon å trak i mi bowwser«. Det var månelyst vejr, og han havde stået ved hjörnet af huset. Kjöbmand Funder, Hundborg.

280. Stine Baatels i Kjærgård i *Ål* var altid så bagvendt i snakken: »Åå, lille bøen, hæær skal I se*j*e, hæær hår a mi l*o*er å mi kjöd hengend å*p* i mi skåste*j*en. De wa sist sønnda, da hååd a så manne fræmmed. A ga dæm nåwwe mælldma*d*er, å så kjor di hjæ*m* mæ pølls *o*. Mi søster wa onde dågter, å så rænd a te dågter få hend, lille bøen, å så døø hon endda tre*j* gånng.

Lærer Chr. Christiansen, Mølvang.

281. En gammel kone fra *Vorupøre*, det var Jens Stojholms kone Helveg, hun kom ind til lærer Hvidbjærgs i Janderup og sagde: »A mo wal e*t* sæ*t* mi kå*r*e hæær, de st*å*end æ rænder en tre steer i jær gå*n*g«.

En anden kone sagde: »I h*å*er wal e*t* en bette tor mjælk te en b*å*en i en flaask«.

Kjöbmand Funder, Hundborg.

282. Denher Ane Hjortlund i *Klitlund* hun talte så underlig og sagde alting galt. En gang gik hun og bandt på et par hoser, og så kommer der en anden kone i møde med hende, og hun siger: »Nå, du går og binder«. — »Ja, det er aamæ*j* (amænd) et par lalleker te wor fåer, for di er aamæj så nemme at sku (skyde) i sig«. En gang havde hun et stykke vadmel ved farveren, der skulde stampes, og siden det så kom tilbage, vilde hun have den kone, der havde taget imod det fra farveren, til at mæle et stykke og klippe fra til en nattröje til vor fåer, og så skulde resten igjen til farveren og farves. Da sagde hun, den gang nu konen stod og målte stykket, der skulde blive hjemme: »Nu må du aamæj mæle godt, for det er aamæj bedre at have et stykke for lidt, end som det er at reste«.

Niels Erik Jensen Mølle, Kyllesbæk.

---

17. Bagvendt snak af ukjendte.

283. Til en dreng siges: Har du ikke lyst at komme i kagekonelære eller blive smedesvend paa løveapoteket eller trådhandlerforbundter.

Gud straf mig, sidder hun ikke der og strikker röde strømper med höje hæle.

Nogle flaskehalse er så store, at man kan sidde på kanten og vaske benene i dem.

J. Kamp.

284. Det er så koldt i aften, a tror endda, a vil gå op og ringe æ sol ned i mine træskostøvler, så er de så rart varme.

Achthon Friis, Haderup.

285. Der kom én til en gård og sagde til karlen, som han traf udenfor: »Er æ hund hjæmm, er æ mand ennd, vil han bej?«

286. En kone talte altid bagvendt. Hun sagde en dag til nabokonen: »Gud sæen jær mad får jær hund, haj jær lill hund int vært, så haj jær stoor kat bit mæ. Ka I låån mæ nåwwed sever å pimp, får vi ska ha svinkål å lannghoi te unden. Hans ær te töre mæ Tønder, dærfår kom vi så tille åp, te æ haj æ syv stjænner i æ own, lav æ brø såd i æ middastæj«.

Sever å pimp: Peber og sennep.
Tønder: byen Tønder. Anna Ludvigsen.

287. »Jeg gik bag om her ind, gik i skidt efter knæerne, sing godt, er jer hund løs, er jer fa'r hjemme, bider han, godmorgen«. (Sådan sagde en kone i *Ågerup* i sin forhippelse).
H. P J.

288. A går herom og går her ind. God morgen for jer hunde, a stikker mi röv føst ind ad æ daer. singgodt får I dover.
(En kone kom gående forbi og var noget ræd for hundene, så hun kommer i tanker om at gå ind, men har knap tid til at se sig om der inde).
C. A. Thyregod.

289. »Har du ikke fået dit brænde hentet endnu?« — »Nej!« — »Det er galt, det må ikke ligge så længe«. — »Ligge, jeg kan F. r. mig få lov at lade det ligge, om jeg så vil lade det ligge til i fjor«. H. P. Jensen, Soderup.

290. En mand havde fået en arving. Den var urolig og havde nok mavepine. Han tog til jordemoderen og sagde: »Ja, de knev en, de ær a ves *o* i æ maww«.

En pige, der ledte om et spraglet får, kom en morgen ind i Bjerge i *Ölgod*. Folkene sad ved davren. Ordene faldt da sådan for hende: »Dær æ da*t* en swåtbrogget hæær go måån åw senggåt imæld æ foer«. J. Kr. Nielsen, Grindsted.

291. En pige kommer et løb om til naboens. »Ja«, siger hun, »a hå*e*r så travlt, a skal skynde mig«. — »Hvad er der ved det?« siger de. »Jo, vi har slagtet en gammel so, og moder har fået et barn, og min fader er i Lemvig at sælge æ flæsk af den«.
Ane Kirstine Madsen, Lergrav.

292. En pige siger til sin moder: »*Å*e, mo*w*er, mo a e*t* go åp te Kræ Pæjesen po æ la*n*d å fo ham hær *u*ed å mænn wå h*u*es mæ wa kru*k*«. Dertil svarede moderen: »Åå næj, mi piig, de ær e*t* wa*e*r, Las Jænnsen k*ø*j*e*r hæruud å mænner fålkes huus mæ en par gammel hællmusser«. Hammerum höjskole.

293. En kone var hjav i snakken, og manden sad henne og drak. Så kom hun løbende og råbte: »Di tobaksflaask å di brænnd-

vinspiiv de passer du Dæwwlen regejr mæ. no æ di Kårup koel gon i wå stuud, å no ka du ta studen i stomperens röw«.

294. »De wa jæn gång a wa båjet te å kjø mæ halem nejer öwwer Boorbjærre møllo. Så spænd a di trej tåwors plaag får, å de gik så møj gåt, få jo bæjer a kjoor, jo længer di blöw. A håj liig gåt nær kjor fast i æ o, mæn da di kam så vit, te di fæk djæ grönn fæder o æ brengk, så gik ed«.

Den samme mand sagde også: »Du ka æjsen trow, de ær en pa gowe støwwel, a hår o, no hår a føst so fii tønder hawwer i em, å no kan a go te Hålsbrow i em æbåg ater«.

Fra Borbjærg ved *Holstebro*.

295. Nu har a løben norden omkring all Rakkeby og kunde ikke låne et bærekar så stort som hele Rakkeby by er.

Bærekar: kar, som ölket er i, mens det gjæres, når der brygges.

Han gik over en mark, hvor stien var aflyst: »Nej a er sognefoged og lægdsmand i Rakkeby sogn og går i kongelig forretning og sparer hverken korn eller græs«. Jetsmark.

296. En kone kom hen til nabomanden for at låne en lillenaver til at bore en greb med. Folkene sad i det samme og spiste davre. Så sagde hun: »Gu walsign jær lellnawer må a it løøn jæ dåwwer å bowwr en grev mæ«. Jörgen Sörensen, Båtrup.

297. En Aggerbokone siger: »Han sku wal et ha en bette toer å gi-mæ å drek te Gu walsign ham i en spøllskool«.

Hun havde en gang fået en hel del sten samlet sammen og brugte dem til at mure den vestre gavl op med. Så kom præsten forbi. »Wel fåer et hæn å si mi wæjster æænd?«

En anden gang ved en stranding sagde hun: »De gång æ strånd (hun mente skibet) sto får æ skotörrebak, da wa wå Pæjer nejer i æ smerri. Så løev æ, mæn æ kunnd, nejer atter Pæjer, å så gik Pæjer te æ strånd, å så mot æ sej i æ smerri æ hejele daw å blees po mi röw«. Mollerup v. Silkeborg.

298. »A tjændt öwwer ve Bækmarksbrow, dænd oer di sat djæ nøj salls. De war åsse en salls, dæ wa waer å tåål omm. Di håj ååt gowe kojer, dæ stoj åp å nejer i en ræk, å alder en gro stejen i em, jænne spæjjldaar å fjællgwåll mæ mæssingvrier o. — Wi fæk åsse en gowe føø, de wa sønnd å sæjj, wi fæk tåw gowwe mælldmader å tåw gowwe dramm tel, dæn jænn mæ kjöd o å jæn mæ wåst o. — Dæn åån då da wa a hænn i æ Österæjn. Dææ kund a ha kjöjt en dæjjle swåt ållam, ræjn å skjær, mæn da sto a i mi æjen lyssen få trej mark mæ æ tow o. — A kan et fåsto, hwa de war får en mand, dæ kam riend fåbi Wanndbårre kjærk

o en swåtblejjset hæjst mæ fiir hwiid bejn i en par støwwl we de law di rend æ sowl nejer i en par læjerbowwser«. Således talte en mand fra Vandborg. Jakob Lykkesgård, Törring.

299. A har noget godt jord, et godt hus, der er törvebund i den ene ende og lim i den anden. — Omme i min nabos gård der får de en god føde, de får fisk og kartofler hver anden dag og kartofler og fisk hver dag og to gode tillavede meldmader og to dramme til, én med kjød på og én med ost på. — Min kon' Ann' hun siger, vi går ikke én vej, for hun går på den snævre, og a på den brede vej; men a siger, det kan være det samme, for når de kjør' med dig, min kon', om ad æ landevej, så kan de stikke lige til med mig, så kommer a endda først.

En mand, der gik og tiggede, kom til præsten og sagde: »God dag, hr. pastor! a har så ondt i mine lemmer af det kjære jægt! De kunde vel ikke give mig lidt smör, hr. pastor! æ tække er flöjet af mit hus«.

En mand i *Borbjærg* var altid så underlig i snakken. Sådan fortalte han en dag af, at han en morgen havde været tidlig oppe og så tre tønder havre i hans støvler. En anden gang havde han kjørt i hans læderbukser til Holstebro. Sml. 294.

En tjenestekarl paa *Kvistrup* blev spurgt om, hvordan tjenesten var, og om de fik en god føde. »Jo, det er en fortrinlig føde, vi får«, siger han, »vi får stentallerkener til tilmad og tre ståndsmiddagssøvn i Marts måned, og så så meget flæsk til«.

Povl Kjær kommer ind i *N.-Skodborg* og siger: »Det er da en forbandede hund, I har, god dag! a slog den ved æ kjæbe, til den sked singgodt«. — »Å, værsågod og sæt dig ned, Povl!« — »Ja tak, med respekt at sige, I sidder og æder jer davre i mi rövskuur, der hår a en byld«. A. Petersen og Bisgård.

300. En samtale.

Peder kommer ind til Hans, som sidder og spiser. Han siger så: »I hår en strænng hund, godaw, a slow te 'en, såen dænd fes sengåt«.—Hans: Hur æ do fræ?«—Peder: »A æ dæfræ, hur huusen stor uu, å gjessen går bårfued. Ellers war a fræ Hjæmståk, så do kender mæ nåk« — Hans: »Do ær et rigtig klog«. — P.: »De ær löwn bodde på långs å po twat i din hals«. — H.: »Næjj de ær et, få så wa dæ flier, dæ sögt rove dæ«. — »Hwa æ klåkken?« — H.: »Dænd gor te strags å slow hallnys«. P.: »Guj i wåld!« Dermed gik han. J. Krist. Nielsen, Tolstrup.

301. 1. No håer æ ålder wæt uud i sådent en ræen å pøel, sien æ blöv föj åskabt te wærden i luet å mog öwer æ agger. Æ hå

boer fier stue kroog-tåsk, te æ bløj sprang ued å æ kall a mi bejen å så en hælleſesk.

2. Godaw, Kræjjsten! æ sak nier hæ wæjjsten, do hå wal endt en wesk halm å gi-mæ te mot æpo mi loer.

3. Jösses, fåer! I håer wal endt en støk siim å gi-mæ; dænd gång æ kam søjen få mi træsko, lewt æ færrgo låå å.

4. »Høe, Niels, so do endt nöj te æ sæssjonskåål ijaas?« — »Næjj, mæn dæ kam jæn flywwend, dænd gång æ stow uud i æ goer som en nar å pest æpo en hæjst«.

5. No trower æ rejtinåk, æ hå goen å kåst æ tåld hæn i mi lomm.

6. Æ sier, I æ we å klep, de æ nå dæjjlig griis, I håer, æ trower, de æ jænne beeder.

7. Æ leest mæ så stell hæ wæjjsten åm, go måår, sejer I hæær å malker gowwe muer i jæ sætkåer få jæ hunnd.

8. Tri renng åm æ sowel, næjj, de ær endt nöj, dæ wa syw renng åm en dænd måår æ tjændt te Pæ Pæjsens, hwå Kræn Krænsen no bower som dræng.

9. Æ mot wal endt ha såt mi kåre, de ståend æ rænder fi steer tel i jær gång.

10. I hå wal endt en to mjælk å gi-mæ te en bette syg båer, dæ leger hjæmm i en flaask. 1—10. Lærer Andersen, Tisted.

302. 1. I håe wal et en bette tor mjælk å gi-mæ, a hår en syg bär, dær leger hjæmm i mi flaask.

2. Seder I hæær å malker go måår mower i jæ sætkår. A mo wal et sæt mi kåre hær, ilaw a ræjer en trej fiir steer te i jæ gång.

3. Jæ höns di ku snår drowwn gomåår i jæ kejeld. Hør, a snaker, faar a sæjer nåj.

4. Sekken i stower nøj rålling I håer; hår I de gro øg inno? wel I bow i dej i wendter?

5. Åå ja, a løwt åwwere a de wæjster hus, law a kam wæjjsten mi træskow, å så mot a bend en samel mæ e siim-boend.

6. Åå, a håe så undt, de æ næsten en skam å sæjj, a bræker mæ, destående I sedder å edder dåwwer hæær bag æ daer.

7. Der gik en mand nede i vor toft, i det lag solen gik ned i et pär læderbukser.

8. Dreng, smid dine træsko og hent æ jordemoder her bag æ dör.

9. Nå, sidder I her og spiller gjæs, og æ kort går i æ korn.

10. Da a gik ned til *Ulsborg*, var det da hvælt, hvor det lysnede og tordnede med noget gammelt klæder til bitte Jens.

11. Ja, nu vil a sige jer farvel alle sammen, hvor mon min kjæp er? og så vil a ønske jer en glædelig jul! a ser, den står bag æ dör i æ gang.

12. Å ha nej, som a hå trândt i da*w*, a tow Koldby å Harring i min hånd, den gång a løb igjennem min træsk.

13. Åja, der skal meget til i husholdningen! vi skal have ny klæder til æ heste og sort bringdræt til æ börn.

14. Sm*i*d di b*å*er, t*ø*s, hører du e*t*, æ træsko rooler æb*å*g æ d*a*er. 1—14. S. Olesen, Galtrup, Mors.

303. Gu da*w*, Kræjjsten, æ gik w*u*ed hæ wæjjsten, d*u* ka wal eent gi-*m*æ en bette kun t*å*g te m*ø*t po mi l*o*er.

304. De wa jæ*n* g*å*ng æ gik fåbi æ hjöörn a mi træsku å løwt æ åwwer a færregulåå (ɔ: færgegårdslade).
Sml. 310. 3. Nr. 303—304. Lovise Hansen.

305. De wa je*n* wendter, æ tjæ*n*dt en tønd spejjsi å en by*g* fur å snow siim å et swåt la*m*.

306. A skal slå dæ s*å*en, do ska flyw hæ*n* onder en kiist b*a*g dit jænn øør.

307. A fæk ed h*å*ld de goor a i mi haww, a sto å grawwed i min l*e*end.

308. Wår Ann ku sku gjaan sææl nöj smör no, mæn de æ skit i æ aw*i*ser i dehe*j*er t*i*.

309. A lester mæ så stell o*m* ve æ gjaar go mowen, få jær hu*n*d, a sku høør, om a ku løøn jær dåwwer fåwal å tak å wal beko*m* jær latna*w*er.
Efter Ungkarl Niels Madsen, Hedensted. N. A. Ammentorp.

310. Goddag, er hunden inde, er manden hjemme, bider han?
Ommel, Marstal.

311. God morgen. Det regner Gud velsigne jeres spise, til det bobler i pølen, havde jeres hund ikke været, havde jeres karl bidt mig. Langeland.

312. Guds fred, god dag jeg vender rumpen ind ad. Gud velsigne jer mad for hunden.
Marstal. Nr. 310—312. Lærer Larsen.

313. Jeg lister mig så lettelig, godmorgen for jer hund, er jer fa'r hjemme? vil han bide? jeg skulde hilse, at I har en ko og ligger inde i skuret og har skidt en kalv Gud velsigne jer mad!
Hans Chr. Hansen, Refsvindinge.

314. Jeg lister mig så lettelig, god morgen for jer hund, er jer hund løs? er jer fa'r hjemme, vil han bide? Jeg gik bag ind ad hunden, for at havedören ikke skulde bide mig.

P. Jensen.

315. Æ gik ne*j*er hæ wæjjsten gu måår Kræjjsten å tak få sist te m*ø*t æpo mi loor. Æ ka hællsen dæ fræ di br*o*er, han bo*w*er i æ wæjster ænnd a di f*å*er, no ær han d*ø*, ja så mæ*n*d, mæ d*ø*j*e*n ska å*l*dteng æænes, de spuur æ hæ wæjjsten.

Efter skrædder Hans Jensen, Ty. A. C. Poulsen.

316. Min søn har en god grundmuret gård med otte gode køer og ikke en grå sten i den. Jens Peter Nødrup, Fjelstervang.

317. De æ så r*a*er i æ slæt, få da fær æ en kaag-smör*å*br*ø* mæ wåst å kjør å pølls *o*, lissom fålk h*å*er å f*o*er å gör te.

A. Thyssen-Hansen, Randerup.

318. Én der var god til at sætte stak, sagde en dag: »A kom over til *Smedstrup*, og der greb de mig til en halmstak«.

»A blev bedt til bords med fem fremmede stegt i panden med så meget fedt«. Jetsmark.

---

18. Sygeberettelser.

319. Den syge kone.

En Aggerbokone var bleven syg, og hendes mand gik så op til præsten i *Vestervig* og bad ham om at komme og berette hende. Han fulgte så med manden, og da de kom hjem til huset, lukkede manden dören op for ham. Der stod en ko lige indenfor, og så tager han i halen og trækker til side: »Ja, hæær æ snæwwer romm, æ we*d* e*t*, om f*å*er ka fo hans nejes hæær*e*n*d*«. Så kommer præsten da ind i stuen, og konen sidder ved siden af kakkelovnen og spiser grød og mælk. Så siger præsten: »Nå, hv*o*r er så konen, der skal berettes?« Hun svarer: »Hæær se*d*er æ sågu å eeder en krom mjælk å gr*ø*i, æ hår e*t* fåt sin i g*u*er far i d*å*, i måår bly*w*er ed po æ treddi d*å* siin, mæn no skal æ skønnd mæ å kom i æ sæ*ng*, f*å*er ka kom i la*w* mæ-*m*æ«. Så spörger han om hendes tro: »Hvordan står det sig med den, mo'rlille?« — »Hå-å dæ*n*d æ så mænd ræwwnet å splet å duer e*t*, de æ t*ö*l *o*er sin wå f*å*er kj*ö*w*t* en i Ållbårre, go fra*m* å hendt en å la f*å*er s*i* en«, sagde hun til en lille pige. L. N. Bertelsen.

320. Truget.

Præsten spörger konen, hvad tro hun har. Hun svarer: hun havde ingen tro, for den brændte, den gang deres hus brændte.

Lærer Rosenkjær, Gl.-Sole.

321. Ingen tro.

Der var en gang en bondemand, han hentede præsten til hans kone, hun var bleven syg. Da han var kommen ud på vejen med ham, spörger præsten ham, om hun havde en god tro. »Nej«, siger manden, »hun har ingen trug, hun har båret æ aske ud i hendes forklæde«.

Jens Nielsen, Høgild.

322. Ude på marken.

Jeg har hørt følgende historie fra *Langeland:* En kolportør kom en dag til en enlig gård ude på marken. Han traf konen alene hjemme og gav sig til at tale med hende om gudelige ting. Da hun blev noget bange for sin synd, sagde han, at hun måtte huske, Vorherre er død for os. »Er han død, å Herre Gud, ja vi boer så langt ude på marken og kjender ikke til noget«.

Frøken Thomsen, Sindal.

323. Også arbejde hinsides.

En mand lå og var dødssyg. Så kommer præsten og taler med ham. Iblandt andet siger han: »Nu får I det snart godt, min gode mand«. — »Ja, dér kan vel også være noget at se efter«, svarer han, »æ sol skal tages ind om aftenen og hænges ud om morgenen, og æ måne og æ stjærner skal også hænges ud, og der skal også blæses. A kunde vel endda komme over det andet, når a blot kunde blive fri for det, for a har så ondt for mit bryst«.

Testrup höjskole.

---

19. Barnedåben.

324. Barnets navn. A.

Præsten spörger ved en dåb: »Hvad skal barnet hedde?« Hun svarer: »Slaris«. — »Sikke noget vrøvl«. — »Sluris da«. — »Nej, det var nok Ahasverus«.

Steffen Jensen, Grindsted.

325. Barnets navn. B.

»Hvad skal barnet hedde?« — »Såten«. — »De siger nok fejl, det er vel Morten«. — »A trower fret foer, wå fåer ka spo«.

Peder Ladefoged, Navtrup.

326. Barnets navn. C.

»Det er ikke slet gjennemblödt«. — »Hvad hedder barnet?« — »Bånent?« — »Hvad hedder barnet?« — »Kjøsten«.
Grindsted.

327. Gjennemblödt. A.

Ane Astrup skulde en gang bære et barn i *Vestervig* kirke. Så blev det et forfærdeligt regnvejr, og det regnede hele tiden, mens de var på vejen. Da Ane nu kom op til præsten med barnet, siger han: »Er barnet hjemmedöbt«. — »Ja«, svarte hun, »det var ikke så sært, om det var det, for det har regnet hele tiden, siden vi tog fra hjemmen«. Hun har vel ment, det var gjemmelblödt.
Lærer Brøgger, Ravnkilde.

En anden form af historien har sådan: »Om en æ gjæmmelblødt Åe ja, gue fåer, wi hå sægi køjer i en øøsræen fræ Ager å hæærte«.
Pastor Bille, Vesterbølle.

328. Gjennemblödt. B.

En Aggerbo havde barn til kirke. Da nu præsten siger til ham: »Er barnet hjemmedöbt?« så siger han: »Åe ja, Gu ja, ka fåer da nåk wed, te æ båer æ gjæmmelblöt, nærensti te æ hår trasked mæ-en we en law æ hejele wæj liig fræ æ naar Rönn å å liig hæær tel i dænd støøbræn.
P. Uhrbrand.

329. Gjennemblödt. C.

Et sted ude på Klitten, hvor de havde 7 mil til kirken, skulde de have barn til kirke. Præsten spörger så gudmoderen: »Er barnet hjemmedöbt?« — »Om hon æ gjæmmelblöt, ja mi sæel æ hon så, wi hå kjoer mæ hend syw styww miel i såen en støødwannd, så kan I wal wed, hon æ gjæmmelblöt«. Så siger præsten: »Træder frem en af de andre kvinder, ti denne kvinde er enten fuld eller gal«. Men hun tog ordet: »Næjj, a æ hwærken fuld hælde gal, mæn a wel hålld æ båer, så lænng dær æ rob, stob, pend hælde splet å hender«.
Fru Ring, Struer.

330. Gjennemblödt. D.

Et barn fra *Fitting* skulde døbes, men konen, der skulde bære det, var tunghør. Da de så kommer op for præsten, spörger han, om barnet er hjemmedöbt. Konen svarte: »Ja min sæel er en gjæmmelblöt, få de hå ræjjnet, fræ vi hå kjoer fræ Fitting å hæær te«. — »Hvad er barnets navn?« — »Men hur ku fåer no ved, te en skuld he Maren?« Så siger præsten: »Konen er jo gal, kom en anden og tag barnet«. Men hun svarer: »Næj min sæel, de æ mi broers båen, a sleper en et, så lænng dær ær en tröwl å en«.
Ane Thomsen, Stilbjærg.

331. Gjennemblödt. E.

De skulde en gang have et barn i kirke ovre på *Tyborön*. Den gang de kjørte med det, var det sådant et regnvejr. Så da konen kommer op i kirken med barnet, siger præsten jo allerførst som sædvanlig: »Er barnet hjemmedöbt?« Men nu var hun noget døv, og så svarer hun: »Ja, min sæl og salighed er det gjemmelblödt, for det var en plaskregn, imen vi kjørte fra Tyborön og til Navr kirke«. Så spörger han igjen: »Hvad er barnets navn?« Nu havde forældrene bestemt, at barnet skulde hedde Måten (Morten), men så tog konen fejl og svarede Såten. Præsten siger da ned i kirken: »Kom en anden kone og tag barnet, ti hun er jo tåbelig!« Men så skreg hun: »A slipper det min sæl og salighed ikke, det er min søsters søsters barn«. F. V. Lind, Gullestrup.

332. Den djævel var det. A.

Der var også en Aggerbo, der skulde have barn i kirke. Det var jo småfolk, og de skulde gå til kirken og bære barnet. Nu var det meget gråt i vejret, da de tog te'n, og så tog det til at regne, og regne gjorde det da så uafladelig, lige til de kom der. Da de kommer op i kirken og står for præsten, spörger han jo først: »Er barnet hjemmedöbt?« Konen svarer: »Åå, gowe *fåer*, jåww ær en gjæmmelblöt, de hår ålder le*n*d å ræjjn, sinn wi to fræ A*g*er, så skal æ b*å*er nøes te å wæ gjæmmelblöt«. — »Jeg mener, om barnet er hjemmedöbt«. Nej, det var ikke. »Hvad er barnets navn?« Men det havde hun jo på en seddel. »Satan«. Præsten spörger én gang til om det. Hun svarer igjen: »Satan«! — »De mener vel Jonatan«. — »Åå ja, gowe fåer, dæ*n*d dö*w*el wa*r* ed«.

Mads Møller, Hundborg.

333. Den djævel var det. B.

En familie, der boede på *Rön*, skulde have et barn i kirke. De sejlede nu over fjorden med det en søndag morgen. Men da gav det sig til at skylregne, og de var alle gjemmenblödt, da de kom til Vestervig. De kom nu ind for præsten, og han kom med det sædvanlige spörgsmaal: »Er barnet hjemmedöbt«. Men konen hørte fejl og svarede i hendes uanginhed: »Ja, så mi sæel ær en gjæmmelblöt, få de hår ålder le*n*d å rææn, sin vi tow fræ æ Rönn mæ en«. Han måtte nu sige det igjen, og da hun kom til at forstå det, spurgte han om barnets navn. Dertil svarede hun: »Satan«. Han spurgte nok en gang, og da han så mærkede, at konen havde fået fejl fat på navnet, sagde han: »Det skal vel være Natan«. Dertil svarte hun: »Ja sågu fåer, dæ*n*d dö*w*el w*å* ed«.

L. N. Bærtelsen.

334. Den djævel var det. C.

Henne i *Agger* var der en kone, der skulde bære et barn i kirke. Det var ikke så stakket at kjøre, og det regnede stærkt. Da de nu kom op for præsten, spörger han: »Er barnet hjemmedöbt?« — »Ja, min sæl er en gjæmmelblödt, for de hår aldrig lend mæ å ræjjn, sinn wi kjor fræ hjæmmen«. — »Hvad er barnets navn?« — »Satan«. — »Det må vist være Natan«. — »Ja, gu fåer, såen en döwel wa-ed«. — »Der skal en anden én komme og tage barnet, for konen er gal«. Så bandte konen nej, det var hendes broders barn, hun slap det ikke, så længe der var liv og blod i det. Myrhöj.

335. Den djævel var det. D.

En Harboørebo skulde have barn i kirke, og den, der skulde bære det, hun var noget tosset. Så siger præsten til hende, da hun nu kommer med det: »Er den hjemmedöbt«. Hun svarte: »De ær engen onder, gowe fåer, en ær gjæmmelblöt, æ hår boer en fræ Långerhuus å te Hærbøør kjærk i en feeskekåre«. — »Nævner barnet«, siger præsten. »Såtan«. — »Gud bevares, det må da vel være Morten«. — »De war sanud, gowe fåer, dænd dæwel war et«. — »Å, er der ikke en anden, der kan tage barnet«. — »Næjj«, siger hun lige så ivrig, »æ sleper et æ båer, så lænng dær æ støk å stomp å en, de æ mi æjen søsters båer«. Erik Nielsen, Romme.

336. Barnedåben. A.

En kone skulde bære et barn i *Agger* kirke. Da præsten spörger: »Er barnet hjemmedöbt?« svarer hun: »Ja, mi siel ær en gjæmmelblöt, æ hå boer en fræ Tøborönn å hæær te Ager i mi feskekuu, å de ræjjnt æ hejel wæj«. — »Hvad er barnets navn?« . . . »Kom en anden og hold barnet!« — »Næjj, æ sleper en mi siel å salihejd et, så lænng dær ær ændten pend hæ splend å-en, de æ mi æjen søjsters båen«. Jens Stoer, N.-Engelund.

337. Barnedåben. B.

. . . . Så kam dæ jæn ud å en kas å boer en båen o bæggi si årrm. Så såi æ præjst: »Er barnet hjemmedöbt?« — »Ja o sæl sallighejd æ en gjæmmelblöt, får æ hår boer en fræ *Tyt* å te Hærbøør i en stöwwræjn i en feeskkåre«. — »Nævn barnets navn!« — »Såten«. — »Hun mener vel Måten«. — »Næj o sæl sallighejd, de ær ætter mi æjen mand«. — »Stå en anden én ud og tag barnet, konen er jo tåbelig«. — »Næj, de æ mi søsters båen, æ sleper en o sæl sallighejd et, så lænng dær ær en støk hæjer en stomp å en«. — »Lad os så døbe den efter skriften og kalde den Nåten«. — »Ja, får den döwel war et«.

Opskr. af Maren Bonde, Vedersø.

338. Barnedåben. C.

Et barn skulde til kirke for at döbes, og manden, der var kusk, var lidt sendrægtig i det. Så opfordrede konen ham til at kjøre lidt raskere, og han påskyndede da farten noget, men så væltede han ned i grøften med hende. Der var vand i den, og både barn og kone blev våde. De kommer jo op igjen og kjørte videre. Konen var både tunghør og noget snøvl, og da hun nu kommer op for præsten, og han spörger: »Er barnet hjemmedöbt«, så svarer hun: »Ja, min sæl er det gjemmelblödt, og det er a også«; hun var jo i dårligt humør. »Det var ikke det, jeg spurgte om«, siger præsten aivorlig, »er barnet hjemmedöbt?« — »Nej«. — »Hvad skal barnet hedde?« Så siger hun: »Gjæt nu«, for det skulde jo hedde Gjærtrud. Præsten rystede på hovedet: »Hvor kan jeg gjætte, hvad barnet skal hedde«. Men han fik samme svar igjen, for hun kunde jo ikke sige andet. Men så trådte ón af fadderne til og hjalp dem ud af den forlegenhed.

Martin Iversen, Kvissel.

339. Barnedåben. D.

En Havbokone skulde bære et barn til kirke. Da de kom ad kirken og op for præsten, spurgte han: »Er barnet hjemmedöbt?« Hun svarer: »Om en æ gjæmmelblöt! ja Döwwlen ta-*mæ* ær en gjæmmelblöt, får de hå ræjnet hwæ tag, sinn wi kjoor fræ *Hærbøør*«. — »Hvad er barnets navn?« spörger præsten. »Satan!« — »Nej, Gud bevares, det var dog Natan«. — »Ja, dæ*n*d dö*w*el wa*r* ed, få*e*r«. — »Kom en anden og tag barnet, konen er ikke klog«. — »Æ sle*p*er en, banded hun, e*t*, så lænng dær æ stomp å trö*w*l *å* en«. Så kom de da afsted med at få barnet döbt. Da de kjørte hjem, så tabte de æ båer undervejs, og så skulde de jo tilbage at lede efter det. Da lå det et stød henne på vejen, og da det var i noget vide klæder den dag, og det blæste noget, så flagrede det noget med sin tröje. Så siger den kone, der skulde bære det: »Si dæær le*g*er en så mæ*n*d å w*ow*ter a*t*er si gurrmor«.

Peder Krist. Jepsen, Lime.

340. De æ mi søsters bå*e*n, Kjæn Stø*t* hende bå*e*n, æ sle*p*er en e*t*, så lænng dær ær en ærrm *å* en.

Ane Katrine Bærtelsen, Lomborg.

341. Gjæt nu Andersen.

Der var et barsel oppe i *Agger*. Den gang de skulde kjøre til kirken, havde de drukket temmeligt dybt, og da der var lang vej, så tabte de barnet, da de havde kjørt en tid. Det ene baghjul var gået over det, og da de nu vendte tilbage for at lede efter det, så lå det og satte armen i vejret. Så sagde gudmoderen: »Å, de

dæjlige bå*e*n, hon legger å w*ø*w*t*er a hende gujjmor«. Siden de så kom til kirken, og gudmoderen kommer op for præsten med det — hun var nu så vag til at snakke — så spörger præsten hende først efter, om barnet var hjemmedöbt. Hun svarede: »Ååja, gjæmmelblöt, no hår wi kj*o*er fræ Tyborönn å te A*g*er i dænhær stöwwræjn, de æ e*t* så sæer, en ær gjæmmelblöt«. Så fik de det klaret. Præsten hed Andersen, og barnet skulde hedde Gjertrud Andersen. Så siger gudmoderen: »Gjæt nu Andersen«. — »Ja, det kan jeg så mænd ikke gjætte«, siger præsten.

Jens Sörensen, Dals mølle.

342. Gjertrud. A.

Præsten: »Er barnet hjemmedöbt?« K.: »Ja, mi sæl er en gjæmmelblöt, få de hå ræjnet æ hiel wæj«. Pr.: »Hvad skal barnet hedde?« K. svarer ikke. Pr. noget höjere: »Hvad skal barnet hedde?« K.: »Gjatred«. Pr.: »Hvad skal barnet hedde?« K.: »Gjatred«. Pr.: »Var det ikke Gjærtrud, lille moer?« K.: »Jåww, f*å*er, dæ*n*d dö*w*el wa*r* et, b*å*er gi wa*n*d«. P. C. Holm.

343. Gjertrud. B.

Præsten spörger ved en barnedåb: »Hvad skal barnet hedde«. Gudmoderen svarer: »Gjæt nu!« Han spörger igjen og får samme svar. »Ja det er ikke stedet her at gjøre löjer, kom en anden og tag barnet«. — »Nej, a sle*p*er en e*t*«, svarer hun, »så lænng dær ær en lemster *å* en, få de æ mi søsters b*å*en«. Hillerup.

344. Misforstået.

En amme skulde bære et barn ind i kirken til barnedåben. Der var bleven lovet, at der skulde blive sendt bud, når hun skulde ind og hente barnet ud. Så efter bönnen i kordören siger degnen amen, og en kraftig stemme nede i kirken råber: »Her!« og hun kom så op i kirken i den tanke, at det var hende, der kaldtes på. Lærer Jensen, Jannerup.

345. Præsten spörger: Er barnet ikke hjemmedöbt?« — »Jåw sågu ær en gjæmmelblöt, de hår ålder lendt å ræjjn, sinn wi kjor hjæmm fræ«. Kjöbmand Funder, Hundborg.

346. Barnet tabt.

En mand i *Gjerding* vilde have to børn döbt. Så kom han dem i en sædeløb og vilde bære dem op til præstegården. Da han kom ind i gangen, hængte han løben op på en knag og gik ind. Efter at have forrettet sit ærende fulgte præsten med ham ud for at se börnene. Da var der kun ét. »Hvor har du så det

andet, lille Sören?« — »Det må a vel have tabt ude på heden«. Så gik han ud for at lede og fandt også barnet.

Læge Møllers Frue, N.-Sundby.

---

20. I kirken.

347. Prækestolen.

Forhen var der ingen prækestol i *Hostrup* kirke, og præsten stod ved alteret og prækede. Men derfra kunde han ikke godt overse menigheden, og de skulde da have en prækestol anskaffet. Der blev nu rådslået om, hvordan den skulde være, folk vilde ikke have en dyr stol, og så blev der anskaffet en kasten, som skulde hejses op med ham, hver gang han prækede, og ned igjen, når han var færdig. Rebet, hvormed den blev trukken op og ned, blev fastgjort underneden. En gång kom der en sømand ind i kirken under tjenesten, og han gik hen og satte sig lige under kassen. Men nu var han ikke vant til at være sådan i ro, og så varede det ikke længe, inden han faldt i søvn. Det mærkede præsten snart, og han blev vred og begyndte at præke om de folk, der sad og sov i kirken. Så sagde han: »Når søfolkene sover om bord i skibet, og kapitainen så råber: Hiv ankeret! så skal de snart komme på benene«. De ord råbte præsten meget höjt, for ligesom at efterligne en søkapitains råb, og sømanden, der var vant til at høre det, han sprang op og løste i en fart rebet, hvormed prækestolen var gjort fast. Præsten dumpede nu ned på gulvet og slog sig slemt, og han skreg jammerligt. Men for fremtiden dyede han sig for at holde præken på den måde, og de fik nu også snart en rigtig prækestol anskaffet.

Christine Rasmussen, Dyrhave v. Åbenrå.

348. Til barsel.

En kone siger til en mand: »Vil du ikke med i kirke i dag? det kunde du nok trænge til, der skal prækes over det store brylup«. — »Ja-a, men a skal til barsel i morgen, det er lige så godt«.

Hans Frier, Österby.

349. Langfredag hellig.

Da folkene i en gård på *Klitten* kom hjem fra kirken Langfredag, sagde den gamle Ane Katrine til søsterdatteren Maren, der var kone i en gård, hvor de havde været henne: Ja, de havde da været i kirke. Da var det jo ikke helligdag. Jo, det var Langfredag. »Å, Herregud«, siger den gamle, »holder de den hellig endnu«.

Pastor Knudsen, Harlev.

350. En kjön salme.

En kone havde været til kirke, og da hun gik derfra, så traf hun en anden kone, hun kjendte, og hende sagde hun til: »A hå wan te kjærk i då, å a wa nœer we å kom te å rool«. — »Harreguj«, sæje dæn åån, »hwa wa dæ da we-ed?« — »Å-å, dæ blöw sjången sden en kjön sallem om en bette bder, dæ wa blöwwen föj så bete låndt hænn, a di glæjj dæm ålld, dær haj hus å hjæm, å a håj engen hjæm, dæfuer wa a nœer kommen te å rool«.

Peder Krist. Jepsen, Lune.

351. Manden i kirke.

A kam end i æ kjærk, hue di wa olldsamel we å sønng. Så begøndt a å stæm an, a wild å læ fålk høør, a ku sønng. A begøndt mæ denhier: Wå Gud han æ så fast en borg, han æ wå skjåld å werri. Han werri mi sœel, de han werri wel, mæn han werrier it olldti de, han . . . . . Æ fålk di glowed epo-mæ, di trowed, a wa gal. Så kam æ mand åp å en swåt tønnd, han så te-mæ, om a vild fåføjj mæ ud. Da ska fåen ta dæ føst, såå a, å så gik a.

Opskr. af Karen Marie Rasmussen, Linde.

352. Drengen i kirke.

En dreng var første gang i kirke. Da han kom hjem, sagde de til ham: »Nå, Jens, hvordan syntes du om det?« — »Ja-a, det syntes jeg ikke om, for vi fik ingen mad, og så så jeg en mand, der var vred, han stod i en tønde og skjældte dem ud, og så en gang imellem slog han i tønden, så det dundrede efter«.

H. P. Nielsen, Sejling.

353. Kræmmeren i kirke.

En Veksiøter kom ind i en kirke, og der havde han aldrig været inde før. De sang dér, og han sang med. »Så kom der en sort mand op i en tønde og begyndte at skralle og smelde og slog ud og hvælte i en farlig tid. Men så lagde alle folk sig ned og begyndte at gumla og gumla, og jeg havde også en brødskorpe i min pose og tog den op og begyndte at gumla ligesom de andre«. Men så var der en pige, der sad lige overfor og så til ham, og så troede han, hun vilde være gode venner med ham. Så siger han: »Holder du af mig, min pige, så kan du få et shawl af mig og få det straks«. Han river jo det shawl af posen og smider det over til hende. »Men så blev jeg smidt ud, og siden har jeg aldrig været i kirke og skal nok vogte mig for at komme der igjen«.

Er åbenbar af svensk oprindelse. Gartner Johansen, Jelling.

354. Landstrygeren i kirke.

Det var en søndag morgen, jeg tog min stav og min pose og vilde ud at vandre. På vejen mødte jeg nogle folk, og jeg spurgte

dem, om de vilde med til marked. De svarte mig, de vilde til kirke. »Kirke«, sagde jeg, »hvad monne det være for en Djævel«. — »Det er et sted, hvor vi alle skal bede«. Da vi kom derind, så tog jeg et stykke brød op af min pose og begyndte at tygge, men der var ingen andre, der tyggede, end som jeg. Så steg der en sort Såtan op af en kurv og begyndte at hvæltra og smæltra, og så sagde han og pegede ned på mig: »Tåger ham og kaster ham i det yderste mørke, der skal være gråd og tænders gnidsel«. — »Tag dog Djævelen og inte mig«, siger jag, og gik ud af bulen og hug dören i efter mig, så det knaltrede i hele hulen.

Tyder på at være af svensk oprindelse.

Lærer Andresen, Vrønding.

355. Tre forretninger.

Der kom et brudepar til kirken og skulde vies. Da bruden kom ind, nikkede hun ad folkene i stolene og sagde så til præsten: »God dag, du mand, som i kalvestien står, her har jeg ikke været, siden jeg blev fondten, og vil du nu ikke vie mig til denne slonten og kristna mig denne glonten og jora mig dette skrot«.

Fondten: döbt. Slonten: karlen, hun skulde giftes med. Hun havde faderens lig med, som hun vilde have jordet. C. Sörensen, Anholt.

Saml. Anholt nr. 33, 2. stykke. Se også I 276 og 277.

356. Til bryllupsstads.

A var kjørende i *Æbeltoft*, og så sagde gårdskarlen til mig, der var bryllup i byen, om a havde ikke lyst til at se det. »Der kan a vel ikke komme«, siger a, »det kan nok ikke gå an«. Jo, det havde enhver lov til at se på, »Vorherres hus er lige så godt for dig som for en anden«. Der var kun få i kirken, og a gik så ovenpå til ham, der spillede. De sang så småt, og a vilde synge skikkelig godt igjennem. Da kom der én med sådan et stort hvidt bryst og sagde, a måtte ikke synge så höjt. »Jo«, siger a, »kirken er lige så godt for mig som for dig«. Ja, a skulde gå ud. Det vilde a jo ikke, og så greb han fat i mig. A blev nu gnaven og slog ham ned. Men så rejste a ham op igjen og bad ham om forladelse, for det kunde jo være bleven galt, a tykte jo ikke, det var rigtigt at slås i Guds hus. Så gik a tilbage til min befordring.

Fortalt af lærer Lund, Agrie. Rasmus Nielsen, Særslev.

357. Bryllupsklædningen. A.

I sin tid rejste de vestjyske karle til Östjylland for at få plads om vinteren. En løverdag aften kom en sådan karl til *Store-Andst* kro med sin byldt for at overnatte. Om søndagen, da han så folk gå i kirke, sagde værten: »Ja, du kunde jo gjærne gå i kirke også, du har ikke noget at forsömme med det«. Nu havde

han fået sig et sæt nye klæder, da hans søster lige havde haft bryllup, og havde dem i byldten, men han syntes jo, dem han gik i, de var gode nok i en fremmed kirke. Så gik han. Da han kom ind, prækede præsten netop om bryllupsklædningen: »Ven, hvorfor er du kommen herind og har ikke bryllupsklædningen på?« Da rejser karlen sig op og siger: »Ja, a mente, deher var gode nok, de bedste klæder ligger henne i kroen«. Præsten siger så igjen: »Tager ham og binder ham på hænder og fødder«. Så råber karlen: »Ja, da skal Satan glo i jer!« og så tager han hans slagel og rejser sig og går ud med de ord: »A skal aldrig komme her mere«. Lærer Våben, Fårup.

358. Bryllupsklædningen. B.

En karl var ude en tur en søndag, og da han gik tilbage, ringede kirkeklokken. Han så folk gå derind, og så vilde han også gå derind. »Det er en skam, jeg kommer der aldrig, jeg vil dog gå derind i dag«. Da han kommer derind, læser præsten evangeliet om bryllupsklædningen og siger: »Min sön, hvi er du kommen hid ind og har ikke bryllupsklæder på?« Karlen tog da svaret: »Jeg havde slet ikke tænkt at komme i kirke, derfor havde jeg ikke tænkt at tage pæne klæder på«. Præsten talte imidlertid videre og kom til de ord: »Tager ham og kaster ham ud i det yderste mørke«. Da løb karlen alt hvad han kunde ud af kirken og kom der siden aldrig mere. Lærer Stegger, Lystrup.

359. Kvit. A.

En præst fik en gang et ræveskind af en mand i sognet, men glemte at betale det. Da nu manden til höjtiden skulde ofre, så lagde han kun en skilling i papiret til præsten, men skrev de ord: »Kvit for rævebælgen!« Det gjentog han så ofte, indtil skindet var betalt. N. A. Ammentorp.

360. Kvit. B.

Præsten havde siddet og spillet kort, og så havde han tabt alle hans penge. Omsider var han bleven en mand to daler skyldig. Den mand var til offers næste søndag, og så da han kom op til alteret, nikker han og siger: »Så sæjer wi kwit, hr. pastor!«
Jens Krog, Hjerm.

361. Kvit. C.

En Aggerbo-fisker var til fadderstads og skulde op at ofre. Han havde ingen penge, men præsten skyldte ham for nogle fisk. Han gik da op til alteret med de andre og slog i dette med de ord: »No sæjer æ dæwwlen kom i-*mæ* kvit for æ feesk!«
P. Chr.

362. Kvit. D.

En mand i *Ö.-Lindet* havde siddet og spillet kort med degnen, og da de fik det gjort op, fik manden en søsling til gode. Kort efter var der barnedåb, og manden var fadder. Da han så skulde ofre og kom hen til degnestolen, sagde han blot: »Nu siger vi kvit!« og gik videre. Jens Bojsen, Studsbøl.

363. Den barmhjærtige Samaritan. A.

For nogle år siden traf det sig, at en Havbo var til kirke. Den gang han kommer hjem, så siger han: »Da kan I tro, vor præst han gjorde en god præken i dag«. — »Hvad prækede han så om?« siger de. »Han prækede«, bandede han, »om en mand, der gik ud fra Bitte-Jerrigs i *Tåbøl* og fald *mø*t imæld æ Rönnbor å slo*w* sæ ha*ldø* å ha*ludø*. Så kam dær fø*s*t en Læmwi*g*er te ham, å han lo ham leg. Dæænæjst kam en præst, han lo ham jo åsse leg. Mæn så kam dær Dæwlen regijer mæ en go*w*e æærlig Sallengboma*n*d, han to ham å *løw*t ham åp o hans æjen t*y*er å føør ham liig te Hærbøør å lo ham hæælbrii«.

Peder Krist. Jepsen, Lime.

364. Den barmhjærtige Samaritan. B.

Historien slutter også sådan: Så førte han ham lige til Harboøre, og da han kom der, gav han værten en skilling og sagde til ham, te nu skulde han rykke og hælevride ham vel, til han kom igjen, så skulde han nok fornöje ham for det.

P. C. Kæmpegård, Ålborg.

365. Den barmhjærtige Samaritan. C.

»Høer, Hans Pæjter! hwa*n*s fåtalld æ præst jær i d*å* i æ kjærk?« — »Jösses, f*å*er, han fåtalld wås en histå*r*i om en ma*n*d, dæ gik fræ Jærigs i *Töllbøl*, te han kam n*i*er o æ Rönn, dææ fa*l*d han å slo*w* sæ ha*l* ihjæl. Føst kam dær en Læmwi*g*er te ham, mæn han gik ham fåb*i* å lo ham leg, mæn så kam Kræn Præjst fræ Wæjsterha*w*, han lo ham åsse leg. Mæn tesist kam dær en Sallengbo-ma*n*d, han l*øw*t ham åp æpo dænd røo t*y*er, han s*i*el ræ*j* æpo, å føør ham te Hærbøør å lo ham hællbrejj, f*å*er!«

Lærer M. S. Andersen, Thisted.

366. Den barmhjærtige Samaritan. D.

Kræn Grøns dreng fræ æ Wææsterhaw var i kirke, og hans fader sagde til ham, för han gik, at han skulde høre vel efter, for at han kunde fortælle, når han kom hjem, hvad han havde hørt. Da han kom tilbage, sagde han: »Æ præjst fåtålld en kjö*n* histå*r*i om en ma*n*d, dæ ræjst fræ Jærigs i Tå*w*el å gik, te han kam ne*j*er o æ Rönn, å dæær fa*l*d han å sl*u* sæ s*i*el ha*l* ihjæl. Så kam Kræn

Præst fræ æ Wæsterhaw te ham, mæn han lo ham leg. De samm gjor åsse en Læwiger. Mæn så kam dær en Sallengbomand, han løwt ham åp po dænd røø tyer, han sjæl ræj po, å føør ham te Hærbøør å lo ham hæælbræjj. Lærer L. Andersen, Odby.

367. Korendernes deling. A.

En Aggerbo fandt en gang efter en storm en kasse, der lå i havstokken og var dreven i land. Ved nöjere undersøgelse fandt han, at den var fyldt med korender. Straks var han enig med sig selv om, at han vilde skjule den i sandet, for siden at tilegne sig dens indhold. Men da det netop var søndag, vilde han ovenpå gå til Herrens hus. Det var noget for sent, han kom der, på grund af travlheden med kassen, og ved hans indtrædelse udbryder præsten höjt: »Og hvad sagde så Pavlus om de Korinthier?« Han følte sig truffen, da han netop hed Povl, men hørte dog prækenen til ende. Da præsten gik ud af kirken, fulgte Povl hurtig efter og gav ved første lejlighed præsten et ryk i kjolen. Denne standsede. »Æ ka høør, te fåer wed nåk, hwa æ hå gjow i daw«, og han skriftede da for præsten og tilföjede til slutning: »Huden skal æ no bæjst kom fræ ed udden å gjör fæjl?« Præsten svarede: »Du skal give din sjælesörger den ene tredjedel, det mest trængende menneske i sognet den anden tredjedel, og selv kan du beholde den sidste tredjedel«. Det fandt Povl rimeligt. Efter at have bragt kassen til sit hjem vilde han allerede samme gowe hælledaw foretage delingen. På et bord delte han korenderne i tre lige store dynger, strøg så først sin egen del ned i kassen igjen, betænkte sig lidt og sagde så: »Æ ka hældes et wed, om æ et sjæl æ dænd, dæ bæjst ka sörre få mi æjen sjæl«. Den anden dynge blev da raget ned til den første. Atter betænkte han sig og sagde så: »Mon dæ skuld wæ manne mejer trængend mænd i æ sown end mæ siel?« og den sidste dynge gik så ned til de to andre. »No hår æ gjow, som wå fåer såå«, bemærkede han til slutning, og så var den sag til side. Lærer P. Krogh, Hjerk.

368. Korendernes deling. B.

På *Læsø* strandede en gang et skib, som var ladet med korender. Der blev jo ikke så lidt for Læsøboerne at bjærge, og af dette skulde præsten have sin lod. Nu var der en mand, som havde en del stående hjemme, hvad ingen vidste. Da han imidlertid traf at komme i kirke snart efter og hørte præsten prædike om de Korinthere, gik han hen til ham og sagde, at han i kirken havde hørt præsten tale om de korender, og nu var det bedst, at de fik en deling gjort på dem; om han vilde følge med hjem. Jo, det vilde præsten da nok. Da de nu kom hjem til mandens, gjorde

denne tre delinger på de her korender og sagde, at han havde tænkt, at han selv vilde have den ene tredjedel, den anden skulde hans sjælesörger have, og sognets fattige den tredje. Ja, det var nu så meget godt, mente præsten »Selv tager jeg altså den ene del«, fortsatte manden, »men den anden del tilfalder mig også, da jeg selv er min egen sjælesörger; og da der ingen er mere fattige her end jeg, får jeg vel også have den tredje del«.

Joh. Skjoldborg, Kollerup.

369. Korendernes deling. C.

En Aggerbo havde bjærget en fustage korender, der var drevne op, og da det kom til at trykke ham noget, vilde han til kirke næste søndag. Men han kom noget sent af sted og kom først ind i kirken, da præsten var på stolen og noget inde i sin præken. Ligesom han nu kom ind af dören, råber præsten med höj röst: »Hvad gjorde han så ved de Korinthier?« Da Aggerboen hørte det, så blev han bange og listede ud af kirken og ventede dér, til præsten kom ud. Så gik han hen til ham og sagde: «Æ kan høre, fåer han véd ed«. Præsten, der nok kunde forstå en halvkvædet vise, bemærkede: »Ja, det er forfærdeligt, som du har båret dig ad«. — »Hvad tykkes fåer så, æ skal gjøre ved dem korender?« Præsten svarede: »Nu kan du gå hjem og dele dem i tre dele, den ene del kan I selv beholde, den anden del kan I betænke sognets fattige med, men den tredje del kan I vel forære jeres sjælesörger«. — »Ja, æ skal gu gjøre det, som fåer han siger det«. Så gik han hjem og begyndte at tælle korenderne op i tre lige store dynger, og så siger han til konen: »Fåer sagde, te den første del måtte vi selv bebolde (dermed strøg han dem ned i skjæppen), den anden del skulde vi betænke sognets fattige med, æ vilde gjærne spörge dig, morlil, hvem tykkes du, der er mest fattige her i æ sogn? — Ja, det er wi da (stryger også den ned). Den tredje del skulde vi betænke vor sjælesörger med, æ gad nok vide, hvem der vilde sörge for vore sjæle, om vi ikke selv vilde (dermed strøg han også den tredje del ned)«.

J. Bærtelsen, Vrå höjskole.

370. Korendernes deling. D.

En Aggerbo havde bjærget en buttel med korender i, som han så havde gjemt hjemme. Næste søndag var han i kirke og hørte så præsten tale om Pavlus blandt Korinthierne. Han siger så til sig selv: »Så wed han ed åsse, de dær ka engen teng go tæjen å«. Efter prækenen går han op til præsten og siger: »Æ høer, fåer wed ed«. — »Hvad véd jeg«, svarer præsten. »Æ høt nåk, fåer wiist ed«. — »Ja, jeg véd mange ting«, siger præsten igjen. »Æ høt nåk, fåer kaldt em korenter, mæn wi kalder dæm korender

hæær«. — »Ja«, siger præsten så, »men hvordan var det så det gik med de korender? »Jow, no skal fåer høør. Æ gik jæn då nejer we æ strået, å så fand æ en bottel korænder, å så wild æ no spøør fåer om, hwa æ skal gjör we-em, får æ wel just akkurået gjör, som fåer sæjer«. — »Ja, så gå hjem og del korenderne i tre dele. Den ene del må du selv beholde i findelön, den anden del skal du give til sognets mest fattige, og med den tredje del vil du nok betænke din sjælesörger«. — »Jösses, fåer, æ skal just akkurået gjör, som fåer sæjer«. Han gik så hjem og talte korenderne ud i tre dynger og sagde så til sin kone: »Dænd føøst diel ska wi siel ha; hwæm æ så di mjæst fate i æ såwn? De æ wi siel, så ska wi åsse siel ha dæmm, å hwæm ska så sörre få wå sjæl? Wel wi endt siel, så æ dæ nåk engen dæ wel. Så skal wi åsse siel ha dæmm«. Men nu var han lige godt bange for præsten og mente, det kunde kanske blive galt, siden han vidste besked om, hvordan han havde fået korenderne, og han sendte derfor præsten to torsk, som han ikke takkede ham for, da han jo var bleven fornærmet, det var jo for lille en erstatning for korenderne. En dag træffer manden så præsten og siger da til ham: »Fæk fåer så di tåw tåsk?« — »Jo—o«, siger præsten, »men det var jo ikke mere, end vi kunde spise af to gange«. — »De wa hældes gowe«, sagde manden, »wi plæjer hældes alder å eed æ tåsk udden jæn gång«.

Lærer L. Andersen, Odby.

371. Korendernes deling. E.

En matros kommer forbi en kirke, hvor præsten stod og prækede. Så tykte han, han vilde ind og høre det, da han kom sjælden ind i kirken. Da stod præsten og prækede om Korinthierne, og så siger matrosen: »Da er det og en farlig klog præst, hvordan kan han vide, te a har stjålet den sæk korender«. Efter prækenen går han hen til præsten og siger, at det var rele nok, han havde stjålet korenderne, men han kunde ikke forstå, hvordan præsten kunde vide det, og nu vilde han gjærne vide, hvad han skulde gjøre for at få aflad, prækenen havde jo været ham for stærk. Ja, han skulde give det halve af det, korenderne kostede, til sjælesörgeren, og den anden halvdel til byens fattige. Nå, der gik lang tid hen, og der kom ingen matros med penge. Omsider traf præsten ham. Hvordan det var, han kom ikke med de penge både til ham og til de fattige? Ja, han var selv en af de fattigste, og så vidste han, at når han ikke selv sörgede for hans sjæl, så vilde heller ingen andre gjøre det, derfor havde han beholdt dem.

Maren Sörensdatter, Egå.

372. Korendernes deling. F.

En Havbo havde fundet en kasse korender oppe ved havet, og det var jo en fattig mand. Han vidste nok, han måtte ikke selv beholde dem, men løb alligevel hjem med dem. Så var han til kirke om søndagen efter. Da talte præsten i hans præken om æ Korinthier; men manden troede, han sagde æ korender. Den gang de gik af kirken, kom manden hen til præsten og sagde: »Æ høer, fåer hå spuer, te æ hår fonden dæmm korender«. — Ja, å ja, det havde han også. Men de skulde deles. »Du véd jo nok, din sjælesörger skal have én part, og de fattige skal have én part, og så beholder du selv resten«. — »Ææ Guskelåw, så behålder æ dæm hwææjæn, får æ wed engen, dæ sörrer mæjer få mi sjæl, end æ gjö siel, å æ wed engen, dær ær mejer fate i æ sowŋ, end æ ær«. Så kunde præsten gå med en lang næse.

Peder Ladefoged, Navtrup.

373. Korendernes deling. G.

De præster det er nu noget forfærdelig begjærligt kram. Så var der en fattig bondemand et sted, og han havde været i kjöbstaden og forset sig og stjålet en skjæppe korender. Han var da i kirke om søndagen efter til gudstjeneste, og da hører han præsten han nævner det ord Korinthierne. Manden var nu simpel lært, og så forestillede han sig, det var de korender, han havde taget, som manden stödte paa. Da de så kommer af kirken, så går den fattige mand ind til præsten og siger til ham: »Ja, a hørte godt, fåer han stödte på mig i kirken, for det var jo de korender. A véd jo godt, det var fejl, a måtte ikke have taget dem, men troer præsten ikke nok, a kan få nåde og tilgivelse for det«. — »Ja, det kan jeg nu ikke sige i dag, min gode mand, men det håber jeg. Lad os se, hvor mange var det, der var?« — »Ja, tu der var en skjæppe«. — »Ja, så kan du jo vente en otte dages tid, så kan du komme til mig igjen, så skal jeg sige dig, hvordan det kan gå«. Nå, de otte dage gik, og så kommer han til præsten igjen. »Hvordan går det mig så med de korender?« — »Ja, jeg har for resten slet ikke tænkt noget på det; men lad os nu se. Du har dem vel endnu, min gode mand«. Ja, han havde. »Ja, hør nu, de skal deles i tre dele, den ene part skal gå til din sjælesörger, og den anden må du selv have, og den tredje skal gå til de fattige«. — »Jammen hør nu, fåer«, siger manden, »den ene part går jo til min sjælesörger«. — »Ja, det kan ikke være anderledes«. — »Men a tænker Fanden tå mig, når a kan ikke selv sörge for min sjæl, så kan der vel ingen anden gjøre det. Den part kan a jo beholde«. Det kunde han ikke modsige ham, skjöndt han var

kjed af at sige ja til det, og så beholdt han den. »Nå, den anden part sagde I a kunde få, den behelder a, og den tredje del skal gå til de fattige, men nu véd I jo, der er ikke én fattigere i sognet end a, så kan a tilkomme den også«. Altså han fik dem hverén, det var så nemt, så havde de ikke behov at bytte dem.

Jens Jensen Murer, Jegsen.

374. Korendernes deling. H.

En gang da præsten i *Vestervig* var ude i *Agger* at holde tjeneste, havde der lige været en stor indstranding, og folkene derude havde jo bjærget af skibsladningen på fri hånd og der iblandt en masse korender, og det var jo dyre sager. Nogle af dem var i kirke, og præsten han begynder med som indgang til prækenen at læse noget op af brevet til de Korinthier, og så prækede han om det. Da er der en Aggerbomand, der bliver forskrækket, og han siger: »Hwa Fanden kommer æ koræn̈der æ præjst we«. Da de så går af kirken, haler han ham til side og vil da nok snakke et par ord med ham. Han spörger så om, hvad han skulde gjøre, for han havde fået en stor portion af de korender. Ja, det kunde præsten nok hjælpe ham ud af. Han skulde dele dem i tre parter. Den ene skulde han selv beholde for hans ulejlighed, og den anden skulde den mest fattige mand i Agger have, og så skulde hans sjælesörger have den sidste tredjepart. Så den næste kirkedag igjen holder han atter ved med præsten og siger, te nu havde han ordnet det. »Ja så«, siger præsten, »har han nu det, min gode mand« — »Ja«, siger han, »den tredje part var jo min bjærgelön«. — »Ja rigtig«, siger præsten. »Den anden part har æ også taget, for æ er den mest fattige i Agger. Så skal æ vel også selv sörge for min sjæl, for der er vel ingen andre, der tager sig af det«.

Kristen Thomsen, Boddum.

375. Hun kjørte i træskoene.

En kone sad i våbenhuset ved en anden kone og vilde tage hendes sko på, som hun havde under armen. Hun sidder så og siger til den anden: »Det er et par gamle sko, for æ har haft dem i 28 år, æ har standen brud i dem«. — »Hvordan kan du have dine sko så længe, æ har ikke mine nær så længe«. — »Jammen æ ska sæjj jær, æ kjør i min træsker te kjærk«.

Jep Nissen Nielsen, Lindknud.

376. De snattede kvinder.

En mand, der en søndag havde været i kirke, væddede med nogle andre mænd, at han næste søndag skulde få alle de kvinder, der var til kirke, til at törre deres næse i våbenhuset på én gang. Han siger så til hans egen kone om at følge med sig i kirke,

og da han kommer ind i våbenhuset, hvor alle kvinderne stod i to rækker og ventede på præsten, sagde han henvendt til sin egen kone: »Snyd di nies, din snatte mær, dær æ nåk, dær æ snatte fårudden dæ«. Så tog de til næsen allesammen, og han havde vundet væddemålet. Fru Sofie Munch, Sindal.

377. Den gjæve præken.

Der var en kone til kirke, der kunde slet ikke høre. Da de gik ud af kirken, og præsten han gik om ved hende i vavenset, så siger hun: »Da var det såmænd da en gjæv præken, fåer han gjorde i dag«. — »Syntes hun det moer«. Nu vidste præsten godt, hun kunde ikke høre. »Ja«, siger hun. »Kunde hun høre det, lille moer?« — »Nej, a kunde såmænd aldrig høre et ord af det«. — »Ja, da var det om Jesu lidelse og død«. — »Herregud, er han nu død, ja, vi får jo ingen aviser og véd ingen ting, helles vilde a såmænd da have været henne at følge ham hen«.

Jens Jensen Murer, Jegsen mark.

378. Vorherre død.

En søndag hændte det sig i *Sal* kirke, te en kone kom for sent til tjenesten, og så satte hun sig ude i våbenhuset og lyttede efter prækenen. Da tjenesten var færdig, og de andre konei fra byen kom og gik ud, sagde de til hende: »Kom du for sent?« — »Ja, a kunde knap høre æ præjken, hvad præjket æ præjst egentlig om i dag?« Da er der en kone, der siger: »Han præjked' om, te Vorherre var død«. Så svarte hun: »Å, Herregud, er han nu også død«. Lærer P. Christensen, Mundbjærg.

379. Hans med klinkepungen.

En søndag var degnen i *Møgeltønder* bleven syg og kunde ikke gjøre tjeneste i kirken. Præsten havde en karl, som hed Hans, og så gik han ud til ham og sagde: Hør, Hans, du kan vel nok gå med klinkepungen på søndag«. Ja, det kjendte han ikke noget til. »Det er jo nemt, Hans«, sagde præsten, »du skal blot gå sådan«, og dermed tog han en rive og gik med den hen for hovedet af køerne og stak den frem for dem, men for ikke at kyse dem, sagde han jo: »Kos, kos, kos!« — »Jo«, sagde Hans, »det kan æ let, hvis det ikke er andet«. Søndagen kom, og da Hans kom med klinkepungen til den første bænk, sagde han jo ligesom præsten: »Kos, kos, kos!« Folkene så på ham, og så tænkte Hans: »De har måske ikke hørt det«, og så gik han til den anden bænk og råbte det nok så højt. Men så hørte præsten det og fik Hans ud.

Bramming efterskole. Andreas Pedersen, Møgeltønder.

380. Soen tog degnen.

De har fortalt om en gammel præst her, der kunde mane, men jeg véd ikke bestemt, om det var Bernth. En aften var der noget, som rumsterede oppe i æ karnhus, og så troede de jo, det var spøgeri. Præsten skulde så op at mane det. Han vilde have degnen med, og de gik derop begge. Lige som de kom i dören, da kom der en gammel so rendende ud imellem benene på degnen, og han kom så til riden på den. Det var kanske hans egen. Han råbte så: »Nu må De have farvel, hr. pastor, for mig tog han«!

N. Gammelgård, Varnæs.

381. Den ihjelfrosne.

En præst prækede undertiden om midler til druknedes eller ihjelfrosnes frelse. En gang kom én af bønderne hjem, rystede med hovedet og sagde til sin kone: »Hør en gang, Eva, i dag sagde præsten, at når vi fandt én, som var frossen fordærvet, så måtte vi ikke lægge ham i vor seng, men vi skulde putte ham i sneen og gnide ham med sne, så vilde han nok komme sig, i fald der var liv i ham. Men sig mig nu, moer, hvad skal vi gjøre ved ham om sommeren, når der ingen sne er?«

Vib. saml. 1821. Nr. 34.

---

21. Den rige mand.

382. Den rige mand og drengen. A.

I en landsby boede en rig mand, og han var så bekjendt, at de blot kaldte ham den rige mand. En dreng var gået langt ud i heden for at flytte fårene, og da kom den rige mand kjørende. Så bad han om at kjøre lidt med. Han sad nu og klagede over, at hans træsko var så tunge. Ja, han kunde lade dem blive i vognen og så hente dem i mandens gård, når han kom tilbage. Da drengen kom ud til fårene, stod han af, og så flyttede han dem og gik hjemad. Der kom han om ved kirken, og da der var gudstjeneste, gik han ind. Så prækede præsten om den rige mand, der kom til Helvede, hvor han var i pine. Da råbte drengen: »Hvad, tog han til helvede! a havde et par træsko med i vognen, og nu er a så bange for, a får dem aldrig mere«.

Lærer K. N. Stegger, Lystrup.

383. Den rige mand og drengen. B.

I et sogn var der en mand, som kaldtes den rige mand, og han ejede et engskifte. En søndag vilde han så ud efter et læs hø,

og han havde en dreng at tjene, der gik til præst, så skulde han med for at hjælpe ham at læsse høet på. Nu var det noget fugtigt i engen, og så tog drengen sine træsko og strömper af, og dem bandt han sammen og lagde ovenpå læsset, da de kjørte hjem. Vejen førte forbi kirken, og da de kom til den, holdt manden og sagde til drengen: »Nu kan du gå ind og blive overhørt, min dreng«. Da han så kommer derind, stiller drengen sig an ved den nederste ende af konfirmanternes række, og da havde præsten netop katekiseret om den rige mand. Da drengen nu har stillet sig an, siger præsten til ham: »Og hvor blev så den rige mand af?« Så siger drengen: »Han kjørte med et læs hø«. — »Nej, min sön, han foer til Helvede«. — »Da var det slemt, a fik så ikke mine træsko og hoser forinden«. G. Hoe, Endelave.

384. Den rige mand.

En Aggerbo vilde en gang til *Tisted*, og hoser og træsko havde han trukket af og gik med på ryggen. Så kom han op at kjøre med en rig mand, der vilde til Tisted med et læs korn, og nu lagde han hoser og træsko fra sig på sækkene. Da de kom forbi Skjoldborg kirke, var tjenesten begyndt — for det var søndag — og Aggerboen sprang da af vognen, da han havde fået at vide, hvor de kunde træffes i Tisted, og gik ind i kirken. Præsten var kommen noget hen i prækenen og talte om den rige mand og den fattige Lazarus: »Den fattige døde og blev af englene henbåren i Abrahams skjød, han kom altså til Himmerige, men — råbte han — hvor blev den rige mand af? Jeg siger, hvor blev den rige mand af!« Det råbte han helt ivrigt og fæstede i det samme öjnene på Aggerboen, som stod nede i gangen. Han troede, at spörgsmålet var henvendt til ham, og svarte: »Han kjowr te Tiiste mæ en las *kuer*«. Men præsten blev ved: »Jeg siger, han kom til Helvede«. — »Å«, siger Aggerboen, »så kjør han jo te Hælwede mæ mi hueser å mi trææsker«, og så skyndte han sig ud af kirken for at nå manden og få sine sager af ham, inden han kom der. L. N. Bertelsen.

385. Til kjöbstad med korn. A.

En gang skulde en Aggerbo til *Tisted*, for de havde ingen kjöbmand der ude den gang. Den gang han så kommer til Vesterby, træffer han en gårdmand, der kommer kjørende med et læs havre og vil også til Tisted. »Æ ka wal endt fo mi trææskur å mi howeser åp å ååg, få de ær endt te å tenk *o* sjæl å kom åp, mæn så for æ å *go* we æ sii å æ *u*en«. Jo, det kunde han da. Han jager sig af hoserne og binder dem til træskoene og får dem op at age med manden. Da de kommer så forbi Vestervig kirke,

og der var tjeneste, så kommer det Aggerboen fore, han vilde endda ind, han kunde nok nå gårdmanden alligevel. Han står nu og hører på det, og så falder det sådan ind i præstens præken, te han siger: »Hvor blev da den rige mand af?« Aggerboen svarer: »Han wild te Tiiste mæ en las hawwer«. Det sagde præsten ikke noget til. Et bitte korn efter siger han det igjen. »Æ håe jo så ed, han wild te Tiiste mæ en las hawwer«. — »Nej«, siger han så præsten, »han rejste lige til Helvede«. — »Så foer æ nåk te å ued, å de ska wees wæ snåer, han fæk mi hueser å trææskur åp å ååg, å kahændsæ æ tåer ham alldrig mejer«. Lige værgeløs så futter han ud af kirken og vil opløbe manden, inden han kom til Helvede med hans hoser og træsko. Mads Møller, Hundborg.

386. Til kjöbstad med korn. B.

Forhen brugte de tit at kjøre til kjöbstad med korn, og de brugte helligdagene dertil lige så vel som sögnedagene. Så var der en mand fra *Tokkesdal* i Staby, han vilde til Ringkjøbing med 4 tønder rug, og der kommer en dreng til ham og får lov til at kjøre med. Nu går der fra landevejen en sti, som er noget nærmere, og så vil drengen gå med den. Han trækker hoser og træsko af og lader dem blive i vognen. Så kommer han forbi Rindum kirke, just som folkene skal i den, og det var nu sidstpræken. Da han er kommen ind, skal ungdommen ud til overhøring, og så blev også han trukken ud. Præsten hørte dem ud om den rige og den fattige mand, og så talte han jo først om den fattige. Derefter kommer han til drengen og spörger: »Hvor blev så den rige mand af?« Han svarede: »Han kjørte til Ringkjøbing med 4 tønder rug«. — »Nej, han kom til Helvede«, siger præsten. »Ja, så skal a afsted for at få mine hoser og mine træsko«, og dermed han ud af kirken. Henrik Jensen, Hornborg.

387. Til kjöbstad med korn. C.

En fattig mand vilde en gang gå til kjöbstad. Ligesom han gik allerbedst, kom en mand kjørende bag efter. Det var en rig mand, og den fattige spurgte, om han kunde komme op at kjøre. »Nej«, sagde den rige, »kan du ikke se, at jeg har læs nok«. — »Kan æ da *et* fo mi howeser å mi trææskur åp å ååg?« Jo, det kunde han da, og så lagde han det op i vognen. Noget længere henne lå en kirke, og den fattige mand blev vaer, at folk gik i kirke. Nu var han bleven så let til bens, siden han var kommen til at gå med bare ben, at han allerede var noget foran vognen. Da vejen nu gik om ved kirken, fik han lyst til at gå derind, han kunde jo let nå vognen igjen. Han kom ind i våbenhuset og hørte, at præsten allerede var på stolen. Nu træffer det, at præsten

prædikede over den rige og fattige mand, og i det samme manden lukker kirkedören op for bedre at høre, siger præsten: »Men den rige mand, hvor blev han af?« — »Han kjører til kjöbstad«, råbte manden op til præsten. »Nej«, sagde præsten, »han foer til Helvede!« — »Skuld æ de trow«, svarede manden, »så wel æ åsse æ ste, æ ka fo mi hueser å mi trææskur«, og han af sted ud af kirken.

Mads Skriver.

388. Til Assens. A.

En Havbo var kommen til føllesen med en mand, der kjørte med et læs byg, de kaldte ham den rige mand. Nu træffer det, de kommer om ved en kirke i det lag, folk gik ad den, for der var tjeneste. Så tykte Havboen, han kunde nemt rende ind ad kirken en lidt og så bag efter skyde et bitte krumme gjenvej for at nå den anden. Men allerførst jog han hans hoser og træsko i vognen til manden. Da han nu kommer ind i kirken, er præsten ved at præke om den rige og den fattige mand, og så siger han: »Hvor blev den rige mand af?« — »Han kjørte til *Assens* med et læs byg«, svarte Havboen. »Nej«, siger præsten og slog ned i stolen, »han kom til Helvede«, for det var da rent galt, han svarte. »Ja, så vil a«, som Havboen kunde bande, »have mine hoser og træsko igjen«, og så rendte han ud og bag efter vognen. Da han nåede den, snappede han hans hoser og træsko.

Peder Kristian Jepsen, Lime.

389. Til Assens. B.

En mand kjørte til *Assens* med et læs rug . . . Præsten prækede om den rige mand. »Hvor kom så den rige mand hen? . . . Til Helvede. »Å, passiar«. Siger det igjen. »Ja så vil jeg død og salte pine hen og have mine hoser og træsko!«

Kristen Mikkelsens kone, Stövring.

390. Til Ribe.

En mand fra egnen mellem Vejle og Kolding havde hørt, at rugen var så dyr i *Ribe*, og så vilde han kjøre dertil med et læs korn. Hans nabo Klavs Træskomand, vilde have et halvt hundrede par træsko med ham derud, og han tog dem også med på vognen, men Klavs skulde selv gå. Han kunde et sted gå tværs over, og så skulde de mødes ved *Harte* kirke. Da han kommer der, er den anden endnu ikke kommen, og så hører han menigheden synge derinde. Så går han også ind. Da står præsten på stolen og siger: »Hvor blev den rige mand af?« Han svarer: »Ja, han kjørte vejen om ad Bramdrup dam, og a kunde stikke tværs over«. Præsten fortsatte: »Ak, venner, han kom til Helvede«. — »Da Gud nåde mig arme mand, a havde 50 par træsko med ham. og

a har ikke råd til at afse dem«. Dermed styrtede han ud af kirken. I det samme kom manden kjørende ned ad bakken til Harte rende, og Klavs råbte da: »Kjære mand, kjører du ad Helvede til, lad mig da så for Guds skyld få mine træsko først«.

Lærer Våben, Fårup.

391. Til Varde.

En rig mand kjørte en dag til *Varde* med et læs byg. Den gang han havde kjørt et stød, kom han til en fattig mand, der pustede så svært, og han spurgte, om han ikke kunde komme op at age. Jo, det kunde han godt, og han lagde hans hoser og træsko op ved siden af sig, for dem havde han trukken af, han kunde ikke holde ud at gå med træskoene. Den gang de havde kjørt et stød, så så den fattige mand, te der gik så mange folk til kirke. Så vilde han også til kirke og lod hans hoser og træsko blive på vognen. »A skal nok nå dig igjen«, sagde han til den rige mand, og så gik han ind i kirken. Det traf nu lige den dag, at de havde det evangelium om den rige og den fattige mand, og den gang præsten nu havde prædiket et stød, så spurgte han folkene om, hvor de tænkte, den rige mand han kom på. Da siger den fattige mand: »Han kjørte til *Varde* med et læs byg«. — »Nej«, siger præsten, »han kom til Helvede«. — »Ja, så skal a stræbe at te'n og have mine hoser og mine træsko, for dem er a ikke for at komme af med«.

Jens Larsen, Örre.

392. Til Tisted. A.

En rig mand kjørte til *Tisted* med et læs korn. Så kom en mand til ham og vilde op at kjøre. Fik hoser og træsko op . . . Kom forbi en kirke og gik derind . . . »Så fåliser æ bodde hueser å træsker«. Han løb ud af kirken og bag efter ham, rev sagerne af vognen og råbte: »*Kyer* do no ad Hællwede tel, *fåer*«.

Lærer Andersen, Odby.

393. Til Tisted. B.

En søndag udbrød *Agger* præst i sin prædiken: »Og hvor rejste vel den rige mand hen?« En Aggerbo sagde for sig selv nede i kirken: »Spör han om det igjen, skal æ nok fortælle ham det«. Præsten: »Ja, mine venner, hvor rejste den rige mand vel hen?« Aggerboen: »Å, fåer, han tog bare til *Tisted* med et læs korn!« Præsten: »Han rejste ad Helvede til!« Aggerboen, idet han skyndsomst rejser sig og løber ud: »Så vil æ, min tro, have mine træsko og hoser igjen, som æ lagde bag i vognen!«

M. Møller, Sir skole.

394. Til Helvede. A.

En gang ved flyttedags tid gik en dreng hen ad vejen, han skulde for første gang ud at tjene. Sin tröje, strömper og træsko

havde han taget af, da det var en varm sommerdag, og bar det nu på nakken. Som han dér gik, kom en rig gårdmand kjørende, og i hans vogn fik drengen lov til at lægge sin pakke, selv kunde han ikke komme op på læsset, da det var for stort. For nemheds skyld vilde han gå med stien over kirkegården, men da han så, at der var gudstjeneste, syntes han dog, han måtte ind og høre lidt til, da manden jo kjørte langsomt og var let at nå. I kirken katekiseredes af præsten, og drengen stillede sig på gulvet ved andre drenge. Turen gik snart rundt, og præsten kommer da til ham med det spörgsmål: »Hvor rejste så den rige mand hen, min sön?« — »Han kye te *Nustrup* mæ ti tönde row«, sagde drengen uden at betænke sig. »Nej, min sön, han rejste til Helvede«. — »Nå, pinedø da mi jægert å mi træsk!« udbrød drengen forskrækket og løb ud af kirken for at redde så meget som mulig.

H. F. Feilberg.

395. Til Helvede. B.

En vandringsmand gik hen ad vejen og kom så til en anden mand, som han bad om at tage hans tværsæk lidt, da han var kommen i tanker om at ville ind i kirken og høre prækenen. Præsten stod nu og prækede om den rige mand. Iblandt andet sagde han: »Hvor foer så den rige mand hen?« Da præsten gjentog spörgsmålet, sagde manden, der stod ved dören: »Han foer til *Trige*«. — »Nej«, sagde præsten, »han foer til Helvede«. — »Så vil a ha' min tværsæk«, og dermed sprang han ud af kirken.

Fru Ring, Struer.

396. Til Helvede. C.

En Aggerbo gik en gang til *Tisted*; på vejen traf han en mand, der kjørte med et læs havre, og han fik da lov at age med. De kommer så forbi en kirke, og da der netop var prædiken, gik Aggerboen lidt derind, men lod sine hoser og træsko blive på vognen for senere at indhente denne. Idet han kommer ind ad kirkedören, siger præsten, der stod på prædikestolen: »Hvor rejste den rige mand hen?« — »Han kyyr te *Tiste* mæ en las hawwer«, svarer Aggerboen. — »Den rige mand kom til Helvede«, begynder præsten igjen. »Å, død å pinn! så fåliser æ bodde mi howser å mi træsko«, udbryder Aggerboen og skynder sig ud af kirken så hurtig som mulig.

Mors. J. Bennike.

397. Til Helvede. D.

En fattig mand mödte en rig mand, der kom kjørende. Han bad om lov til at kjøre med, og fik også tilladelsen. Da de kom til en kro, vilde den rige mand ind, men den fatttige havde ikke råd til det. Der lå en kirke tæt ved, og så gik han derhen. Men da det var varmt, havde han trukket strömperne af og lod dem og

træskoene blive i vognen. Da han kom ind, stod præsten på stolen og prækede om den rige og fattige mand. »Men hvor blev den rige mand af?« Den fattige var lige kommen ind og tænkte: »Mon det er til mig, han taler?« Præsten råbte igjen: »Ja, hvor blev den rige mand af?« Da sagde den fattige: »Fåer, han gik ind i kroen for at få sig lidt at drikke«. Men præsten fortsatte: »Mine kjære tilhørere, han gik lige til Helvede«. Så siger den fattige: »Herre Jøsses! kjørte han til Helvede, så må jeg skynde mig efter ham og få mine strömper og træsko«. Så løb han ud og ad kroen til alt hvad han kunde. J. Kamps saml.

398. . . . . »Å, Herre Gud, så fåliser æ Fanden partejer mæ bode howeser å trææskur«. . . . .

Lærer Henriksens søster, Vandtore.

399. Ind i kirken.

. . . Så war a en gång blöwwen så villele, te a wa kommen te å køjer får æ hærremand, å så kom vi te de hællig tæmpel, å så løv a end får å vild høør et Gus owr, ilaw æ hærrmand kjoor åp å æ bak. . . . .

Pastor Møller, Gylling.

400. Til overhøring.

Der var overhøring i kirken. Så kom en lille dreng rendende efter en vogn og vil have hans træsko og hoser op at kjøre. Dernæst får han at vide, hvor manden kjører ind. Efter at han har kjørt en lidt, går han op til kirken og kommer til at stå på kirkegulvet mellem de andre unge. Bispen (præsten) spurgte ud om den rige mand og spurgte om, hvor han blev af. Da svarede drengen: »A var oppe at kjøre med ham, og han beholdt mine hoser og træsko«. C. C. Steffensen, Ådum.

401. Den rige bindkræmmer.

Der var en gang to bindkræmmere fra én egn, den ene var rig, og han var kjørende, den anden var fattig og var gangende. De drog op til Holsten med bindetöj. Da de kom der, så træffer det en aften, de skal begge losere i ét krosted. Den rige var først kommen der, og så kom den fattige med sin borren på ryggen, men han vidste ikke af, at den anden var der. Om morgenen efter var det søndag, og da han nu kommer ind i skjænkestuen og vil have lidt at leve af, inden han drog af, gik den rige og spankede på gulvet. Så spörger den fattige, om han vilde hjem nu. Ja, det var hans tanke. Om han så kunde få hans tværsæk op at kjøre. Ja, og han kunde også selv kjøre med. Så kjørte de, til de kom til et andet krosted. Nu lå der en katholsk kirke et stykke henne, og så siger den fattige: »Når a havde nu ikke været

oppe at kjøre, så vilde a gjærne have været henne at høre den katholske præst«. — »Da kan du godt det«, siger den rige, »for a kjører ikke længere end hen til det krosted, der vil a bede«. Nå, så går den fattige også derhen. Det træffer nu, at præsten er på stolen, og det første, kræmmeren kom ind i kirken, siger han: »Hvor blev den rige mand af?« Den fattige stod og lagde hans arme på karlestolene, og så svarer han: »Han kjør missel te *Niib*«. Der blev sådan en kigen i kirken over deher ord. Et andet bitte korn efter siger præsten igjen: »Hvor blev så den rige mand af?« Han svarede igjen. »Nøj, han kom til Helvede«. — »Død og pine, han kjørte med min tværsæk, den vil a have igjen!« og så han ud af kirken. Marie Pedersen, N.-Vissing mark.

402. Bryllupsklæderne.

En præst står en søndag på stolen og præker om kongesönnens bryllup. Så siger han iblandt andet sådan skikkeligt höjt og ser ned i kirken: »I kan ikke komme til bryllup uden at have bryllupsklæderne på«. Lige för var der kommen en rejsende håndværkssvend ind ad kirkedören, og så troede han, det var ham, præsten talte til, og siger lige i det samme: »Hvor Satan skulde jeg få bryllupsklæder på, jeg kommer lige fra landevejen«. Niels Jenser, Klassenske boliger, Kbhvn.

403. Disput med bispen.

En Havbo var sejlende til *Ålborg* med en ladning fisk, men kunde ikke sælge dem. Så hørte han, at der var sådan en rig bisp i Ålborg, og så går han op til ham og får ham i tale. Ja, han vilde slå et væddemål med ham. Han vilde sætte hans ladning fisk, og bispen skulde sætte 100 daler. De skulde så give hverandre et spörgsmaal, og den, der kunde svare bedst, havde vundet væddemålet. Bispen spurgte, hvad Moses fader hed. Havboen svarede: »Ja, æ wel ramm ed, om æ kan«. — »Det var ret, han hed Amram«. Så skulde Havboen til at spörge: »Hwa hejer så mi fåer?« Det vidste bispen ikke. »Ja, så ær æ pææng åsse miin«, og dermed ragte han dem til sig og gik.
Peder Nielsen, Lund mark.

---

22. Mæ å Kisæ.

404. I Kloster kirke. A.

Æ wild te Klåster kjærk å hør præjken, æ håd *et* wåt dær lænng, mi mo*w*er håd *et* wåt dær i manne *oe*r, de gremm jæn. Så ba æ mi mo*w*er, om hon wild *et* bååg mæ tre*j* skronnier, som

åw hon gjoor. Så gik æ te torrimoor å begrawwed mi trej skronnier, æ gik te klåster kjærk å hør præjken, æ kam let få silde, di gik end, å æ gik åsse end, alld æ boos wa fulld, å æ kom te å sto i æ græwwneng. Så tu æ dæjn o en sallm, dænd kund æ et ræt håww, så begønnd æ o dænd: Af höjheden oprunden er, falder du ned, så ligger du der. Så blöw æ dæjn gal, han slu mæ mæ hans löjen luu, æ slu ham mæ mi uunkjæp, han kam ud ad æ ruud, æ kam ud ad æ daer, hæær blöw hoorhejed aw, lelle baer. Så kam æ præjst åp i en bette hwål, å had en stower hwid møllstejen om æ hals å hujed å sså: I skal ta å kåst ham ud i det yderste mørke. Mæn æ sså: Næjj, æ æ sjæl gawwen hærend, å æ kan åsse sjæl go ud, kom no, Kussæ, no wel wi teen. Æ kiker dærend ijæn, å da sto han åp i æ kjærk mæ tåw stowwer hwiid wenger å slu ud te alld sier å sså: Binder hænder og födder på ham og kaster ham ud i det yderste mørke. Så gik æ te tårrimoor å wild ha mi trej skronnier, di war boode æt å war o æ plæt, mæn så håj æ syw skjæling i en koklöww i mi lomm, å så kjöjt æ måldt få di halfjaar skjæling å hwilling å tåsk å skååd koged samel få di ande halfjaar skjæleng. Så ba a Kræsten wæjsten æ bøj å Kræsten øøsten æ bøj å Kræsten mæ æ fjæl får æ æænd. Så spiist wi, å så skrannied wi, a så grenned wi, å så hå dænd histåri æænd.

Tildels fortalt af lærer Søndberg i Lomborg, han sagde dog: Mi hund Kiis — Kom no, Kiis. Ane Katrine Bærtelsen, Bjerge, Lomborg.

405. Der var en mand fra *Agger*, der skulde trække til Lemvig med en hund. Så kommer han forbi en rig mand, der også skulde til Lemvig med et stort læs. »Kunde a ikke få mine hoser og træsko op at age?« siger han. Jo, det kunde han nok. Han trak så videre, og da han kommer forbi Vestervig kirke, vil han ind og høre gudstjenesten. Alle æ båse var fyldt, og han måtte stå i æ grævneng. Så sang de:

»En båen æ fød i Betlehem,
Betlehem,
en halv mil nær Jerusalem.
:,: Ta jær löjen luu å«. :,:

Så kom der en mand op i en grubekjedel med en hverresten om æ hals. Han prækede så om den rige og den fattige mand og sagde, te den rige var gået til Helvede. »Å, Herre Jösses«, siger han, »så ær min' hoser å træsko fålist, å han æ låndt æfor we. Kom no, Kisæ, no wel vi te'n«. Kjöbmand J. U. Funder, Hundborg.

406. I Kloster kirke. B.

Så jessind jet gång vild a te Kloster kjærk, de bitte bøen, som enhwær vel kan tænk. Min moer war en töww, hon haj et

van der i 18 oer, å a haj åller vann dær. Så soi a te min moer, om hon vild *et* bååg mæ trej mjølskrunner. De goor hon å. Den jænn hændd a å mi arm, den aan put a i mi barm, den tridde bed a *å*. Såen kam a te Klåster kjærk. Dær var åll æ båås fulld, a klarret åp i en kallbøwl i en fåårkrøøf, dær stoj en mand i en skjænnehvid kjuul, han tow *å*: Et båen æ fød så bitterlåndt hæn, så bitterlåndt hæn, trej mil å den aan si Jerusalæm, ta næ lua, ta næ lua. Dænd kan a Gu *et* sønng. . . .

Fortsættelsen er en helt anden remse.

Fortalt af vor pige Ane Marie Bygdal her fra Branderup. Hun sagde, at den skulde fortælles på godt nörrejysk. Jörgen Fausbøl, Branderup.

Målet her er dog hverken nörre- eller sønderjysk, men et forsøg af en Sønderjyde på at tale jysk.

407. I Hvidbjærg tempel.

Æ skuld go te *Tajerop* ætter en hu*n*d, som hid Kiis. Æ fek så æ hu*n*d å gik hjæ*m* aj. Da æ så kam fåb*i* Hviibjærre tæmpel, hø*t* a, di sa*n*g dær ennd å håldt dæm løøste. Æ gik så e*n*d, å dræær æ kam e*n*d, war ålld æ boos fulld. Så ba*n*d æ Kiis we en håårpæel, å si*e*l blöw æ stå*e*nd i æ græwwneng. Så kam dær en swåt ma*n*d mæ en hwærrestjæn om æ hals åp i en kå*e*r, å han såå: »Store almægtige Gud!« Så fald di ålldsa*m*el ne*j*er o æ framm-bejen, mæn æ blöw ståend. Han sæ*j*e så ijæn: »Wæn, hvorfor er du kommen her ind og har ikke bryllupsklæderne på?« Æ såå: »Æ west *et*, hær wa brøllep«. Han såå ijæn: »Tager ham og kaster ham ud i det yderste mørke«. Sæ sæ*j*er æ: »De skal I *et* fo behåw, kom no, Kiis, å læ wanner go«.

Lærer Andersen, Odby.

408. I Overgårds tempel.

Mi mo*w*er håj kon jæ*n* jænneste sön, å de wa mæ sjæ*l*. Så såå a te hend, te hon sku laww mæ en mælldmad å en go*w*e skronni, får a wild te æ Åwergårs tæmpel å låww Hærren. De føøst a kam åp, gik a ibå*e*g te æ ko*w* å to*w* en pandekååg, mæn dæ*n*d sma*j*t så grejset. Så drywwer a å*e*, mi mælldmad å mi skronni gjæ*m*t a i tå*w* moogråer. De gå*n*g a kam i æ Åwergårds tæmpel, war ålld æ boos fulld, å a måt stå i æ grævvning. Så sa*n*g di dæ*n*d wiis: Aljænneste Gud i Hemmerig, mæn a sa*n*g nåwer wæs a dæ*n*d: Samson se*d*er i bure, han ro*e*r e*k* e*n*d, få dæ*n*d ku go mæ dænd samm toon. Så kam ham dæ*n*d hawwspa*l*dter mæ en ka*t*skjæ*g* o æ ho*w*e å en hwærreste*j*en om æ hals å gek åp i en kaakel, æ åwwer war åå. Så såå han: »O store Gud, vi love dig«. Så sto*w*t di hwæe kå*e*l, å a sto*w* jænne kå*e*l te bååg i æ grævvneng. Mæn så kam æ Åwwergårs kå*e*l å spuur, om a wild *et* låån ham mi kjæp. Så ga han mæ dier om dååri, desk om dask, å *u*ed å æ

tæmpeldaer lo a stå å låwwed Gud å hvær mand, te å sku ålder kom dær mejer. Mæn de wææst war endda, te a ku et fennd mi mælldmad å mi skronni. A. C. Poulsen.

409. I Tadderup kirke. A.

A fæk båj fræ mi håsbend Pe Nielsen i *Klåstrup*, te a sku træk te Tadderop mæ en töww. Dænd gång a kam om we Tadderop kjærk, da høer a, di sang å håldt dæm en smule løste, å så kom a i tangker om, å wild dier end, får de wa så lænng siin, a håd wåt dær. A bond Kosæ we æ bæjjsleng, å sjæl stoj a i æ grævvneng. Så stoj dæ jæn åp i æ hjöörn å æ hues mæ en kwæærstien om æ hals å en skåiree o æ hue å tåld stuere fåfærdelige owr, te di sok missen nier hwææjæn så nær som mæ å Kosæ, wi blöw ståående i æ grævvneng. Örre.

410. I Tadderup kirke. B.

Æ blöw båjed a mi håsbend, Pe Nilen po *Wæstewig* klåster, æ sku træk te Tajerop mæ en tæww å lewejer dænd dæær. Dænd gång æ kam te Tajerop kjærk, da so æ, dæ gik manne fålk end. Så tot æ åsse, æ wild dæærend. Dænd gång æ kam end, så so æ, ålld æ boos wa fulld. Så band æ Kosærrnen we bæssengtræern, å æ sto sejel i æ grævvneng. Så kom dær en mand åp å æ jower, han tålld da di fåfærdelig bowwn ower. Så løost æ Kosærrnen, å så trok æ mi wæj ijæn. Pens. lærer Lund, Durup.

411. I Tadderup kirke. C.

Dæ kam båj fræ mi håsbend, Pe Nielsen i *Klåstrup*, a sku træk te Tadderop mæ en töww. Så kam a om ve Tadderop kjærk, å så høer a, di håldt dæm en smolle lyjste dærennd, å så tot a, a sku dæærend, de wa så lænng sinn, a hå wåt dær. Så bond a Kosæ, å så gik a dærend. Så song di o dend hær sallm: Slå æ præst ihjæl, æ dæjn ka et löww længer. Da di så had dænd hompred igjæmel nåwwe gånng, så sto dæ jæn åp i æ søndvæst-hjöörn å æ kjærk mæ en skåådree o æ howe å en twæærstejen om æ hals å talld stowwer fårfærdelige ower, te di sok så nær som mæ å Kosæ, vi blöv stååndend. Mæn så løost a Kosæ, å så trak a hjæm te mi mower. Så bond a Kosæ ve æ skååsten, å så gik a end te mi mower. Hon så te-mæ: »Æ do swåldten?« A såå: »A æ sågu't mæt«. Så såå hon: »Go fram å lejed i æ ååsk, så fende do en skronni«. A let omkreng, å a fond jæn, dænd oed a. A let omkreng, a fond jæn te, dænd oed a åsse. Så gik a end te mi mower, å så såå hon: »Fond do æ skronni?« — »Ja, a fond jæn, å dænd hår a æt«. Så såå hon, de wa jæn, æ kow hå gjowr. A såå, de wa gåt å ved, få dænd smajt så grejse.

Kristine Andersen, Fastrup, Gjellerup.

412. I kirken. A.

Jæn gång blöw æ båjed a mi nååbo Pe Nielsen, æ sku træk te *Tåjerop* mæ en töww. Så kam æ om we en kjærk. Dæ wa prååten, å så wild æ åsse end å høør pråten. Så band æ mi töww we æ bæsleng, mæn æ blöw sjæl ståånend i æ grævneng. Så kam dæ jæn åp å en tønnd mæ en hwærrestejen om æ hals, å så sæi han: »Fred være med eder«. Så støwt di nejer i æ bois hwæærjæn, mæn æ blöw stååndend i æ grævvneng. . . . Maren Bonde.

413. I kirken. B.

En karl fra Vendsyssel var en søndag gået til *Rørdal* med en hund, som han skulde aflevere for sin husbond. På hjemvejen kom han forbi en kirke, og da han hørte menigheden synge derinde, gik han ind, skjöndt han havde sine gamle klæder på. Nu traf det sig sådan, at dagens evangelium var: Bryllupsklæderne, og da præsten fra prædikestolen kom til at sige disse ord: »Ven, hvorfor er du kommen hid og haver ikke bryllupsklæderne på?« troede karlen, at det var ham, han mente, og svarede: »De wæst a endt, for a hå wat i Røørdal med æ hujæ«. Nu fortsatte præsten: »Tager og binder ham og kaster ham ud i det yderste mørke«. — »Nej, hule mæ nær om a wel! mæn bi do te Hujsle markend, så skal a sårre få dæ«. Derpå skyndte karlen sig ud af kirken.

Fortalt af ungkarl Kristen Tvorup, Koudrup. Lovise Hansen.

414. I kirken. C.

Æ blöw kommandejred a mi hojsbond Pæ Niilsen i *Wæjsterwiig* klåjster, æ sku te Tajerop mæ hans tæww Kosee. Så kam æ om we en kjærk, å dææ so æ alld fålk stemmelts end. Så tøt æ åsse, æ wild dejer end fuer å si, hwa dær gik fuer sæ. Alld fålk fand en boes, å æ fand åw jæn boes. Så so æ, dæ kam en mand åp i en tejertønnd mæ en hwærrestejen om si hals, å han løøst, te alld fålk fild nejer, så nær som mæ, æ blöw stååndend. Mæn så om sier så wild han åsse te å skolejer mæ, så sæjer han: »Hwårfår æ do kommen hæærend å hår et brøllepsklæjeren po«. — »De skal æ Dæwlen regæjer mæ sæjj jær, fåer, æ blöw kommandejred a mi håjsbend Pæ Niilsen i Wæjstewiig klåjster, æ sku te Tajerop mæ hans tæww Kosee, å dææfår hår æ et brøllopsklæjer o«. De swåår æ præjst jo et tel, å så sæjer han ijæn: »Tager ham og binder hænder og fødder på ham«. Så sæjer æ: »De skal dæ F. ta-mæ mejer end tåw hælde trej tel a dæmm, dær æ hejer ennd«. Han roower ijæn: »Kaster ham ud i det yderste mørke«. Så to æ, banded æ, mi howeser å trææskur i æ håend, å så ræænd æ. Peder Kristian Jepsen, Gårdsted, Lime.

415. Hunden Kejser.

»Jo, ser I, I véd jo nok, at jeg tjener nede ved Hans Frandsen på *Falster*, og så vilde han have mig til at trække med hunden Kejser, som Hans Mikkelsen i Lemvig skulde have. Nå, jeg trækker med gotten hund, men der er langt fra Falster til Lemvig, så jeg blev godt træt. Af den grund tænkte jeg, da jeg kom forbi en kirke, hvori der blev prædiket: »Der må du ind, Per!« Da jeg kom derind, kommer der en sort én op af grubekjedlen og råber noget om den store Hagaj og siger, at fire mand skulde smide mig i et mørkt hul. »Nej, jeg kan godt selv gå, Kejser, kom, Kejser!« sa'e jeg, og så gik vi, Kejser og jeg. Efter at vi havde gået en halv mils vej eller sådan, kommer der en mand kjørende med et læs korn. »Hej du! kan jeg ikke komme op at kjøre?« råber jeg. »Nej, de ka du itte!« siger han, »du ser jo, jeg har et stort læs korn, nej, det går ikke«. — »Nå—å«, siger jeg, «må jeg så ikke nok få mine hoser og træsko op at kjøre?« — »Jo, det kan du godt«. — »Tak«, og så travede vi a'. Lidt efter kom vi til en kirke. »Dér har de nok fået sig en ny kapellan«, siger jeg. »Ja, det har de nok«, siger han. »Jeg tror, jeg skal ind at høre ham. Mine hoser og træsko må vel nok blive liggende i vognen, jeg nåer dig nok. Men forresten —, hvor kjører du ind?» »Å, jeg kjører ind til Rasmus Hansens i Varde, der kan du løve ned«, siger han. »Det kan jeg — far vel!« — »Tak!« Kejser bandt jeg i forstuen. Inde var alle båsene fulde. Den kapellan siger så, idet han ser så vist på mig: »Hvor foer den rige mand hen?« — »Han kjørte ned til Rasmus Hansens i Varde med et læs korn«, råber jeg. De gloede alle på mig, som om de vilde æde mig, de tænkte nok ikke, at jeg sådan havde svaret på rede hånd. »Nej, min ven«, siger han, »han foer til Helvede«. — »Da er de' rigtig nok en gal Kristen Madsen«, råber jeg, »for han kjørte med mine hoser og træsko. Ja, farvel og tak, fordi at du har sagt det. Nu skal jeg se, om jeg ikke kan nå ham«, og så løb jeg; Kejser løste jeg i forstuen. Da jeg så havde afleveret Kejser, gik jeg ned til Rasmus Hansens i Varde, men dér var manden ikke. Et par hoser og træsko har jeg imidlertid fået, men skulde I se noget til manden med kornet, så lader I mig det nok vide. Mads Jepsen.

(Efter tjenestekarl Jakob Jakobsens fortælling).
Historien er her moderniseret en del, men det hele er dårlig gjort.

416. Æ skuld træk te *Tajerop* mæ en töwwhu*n*d få mi hååjsbend Pæ Niilsen i Klåster å lew*i*er en .... Så kam dær en ma*n*d e*n*d mæ en kwarreste*j*en om æ hals.

Mads Knudsen, Jegind.

417. Di stø*w*t ålld sa*m*el i æ boos, mæn æ sto sty*w* k*å*el i æ græwneng. Di så*ng*: »En b*å*en æ fø*d* så be*t*e låndt hænn, ti gleder sæ aldt æ Aggerbodrænng«.

---

23. Håndværkerlögne.

418. Skrædderen og soen.

Tolv skræddere sad på en bænk og syede. Så kom der en gammel so ind til dem, gik under bænken og væltede den. Iblandt de tolv skræddere var der én, der var krumrygget, og den tog æ gamle so. Så bliver de andre skræddere så forskrækkede, te de sprang op på bordet for at sætte dem der, og siden den tid blev det skik, te skrædderne sidder på bordet og syer.

Kristen Sörensen Skrædder, Lime.

419. Bagerens valg.

Kalv: Et øgenavn til bagersvende. Anledningen: Ventelig efter en svir bandt en skræddersvend og en bagersvend om natten en kalv i kirkeklokkestrengen, den trak i rebet, klokken ringede. Der blev allarm i byen. Ophavsmændene opdagedes, og de dömtes til enten at dø eller kysse kalven i rumpen. Skrædderen valgte døden, bagersvenden det andet alternativ. Fra den tid hilses bagersvendene med et: Bøø!

H. Brøchner.

420. Den lille ovn.

En væver i *Bredballe* havde en væversvend, som havde været ved ham i mange år. Han fortalte, at den gang han var hjemme ved hans moder, og hun talte om, at hun gjærne vilde bage selv, så murede han en lille ovn til hende, der kunde lige være ét brød i. De fik det godt nok derind, men da det var bagt, måtte de til at brække ovnen ned, for det kunde ikke komme ud, nu var det jo blevet större.

Henrik Lavrsen, Kalvhave.

421. Tandens rödder.

En bondemand kom ind til barberen i *Sæby* og vilde have ham til at trække en tand ud. Manden kommer til sæde, og barberen får fat i en gammel rusten tang og skal da have den anbragt om tanden. Men manden farer så op med begge hænder og holder om kjæverne. »Nej, sådan kan jeg ikke, min gode mand. De må tage hænderne bort«. Ja, det gjorde han også, og barberen skal atter til at anbringe tangen. Men så kommer hænderne igjen op. Nu går barberen ind til sin kone og gjör aftale

med hende, at hun skal komme og stå bag ved manden med en syl. Når han så fik tangen om tanden og hænderne op om kjæverne, skulde hun stikke sylen ind i bagenden på manden. Det gjorde hun, manden jog hænderne ned, og i det samme trak barberen til og trak tanden ud. »Der kan De se, nu har vi den«, sagde han. Så udbrød manden: »Nok troede jeg, at tanden havde lange rödder, men så lange troede jeg dog ikke, de var«.

N.-Sundby. Lærer C. A. Christensen, Stade.

422. Drengen, der lærte at sulte.

En skomager havde den mening, at det at få mad var kun en vane, som man kunde aflægge. For at bekræfte sine tanker herom vilde han lære sin dreng til at sulte. Han knappede derfor maden af for ham hver dag, men da drengen efter fjorten dages forløb næsten havde lært det, døde han. Og for fremtiden kunde den stakkels skomager ikke få nogen til at tro sin påstand.

Anton Nielsen, Gerslev.

423. Sneskjøvlerne.

Et par håndværkssvende kom ind til en mand ovre på *Als* og vilde bede om et par skilling. Det var i höstens tid, og manden undrede sig da over, at de havde tid til at gå omkring i sådan en travl tid. Ja, de havde da ikke arbejde og kunde ikke få, så han måtte undskylde dem. Hvad gesjæft de da havde? Ja, de var sneskjøvlere. Det var en anden sag, så fik han at give dem et par skilling.

Klavs Klavsen, Snogbæk Österskov.

424. Ilderen.

Der var en gammel rebslåer i *Svejstrup*, han var en Tysker og lidt gal i målet. Han kaldte sig en hörsvinger, og han fortalte en gang følgende: Da jeg blev gift, da havde jeg syv klædeskjoler, nu har jeg Guds død ikke så meget, jeg kan törre min röv med. Så en dag var jeg gået til Hem efter tarme, og da jeg kommer igjen, sætter jeg spanden i forstuen med tarmene i. Da jeg havde siddet lidt, så hører jeg noget, der buldrer ude i spanden. Jeg siger da til min sön Kristian: »Gå ud og se efter, hvad der er i spanden«. Han gik, men kunde intet se. Om lidt begynder det igjen. Så siger jeg til min söu Niels: »Gå du ud og se efter, hvad der er i spanden«. Niels gik og kunde heller intet se. Så siger jeg til min lille Lavs: »Men du, Lavs, lad mig se, om du er en vakker knægt og kan se efter, hvad der er i spanden«. Lavs gik, men kunde heller ingen ting se. Så rejste jeg mig, tog et lys i den ene hånd og en stok i den anden. Da jeg kom derud, var det Guds død en ilder, som åd af tarmene. Så drev jeg den én over

ryggen, te den sprang helt over törveskruen. Men fy, hvor den Satan han fes. Peder Johansen, Mos sø.

425—426. De første instrumenter.

425. En skomager sad og arbejdede en aften, efter at konen var gået i seng. Hun havde fået enden ud over sengekanten og lå og blæste dygtig bag ud. Så tog han et begplaster og satte for enden. Derefter prak han nogle huller i det og lod fingrene gå hen over hullerne. Ud af disse huller kom da forskjellige lyd, og på den måde blev orglerne opfundne. Møller Jörgen Sörensen, Båtrup.

426. En skomagers kone led af klemsel, og der kom en del vinde fra hende. For at blive fri for det tog manden og smækkede et begplaster på stedet. Noget efter prak han et hul med en syl, og så gav det lyd. Så satte han fingrene på hullerne, og eftersom han nu skiftede fingrene på de forskjellige huller, fremkom der forskjellige toner. På den måde er hornmusikken opfunden. Sognefoged Hans Peter Jonsen, Mørup.

427. Den musikalske ende.

Der var en gang en skomager og hans kone, der levede så grumme godt sammen. Konen hun kunde nu ikke holde öjnene åbne om aftenen, og så gik hun tidlig i seng; det var modsat med manden, han kunde ikke få öjnene op om morgenen, men så var han en hel karl til at holde ud om aftenen, somme tider kom han ikke i seng för hen imod midnat, især når han havde travlt, sådan henimod höjtiderne eller skiftetiderne. Konen havde det nu sådan, at hun godt kunde sove, hvor meget han syede, men den gang brugte skomagerne også mere sylen end hammeren, for man kjendte ikke noget til at pløkke, så det stöjede jo heller ikke så slemt. Som hun nu lå og sov, så slap hun én, og så slap hun ón, sådan jævnt hen. Dette her blev manden kjed af, for det lugtede ikke godt, og så en aften prøvede han på at standse det med et begplaster af passende störrelse; men nu kunde hun jo ikke blive af med vejret, den sölle kone; hun lå og gav sig og klagede og stönnede i søvne så ynkelig, at han da vilde gjøre lidt for at lindre hendes pine og tog en temmelig grov syl og stak et hul i plasteret. Det gav en dyb tone, men det forslog ikke, og så stak han flere huller med forskjellige syle, og alle disse toner løb sådan sammen, at der blev en hel musik. Han blev nu kjed af dette her, men turde ikke trække plasteret af, for så vågnede hun. Han gik da i seng for at sove fra det hele, men det kunde han heller ikke, og så satte han sine fingre for hullerne. Men snart spændte vejret hende igjen, og så åbnede han for ét af tonehullerne, og det gav

en meget ren tone. Han prøvede det nu med andre toner hver for sig, og det gik helt nydelig. Da han havde ligget sådan og øvet sig en halv times tid, kunde han spille tonen til den vise: »Fryd dig ved livet i dine dages vår«, som den gang var splinterny, og så gav han sig også til at synge visen, uden at vide det. Nu vågnede konen, og dermed var hele koncerten forbi. Hun puffede til ham og spurgte: »Drömte du?« — »Nej!« — »Da råbte du da noget, så jeg vågnede ved det«. Chr. Weiss, Tingerup.

428. Redaktøren.

Der var en gang en lommeprokurator, der kom for nær til en sladderkjælling, og det endte med, at kjællingen fik en dreng. Den dreng blev siden til den første redaktør, der har været i verden. Se sådan er den slags folk bleven til. S. P. Jensen.

---

24. Lögnehistorier.

429. Kattespringet.

En knøs fortalte sin fader om en kat, der havde sprunget over et kirketårn. Faderen fortalte om en sten på vejen, som de gik henad. Stenen var nu i syne. »Ja, det var nok ikke over tårnet, men over höjkirken var det«. Faderen tav, og stenen blev kjendeligere. »Jeg skal da ej sige så vist, at det var höjkirken, det var måske kun over lavkirken«. — »Der har vi stenen«, sagde faderen. »Ja, nu må I tro mig, om I vil, katten sad bestemt og så derop, men om den havde sprunget eller vilde springe, det skal jeg rigtig nok lade være usagt. H. Br.

Det er den kjendte historie om stenen, som en lögner absolut måtte falde over og brække sit ben, når han kom den forbi.

430. Morten löj sommetidens.

Morten: »Da jeg gik hertil, så jeg hundrede harer«. Tilhørerne: »Nej, så mange var der skam ikke«. Morten: »Ja, men halvtreds var der nu«. Tilh.: »Nej, det er lögn med«. Morten: »Fem og tyve kan I være forvisset om, jeg så«. Tilh.: »Sludder! slå mere af endnu«. Morten: »Ja, tolv véd jeg da, der var«. Tilh.: »Endnu lyver du«. Morten: »Vil I da tro, at der var segs«. Tilh.: »Nej, vist ikke! sig sandheden, Morten«. Morten: »Ja, noget var der virkelig, som puslede i stubbene«.

Vestsjælland. Kristian Larsen, Finderup.

431. Moserne.

Törvemoserne skal være fremkomne på følgende måde. Der var forhen så uhyre en masse oldenborrer, at da der opstod en stor verdensstorm, fejede den de tusinder af oldenborrer ned i alle fordybninger, hvor der var vand. Den masse døde dyr trykkedes sammen og dannede derved moserne. Jens N. Bloch, Kjöbenhavn.

432. Hullet i arken.

Da Noa var i arken, havde han jo også hunde med sig. Så en dag blev en knot stödt ud på den ene side af arken, så vandet strömmede ind, og hundene skiftedes nu til at stikke næsen i hullet for at holde vandet ude, og siden den tid har hundenes næser altid været kolde. Lolland. Mikkel Sörensen.

433. Det skråste.

Jens Holst fra *Boost* fortalte også, at en kjending af ham havde været på de lange rejser, og så langt henne, at han var ved Jordens yderste grændser. Det skråste formelig om aftenen, når solen gik ned bag stenklipperne. Jens Kjær, Vrønding.

434. Blodets virkning.

En mand var svag, og derfor fik han det råd, at han skulde have indspröjtning af gedeblod i sine årer. Det skete også, men ulempen derved var, at når blodet gik ham noget til hjærnen, vilde han støde. Lærer M. Andersen, Tvingstrup.

435. Mange kartofler.

Skarrild sogn er så fattigt, at folkene næsten ikke kan få andet at spise end kartofler, men dem kan de også spise mange af. Om morgenen, når de kommer op, får de hver en stor dynge hældt op foran sig på bordet. Når de så får spist så mange, at de kan se hinanden, så siger de godmorgen. S. Alkærsig, Mellerup.

436. Bynavne.

Mikkel Ræv han var en gang på vandring, og han kom til *Allerup*, da sank han i bløde, for byen ligger så lavt. Så råbte han: »Aller op!« og på den måde fik byen det navn. Da han kom så til *Höjrup*, råbte han: »Höjer op«, og deraf har den navn. Da han kom syd for *Mølby*, satte han en lort ved hver side af vejen, og der blev så et par frugtbare pletter, og på dem blev der siden bygget et par huse, det var netop der, hvor han havde siddet. M. J. Skov, Ö.-Åbølling.

437. Gjedden.

Nede i Sporeland-vanddam stod der en stor gjedde. En mand, som kom forbi, troede, at det var et stykke egetræ, og vilde stå

ud på det. Men inden han vidste af, var han ovre på den anden side. Vandet var vel en 50 alen bredt, så det må have været en stor gjedde, der var i det vand. Manden hed Anders Pedersen og boede i Springbjærg i *Flemløse*.

Maren Sofie Hansen, Flemløse fattighus.

438. Se, se!

På *Vestervig* marked sagde Per Janderup til en flok piger: »Å si, si, si!« Mange mennesker stimlede til, idet de sagde: »Hvad skal vi se?« — »Er da Fanden i jer«, svarede han, »kan I ikke se, te myren rider mariehønen ude i æ hav«.

Joh. Nielsen, Randrup.

439. Skjæg og fjer.

Der var én, der havde hareskår, og så vilde han have det gjort i stand. Han fik så stedet fyldt med et stykke hönsekjød, og det groede helt godt sammen. Men da det blev ikke helt jævnt, så vilde han lade skjægget stå. Det blev alligevel ikke heldigt, for der groede skjæg ved begge sider og fjer midt imellem.

J. Jensen, Øse.

440. De bathovede.

De bathovede kommer aldrig i Himmerig, for når de kommer op til Sct.-Peder og stikker deres hoved ind ad dören, tror han, at det er deres bare röv, de viser ham, og så smækker han dören i for næsen af dem. Bogtrykker Sjodt, Kolding.

441. Meget utøj.

Da *Esbjærg* havn blev anlagt, havde de der en masse svenske arbejdere, og de var så forfærdelig urene. Når de skulde kjøre med deres bører op ad fjælene fra havnen, var det ikke sjælden, én måtte sætte sin trillebør og ryste sig lidt, for at noget af småkravlet kunde falde af ham. Den, der kom bag efter, måtte have et godt tilløb for at komme gjennem dyngen. Alkærsig, Mellerup.

442. Med føl.

Jens Knudsen i *Langlund* mølle red hen og skulde have hans hoppe bedækket. Men da hingsten kom ud, kom han i tanker om, at han vilde ikke have hoppen bedækket. Mærkeligt nok — én skulde tro, det var lögn — den blev lige godt med føl.

Sören Iversen, Præstbro.

443. Tågen skilt ad.

Der var to ude at sejle. Så kom der sådan en forfærdelig stor tåge over dem, og de snakkede da sammen om, hvordan de skulde bære dem ad med at sejle nu. Så siger den anden: »Det

véd a et godt råd til«, og så slog han en skid, der skilte tågen ad, og nu kunde de atter se at sejle. Jens Larsen, Örregård.

444. Det halve reddet.

En dag for mange år tilbage kjørte jeg og Martin Stoy fra *Ålborg*. Vi havde kjöbt et pund krudt og fået det i en papirspose, og det blev lagt i agestolen ved os. Under kjörselen vilde Martin tænde sin pibe, men han husker ikke på krudtet, og smider den tændte svovlstik ned i stolen, hvor krudtet lå. Det fænger, men han er hurtig til at slå til side på det og får det halve af det reddet. Det andet halve gik op i røg. Lærer Sterup, Hjallerup.

445. Stanken i jorden.

En kjöbenhavnsk frøken var kommen ud på landet og så på, hvordan folk såede deres korn. Så spurgte hun en mand om, hvorfor det kom så snart op. Jo, sagde han, marken var først bleven gjødet, og deraf blev sådan en stank i jorden, at kornet ikke kunde holde det ud og ikke vilde være der, og derfor skyndte det sig med at komme op. Martin Sörensen, Hillerslev.

446. I et stanghul.

Vilhelm i *Sale*, der var en af kjæltringerne, gik og stangede på Flynder sø. Så faldt han i et stanghul og gik lige til bunds. Han blev ved at fare omkring der nede og kom for flere huller, men gik ikke op, inden han var kommen forbi en 3, 4 stykker. Lærer Bech, Vejrum.

447. Rasmus Lyvedreng.

Rasmus Andresen var kommen nede fra Vestjylland og hans kone hed Inger (Jinng). Han var så slem til at lyve, og derfor blev han kaldt Rasmus Lyvedreng. Han fortalte en gang, at han havde løbet så mange, mange mil på æ ise på én dag. Så vilde de indvende, der sad og hørte på det, te det kunde ikke lade sig gjøre. Jamen det var også i de sommerlange dage. Lav konen gik fra hans grav, da han var bleven begravet, sagde hun: »Ak ak, haj han væn löwwend, I haj ikke fån ham dænie, få han va så strik, så strik«. Mette Marie Vandet, Ö.-Lindet.

448. Det slog bunden op.

Der er en mand i *Brande*, han vil gjærne fortælle krønniker, men han overdriver dem altid. Sådan har han også fortalt, at en gang var han ude i mosen at grave törv og var fælles med en anden om det. Da de så agtede, det vilde til at slå bunden i vejret, men dog gjærne vilde have det afgraven, de kunde få, så blev de ved en tur længere. Lige på én gang slår det bunden op

så godt som over det hele, og det kom med sådan kraft, at det smed fortælleren op oven for brinken, men den anden fik endnu bedre fart, for han blev kylt 15 alen i vejret, og så faldt han tilbage igjen i klynepøtten, og de så ham aldrig mere.

Sørup höjskole. Peter Anton Knudsen, Langkjær, Brande.

449. Han forkede.

En mand stod og læssede hø af en vogn. Nu var han en stærk mand, og da han kom næsten til bunds i læsset, kom han til at stikke forken i skravet og forkede sig selv, heste og vogn ind ad akkenejet, uden at han mærkede det.

Fra Adslev. Mikkel Sörensen.

450. De fundne kvier.

Der kom ofte kræmmere i *Randbøl* kro. Så en gang, mens de var der, bliver der nogle kvier af kromandens borte, og de ledte om dem og kunde ikke finde dem. Kræmmerne drog så deres vej, og nogle uger efter kom de der igjen. Så spurgte de efter: »Fandt I de kvier, der blev henne sidst vi var her?« — »Ja«, siger han Jes Ipsen, »sådan er det med tumpethed, der var et stykke bogt, kvierne var løbne ind i, og det var groet så stort, at vi ikke kunde finde dem der inden tre uger efter«.

451. Inde i kornet.

Kromanden i *Randbøl*, Jes Ipsen, var ingen dygtig avlsmand, men han kunde nok fortælle om, hvor storartet han avlede. En gang fortalte han således, at han havde sået fjerde kjærv rug. Tilhørerne mente, at det vist ikke var heldigt, det blev nok temmelig dårligt korn, og de vilde da have at vide, hvordan så det rug blev. Ja, det blev sådan, sagde han, at da det om sommeren var i sin bedste kraft, og der bissede nogle kreaturer ind i det, satte de dem fast der inde. Mens de var rigtig gale, satte de dygtig kraft på og nåede da også at komme temmelig langt ind, men så kunde de ikke vende sig, og folkene måtte ind at slæbe dem baglænds ud. 450—451. F. Bennetsen, Frederikshåb.

452. De hede grød.

Knud Plævver gik hen og arbejdede, men han spiste aldrig nætter, få djæ grøed om æ *aw*tener dem skejed han *i*, di wa så hejer, te en ku bræk dæm åp o æ trerri *då* å brænd huus *å* mæ em, mæn o æ måår te æ dåwer da wa di gowe.

Niels Lisbjærg, Hove.

453. Store turnips.

Ved et gilde var Kvistgård på *Mosegård* sammen med et par gamle Sallingbofolk, der sad helt stille og ikke sagde ret meget.

Han indlod sig med dem og fortalte om sin bedrift. Han havde i år avlet så store turnips, sagde han, at de kunde ikke kjøre mere end tredive til ét læs. »Ja, det var gode turnips«, sagde Sallingbomanden, men det forslår lige godt ikke imod dem, vi avler i Salling, for de er så store, at vi må vælte vognen for at trille én ind i den«.

454. Snedriven.

Kvistgård på *Mosegård* fortalte, at han en vinterdag kjørte gjennem en snedrive, så der stod en tåge op om ham, og da han så sig tilbage, var det som en port bag ved ham, og han kunde tydelig se aftryk af hans eget billede i sneen.

455. I smedien.

Samme mand fortalte en gang, at han havde en lille hund, der havde taget en rotte, som vejede 12 pund. Den, der hørte det, fortalte det til provst Koch, og han siger så til Kvistgård, da de næste gang mødtes: »Hør, Kvistgård, har De sagt det?« Forlegen svarede han: »Ja, jeg har vel sagt det, men det må have været i smedien«. 453—455. Lærer Bech, Vejrum.

456. Det hovedløse bæst.

En aften sad de i Nielstrup og fortalte, at der rendte et hovedløst bæst op og ned ad gaden i *Hvalløs*. Så var der nogle andre, der sagde, at det var vist ikke sandt. Da kommer Ras Bødker nok så fornummen og siger, at det var sandt, for når han stod og skar hakkelse ved måneskin ude i hakkelsehuset, så kunde den komme og stikke hovedet ind til ham gjennem vønneret.

457. Skrædderens bal.

Her nede ved Amaliegårds skov var der en bødker. Han var nu så plaserlig og fortalte en gang om, hvordan han var bleven lam. Han var gået til Randers en dag og kom så igjennem *Kristrup*. Der havde skrædderne bal, og så vilde han ind at dandse med dem. De var så lette, at de dandsede på et papirsloft, men det kunde ikke bære ham, så han faldt igjennem og fik hans lår i stykker. Siden var han lam.

456—457. Kirsten Marie Pedersdatter, Hornslet.

458. Den toårs plag.

En mand fra *Kliplev* var kjørende til Åbenrå efter brændevin. Han havde et gammelt bæst for, de kaldte den toårs plag; det var længe siden det var to år, men navnet havde det beholdt. Han kom lykkelig derud og skulde endelig på hjemvejen med en brændevinstønde bag i vognen. Men så vælter han, og det slår

bunden ud af tønden. Hesten havde vel fået mindre at drikke i Åbenrå end manden, for den vender lige om og drikker af brændevinet, der stod i en stor plask på vejen. Så bliver den fuld og bliver liggende. Manden var endelig kommen på benene igjen og vilde nu hjem og i sin seng, for hesten lå jo der og var død, og der var ikke noget at stille op for ham. Så kommer der en rakker, og han tror også, at den er død, og giver sig til at trække bælgen af den. Den rejser han så af med, da han er færdig. Hen på natten bliver der støj i gården, og da de står op og ser efter, er det den toårs plag, der står uden for dören, den havde nu sovet rusen ud. Men der var jo ikke noget skind på den, og det klagede de dem for. Så siger konen: »Der er ingen fare ved det, vi har jo mange fåreskind på loftet, nu tager vi dem og syer om den«. Det blev nu stilt an, og siden den tid kunde de klippe en 15, 16 pund uld af den toårs plag om året. Kirstine Marie Kristensen, Hyrup hede.

459. I fløvt med svaner.

Der var en mand i *Tanderup*, han var i Hobro efter bærme. Der bliver han fuld, for han vilde gjærne have sig en tår, og da han nu kjører hjem, så vælter han ude på marken og spilder det hele. Straks efter kommer der en flok svaner flyvende, og de daler ned og drikker af dether, men så bliver de lystige, og til sidst falder de også i søvn. Sådan ligger det nu der og sover med hverandt. Manden vågner først og finder svanerne, og så binder han dem sammen med en strikke, så han får en hel rinkning, og den slænger han op på ryggen, sådan at han får de halve for på sig, og de andre halve bagpå. Da han har gået så meget som en fjerdingvej med dem, så vågner de op af rusen og flyver nu af med ham, og havde han ikke været så heldig, at de havde stödt imod *Tanderup* kirke, så havde de flöjet i Vesterhavet med ham, men nu kom han til at hænge ved den ene side af tårnet, og svanerne ved den anden. Så var der jo nogle, der fik ham at se og kom op og fik ham skåren ned. Sognefoged Hans Høeg, Hald.

460. Ambolten.

En gang klagede folk over höjvande i deres enge. Så siger Lars Aslund: »Pöj, det er ingen ting, for i min barndom gik vandet så höjt, at det gik ind i min smedje og tog ambolten med sig, og vi så den ikke mere, den gik til søs ud i Kattegattet«. Den gang må vandet have gået höjt op, for *Aslund* ligger oppe på en bakke.

Lars var god til at finde på lögne, og da han blev gammel, sagde han: »Det er pede forskrækkeligt, for a har en sön, men

han kan aldrig fortælle en lögn for folk. Nu har han endda hørt på så mange, og han kunde da nok hitte på en enlig én«.

Sören Krist. Jensen, Uldstedlund.

461. Den tandløse.

Den gang vi skulde gå fra *Rendsborg* til Frankrig i 1814, fortalte man os mange ting om dette land. Blandt andet fortaltes, at vejen var lang, men til gjengjæld var landet som et kanaan, der flød med mælk og honning. For at leve behøvedes der altså ingen tænder, og flere af os lod da tænderne ligge på töjhuset i Rendsborg, for så var vi fri for at bære dem den lange vej. Men I véd jo nok, gode venner, at jeg i regelen snakker længe og derfor bliver bagefter. Sådan gik det mig også på vejen hjem fra Frankrig. Jeg blev den sidste til at komme op på töjhuset, og da jeg så, at de andre havde taget de bedste tænder og kun levnet stumper og stykker til mig, tænkte jeg: »Ja, vil I andre ikke have stumperne, hvorfor skal jeg så«, og derfor har jeg været tandløs, så længe I kan huske.

J. V. Nissen, Ramten.

462. Ras-Eriks lögne.

Ras-Erik var soldat oppe i *Kiel*, og der så han inde i en gartnerforretning et hvidkålshoved så stort, at det ikke kunde forrummes i Hvilsager gadedam. En gang var en Tysker efter ham og fik ham fat i nakken. Men Ras-Erik rækkede om med sabelen og gav der et snit. Da han kom til sit kvarter, sagde de andre: »Hvad er det, du har der, Erik?« Da var det en hånd, der hængte i hans hår, den havde han jo snittet af.

Samme mand kjöbte en gang en ost på *Rosenholm*, men den var så stor, at to bæster kunde ikke trække den, så han måtte trimle den op ad bakken til Hvilsager. Nu lagde han den oppe på hanebjælken, men den knækkede, og osten faldt ned gjennem loftet og knækkede først sengebunden og dernæst gulvet.

Rasmus Hornbæk, Bendstrup.

463. Peder Endes bedrifter.

Peder Ende var så stor, at han med sin röv kunde nå det tredje rum i deres kandebænk hos Hans Greve i *Håstrup*. Han levede i hoveritiden, og så skulde han en gang kjøre korn hjem fra den røde løkke til Lindegård i *N.-Broby*. Læsset var så stort, at der var 7 lag i höjden og 9 neg i bredden. Da han kjørte hen over Løkken, blev der så dybe spor i jorden, at de var kjendte 2 brak-overgange. Ved indkjörselen stödte han mod det ene hjörne af laden. Han var lige så god til ridning. Han kunde ride fra Slåentorn i *Hårby* sogn, 2 mil syd for Assens og 3 mil ind i Jylland, og komme tilbage samme aften. En gang, da han var tæt

ved hjemmet, satte hesten lukt over Højerup smedje. I en meget ung alder blev han ansat som forvalter på Dalumgård. Sammen med ejeren gjorde han mange rideture, men han ventede aldrig efter herren, da han havde sit at passe, han havde nemlig 101 arbejdere at sætte i virksomhed, når alle hoverifolkene var der. Han førte hoveriprotokollen flot, kun når Peder Kjøkkenkarl kom, var han lidt bange, for han slog klatter i den for ham. En gang gik han vild ved Verninge station. Han vilde gå gjenvej og gik så vild og gik halvanden mil uden om. Der er nu for resten ingen station i Verninge. Ja den Peder Ende var en meget mærkelig mand. P. C. Havbjærg, Glamsbjærg.

Efter Hans Andersen, Slåentorn.

464. Jörgen Degns historier.

Jörgen Degn i *Vester-Hjortlund* var slem til at lyve. Den gang smuglede de brændevin over i ankere, og en af hans smuglerhistorier lød saaledes. »Vi bar dem over på is, for åen kunde netop bære. Men da vi kom op til Gredsted, kom kontrolløren jo efter os. Så puttede vi os i rugen og slap så fri, for nu kunde han ikke finde os«.

En anden af hans historier var sådan: »A tjente en gang på *Fovsletgård*. Så var a ude at kjøre med 4 heste for og kom hjem om aftenen. Ilav a skulde ind ad porten, vægrede løberne (det første par heste) dem ved at gå ind, men de fik jo et rub af pisken, og så måtte de ind. Så mærkede a, der var folk i laden, og a går ind for at opdage, hvad det er for folk. A råber dem an, men de svarer ikke. Så havde a en pisk, der var 18 alen lang, og nu slog a til begge sider med den og kunde da nå over 36 alen. Så mærker a endelig, der er én, og får slået negle i den. »Hvem er det?« siger a. »Jeg er herren på gården«. — »Om forladelse er det herren«. Da var han i usyssel med en pige. Han takkede mig, for det a var så tro og vilde se efter, hvad folk der færdedes. Men den aften vilde han jo helst, a havde blevet henne, og han sagde, te a helst måtte tie stille med det. Det lovede a og holdt det også, så længe a var på gården. Men om morgenen kunde a kjende pigen, for der var volker på siden af hende efter min pisk«. Povl Jörgensen, Stens.

465. Hans Hytteballes løgne.

Den gamle Hans Hytteballe boede i *Birkebjærg* og var så god til at lyve. Han fortalte, at i 1815 var det sådan en vinter, at kalvene frøs ihjel inde i køerne der inde i staldene, og meget frøs også inde i dem, så det raslede inde i dyrene, ligesom når vi rasler med hasselnødder.

Der var så meget sne det år, at de kunde ikke se husene. En

dag var han ude at ride, og så faldt hesten ned igjennem en skorsten, men han blev da selv siddende der oppe. Der stod en gammel kone og kogte grød, og hun blev jo så forskrækket, da den hest sådan kom dumpende ned til hende. Så tog han et sejlgarn og lod gå ned og fik konen til at slå det om halsen af hesten, og så hejsede han den op til sig igjen.

Han havde en stor kok, der gik fjermer i ploven til den gule hest. Kokken kunde råbe så höjt, at de *Hansborg* karle kunde høre det, når de rejste ud at tromle. Så slagtede de den, og den vejede 18 lispund og ét pund og de fik ikke mere indslagtning det år. Anders Kr. Kristiansens fader, Torup.

466. Døve-Sörens fortællinger.

Der var én, de kaldte Døve-Sören, han boede i en höj på *Askildtrup* hede og gik omkring og gjorde klokker rene. Han var nu mesterlig til at lyve. Sådan fortalte han, at han var så godt kjendt med Frederik den sjette, og da kongen var i besøg i Ålborg, skulde Sören gjöre den honnør, at han skulde løbe foran kongens vogn. A var i et par lette sko, og da a nu kom i så stærkt et løb, løb a lige tværs over en ko. Da kongen kom ind i byen og blev mig vaer, satte han sig på en hjörnesten. Der kom så mange tykke bælge og vilde snakke med ham, men han blev vred, slog lige begge bans hænder til side og sagde: »Stå I nu til side, at den bondemand der kan komme hen og snakke med mig«. Så sagde han til mig: »Hvordan var din rugavl i år, Simon Urmager?« Så svarte a: »Ja, hr. konge, det var hovsomt«. Kongen sagde da til de andre: »Nu har a hilst på Sören Urmager på Lindenborg gods, og han kjender mig godt og véd også, hvor a boer, for det kan han se på kortet«. Så gav han dem den at gå med.

Den gamle grev Schimmelmann var ventet her til Lindenborg. De havde orgel i Blendstrup kirke, men det var kommen i uorden, og det var jo galt, når greven kom i kirke. Så havde de sådan en tyk bælg fra Ålborg til at makke med det, og jo længere han masede, jo galere det blev. Så kom inspektør Rosenbech ridende forbi, og da han mærkede, hvordan det var fat, kom han og bad mig bönligt, om a vilde ikke komme ned og se på det og gjøre orgelet i stand, for nu var der ikke uden få dage, til greven han kom. A sagde, te a var ikke meget for det, da den anden nu havde ligget og fusket med det. Men han blev ved at hænge på, så a måtte endelig love det. A arbejdede nu på det, så godt a kunde, for det var rent galt, men a blev dog lige færdig aftenen för. Så gik a ned til den gamle degn og bad ham om at komme op og høre på det. A spilte den salme: Af höjheden oprunden er,

og så satte a også toner til, kan I tro. Da a havde spilt første vers, sagde Justesen: »Hold nu op, ellers revner S. sprække mig kirken. Men det var også nogle fine toner, a havde sat ind, for det var ene fin engelsk valset tråd, a havde brugt til tonerne.

Døve-Sören havde en tude ned gjennem höjen, og der havde hjordedrengene altid deres spil af at gå og kravle op til og pleje hans madgryde. Niels P. Hansen, Lyngby skov.

467. Hattemagerens fortællinger.

Der boede en mand i *Vejle*, som var så slem til at lyve, og som var så fuld af spilopper over for börn. En dag gik han ude i skoven med nogle börn, og så lod han hemmelig en tokrone falde. Straks efter bukkede han sig og samlede den op. »Nej, se«, sagde han, »der fandt jeg en tokrone«. Da han havde gået et par skridt, lod han atter hemmelig tokronen falde. »Nej se, det var da underligt, der ligger virkelig én tokrone til«. Nu var börnene jo blevne ivrige og gav sig til at lede efter tokroner, og de arme börn ledte og ledte, men fandt selvfølgelig ingen penge. En anden gang fortalte han nogle börn, at nu havde hans höns derhjemme fået skeer at spise med, og atter en anden gang, at der i kjöbmand Christiansens stald stod opstaldet i disse dage en grön ko, den skulde de komme ned og se. Börnene blev også opsatte på at se den mærkelighed. Til en mand i Vejle, der var en smule indskrænket, fortalte han, at der var kommet en sælhund ind i Vejle havn, og han fik virkelig manden til at tro det og gå ud og sidde der en hel nat og vente efter at få den at se. En dag gik han nede ved havnen med sin store hund. Den havde skåret sig på et eller andet hen ad ryggen, og derved var der blevet et ar, og nogle hår var gået i løbet. Så siger en forbigående: »Hvordan er det, den hund ser ud?« Han svarede straks: »Ja, ser De, hunden trækker en maskine hver formiddag, og derved har den slidt hårene af på det sted«. Næste formiddag mödte to eller tre mænd for at se, hvordan den arme hund sled i maskinen. Men da lå den helt magelig ved kakkelovnen. Så kom han også en dag hen til en kulhandler og sagde til ham: »Har De solgt kul til Th. i år?« Ja, han havde, Th. havde nylig fået dem. »Da er er det skade for Dem, for Th. er lige gået fallit, og De får umulig deres penge«. Da kullene nu virkelig ikke var betalt, blev kulhandleren meget ængstelig, indtil han fik sig forhört i byen, og det viste sig, at fallitten var det rene opspind. Thiesen, Søndermarken.

468. Gårdejerens lögne. A.

Gårdejer Kvist på *Ljerretgård* er meget slem til at lyve. Han fortæller de utroligste historier, og de foregår altid med ham

selv eller i hans omgivelser. Sådan fortalte han mig en dag, at han havde været forvalter på en stor herregård ovre på Langeland. »Vi skulde så af og til svömme hestene derude i Langelandsbæltet. Jeg havde en dag fået fat i en ny brun hoppe, og jeg kommanderer den til at svömme. Lige uden for land var der en ti favne vand, og så vilde jeg have den til at svömme ud til en revle, der var 200 favne fra land, og der skulde vi så vende og svömme tilbage igjen. Der gik nogen sø den dag, og det varer mig for længe, inden den får hovedet over vandet. Den krikke kan jo ikke svömme, siger jeg til mig selv, og står af og vil undersøge det. Da står den på bunden af bæltet med en ti favne vand over sig. Der er ikke andet for end at lade hest være hest, og så svömmer jeg til land. Endelig kommer hesten bag efter, og siden kunde den godt svömme«.

En dag, jeg fulgte med ham ude i marken, fortalte han mig om Hjorde-Pæjer, det var en karl, de havde. »Han er jo fordrukken, og så blev han syg en dag og vilde have brændevin, men det vilde konen ikke give ham. Så blev han gal og gik hen og hængte sig i sengebåndet. Nu skulde han jo begraves, og præsten vil have ham jordet ved höjlys dag og ikke om aftenen. Vi får ham godt nok hen til graven, men da vi skal så til at hive ham ned, så sparker han ud der inde, så kisten går i stykker, og den ene side af den falder sammen. Vi skynder os med at dænge ham til, men jeg siger: Der bliver han sku ikke. Og ganske rigtig, her skal De se«. Da gik folkene et stykke henne og höstede havre, og så pegede Kvist hen på dem: »Der går Hjorde-Pæjer og höster og har en halv snes med sig«. Lærer Rendbæk, Strands.

469. Gårdejerens lögne. B.

Der boede en mand på Diget i *Uggerby* sogn, han var så grov til at lyve. En gang fortalte han, at han havde været ude at fiske i en bæk, de kalder Bovbæk, og der fangede han en flynder, som var så stor, at han hængte den inde i hans lade. Først havde han været inde i dagligstuen, og halen af den var endnu inde i stuen, da han havde fået flynderen hængt op. For resten var det jo aldeles umuligt, at der kunde gå flyndere i en bæk. En anden gang fandt han en tusse nede i samme bæk, og den var så stor som vores lille grå ko. Så tog han og vippede med den, og da faldt den i Knavveregård (Karlsminde) en fjerdingvej östen for. Han sagde også, at en aften, han vilde gå til Uggerby kro, stod der en hel del skovnymfer tværs over vejen, og havde hverandre i hænderne og spærrede vejen. Men så tog han hans kniv og

lukte op og holdt forved sig, og nu gik han lige ind imod dem. Nu var der to, der slap, og så kom han igjennem.

Valdemar Kristensen, Uggerby.

470. I besøg hos kongen.

Kjöbmand Aron Jakobsen var en gang i besøg hos kongen, der bad ham sætte sig i sofaen. Så kom kronprinsessen, og kongen sagde: »Karoline, gå hen og stop en pibe til den store Aron Jakobsen fra Ålborg«. Da hun kom med den og bød ham, sagde kongen: »Tag en fidibus og tænd til den store Aron Jakobsen«. Så gjorde hun det også. Det fortalte Aron tit, da han var kommen hjem igjen, men folk lo jo ad ham.

Lærer Joh. Chr. Bendix, Terndrup.

471. De hudløse piger.

Hammer-Lavst gik omkring og spillede, og hvor han kom, samledes börnene om ham. Han havde nogle overmåde smidige fingre, men kunde ikke uden det halve af et stykke. Desuden var han også god til at lyve. Sådan fortalte han, at han var til legestue med en anden musikant, Store-Sörens Ole, og der spillede de, så pigerne blev så hudløse, at karlene måtte strø dem med ormemel.

Dette brugtes forhen til hudløse börn. Det bankedes ud af råddent træ, mest af tört elletræ, fordi dette træ er så blödt.

Niels P. Hansen, Lyngby skov.

472. Det tredobbelte møde.

Erik Tønning i *Volling* fik en gang en ordentlig forskrækkelse. Det har han fortalt følgende om: »A kam å æ nowren å vild hjæm. Æ væj gor liig fåb*i* æ kjærrgosdiig, å dæn*d* gå*ng* a kam dær, så st*o*r dær en dræ*ng* i æ kjærregor, å han sæ*j*er mæ såen en fin toon: »A pust dæ, Baatel!« Dæn*d* gå*ng* a kam liig m*ø*t får æ stæt, da st*o*er dæær en swåt jommfru, å hon sæ*j*er: »Jeg pust' dig, Bærtel«. Da blöw a e*t* så let fåskræ*k*et. Mæn dæn*d* gå*ng* a så kam ve æ sønder æænd å æ kjærregosdiig, da st*o*er dæær en man*d*, han nowe he*j*el åwen öwer æ kjæ*r*k, å hans skjæ*k* di nåd he*j*el öwer æ væj dær uddenfår æ kjærrgosdiig, så a måt te å go he*j*el væjisten får æ væj får å kom te æ sii å-em, å han war så bro*m*el i æ l*y* å såå: »A pu-ust dæ, Ba-atel«. Så gik a jo hjæm, å a war så fåskræ*k*et, så fåskræ*k*et. A gik i mi sæng, mæn a swe*t*, å a swe*t* å måt by*t* mi skjo*w*t sy*w* gånng dæn*d* næt.

Niels Ebbesen, Andrup.

473. Han troede det selv.

En mand i *Ballum* var sådan i vane med at lyve, at han omsider ikke selv vidste, hvad der var lögn, og hvad der var sandhed. En gang, da der var rugmangel, gik han fra dör til dör og

fortalte, at der var kommet et skib med rug, som lå for anker ved byen. Da man ønskede, at det var sandt, troede man ham for den gang, og alle løb med poser og sække til stranden. Fortælleren med sin pige løb bag efter. Da råbte én til ham: »Det var jo atter én af dine lögne, men hvorfor løber du selv med?« — »Jeg så, at I andre løb, så tænkte jeg, at det måske dog kunde være sandt«. Anna Ludvigsen.

474—478. Store lögne.

474. 1. Der var en gang så megen sne på jorden, at en lærke kunde ligge på ryggen og pikke hul på himmelen.

2. En mand kjørte hele verden på en hjulbør ind i en myrerumpe.

3. Aldrig har jeg hørt lögn, og aldrig har jeg sagt lögn.
N. A. Ammentorp, Hedensted.

475. En mand tog hele verden på en trillebør og kjørte ind i en mygröv. J. J., Refsh.

476. Der var en gang en brolægger, der faldt ned og slog en blytækker ihjel. P. Olsen.

477. Der står en milesten norden for *Bækmarksbro*, og den drejer sig rundt, hver gang den kan lugte, at de bager brød på gården. P. K. Madsen.

478. Hår I høer de, te æ Væsterha*w* æ brænd a*w*, å di fåsö*g*t å slo*k* mæ bygtå*e*g. Ennd de, te æ majiker æ gån i djæ såldt i Renngkjö*v*eng, å He*m*lens fowwl hå pe*k*et djæ ja*e*r åp i Skyww, å æ hunnd hå lavt djæ tjæær a*w* i Læmvi*g*. A. Pedersen, Nes.

479. Råd mod tandpine. A.

Du skal bare tage noget koldt vand i munden og sætte dig med den bare ende på en varm kakkelovn. Når du så bliver siddende dér, til vandet er kommet til at koge, er tandpinen forbi.

480. Råd mod tandpine. B.

Når der er nogen, som har slagtet, og du kan få et svineben, så kan du bare blive ved at banke dig med det på det gale (dårlige) kjæveben, lige til kløverne går af svinebenet. Når de så går af, så er du kommen dig. 472—473. Anton Nielsen, Gerslev.

481. Råd mod tandpine. C.

Man skal tage koldt vand i munden og stille sig med enden mod ovnsmundingen, når der er hedet på til bagningen, og blive stående, til vandet begynder at koge. Så får man aldrig tandpine mere. Efter Sofie Larsen, Nyvangsgården. Jörgen Hansen.

482. Et godt middel mod kuld (forkjølelse) er at drikke en skefuld smeltet bly.
Skjæmt fra Vendsyssel. A. E. Jakobsen, Ørritslev.

483. Når der bliver fortalt en utrolig historie, og man vil lade vedkommende forstå, at man tror, det er lögn, siger man: Den er god at tage ind for »den kole«. (Koldfeber helbredes jo med de mærkeligste ting). Ida Falbe-Hansen.

---

25. Æventyrlige lögne.

484. Det meste tjære.

To mænd skulde se, hvem der kunde nævne det meste tjære i følge et væddemål. Så siger den ene: »10 hundrede tusende millioner tønder tjære«. Det måtte den anden da ikke kunne gå over. Men han tænkte: »Den skal jeg nok stikke«, og så sagde han: »Hele verden fuld af tjære«. Nu stod den første og betænkte sig lidt, og så sagde han: »Hele verden fuld af tjære og så ti tønder til«. Så måtte den anden give sig, det kunde han ikke gå over, og han blev jo helt forbavset over, at den første kunde finde på det. Urmager Niels Christensen, Askov.

485. Meget beg.

En Jyllænder og en Jøde de mödtes en dag, og så væddede de med hinanden om, hvem der kunde sige mest peg. Jøden begynder, og han siger: »Dausend mal dausend mal millioner dønnen peg«. Men så siger Jyllænderen: »Hejele waaren fuld a peg«. Det kunde Jøden ikke stikke. Branderup mølle.

486. Den skelöjede lus.

Der kom en fremmed professor til *Kjöbenhavn* og gav sig ud for, at han kunde se meget mere end andre mennesker, og han ønskede at se én, der var klarsynet som han. Så kom der en af Holmens matroser til, og han mente da, at han var lige så god til at se. Der skulde da anstilles en prøve. Så siger professoren: »Kan du se, der går en mand og plover der ovre i Sverig?« Jo, det kunde han så meget godt se. »Kan du også se, at den mand har en rød lue på?« Jo, det kunde matrosen helt godt se: »Men kan du se, der går en lus på den mand hans lue«. Ja, den kunde han så magelig se. »Men, föjer han til. kan professoren se, at den

lus er skelöjet?« Nej, han stirrede og stirrede, det kunde han ikke se, og så måtte han erklære sig for overvunden.

Hans Hansen, Stenderup.

487. Per Bærtels bedrifter.

Peder Bærtelsen (Pe Baatel) i *Bendstrup* vilde så gjærne fortælle om hans ungdom, mens han var soldat, og det var vel, fordi han var så kroget og krumböjet og vilde give folk en forestilling om, at han ikke altid havde været sådan. En rigtig skjælm, Niels Jespersen, sagde til ham, han kunde ikke begribe, han havde været soldat. Så stod Peder op ved bordet og rettede sig. »I er pinde ikke ret endnu«, sagde Niels Jespersen. Da skulde han overbevise dem om det, at han havde været det, for det var så nær ved, at han en gang var bleven gift med en prinsesse. Da han var soldat, gik han en dag ud på landet et ærende, og så sad der ved siden af vejen et fint kvindfolk og græd. »Hvad græder hun for, bitte jomfru?« Så fortalte hun, hun var en prinsesse, og hendes familie havde lovet hende hen til en drage, hun skulde giftes med. »Det skal hun ikke klage sig for, bitte jomfru, det skal vi nok komme over«. Ligesom vi så stod og snakkede, kom der en susen og brusen, så det var forfærdelig at høre, og så kom dragen; han havde tre hoveder. Men så drog a min pallask og hug hovederne af med ét træk«. Dem, der hørte på det, de sagde: »Så fik I vel prinsessen«. — »Nej, de gjoor a mossel it, mæn hon ga mæ oot regsdååler«. Sådan endte historien.

Mens Per tjente som karl i *Vitten*, var han en gang sendt ud for at hente jordemoder. Han fik hende også på vognen og skulde nu tilbage. Alle grøfter og gjærder lå fulde af sne, men han satte over, hvor det kunde træffe, lige efter Vitten. En gang vilde han til at se sig tilbage, men da kunde han ikke se jordemoderen. Han blev nu bange for, at han havde tabt hende, men da var stolen lige vippet bag over vognen, og hun stod på hovedet og var nær kvalt. »Men a var nu aldrig rådvild. Så tog a mit hosebånd og halsklæde og bandt hende fast, så hun kunde aldrig røre et lem, og så satte a af igjen. Vi kom godt nok til Vitten, og a fik hende afleveret i god behold«.

S. K. Andreassen, Todbjærg.

488. Den store Mangfoldighed. A.

Min fader fortalte om et skib, som han sejlede på, te der hed den store Mangfoldighed. Når én gik op i masten som en bitte dreng, var han en gammel mand, når han kom ned igjen. Der var tolv tønder agerland på hver barkholt, og der var mange stude, der græssede der. En dag var en stud falden ned i kokkens

kjedel, og den roede de efter en hel dag, inden de fandt den, og så brugte de 18 par håndspager til at trække den op med. Dèn gang de sejlede forbi *Skagens* kirke, da rakte æ udlægger tårnet af den, og så blev kirken skaldet. Inger Marie Jensen, Kjelsen.

489. Den store Mangfoldighed. B.

Den gamle Jakob Judas i *Lodskovad* var med et skib, der kaldtes den store Mangfoldighed. Han sad fangen i England i den engelske krig, og der havde han dandset i fjorten nætter og dage, så han var bleven helt skjævbenet. Derfor kaldte han sig selv den skjöwwbinnet dandser. Det var et forfærdeligt stort skib. Mærset var så stort, at de kunde græsse 200 stude der oppe. Så kunde der dratte en stud ned i den kjedel, som de havde mad i, og der kunde de så ro i kjedelen i 14 nætter og dage, inden de fandt studen. Den kjedel var omtrent af störrelse som Gårdbo sø. Når den agterste mand på skibet vilde snakke med den framme ste, så havde de en hest at ride på imellem hverandre. Den gang de sejlede imellem Norge og Skagen, da vendte de, og så tog bugsprydet så vidt for, at det tog alle Höjboernes får så nær som Flyv-Jörgens vædder. Søren Krist. Jensen, Heden, Råbjærg.

Höjboerne er beboerne af Höjen eller Gl.-Skagen.

490. Det store skib. A.

Der kom en gang et stort engelsk skib sejlende ude på havet der nede ved *Lilleheden* (Hirtshals), men det kom så tæt ind imod land, dede det måtte vende uden for pynten, og så nåede bugsprydet så langt ind over land, dede det ragte tårnet af *Horne* kirke, og siden har kirken været kullet. Horne kirke ligger en halv mil oppe i landet. Det skib var så stort, dede kapitainen havde en hvid hest at ride på hen ad dækket, når han skulde fra den ene ende af skibet og til den anden for at give hans ordrer.

T. Kr. Kristensen, Hjörring.

491. Det store skib. B.

En gang kom et stort skib sejlende i Vesterhavet og skulde ud i Kattegattet. Skibets navn blev også nævnet af fortælleren, men er gået mig af glemme. Det skib var så langt, at når kapitainen vilde give en befaling til folkene forude, kunde han ikke bruge en råber, men havde en ridende mand ved sin side, der galopperede afsted med befalingen. Skibet havde så höje master, at når en dreng gik op ad en vante på den ene side, var han bleven en gammel mand, inden han kom ned ad vanten på den anden side. Hvor mange folk der var om bord, kan I forstå, når I hører, hvor stor ærtegryden var. Når der skulde koges ærter i den til folkene, rørte de ikke i den med en ske, men satte en båd ud i gryden,

og folkene roede da omkring i den, så årerne gjorde det ud for skeer. Nu skulde skibet altså ind i Kattegat, men her var vandet for grundt for det, og kapitainen gav da ordre til at vende og atter stå ud i Vesterhavet. En af folkene holdt nu ikke ordentlig fast ved rebet til et sejl, og det svippede ind over land og tog tårnene bort af kirkerne i hele Vendsyssel. Derfor er de fleste kirker der oppe endnu den dag i dag kullede.

Skoleinspektør Møller, N.-Sundby.

492. Det store skib. C.

A har også hørt om det store skib. Den gang det vendte i *Læssø* rende, da tog klyverbommen fat og slog alle Skagboernes får ihjel så nær som byhöwren og så den gamle vædder. Se, det var et fartöj. Der kunde græsse 50 stude i store mærs, men så faldt der en af dem ned i den store kokkens kjedel, og så roede de efter den i 14 nætter og dage, inden de fandt den. Se, det var et fartöj.

Kristen Jensen Stendet, Jerup hede.

493. Öjet i enden.

En skipper sejlede ude i de fremmede farvande, og hans besætning bestod mest af Negere. Det var nu et meget stort skib, en tredækker, og nogle af passagererne lå i nederste, andre i øverste dæk. Blandt dem var én, som havde et glasöje, og han lå i bunden af skibet. Nu havde han den skik hver aften, når han gik til ro, at tage glasöjet ud og lægge det i en kop vand. Så var der en passager på øverste dæk, der blev søsyg, og han vilde da gå ned i bunden at få sig et glas vand. Der ser han det glas stå dér og sluger både vandet og glasöjet og hele kommersen. Imidlertid bliver han endnu dårligere, og da de har doktor og medicin om bord, så bliver lægen kaldt til og undersøger ham. Han erklærer så, at han var forstoppet og skulde have et lavement. Da han nu skal til at give ham det og har fået ham drejet om, så opdager han, at der sidder et öje lige i enden af den syge, og det stirrer lige ud på ham. Han erklærer da, at nu havde han været læge og praktiseret i så mange Herrens år, men aldrig havde han set et menneske, der havde et öje i sin ende. Der var ikke noget ved det menneske at gjøre, for han gloede alt for galt til ham.

494. Forfulgt af en haj.

En skipper sejlede i *Sydhavet*, og besætningen på skibet var meget blandet, både Negere og Kinesere og mange andre. Så rejste der sig en stærk storm, og skibet forliste. Mandskabet kom i en jolle, men kort efter opdagede de, at de blev forfulgt af en haj, der nærmede sig mere og mere. Nu var kapitainen bange for,

at de skulde kæntre, når den helt nåede dem, og så smed han en stol ud, der stod på dækket. Hajen sluger den og forsvinder med det samme, men det varede ikke ret længe, inden den atter kom til syne, og nu nærmede den sig igjen. Så tog kapitainen en stor fustage med rejer, som stod der, og kastede ud. Hajen slugte også den og forsvandt et lille øjeblik. Men så var det det samme igjen, og nu nærmede hajen sig med rivende fart. Han vidste nu ikke, hvad han skulde, men så ser han sin svigermoder, og da han bedst kan undvære hende, så må hun den samme vej som det andet. Imidlertid bliver båden smidt op på flad strand, og mandskabet kommer i land. Hajen kommer atter til syne, og den begynder jo igjen at forfølge dem. Men da båden i det samme bliver smidt i land, og hajen er lige bag efter, så kommer den så langt op, at den hverken kan vende sig eller komme ud. Nu farer mandskabet løs på hajen og dræber den, og så haler de den i land og skal til at sprætte den op. Men hvor forbavsede bliver de, da de ser, at svigermoderen sidder helt gemytlig der inde på stolen og piller rejer. 493—494. Niels Jensen, Klassenske boliger, Kbhvn.

Den historie har min svigersön fortalt, den er fra Sverig.

495. I hvalfiskens bug.

Vi har nok hørt fortællingen om *Jonas*, der blev slugt af en hvalfisk og var i den i tre dage, men det gik nu ikke slet sådan til, som det fortælles. Nu skal a sige jer det, som det virkelig gik til for ham med at komme ud af den igjen. Han blev nok slugt, og var der også i tre dage. Men så slugte den også en anden én, der kom fra et andet skib. Da han kom nu ind i fisken, så sad Jonas jo dér, og så sagde han: »Har du ikke noget at spise, a er så sulten«. — »Nej, a har ikke, men a har en pibe tobak«. Så fik de piberne stoppet, og så sad de og kvolmet der inde så længe, te hvalen blev syg og kastede dem op begge to, og så kom Jonas jo i land igjen.

Væver Anders Peter Sörensen, Katrinelund, Nebbegårds mark.

496. Englænderen, der ræbede.

En gang da *Kristian den fjerde* var ude at spasere, kom han forbi en skildvagt, som stod med ryggen imod ham og ikke lagde mærke til, at der kom nogen, så han netop traf til at give sådan en morderlig salut, lige i det kongen kom på siden af ham. »Nå, det må da lette i maven, min sön, når du kan drive sådan nogen djævle ud«, sagde kongen og lo. »Jeg beder så meget om forladelse«, sagde soldaten og præsenterede for kongen, »jeg så ikke Deres majestæt, ellers havde jeg ikke båret mig sådan ad«. — »Så du kan dog holde inde med skydningen, når du hører signalet!«

sagde kongen, »men hør, kan du også brænde sådan én af på kommando?« — »Ja vel, Deres majestæt, for det meste kan jeg«. »Det er godt!« sagde kongen, »så skal du møde på slottet i morgen til middag og give salut til taflet; for du må vide, at jeg har en storsnudet engelsk gesandt i besøg, og ham vilde jeg gjærne være af med; men jeg tör ikke ligefrem vise ham dören, for de Englændere skal man jo tage sig i vare for at fornærme. Denne her Englænder han har nu sådan en led vane, han sidder altid og ræber over bordet; men nu skal du med til bords i morgen, og for hver gang han ræber, skal du give salut, som du gjorde nu, da jeg kom, og du skal ikke spare på krudtet. Har du nu forstået, hvordan det skal være?« — »Jo vel, Deres majestæt, jeg skal gjøre mit bedste«. Den næste dag til bestemt tid kom altså soldaten op på slottet, og her måtte han først af med sin mundering og fik et helt sæt mageløs fine klæder på, så han kom til at se ud som en rigtig fornem herre. Så kom han ind, hvor de skulde spise, og der blev han sat til bords ved siden af kongen, som selv sad for bordenden, og Englænderen sad så ved den anden side lige over for soldaten. Da de nu havde spist og drukket i nogen tid, så begyndte Englænderen at ræbe som ellers. Kongen blinkede i det samme ad soldaten, og han gjorde da også sin pligt; men han var jo lidt undselig i førstningen, så han turde ikke rigtig sætte kraft på. Det var kongen ikke rigtig fornöjet med, og derfor sparkede han soldaten over benene, da Englænderen tog fat igjen; men så kan det også nok være, at det kom, lige så det »veen« og »to« igjennem hele slottet. Folk begyndte jo at glo, og mange af dem, især fruentimmerne, kunde ikke bare sig for at fnise; men Englænderen han blev gal og sagde til kongen, at skulde der være sådanne grise med til bords, så var det sidste gang, han kom der. »Ja, vi Danske har nu for skik«, sagde kongen, »at vi lader vejr og vind gå sin naturlige vej, og jeg vil da hellere have grisen under bordet end ovenpå«. På den måde blev kongen af med sin besværlige gjæst, og soldaten blev major, fordi han således havde jaget ham på flugt.

497. Soldaten, der præsenterede.

Så var der en anden soldat, som også stod skildvagt, om det var på samme sted, skal jeg ikke kunne sige, men det var da tæt ved stranden og på sådan et afsides sted, hvor der sjældent kom et menneske. Så en dag, det var så hedt, så han var færdig at steges, slængte han klæderne og sprang på hovedet i vandet; men da han fik hovedet oven for igjen og skulde til at se sig om, fik han öje på Kristian den fjerde selv, som kom gående hen imod ham

og allerede var tæt ved skilderhuset. Soldaten betænkte sig ikke længe, men sprang op og greb sit gevær og gjorde nok så strunk honnør for kongen, da han kom. Det morede kongen sig over, og han syntes svært godt om karlen, både fordi han var så resolveret, og også fordi han havde sådan en smuk figur; men det lod han sig ikke mærke med, han hilste nok så alvorligt og sagde: »Du véd nok, at der er svær straf for at forlade sin post; men nu kan du for denne gang slippe med, at du i morgen til middag møder på slottet og gjör honnør ved taflet i samme mundering, som du nu er i«. Nå, det var dog en forfærdelig redelighed for ham, dette her, og han beklagede sig over det for sine foresatte, men hos dem stod han nu godt, så de satte mod i ham og lovede, at han skulde blive kjørt til slottet i en lukket vogn, så kunde han jo sagtens springe ind i salen og præsentere sig for selskabet, og ret mange timer skulde han vel ikke blive stående der. Næste dag ved middagstid kom altså soldaten splitternøgen i en lukket vogn, kjørte hen og holdt foran slotstrappen; en tjener kom og lukkede vogndören op, og soldaten sprang ud og marscherede op ad trappen og ind i salen, hvor kongen og alle hoffolkene sad og spiste, og der præsenterede han så for hele selskabet. »Hvad synes De om sådan en karl som ham der?« sagde kongen til en frøken, der sad ved siden af ham. »Rigtig godt, Deres majestæt!« svarede hun. »Vil De gifte Dem med ham, når jeg nu gjör ham til oberstlöjtnant?« spurgte kongen. Jo, det havde hun ikke noget imod. »Så træd af, hr. oberstlöjtnant!« sagde kongen. Dermed var soldaten færdig for den gang, men siden blev han oberstlöjtnant og gift med denne her hoffrøken.

Begge historier er fortalt af Niels Pedersen i Nörrevestud, og den første tillige af Hans Larsen i Borre, efter hvem den nærmest er gjengivet her. N. E. Hansen.

498. Over og under bordet.

En garder var en dag på post for kongen på *Amalienborg*, og han stod jo der med geværet i armen, men hver gang han vendte sig om, så rækkede han benet ud og slog en trumf. Så lægger kongen mærke til det, og han sender en lakaj ned, der skal sige til ham, te når han bliver afløst, så skulde han komme op, kongen vilde tale med ham. Han kommer altså. Så siger kongen til ham: »Er det virkeligt, at du kan slå en skid så tit du vil?« — »Ja, det er, Deres majestæt«. — »Ja, da skal jeg have taffel i morgen aften, og så vil jeg gjærne, at du møder civilklædt, for jeg har en gammel kammerherre, der er så slem til at sidde og ræbe over bordet. Men hver gang han så ræber, så slår du en skid«. — »Det skal ske, Deres majestæt«, siger garderen. Han møder så og bliver

sat lige over for kammerherren. Som de nu sidder og spiser, så siger kammerherren: »Ø-ø-øf!« — »Prutt«, siger garderen. Det gjentager sig nu flere gange. Så bliver kammerherren fornærmet og siger: »Tör jeg spörge, hvad er det for en uartig herre, som kongen dér har fået til taffel i dag?« — »Ja«, siger kongen så, »jeg må gjøre kammerherren opmærksom på, at jeg hellere ser, det kommer under bordet end over bordet«.

Hans Hansen, Stenderup.

499. Skildvagten.

En soldat stod skildvagt ved en bro. Det var varmt, og han fik lyst til at komme i vandet. Da han nu plasker der ude, hører han en vogn komme kjørende så rask, og han springer op. Da er det kongens vogn, der kommer kjørende med fire heste for. Han springer op lige så nøgen, som han var, spænder lædertöjet om sig og snapper geværet og præsenterer. Der bliver nu sendt bud efter ham, han skal komme op på slottet til kongen i den samme uniform, som han stod i på broen. Han mælder sig også og kommer ind i et værelse. Der lå en seddel på bordet, hvorpå stod: »Spis og drik, hvad du kan, men til måde«. Så kommer han ind i det næste værelse, der sad de kongelige til taffels. De ser på det nøgne menneske, og kongen siger: »Du var ingen kujon, ellers var du bleven under broen«. Så spörger han den første datter: »Vil du have ham?« Hun siger nej. Han spörger den anden. Nej, hun vil heller ikke. Men så havde kongen en slegfreddatter, hun siger ja og får ham, og han blev udnævnt til general og blev et dygtigt menneske.

Kristen Andersen, Svendstrup, Tårs.

500. Flyveturen.

En gang var a en slem knægt. Så gik a hen til nogle karle, der flåede et helmis. Der krøb a i en tønde. Om natten, da Mikkel Ræv kom for at æde af helmisset, rakte a ud af spundshullet på tønden og greb fat i halen af Mikkel. Han løb nu med mig så stærkt han kunde. Endelig slap a, men da var a i nærheden af havet, og tønden, der havde været i sådan fart, trimlede ud i det. Nu past a godt på, te spundshullet var op ad. En dag som a sejlede der ude, kom en flok vildgjæs og satte sig på tønden. Nu rakte a ud og tog i benene af dem, og så flöj de afsted med mig. Men da a var bleven kjed af den flyvetur, lod a mig falde, og nu fild a lige ned på *Timring* kirke, som a slog tårnet af, men derved slog a sådan min ende, te a har mærket deraf endnu. Tønden gik i stykker, men af dem stavre er det, vi har krattet.

Timring kirke er kuldet, og der findes lidt krat i sognet.

P. K. Madsen.

501. Drengen i tønden.

I forrige tider, da bønderne hyppig måtte sende et bud i brevrejse, kom der en aften sildig bud til en mand i det sydlige *Sjælland*, at han skulde i brevrejse. Manden, som ikke havde nogen tjenestefolk, men to sönner, sagde til den ældste: »Tag du og rid bort med det brev«. Men han vilde ikke, og så måtte da den yngste afsted. Han vilde hellere gå end ride og begav sig på vejen. I nattens mørke kom han ind i en skov og blev vildfarende. Tillige blev han i det samme greben af angst, idet han hørte noget pusle tæt ved sig. Han løb derfor hen og krøb op i et træ. Straks efter kom det, der puslede, hen under det træ, han sad i, og det var nogle rövere, som havde været henne og stjæle en stud og nu gav sig i færd med at slagte den. Der gik nu en lang tid, og det kom drengen på, at han skulde besörge et naturligt ærende. Det kom lige ned i hovedet på röverne. »Hvad er det?« siger den ene af dem; »nej, der er gavtyven oppe«, siger han, idet han ser op og bliver ham vaer. Nu var der jo stor forlegenhed med, hvad de skulde gjøre ved ham; lade ham gå syntes de ikke, de turde, da de var bange for, at han kjendte dem, og så vilde mælde dem for øvrigheden, og slå ham ihjel vilde de heller ikke. De fandt derfor på at putte ham i en stor tønde, som de skulde have haft til at komme kjødet i, og satte så en bund i, at han ikke kunde komme ud. Da de så var færdige med slagteriet, gik de deres vej. Dagen efter kom der en stor flok kvæg ud i skoven og der iblandt en stor tyr, som så tønden og fandt behag i at gå og vælte den med sine horn. Drengen måtte tålmodig finde sig i, hvordan tyren handlede med tønden og ham. Endelig drejede den sig om med bagen til tønden, og drengen så nu sit snit til at stikke hånden ud af spundshullet og få fat i halen. Tyren, hvem dette kom ganske uventet, blev bange og gav sig til at bisse det bedste han kunde, over stok og sten, moser og grøfter. Til sidst løb den over et fladvand ind på en lille ø, som hedder *Avnø*, hvor tønden gik itu. Drengen slap da igjen fri, blev på øen og vogste op der, lever endnu og er en rig mand der ovre.

Fra Nestelsø sogn. Hans Mortensen, Hindholm skole.

502. Skyttens hændelser.

Der var blevet en plads ledig på *Bråskov* som skyttedreng, for den gamle skytte var bleven gammel og affældig. Så var der en karl fra Vittrup, der hed Thomas, han fik den plads, og han fik gevær og skydetaske og vadestövler og skulde da til at ud på jagten, men han havde nu aldrig haft en bøsse i hånd för. Så er der nu en grumme stor sø, de kalder Bråskov sø, og da han kom-

mer nu hen til den, sad der 13 vildænder i rad, og så vilde han lægge an på dem, men han havde glemt hans krud hjemme. Så stikker han ladestokken i løbet og lægger an. Ænderne sad i rad, og han skød gjennem halsen på dem alle 13, så var de koblede og faldt ned i søen. Nu var han jo i spekulation om, hvordan han skal få fat i dem. Han vader ud, og det går også heldig nok med at få fat i enden af ladestokken. Nu gjaldt det om at komme i land igjen, men stövlerne var så for tunge, at han döjede med at trække dem til sig, for vandet var jo gået oven ind, og da han kommer i land og kommer af dem, er der to skjæpper ål i hver stövle. Det var en rigtig god dragt. I det samme skal han hen at løse bugser og forretter det så ved et gammelt dige. Så vil han tage en tot mos at törre måsen med, men griber i en hare og bliver da så forkyvst over dether, at han vil smide den fra sig, og så flyver den oven over diget og slår 13 agerhöns ihjel, der sad i en dynge. Han sanker dem og putter dem i tasken, binder stövlerne med ålene sammen og smider dem på nakken, og så rejser han af hjem til Bråskov med alt det vildt. Da herremanden ser, hvad vildt han har, bliver han forskrækket og tror, at den nye skyttedreng har friskud, for det han ikke havde krud med sig. Nok er det, han bliver jaget på dören lige med det samme. Nu véd han ikke andre råd end at følge stranden og gå hjem. Han kommer så til *Løkken*, men det er tåget, og vejen er nu ikke kjendt længere. Han bliver da ved forbi Løkken og Furreby og Tornby og Lönstrup og kommer til Kjywl strand. Der ligger en grumme hob tønder, som er skyllede i land. Han går og ser på dem, og da han nu vidste, at han ikke kunde få hus den aften, og det heller ikke kunde gå an at ligge i klitterne, så kravler han ind i en tønde, som bunden er af, med alle hans sager og alt dether vildt, for det havde herremanden ikke villet have noget af. Hen på natten vågner han ved, at noget lusker om uden for tønden. Da er det en klitræv. Nu var der et stort spunds på siden af tønden, og så rammer han en hånd ud og får i halen af ræven. Den bliver gal og tager af stød med tønden norden om Hjörring hen ad Ilbjærge, ud ad Tårs hede og ad Jærn skov. Der render ræven med tønden mod stubben af et træ, og det giver sådant et stød, at den går i staver. Da han kommer op at stå, véd han ikke, hvor han er, og ræven er væk. Så bliver han et lys vaer, og det var fra et hus, de kalder Gjelderhuset, hvor der boede én, der gik og skar plage. Han tragter nu efter at komme derind, men dören var lukket. Han banker på, og konen kommer og lukker op. »Kan a ikke låne hus?« siger han. »Nej, det tör a ikke love dig«, siger hun, »Hans er på Læsø at skjære plage, og a venter ham hjem i aften. Kanske

han er både fuld og gal, når han kommer, og a kan heller ikke være her«. Thomas er nu kommen ind og står og snakker. Da kommer Hans udenfor og hujer skrald. »Ja, min sæl, nu kommer Hans«, siger hun, »hvad skal a gjøre med dig?« Nu var der en stor lang fjæl over kakkelovnen, og der viser hun ham op at ligge, og tasken smider han under kakkelovnen. Så kommer Hans ind, han dandser og er lystig og smider en pose med sølvpenge på bordet. Thomas vil vride sig og kikke ned, men da falder han ned fra kakkelovnen og rider den ned. »Ja, a kunde nok tænke, Fanden han kom«, siger hun, »sådan du gjör dig til«, og de flyver ud oven på hverandre. Nu var Thomas ikke for sen til at skrabe pengene til sig, og han af sted. Knap efter kom de med folk og vilde gribe Fanden, men da var han væk med alle pengene. Thomas ventede nu et sted i nærheden, til det blev dag, og så spurgte han vej hjem til Vittrup og nåede endelig dertil. Se det var hans første tjeneste. Kristian Hovstrup, Tårs.

---

26. Gamle-Erik.

503. I æsken.

En mand gik på vejen og fandt en æske. Den var Fanden i. Så lukte han op for æsken, og Fanden sprang ud. Manden nødte ham så til enten at springe i æsken igjen eller gjøre tre ting, som manden befalede. De første tre år skulde de så sæd til sammen, og da skulde bonden tage toppen, og Fanden roden. Da sådede de korn og havre. Næste tre år skulde bonden tage roden, og Fanden toppen, men da sådede han gulerödder og roer og deslige, og da det var sket, sagde bonden, at nu skulde han samle vinden i visse minutter i hele verden. Så flöj han og foer hen i de fire verdensdele, men så var minutterne forbi, inden han nåede den femte, og derfor måtte han i æsken igjen. Derfor er jorden ikke flad, men dér, hvor Fanden har lagt vinden, der er bakkerne komne.

Charlotte Knuth, Ondløse.

Et forunderligt sammensurium af forskjellige historier, der er meget dårligt sammenföjede. Det var næppe trykning værd, men toges dog med for at give eksempel på, hvilket miskmask der har kunnet laves ned mod vore dage af gamle emner og dårligt huskede brokker af gode gamle ting.

504. Herregårdene.

Fanden flöj over *Ugilt* og *Tårs* med en hel del herregårde i en sæk. Da slap der hul på den, og så blev de mange herregårde i de to sogne. Brændskov.

505. For mange djævle.

En mand havde en gang forsvoret sig til Fanden. Men han skulde slippe fri, hvis han kunde give ham et regnestykke, som han ikke kunde løse. Da tiden var gået, kom Fanden, og så sagde manden: »Jeg har 7000 skibe, på hvert skib er 7000 tønder, i hver tønde er 7000 nødder, i hver nød er 7000 huller og i hvert hul sidder 7000 djævle, hvor mange djævle råder jeg så over?« — »Hu ha, nej nej, så mange djævle har jeg ikke en gang i Helvede«, råbte Fanden, »alle dem tör jeg ikke binde an med«, og så rejste han sin vej med uforrettet sag. J. Kamps saml.

506. Et svært arbejde.

Da en bondemand en dag gik hen ad en vej, kom Djævelen til ham og sagde: »Skaf mig noget at bestille, ellers tager jeg afsted med dig«. Manden vidste ikke, hvad han skulde hitte på, men da Fanden nu gjorde mine til at rejse af med ham, smuttede der en vind fra ham i al den forskrækkelse, og så gik der et lys op for ham: »Fang mig den!« råbte han. Fanden afsted, men kom snart tilbage. »Nå, fik du den?« — »Nej, jeg har aldrig haft sådant bryderi. Jeg løb over ti kirkesogne og fik endda kun det halve af den ene tiendedel«. Mads Jepsen, Bredstrup,

507. Skrædderen og Fanden.

En skrædder tilbød Fanden sin sjæl, hvis han kunde fange ind, hvad skrædderen slap ud. Det gik Fanden ind på. Skrædderen slap så en fis, der røg ind i en vidiebusk, og Fanden foer bagefter og tumlede rundt i busken, til den var aldeles forkrøllet, og hver en kvist forvreden. Fisen slap Fanden af sigte, og i vrede over tabet af skrædderens sjæl, som han dog havde gjort så sikker regning på, har Fanden gjort vidiebusken til den mest forkrøblede af alle buske. Murermester L. Hansen, Præstø.

508. Den stærke tobak. A.

Fanden kom en gang til en skytte i skoven og spurgte, om han kunde ikke få en pibe tobak. Jo, det kunde han så meget godt. »Nu kan du der tage ved, så skal a straks slå ild«, og dermed flyede han ham bøssepiben at suge på. Han gabte også over løbet, og skytten skød. »Ha — ! det er noget stærk tobak, du har«, og så spyt han kuglen ud, da han var færdig med at nyse.
Johan Pingel, Ellidshöj.

509. Den stærke tobak. B.

En karl ovre på *Fyen* gik en dag på jagt, og da kommer der en person til ham og følges med ham et stykke. »Hvad er det for en tingest, du går der med?« siger han. »Det er min tobaks-

pibe«, siger karlen. Så spörger Fanden, om han måtte ikke røge lidt af den. Jo, det kunde han gjærne. Han putter så bøssepiben i munden. »Den er nok ikke tændt«, siger han. »Nej, men nu skal a nok tænde dig den«. Så stiller han hanen og trykker løs. Fanden havde nær flöjet bag over, sådan et pust gav det, og han nyste og gjorde sig til, men han blev da standende. »Det er noget stærkt tobak, du røger«, siger han. »Ja-a, vil du ikke have en pibe mere?« Nej, nu havde han fået nok. Du tror nok, det er lögn, a fortæller, men det er nu lige godt sandt.

Anders Peter Sörensen, Nebbegårds mark.

En lignende historie nævner en bjærgmand, som skytten kommer til at følges med. Han beder om at få et sug af piben. Men da røgen så kom af sig selv, behøvede han ikke at suge længere på piben. Hans Kr. Pedersen, Brigshus.

510. At snakke med.

De spurgte en Mølbo om, hvordan Fanden var at snakke med. Ja, siger han, det var ellers en skikkelig gammel mand at snakke med, men hvordan han var i andre måder, det vidste han ikke.

Anders Jörg. Sams, Rostved.

---

27. Uglspil.

511. Bogstaveligt.

Uglspil tog alt bogstaveligt op, hvad man sagde til ham. Sådan var han en gang kommen til at tjene en præst og skulde kjøre af by for ham en dag, men først skulde vognen smøres. Præsten sagde, at han skulde smøre den godt, for de skulde en lang vej. Ja, sagde Uglspil, og så gik han og gjorde det. Da han var færdig, spurgte præsten, om han nu havde smurt vognen godt. »Ja, jeg har smurt alle steder uden i rumlituden, men allermest der, hvor faer skal sidde«.

512. Flugten.

Formedelst Uglspils onde og dumme streger blev det en gang bestemt, at han skulde skydes. Men så tog han en skjæppe på den ene fod og et sold på den anden, og så løb han sin vej, for så kunde ingen spore ham. 511—512. Lars Fred.

---

28. Kongens nar m. m.

513. Den gode hjælp.

Beboerne af et vist sogn i *Sønderjylland* havde indgivet ansögning til kongen om lettelse i deres skatter ligesom Munke-

boerne. Et par af mændene var selv rejste ind til kongen med ansögningen, men de henvendte sig klogelig til Klavs Nar først og gav ham en god foræring. Klavs gav dem et ben, som han havde gnavet kjødet af, og da de kom ind for kongen, sagdo narren: »Der kan du se, nu har jeg givet dem ben, nu kan du give dem kjød og bevilge deres ansögning«. Mændene fik, hvad de sögte om.

Mon Valdemar Sejrs hofnar: Klavs Klumpe? — Mon ikke forvirret tradition om lettelse for plovskatten? A. C. P.

514. Klavs Nars holm.

Klavs Nar vilde gjærne være konge og fik den holm at regjere over, der siden er kaldt Klavs Nars holm. Han fik så en lang træske lavet og indbød kongen til at spise ålesuppe. Han kom også, og de kom ud at sejle i suppen. »Ja, men hvor er ålene?« — »De er jo på bunden«. F. L. Gr.

Sml. S. Grundtvig: Gamle danske Minder II, 431—32.

515. Det gik lige op.

Henne i *Brandsbøl* der har bønderne fæjt bakket land og mange bjærge. Så vilde de ned til herren på *Österholm* slot og have lidt godtgjørelse i æ skat, for det det var så bakket. Han holdt jo en nar, og lav de kom derned, så kom han ud og spurgte ad, hvad godt de vilde. De svarte, at det kunde ikke nytte, de fortalte ham det, for det kunde han ikke gjøre noget ved. Men de vilde jo helst tale med manden selv, og så kom de ind til ham og talte om sagen. Herren talte til narren og spurgte ham om, hvad han tykte om det. Ja, siger narren, han tykte, at når de havde svært op, så havde de meget lettere ned, han tykte, det kunde jævne sig. Han var jo lidt fornærmet over dem, da de ikke vilde have haft snak med ham der ude, og enden blev, at de fik ingen godtgjørelse. Niels Møller, Sjellerup.

516. Klavs Nar.

De *Svanninge* mænd gik til kongen og bad om lettelse i deres skatter, da de havde så mange banker på deres jord. Han vilde høre Klavs Nars mening i denne vigtige sag o. s. v.

Kongen mente, at mælk var hvidere end dagen. Klavs satte en balje mælk lige for dören, som kongen faldt i.

Så skulde han miste hovedet . . . Bød 10,000 daler til den, der kunde skaffe ham til live igjen, for blandt alle Danmarks narre var han den störste. D. J.

517. Det hvideste.

Jörgen Hattemager var kong Salomons hofnar, og de var tit uenige om deres ting. En dag påstod kong Salomon, at mælk og

sne var det hvideste, der er til, men Jörgen Hattemager sagde, at det var dagen. Kongen lod sig det ikke træde af, og så tænkte Jörgen: »Jeg skal nok overbevise ham«. Han fik fat i noget sne og satte en stor ballie med mælk neden for en stor trappe, som førte til overværelserne. En aften, da det var mørkt, kom kongen og vilde ned ad trappen og løb så lige i sneen og ballien med mælk. Jörgen Hattemager stod på lur og gav sig til at le. »Vil du nu tilstå, at dagen er hvidest, for havde det været dag, havde du ikke sådan kommet af sted«. Kongen tilstod, at han havde tabt.

518. Den afrettede kat.

En dag kom de op at trædes om en kat, der var oplært til at gjøre et og andet kunststykke. Jörgen Hattemager påstod, at naturen går over optugtelsen, men det vilde kongen ikke indrömme. Hans kat var alt for godt oplært. »Lad os prøve det«, sagde Jörgen. Han fik nu fat i en mus, og så lod han den løbe lige hen for næsen af katten. Kongen havde sagt til den, at den skulde sidde stille, men aldrig så snart den så musen, sprang den efter den, hvor meget kongen kommanderede den til at blive siddende. Derover blev kongen så vred, at han ikke vidste, hvad for en død han skulde give katten. Endelig bestemte han, at den både skulde druknes, hænges og brændes, og deraf er det mundheld kommen: Han skal både druknes og brændes og hænges li'som kong Salomons kat. 517—518. Kristen Nielsen, Egsgård.

519. Kong Salomon og Markolfus.

Markolfus boede hjemme hos hans forældre, og der hentede kong Salomon ham, når han vilde bruge ham til nar. En dag kom han derhen, og da lå Markolfus i sengen og sparkede med benene. Kongen var ridende derhen, og så lukkede han dören op og keg ind, og hestens hoved kom også derind. »Goddag«, siger kong Salomon, »hvad, hvem er her inde?« Markolfus svarede: »Der er et helt menneske og et halvt menneske og et hestehoved«. — »Hvad er det, du ligger og bestiller?« Da var der tre punge hængt op af forskjellig störrelse, og dem lå han og sparkede efter. »Ser du den store pung dér, det er ministrenes, og den næst efter er undersåtternes, og den bitte pung er til dig, for når det er gået igjennem alle de andre deres hænder, så bliver der ikke mere til dig, end du kan forvare i den bitte pung«. Så kunde kong Salomon tænke på det. »Hvor er din fader henne?« — »Han er henne og tager én skade og gjör to af«. — »Hvor er din moder henne?« — »Hun er henne at gjøre det ved hendes nabokone, som hun gjör aldrig ved hende«. — Hvor er din broder henne?« — »Han er på jagt, alt det, han træffer, det dræber han«. —

»Hvor er din søster?« — »Hun sidder her ude og græder i år for det, hun lo af i fjor«. — »Nu skal du gjøre mig redelighed for, hvad alt det betyder. Hvad er det med din fader?« Dertil svarede Markolfus: »Han er ude at vise en sti af, der går tværs over hans mark, og der sætter han en rækkestage. Men så gjör de vejfarende en sti om ved hver side, og på den måde bliver der to stier af én«. — »Nå, men så din moder?« — »Vor nabokone er død, og hun er henne at lukke hendes öjne, det kan nabokonen ikke gjøre ved min moder«. — »Hvad er så din broder på jagt efter?« — »Å, han sidder her ude ved gavlen og løsker sig, og det, han træffer, det slår han ihjel«. — »Hvad er det så med din søster?« — »Å, i fjor var der en ung karl, der faldt hende om halsen, det lo hun ad, men nu er hun bleven for tyk, det græder hun over«.

Så kom han op til kongen en aften, og han sad og spiste, og hans kat sad og holdt lyset. »Det er en tro kat, du har«, sagde Markolfus. »Ja«, siger kongen, »hvad der end skeer, så skal hun ikke slippe lyset«. Det lod Markolfus sig også besige med. Men han kom igjen til næste aften, og da havde han fanget tre mus, og dem havde han med sig. Katten sidder på sin plads og holder lyset. Så sætter han den ene mus på bordet. Katten gav et bitte ryst, men sad lige godt fast. Nu sætter han den anden, og da gav hun et hop. Så jager han lige den tredje ud, og nu smider hun lyset og afsted efter musen. »Nu kan du se, naturen går over optugtelsen«, sagde han til kongen. Nu blev kong Salomon vred, og han erklærede sig for hans folk, at så snart Markolfus kom i gården, så skulde de slå alle hundene løse efter ham. Men da han så kom igjen, havde han fanget en hare, og da de nu slap hundene løs efter ham, jog han haren fra sig, og den så jo efter udflugt, og hundene æbag efter haren. Markolfus gik nu nok så stolt ind. »Hvad jager du hundene efter?« sagde kong Salomon. »Det, der forløb«. — »Hvad forløb der?« — »Det, de jagede efter«. Den snak kunde han så ikke føre videre. »Ja, jeg vil ikke se dig mere i dine öjne!« og nu kunde han gå med det. Så var der vinter på, og Markolfus havde fået et sold bundet under den ene fod og en uldsags under den anden, og sådan udstyret rejste han af. Om morgenen, de kommer op, ser de dether forunderlige spor runden om slottet, og de ind og fortæller kongen det. Han forbød på det hæftigste, at ingen måtte komme på sporet, inden han selv kom og kunde være den forrere mand. Så gik sporet hen og ind i kongens ovn. Han var jo ivrig på at følge det, men da han kommer til ovnsmunden, da sidder Markolfus og havde knappet bugserne ned, og viste den bare röv ud imod ham. »Hvordan kommer det, du

sidder sådan her?« sagde kongen. »Fordi du har erklæret, du vilde ikke se mig i mine öjne mere, og så kan du nu se mig i min röv«. Så var de nu i redelighed med det.

Så blev kongen derfra et stykke tid, Markolfus var ham næsten for klog, men endelig vilde han til at derud til ham igjen. Så havde hans moder bagt en pandekage til kongen at traktere ham med. Men i stedet for at spise den så forlangte han af konen, at Markolfus skulde komme til ham om anden dagen med en anden kage, men den skulde være af én og samme ko. Hun laver den jo til, og Markolfus kom afsted med den. Han tykte jo, den var lavet godt til, men der var mange ting, som ikke var af koen, både mel og æg, og hvad gjör Markolfus, han spiser den på vejen. Derefter gik han tvært over marken, hvor koen havde stået. Det var om sommeren, og koen havde gjødet der, og der var et skoggerlogger oven på det, se, det får Markolfus på tallerkenen i stedet. Så kommer han ind til kongen: »Se her er pandekagen, men det er just ikke den, min moder har bagt. Der var flere slags i den, men her er én, der er egenhændig af koen alene, og det var, hvad du har begjæret«. Så var der heller ikke noget at sige til det.

Kongen havde lovet Markolfus og Uglspil, at hvilken af dem der kunde gjøre det, den anden ikke kunde, den skulde have en klædning. Så en dag siger han, det gjör Uglspil: »Skal vi ikke til at prøve, hvilken af os der kan gjøre det meste«. Markolfus var et grumme stort menneske, men Uglspil var en fin klein én. Så jager Markolfus én af sig så stor, men Uglspil gjorde en bitte én, han kunde ikke formå mere. Det var nu det, men så sagde Uglspil igjen: »Men lad os nu se, hvilken af os der kan spise sin«. Uglspil havde nu den bitte, og den brunsede han op i panden, og så fik han den fortæret. Men for Markolfus var det umuligt, det var jo som et helt muldskud. Sådan klemte Uglspil Markolfus af, og så fik han jo klædningen. Sören Hansen, Hårup.

En del heraf findes i: En lystig Samtale imellem Kong Salomon og Marcolfus, dog ikke i den orden. Måske dette her dog til dels stammer fra det trykte.

520. Markolfus.

Hvorledes Markolfus krøb både på hænder og födder og havde et sold i den ene hånd og en björnefod i den anden. Derefter blev Markolfus ganske vreder, at han ikke nogen tid skulde eller måtte se kongens ansigt og begyndte at overlægge med sig selver, hvad råd han kunde bedst påfinde. Da begyndte det straks...

Vejlby og Homå kirkebog 1645—1682.

29. Efterslæt.

Til 1. I hjemmet.

521. Både for længe og for kort.

Thomas Smed i *Brøndsted* skulde overtage de gamles sted, og så skulde hans fader og moder da på deres aftægt, og de fik også en lille ende bygget til huset, som de skulde sidde i, men de døde begge, inden de kom derind at bo. Da Thomas siden fortalte det til en fremmed, sagde han: »Ja, de levede da så længe, til de fik deres ende skudt ud, men de levede ikke så længe, til de kom for dem selv«. Frk. Anna Brems, Brøndsted.

522. Den skarpe kniv.

En skomager kom ind i en gård med et par nye støvler, som manden havde bestilt af ham. Da sad han just og barberede sig. Skomageren undrede sig over de slemme grimacer, han gjorde, og som han da også bandede. Til sidst bander han en stor ed og siger: »Jeg kan ikke forstå, hvad den barberkniv fejler, den kan ikke skjære«. Da tager konen ordet: »Nej hør, fatter, nu er du urimelig, for kniven er skarp nok, den skar udmærket, da jeg i forgårs skrabede hoved og hals på de 7 gjæs, vi kjørte til torvs med i går. Lærer Fr. Thinesen, Bramming.

523. Det ædte smör.

Ane Kjær i *Hundskjær* havde en sort puddelhund, der en gang åd et pund smör for hende. Så satte hun den fast imellem en dör og stolpen, og så klemte hun to pund af den. Det brugte hun så til at smøre meldmader med. Peder Höje, Bedsted.

524. De første pund smör, der kom, det var godt smör, men det sidste pund var sådan lala.

Efter H. F. Feilberg. Pens. Lærer Jepsen, Brøndum.

525. Tørstig i drömme.

En mand var bleven så drikfældig, at han stod op om natten og tog sig en tår. Så en nat mærkede datteren, hvad han tog sig for, og så siger hun: »Men Herre Gud, fåer, a tror ret, I går op og drikker af flasken«. — »Ja, a skal sæjj dæ, båer, a drömt, a fæk koel te mæja, å så blöw a da så tøste. Lærer Jensen, Tårs.

526. Vallestien.

Fra *Gånsager* leverede de deres smör til Spandet. De kom dygtig salt i det, og det skulde afsted, inden det svandt i vægt, så de rejste af med det, straks efter at de havde kjærnet. Vallen var jo ikke ret fra det, og så løb den fra smörret undervejs, og der

blev da en sti fra Gånsager til Spandet, som de kalder æ Vallesti. Hvor der kommer saltlage, gror der jo ingen græs.

M. J. Skov, Ö.-Åbølling.

Til 2. Om giftermål.

527. Den vildfremmede.

Folkene i *Munklinde* havde en sön, der hed Pæjer, og han var ræd for kvindfolk. Så talte faderen med ham om, at han skulde se at få sig en kjæreste, men det vilde han ikke rigtig høre tale om og holdt igjen alt det, han kunde. Faderen blev ved med ham og sagde, at nu skulde han gjøre alvor af det, for nu blev de for gamle, og de vilde, han skulde have gården. Da de sådan klemte på ham, gav han sig til at græde og sagde: »Ja, du kan sagt, for du fik min moder, men a skal jo giftes med en vildfremmed«.

J. P. Pedersen, Vejle.

528. Op af jorden.

En gammel mand her i byen sagde en dag, det var sådan godt vejr: »Nu vrylrer alting op af jorden«. Da gav den gamle Peder Hjort sig til at græde og sagde: »Herregud, er det også tilfældet. A har kone og fire börn liggende der henne på kirkegården og er nu gift igjen, skulde de allesammen komme op af jorden igjen, hvad skulde a så gjøre ved alle dem?« — »Du skal ikke græde for det, lille Per«, sagde den anden, »det var ikke sådan, a mente, de bliver nok, hvor de er«.

Kristen Tuesen, Fjelstrup.

Til 3. Husbond og tyende.

529. Hun tog skylden.

A var i *Udbyhöj* til et pænere selskab, og så vilde fruen dække bord for os. Pigen var der inde at hjælpe hende, og så lagde de jo en dug på, men da den ikke lå rigtig godt ved den ene side, så vilde fruen bukke sig ind over bordet, og i det samme er hun så uheldig at komme til at slå en fjært. Hun blev rød i hovedet og gik straks ud i kjøkkenet. Så kommer pigen, og da siger fruen: »Skulde det ske tiere, skal du tage dig skylden på, for det er ikke så stor en skam for dig som for mig«. Da går pigen hen og linder dören ind til stuen, hvor vi sad, og så sagde hun: »Den fjært, fruen slog, den tager a mig skylden på for«.

Sognefoged Hans Høeg, Hald.

530. Græs og hø.

Ude ved havet gror der noget græs, de kalder surrer (ɔ: strandvejbred, syrer). Så var der et sted, hvor de fik en Jyllandskarl at tjene. De fik surrer den første dag til deres onden, men da han havde fået dem til livs, så gik han ud og pakkede hans

sager sammen med de ord: »Nu har a været her længe nok, for får I græs om sommeren, så får I vel hø om vinteren«.

A. Thyssen-Hansen, Randrup.

531. Misforståelse.

Mens vi var i *Snedsted*, sagde min moder en dag til tjenestedrengen: »Hør, bitte Jens, der kommer fremmede i dag, kan du ikke rense den rende, så hæslig som den lugter«. Det var jo rendestenen, hun mente. Han sagde jo, men kom lidt efter igjen og sagde: »Nej, madam, det kan æ ikke«. — »Hvad, kan du ikke«. — »Æ kan ikke rende den gjæsling ind, som madammen sagde, de fremmede skulde have til middag«.

Rektor Sigurd Müller, Kolding.

532. Sukkertangen.

På en beværtning sagde fruen en dag til pigen: »Vi må absolut have os anskaffet en sukkertang, for der ser jeg stadig de halvfulde mennesker stegle af ned i gården, for at komme af med deres vand, og når de så kommer op igjen og kommer til sæde for at få en ny puns, så jager de fingrene ned i sukkerskålen og tager sukker med dem lige oven på, det er noget godt svineri«. De fik så kjöbt en sukkertang, men dagen efter savnede fruen den og spurgte nu pigen, om hun ikke vidste, hvor den var. Ja, det vidste hun nok, for hun havde lige lagt den ud på vandhuset, der mente hun jo, den skulde bruges. Frk. Marie Hus, Vejle.

Til 4. Avlsbedriften.

533. Den første skjæppe.

Da en Aggerbo-familie manglede korn til brød, gik manden til *Kjærgård* for at kjøbe noget dér. Men han var bange for hunden, som han vidste var noget bidsk. I nærheden af gården mödte han en dreng. »Hør«, siger han, »ær jær hund ennd, æ jæ mand hjæmm, wel han bej«. Drengen sagde ja, og så dristede han sig til at gå ind og traf godt nok manden. Han fik nu lovning på en halv tønde rug, som han siden kunde betale med fisk, og manden tog ham da med op på loftet, hvor korndyngen lå, og gav sig til at måle op. Da han tömte den første skjæppe i Aggerboens pose, sagde han: »Ja, dænd føøst skip tæler wi et«. Så siger Aggerboen: »Åå, do ær endda en kjön mand, å de wa di fåer faa dæ å di fårfåer faa ham«. Men da den anden skjæppe kom i posen, sagde manden: »No sæjer wi tåw«. — »Åe ja, de ku liggn dæ«, sagde Aggerboen, »do hår åldtid wæt en stower skork, å de wa di fåer faar dæ å di fårfåer faar ham, å dær hår ålder wæt andt end undt we dænd hejel famili«. L. N. Bertelsen.

534. Den bedrøvede so.

En daglejer fra *Hörret* vilde en dag gå til Båttrup, og så skulde han jo gjennem Mårslet. Da han kom udenfor en udflyttergård, mödte han en so, der skreg og klagede sig så jammerlig. Så siger han til den: »Hvad går du sådan og skriger for, dit svinebæst?« — »Å«, siger den, »min husbond er så urimelig imod mig, han er snart ikke til at nære sig ved«. — »Hvad har du da fornærmet ham med?« — »Jo, a skulde jo lægge grise, men så fik a ikke uden én, og det blev han så fornærmet over«. Så gik manden videre. Om eftermiddagen, da han kom tilbage fra Båttrup, kom han om ved en mergelgrav et lille stykke fra den gård, og dér ser han liget af soen ligge i vandet. Den havde jo druknet sig af fortvivlelse. Saml. I 414. Jörgen A. Bo, Testrup.

535. Det våde på gulvet.

En mand kom ind til *Svendborg* og kjöbte sig dér en lille gris, som han fik i en sæk. Så kjöbte han også en flaske æddike, og den kom i sækken til grisen. Nå, så går han ind nok et sted og skal have noget mere, og han sætter da sækken fra sig på gulvet. Men så ser han, at der er blevet vådt underneden sækken, og nu tror han, det er grisen, der har fået tolden af flasken. Men for at være sikker i sin sag vil han lige smage på det og stikker fingeren til. Så siger han helt glad: »Ja, surt smager det da Gudskelov ikke«. Frk. Thyra Topsøe, Bramming.

536. Råd for bissende køer.

Niels Skiveren var en gang til tyr med en kvie. Han havde intet reb lige i tiden, og så tog han en sime og bandt om hornene af kvien og trak den deri. Da kom han på hjemvejen til noget hø og vilde se til det, og i det lag bandt han så simen op om hornene. I det samme kom der en kone til. »Hvorfor har du bundet det sime om hornene af kvien?« — »Å, den er så bandsat til at bejse, og når den så slår om sig med det sime, så bliver fluerne forkyvst«. Ja, så vilde hun prøve det samme råd, for hendes køer var også slemme til at bejse, og hun bandt da en vase om hver af dem. Så kommer hendes mand og ser det. »Hvem har lært dig sådan at pynte køerne ud?« — »Det har Niels Skyveren, nu skal de nok lade være at bejse«. Han svarede blot dertil: »Nå, jaja, er du så tåbelig«. Sören Kristian Jensen, Heden v. Ålbæk.

537. Moget, der skralrede.

En mand henne fra æ Mærsk fra *Rejsby* kom en morgen tidlig ud ad Gåsager efter törv. Da hørte han, der var noget, der skralrede, det var, ligesom de var ved at læsse sten af. Men da

han skulde se nærmere til, så var det dem i Gånsager, der var ved at moge. Moget var så tört og knoldret, så det skralrede imod hverandt. M. J. Skov.

Når kreaturerne kun får sulteføde og intet korn, bliver gjødningen fast og knoldet.

538. Han holdt for.

I en gård i *Begtrup* var en ko bleven syg, og manden kommer ud med dyrlægen, og de skal se, hvad den fejler. Så siger rögteren: »A holder for, hun kan ikke skide«. Dertil svarer manden: »Det må du ikke, Jens, for så bliver hun jo mere syg«.

Lærer Rendbæk, Strands.

539. Den nærige præst.

En præst ordrede en dag sine folk at drage ned i engen at slå. De rejste af og slog netop så meget, at de kunde ligge dér, spiste deres meldmad og lagde sig igjen. Det var det behageligste. Så spiste de deres onden, tog sig en lille middagslur, spiste meldmad og snakkede så en god times tid, inden de drog hjemad. Endelig spændte de for og kjørte hjem, nu var den dag til ende. Andenkarlen sagde rigtig nok til avlskarlen: »Hvis præsten nu får at se, at vi ikke har arbejdet, hvad så?« — »Mig derom«, svarte han, løb over til Kristen Husmand og lånte en gammel bikube, satte den over en myretue, og kom nu ind i gården. Præsten stod i dören og spurgte, om de havde fået engen slået. »Ja, vi blev lige færdige, men a har funden en sværm bi«. — »Nå, de tilhører mig«. — »Nej, det er vore, for vi har funden dem«. — »De er mine«, råbte præsten. »Ja, så vil a ønske, alle bierne må blive til myrer, og alt det græs, vi har slået, rejser sig igjen, undtagen det, vi lå i og spiste vor mad«. Det sagde præsten intet til, men næste morgen gik han ud og så til bierne og så ned i engen og så til høet, og nu fortrød han sin nærighed. J. Jensen, Refshale.

540. Pigen, der var ræd.

En karl og en pige var ved at kjøre hø hjem, og de sad begge oppe på læsset. Så siger pigen lige med ét: »Kræsten, a æ da så ræj« Han svarer: »Hons æ do da ræj får?« — »Jow, a æ så ræj, do ska kys mæ«. — »De behøwer do endt å wæ ræj får, a hå jo nåk å jör mæ å pas tömmen«. Så siger hun: »De ku a hælsen gåt besörre så lænng«. Frk. Thomsen, Hallund.

Til 5. Udenfor hjemmet.

541. De syv ost.

En Aggerbokone gik en morgen op ad *Vestervig* kloster for at kjøbe nogle ost. Da hun så gik hjem igjen, kom hun imod en

anden Aggerbokone, og hun hilser jo god morgen. »*Åe*, hur hå do wåt hænn?« siger hun. »*Åe*, æ hår wåt i Klåster«. — »Hwa hår do wåt dræær æ*t*er?« — »*Æ* hår wåt dæråp å kjöwt nå wåst, å dæssom do kan gi*t*, hu manne æ hå kjöwt, så skal du fo em ållds sy*w*«. — »Do hå wal kjöwt syw«, siger den anden. »Mæn hu*d*en ku do gi*t* de?« Karen Katrine Kristensdatter Kjær, Skjelager, Boddum.

542. Han sprang det over.

Gammel Jakkob Bejtrup haj w*å*e i Kjöbbenhaw*n* får å s*i* sæ o*m*. Da han kam hjæ*m*, spuur di ham, om han haj sit Ronndto*r*n. »Næjj, de sprang a misy*w* *ø*we«, swååt han. Mikkel Sörensen.

543. Støvlerne.

I *Endrupskov* havde de i gammel tid kun ét par støvler, og når én skulde rejse ud, fik han dem på. M. J. Skov, Ö.-Åbølling.

544. Spøgelset.

To mænd så et spøgelse på kirkegården og spurgte degnen, hvad det var. »Det er gamle Mette, der går igjen, fordi hun aldrig ofrede«. Korsør-egn. J. Kamp.

545. Refsnæsboerne.

I *Kalundborg*-egnen fortalte man om Røsnæsboerne (Refsnæsb.), at de sagde, når de vilde til Kalundborg og var komne til Snæverris skov: »Såmm sier, vi kommer jeem, å såmm sier, vi kommer aller jeem meer«. Det tydede på, at de kom ikke ret meget ud.

Når man var til gilde i *Kallerup* på Refsnæs, så sagde man, at det ikke var sært, Klumperne i suppen var glatte, for kogekonen havde dannet dem i munden og glattet dem med læberne, idet hun lod dem smutte ud. Plukfisken smagte så svært godt og var så fin, men det var heller ikke sært, for hun havde tygget den først. Når æggene var bleven pillede, så glondsede konerne dem, o: de slikkede dem af med tungen, for at de kunde være rene og pæne.

De havde mange sære udtryk på Refsnæs. De sagde sønden og norden for kakkelovnen. Døt dæj nær: sæt dig ned.

Maren Hansen, Stubbum, Alver.

546. Bönnen.

Bitte-Jærig (Erik) a *Guntowt* var en lille uanselig person og meget enfoldig, men han kunde dog nok sendes i ærende og udføre det ret pålideligt, når han blot ikke blev ledet i alt for stærk fristelse. En gang gik dog naturen vel meget over optugtelsen. Det var om foråret, da folkene fra hans hjem var ude i mosen en

halv mils vej borte for at ælte törv. Han blev da sendt ned til dem med middagsmaden, og den varme søde grød bar han i gryden, hvori den var kogt, og oven på den lå en tallerken med en stor fed æggekage med flæsk i. Da han var kommen omtrent halvvejen, satte han sig ned ved et gjærde og åbnede for maden. Da nu sødgrød var hans livret, kunde han ikke modstå fristelsen, men måtte smage på grøden, og da han først havde fået smag på den, glemte han at holde op. Omsider kunde han ikke mere, men da havde han forspist sig, og pinen blev så hård, at han troede, han skulde dø. Nogle, der lå og lurede, hørte ham da sige: »Åå, milde Jesus, le*n*d en pre*k* mæ-*m*æ! hwissommensti æ wa milde Jesus, å do wa bette Jær*i*g a Guntåwt, så skuld æ lennd tå*w* mæ dæ«. L. N. Bertelsen.

547. Sus og brus.

Hans Hus, som boede ved Koffenbjærg i *Flemløse* sogn, kom en gang gående efter hjemmet til. På vejen hørte han et forfærdeligt sus og brus, og så troede han at det var Ågryde, der kogte. Ågryde er den lille bugt ned mellem Agernæs og Sønderby bjærge, og når undersøen går i den, kan den brusen høres over en mil ind i Fyen. Men da han kom hjem, viste det sig, at det var hans öl, der havde taget til at gjæres, og det var den susen, der havde forskrækket ham.

Efter Ane Katrine Olsen. P. C. Havbjærg.

Til 6. I kjöbstaden.

548. Enden til. D.

Der var en forfærdelig stærk Aggerbo, som skulde bære en bjælke hjem fra havet for en gårdmand. Han fik bjælken på tværs over nakken, men da han nu vilde gå ind gjennem porten, kunde han ikke komme frem. »Vænd æ ænd te!« råbte gårdmanden, der kom lidt bag efter. »Skal a rænd te?« siger han, og så rendte han til af al magt og tog nu både portstolperne og bjælkerne med sig, men bjælken fik han ind. Legård. J. Kamps saml.

549. Enden til. E.

Nogle Molboer var kjørte ud i skoven at hente stænger og lægter til en lade, de var i lag med at bygge. De vidste ikke så nöje, hvor mange de havde brug for, og derfor blev de ved at læsse på vognen og sagde: »Kan han drage den, så kan han også drage den«. De blev så ved, til alle stængerne var læssede, men nu kunde hesten ikke trække vognen af stedet, og de læssede så af igjen med de ord: »Kan han ikke drage den, kan han heller ikke drage den«. Det hele blev nu læsset af igjen. Endelig blev en af de klogeste sat til at læsse, og han fik et passende læs. De kjørte

så, men da alle stængerne var lagt på tværs, kunde de ikke komme gjennem skovleddet. Der blev da atter lagt råd op, men ingen kunde hitte på udvej. Omsider kom en mand gående over marken, og de råbte ad ham og bad ham om et godt råd. »Vend enden til!« råbte han. »Han siger, at vi skal rende til, det er der mening i«. De fik da vognen trukken et godt stykke tilbage, og så satte de hesten i galop lige imod leddet. Følgen var, at den styrtede, vognen gik i stykker, og stængerne flöj rundt omkring.

Sml. Tuxens Molbohist., s. 38. J. Kamps saml.

Til 7. Fra jagtlivet.

550. Den skudte flaske.

En gammel mand kom gående med sin mælkeflaske nede fra *Tolstrup* præstegård, hvor han havde fået den fyldt. Så blev han trængende til at løse bugser og satte da flasken i en snedrive oppe ved diget, men gik jo selv nedenfor i ly og satte sig dér. I det samme kommer der en dreng rendende ind til degnen og siger: »Obel, der sidder en hare her ude i snedriven«. Obel var en ivrig jæger, og han ud med bøssen og skyder løs på flasken, så den går i mange stykker, og mælken spildes. Så kikker manden op bag ved diget og siger: »Å, min flaske!« J. Thomsen, Møltrup.

Til 9. Om fjenden.

551. Pladen for hjærtet.

En karl, der var bleven tagen til soldat, gik hen til en skrædder for at få ham til at sy sig en plade af jærn fast på den indvendige side af soldatertøjet lige for hjærtet, da han sådan mente at kunne værge sig for at blive skudt, når han kom ud imod fjenden. Men skrædderen syede pladen fast i bugserne lige for hans ende. Han kom så i krig, men vendte straks ryggen til og løb alt hvad han kunde. Da ramte en kugle ham lige midt på det sted, hvor pladen sad indenfor, og den tog skraldet af. Da sagde han: »Gud velsigne skrædderen, han vidste dog bedst, hvor mit hjærte sad«.

Restaureret efter et par grundtræk hos J. Kamp. Døstrup, Sønderjyll.

Til 10. Fra fiskerlivet.

552. Det stakkels skrog.

En fisker fra *Agger* var kommen i havsnød og lovede da, at hvis Vorherre vilde skåne hans liv, vilde han give 3 potter mælk til den mest trængende i sognet. Han frelste livet, men fortrød nu, hvad han havde lovet. Han turde dog ikke rent lade det bero, og da han så kom hjem og fortalte, hvad fare han havde været i, og hvad han havde lovet, så mærkede konen jo nok, at det pinte

ham, og hun sagde da: »Vi har et stakkels skrog, som har tre ben og kan dog ikke gå, og to ører, men kan dog ikke høre, og en stor mund, men ingen ting at putte i den«. Det var konens jydepotte. »Lad ham så få mælken«, sagde manden, og så holdt han løftet.

Malersvend S. Enig, Roskilde. 1876. J. Kamp.
Saml. Tuxens Molbohistorier, s. 31.

553. Pølsepinden.

Der var en mand i *Agger,* de kaldte æ pølsedreng, for det te han var så svær i lyst for pølse. En gang var han alene taget ud på havet for at fiske, og så kom der blæst, og havet blev så galt, te han var nær ved at tro, han kom ikke levende i land. Så bad han til Vorherre, og da han tykte, te der skulde noget for noget, om venskab skulde holdes, så lovede han, te dersom Vorherre vilde lade ham komme levende i land, så skulde han aldrig æde pølse mere. Lidt efter tykte han, det så ud til, der kunde blive råd, og så blev han kjed af, te han havde lovet så meget ud, og sagde nu: »Om æ åsse eeder æ pølls, så skal æ *et* eed æ skend«. Men da han så endelig kom i land og stod frelst på stranden, så tog han hans ord til sig igjen og sagde: »Ja, om æ åsse eeder æ skend, da skal æ *et* eed æ pend«, og de ord gik han aldrig fra.

554. Selvhjælp.

Store-Hans var fisker og kom en gang i havsnød. Da han nu troede at se den visse død for öjnene, kom han i tanker om Vorherre og bad så: »Kjære Wåhaar i Hemlen, hjælp mæ no liig dændhæer gång, æ hår *et* bæjen om di hjælp faar, å æ skal hælder *et* öwwerhenng dæ så snåer ijæn«. Omsider nåede han også til land, og da han nu kunde se, at der ingen fare var længere, sagde han: »No skal do ha tak, kjære Wåhaar, no ka Stower-Hanns hjælp sæ sjæl«.

553—554. L. N. Bertelsen.

555. Løftet. K.

To Aggerboer var ude på havet at fiske. Så kom de i havsnød, og den ene lover da at ville give to vogslys til deres kirke, hvis de må komme frelst i land. Så siger den anden: »Hur Fanden wel do fo dæmm fræ, do hår ju *et*. . .« Jebjærg höjskole.

Til 11. Hos lægen.

556. Gneden med recepten. B.

En mand var slemt plaget af gigt og gik så til doktoren for at få råd. Han gav ham så en lap papir og sagde: »Gnid dig så med det«. En tid efter kom han til ham igjen og sagde: »A vilde da så gjærne have det samme råd for vor pige, for nu har hun fået gigt«. — »Ja, du kan jo bruge det samme, som jeg gav dig«. —

»Nej, det kan a ikke«, siger manden, »for papiret er helt slidt op, vi har gneden med det så længe, te det er i ene pjalter«.

Lærer F. V. Lind, Gullestrup.

Til 12. Hos dommeren, præsten o. s. v.

557. Det hollandske barn. B.

Der boede en mand nede på *Harboøre*, og hans kone fik sig en lille. Så skulde han jo op at mælde det til præsten på andendagen, men nu vidste han nok, te præsten var så nysgjerrig og spurgte altid de folk, der kom til ham, om nyheder. Så for at kunne fortælle ham noget nyt gik han om ved havet, og da var der lige netop strandet et skib den nat. Nu havde han da det at fortælle præsten. Men nu må én ikke glemme at fortælle, te den samme mand var noget tunghørig. Så kommer han altså ind og hilser og siger, te hans kone havde da fået en lille i nat. »Hvad er det for en én?« siger præsten. Det hørte han ikke og troede jo, præsten spurgte om nyt, og så svarte han: »Ja, der er forlist et skib i nat«. Så råber præsten højt: »Hvad er det for en én?« — »Ja, det véd a ikke rigtig, for den gang a gik, da var de først ved at hale den i land, men efter de bogstaver, der var på bagerenden af den, var det en Hollænder«. A. P. Sörensen, Katrinelund.

558. Forklaringen.

En bonde klagede til amtmanden over, at hans nabos svin var brudt ind og havde rodet i hans have. Men amtmanden kunde ikke ret forstå ham. I det samme kommer amtmandens kone der ind i stuen, og så siger bonden: »Men kan De da ikke forstå det. Så vil a nu se at gjøre Dem det begribeligt. Se nu er Deres kone mit havegjærde, og a er æ so. Så gjör den sådan«, og dermed rendte han ind imellem benene på hende. Så flygtede hun ud af dören og betakkede sig for videre forklaring.

Kjöbmand Jens Petersen, Rødkjær.

Til 13. Jyder, Fynboer o. s. v.

559. Hæjster — Øg.

På en *Møenbos* spörgsmål til en *Jyde,* om han vidste, hvad en hæjster var, svarede han: »A sæjer en øg«.

Hæjster: Skade. Annette Jensen.

560. En *Tybo* og en *Morsingbo* mödtes en gang på vejen, og da de havde hilst på hinanden, siger Tyboen: »Hur æ dehær mennesk fræ?« og han får til svar: »A ær engen mennesk, a ær en Måssengbo, å a ka gjaar høør, do ær en Tøøbo«.

En Morsingbo sagde til en anden: »Do wuldt, a waldt«. Det vil sige: Du voldte, a væltede.

På Ty hedder det: »Dersom krummer er brød, så er Morsøboere også folk«. Og: »Der ska tri Måssengboer te en mennesk«.
L. N. Bertelsen.

Til 14. De forvendte navne.

561. Dær war jæn gång en Aggerboman*d*, han hååd en kowen, hon wa blöwwen så w*å*g, så w*å*g. Så wild han go åp te æ præjst å wild ha hend beræt, å så gik han å såå: »Beræ*t*, beræ*t*!« Så gik han öwer Klåster kjærrgor å fild i kå*l*d i æ stæ*t*. »*Å*e, hwekken Fandens klødo*n*ds fæk do dæær«. Mæn så glæ*m*t han de andt, å så gik han å såå: »Klødonnds, klødonnds!« Så kam han åp te Wæjjstewig præjjstgor, å de war om æ måår. Han kommer e*n*d ad æ kykken te æ piig å sæ*j*e: »Go måår, æ fåår endt hjæmm? æ wild gjaar ha ham we æ tåål«. Så tåld æ piig te æ præjst, å så ko*m*er han. »Go måår, fåår«, sæ*j*e han, »I wel wal endt fælle mæ-*m*æ hjæ*m* å klødonnds mi kowen, hon æ blöwwen så gru*e*lig w*å*g«. — »Hwa fæ*j*ler hon?« sæ*j*er æ præjst. »Ja, hon æ så w*å*g«. — »De wa wal å be:æ*t* hend«, sæ*j*er han ijæn. »Ja Gu, mi gowe fåår, så*d*en w*a*-ed«. — »Ja, no ka han bii let, så ka han køjer mæj«. De war om æ wendter, å dæ wa m*ø*j sn*e* æpo æ jå*w*r. Så dæ*n*d gå*n*g han kam dær *u*d, så skuld di e*n*d ad æ kjörhusd*a*r, æ mand håd k*å*st en howel i æ sn*e* we æ d*a*r, å han gik æfår *å*. »Hæær ska han e*n*d, gowe fåår«, så han æ ma*n*d, »ja, dæær æ snæwwer romm i dænd wii w*æ*rden«, å så læ*te*d han æ ko*w* si håål, a lo en go o*m*.
Karen Katrine Kristensdatter Kjær, Boddum.

Til 15. Tvetydig tale.

562. De hængte.

Der var et par mænd nede ved havet, der havde et par vandstøvler tilsammen. En dag sendte folkene fra det ene sted en lille dreng hen til det andet sted, hvor støvlerne for öjeblikket var, og skulde have dem. Da siger konen til ham: »Å Herregud, skal du have æ vandstøvler, da rend ud til Kræn og Jens, de hænger ude i æ törvehus«.
Fru Rasmussen, Gullestrup.

563. Ikke stor nok.

En pige kommer til præsten med to ost som en foræring. Så siger han: »Er de til mig begge to, skal degnen ikke have den ene«. — »Nej«, siger hun, »moder sagde, æ degn skulde have en lort, men fåer skulde have to, for hun kunde ikke gjøre én, der var stor nok«.
F. V. Lind.

564. For godt.

Der var en frue, som havde en gammel kokkepige, der hed Kirsten. Hun siger så en dag til hende: »Ja, du véd vel, lille

Kirsten, at det, som vi selv spiser, det skal folkene have«. Så svarte hun: »Jammen lille frue, er det ikke for godt til dem. A tykkes, te når De selv har spist det to gange, så kunde det være passende til folkene«. Jakob Christiansen, Vium.

565. En mand sagde om en andagtsbog, han havde: »Det er sådan en rar bog, for den er fuld af sukker og bönner«.
Strandby.

566. Der kom et ligtog kjørende forbi et sted, og så er der én derinde, der siger: »Ja, den vej skal vi jo allesammen«. Dertil svarer en anden: »Næj, mi fåer han kam om ad Hytteballe-vejen«.
J. P. Kristensen-Randers.

Til 17. Bagvendt snak af ukjendte.

567. En husmand kom ind i en gård, som folkene sad og spiste til middag. Så sagde han: »Det er skidt, I æder nu a kommer, a vilde gjærne have haft dig til at plove mig i eftermiddag, så vilde a enten slå dig eller træske dig en dags tid for det«.

568. En dreng kom løbende ind til en kjöbmand og forlangte: Salt for tjære og fire for to. (Han mente: Salt for fire og tjære for to).

569. En mand kommer ind et sted og siger hurtig: Er jer hund inde, er jer mand hjemme, vil han bide god-dag.
567—569. Lærer H. P. Schuster, Brandstrup.

570. En dreng sagde for en fejls skyld: »A skal have at se, hvad æ sol skal være, når æ klokke går ned«.
Jens Nörgård, Mogenstrup, Sevel.

571. 1. So I *et* dænd kål, dæ kam riend hær o*m* ve, i la*w* æ so*w*el gik ne*j*er i si læjerbowwser?
2. De ær en fååle hu*n*d I håer goda*w*, a slu en dø å piin i si rö*w* hær uud te en sk*e*d senggåt hærennd.

572. En mand skulde ind på apoteket og have nogle magasiner. 571—572. F. V. Lind.

Til 18. Sygeberettelser.

573. En gammel kone var så bange for at komme i Helvede. Så var der én, der vilde kurere hende for det. Han sagde: »Har I tænder?« — »Nej, ikke én«. — »Ja, hvor kan I da være bange«, siger han, »for i Helvede er der jo gråd og tænders gnidsel«.
Sønderjylland. J. Kamps saml.

574. Dårlig plads.

En *Aggerbo* hans kone var bleven syg, og så vilde han have præsten derud at se til hende. De havde en enlig ko, men der var simpel lejlighed, og kobåsen var indrettet i gangen ind til stuen. Da nu præsten kommer, så er Aggerboen så flink at ville tage i halen af koen for at trække den om i båsen, så præsten kan komme om ved den, og i det samme så siger han: »Hær æ sempel læ*j*lighed å skidden plas, en kresten sjæl ka endt wal stek si næjes hære*n*d«. Kristen Thomsen, Boddum.

575. Fyrtøjet.

En fader, som var døden nær, sagde til sin sön: »Lad mig endelig få min tobakspibe, pung og fyrtøj med, når jeg dør«. Hvorpå sönnen svarede: »Hvad skal I med fyrtøj?« — »Ja, det er sandt, jeg kommer jo til Helvede«, sagde faderen og døde.

H. C. Brøns.

Til 19. Barnedåben.

576. Gjennemblödt. F.

Et barn skulde i kirke, og da folkene kjørte med det, var der store vande, de skulde igjennem. Så væltede de med barnet, og det havde nær druknet. Den gang pigen nu kommer ind i kirken med det og op for præsten, så siger han: »Hvad skal barnet hedde?« — »Den ska he Såten«, siger pigen. »Nej, du tager vist fejl, min pige, det er vist Natan«. — »Ja, den djævel var det også«. Si spörger præsten igjen: »Er barnet hjemmedöbt?« — »Ja, mi sæl ær en gjæmmelblöt«. — »Vil der da ikke komme et andet kristeligt menneske og holde barnet?« siger han igjen. »Næjj, a sle*p*er en mi sæl e*t*, så lænng dær æ rob å stob *t* en, få de æ mi bro*e*rs båen. Se: I 273 1. Peder Nielsen, Hallundbæk.

Til 20. I kirken.

577. To forretninger.

En kjæltringkvinde kommer ind i kirken og siger til præsten, som står oppe på prækestolen: »Goda*w*, alle dem, som er i dette hus, å goda*w*, fåer, som i skabet står. Dær æ wol endt r*å* å døøb mi klondt-å å kåst m*å*ld æpo skr*å*get«. Lærer Thomsen, Tindbæk.

Til 22. Mæ å Kisæ.

578. Mi båsbend årdred mæ jæ*n* gå*n*g, te a skuld træk ne*j*ed te Jæ*r*igs i Tå*w*el mæ Kisæ wå hu*n*d. O æ væj kam a fåbi en sto*w*er h*u*s, hur a ku høør, di sa*n*g å holdt dæm løøste. Så kam a i tangker o*m*, a vild dære*n*d. Mæn da a kam dære*n*d, da war alld æ boos fulld, å så blöw mæ å Kisæ stååndend i æ græwwneng. Så sa*n*g di en viis, dær gik så*d*en:

»En båen æ fød så betele låndt hænn,
— Ta jær læjerloww aw. —
ti gledes alld æ Awwerbodrænng.
— Ta jær læjerloww aw«.

Let æter kam dær en mand åp i en gruukiel mæ en kwadderstejen om æ hals, å så kåst alld fålk dæm nejer o djæ knæ, mæn mæ å Kisæ blöw stååndend. Så sæjer han: »Høer, du fræmmed mand, huden ær do kommen hæærend å hår et di bröllopsklæjer o«. — »De skal a sæjj jær«, swåår a, »får a skuld træk nejer te Jærigs i Tåwel mæ Kisæ wå hund, å dæærfår behöwwer a et å ha bröllopsklæjer o«. Så sæjer han: »Ta ham så å kyl ham ud i mørkhejed å bend æ hender å æ fæder o ham«. — »Næjj«, sæjer a, »de skal I så mænd blyw fri får, får a kan sjæl go ud«, å dæærmæj gik mæ å Kisæ ud å æ hus, å a kam wal å løkele te Jærigs i Tåwel.

A. Pedersen, Nes.

Til 23. Håndværkerlögne.

579. Miraklet.

En skrædder var meget lille af vækst, og alle folk drillede ham med det. Han ønskede at blive noget større, og hans eneste bön til Vorherre var, at han måtte vokse noget mere. Endelig en nat drömte han, at hans bön var bleven opfyldt, og idet han vågnede, vilde han prøve, om det også var sket. Han slog nakken mod sengekanten og födderne mod fodenden og råbte så på konen: »Mutter, mutter, der er sket et mirakel, jeg er bleven meget större nu«. Da konen kom ind med lyset, lå han på tværs i sengen.

L. Miller, Struer.

Til 24. Lögnehistorier.

580. Godt råd mod tandpine.

Man tager gode tykke fløde og hælder munden næsten fuld deraf. Så begynder man at vrikke med hovedet og bliver ved dermed, til fløden i munden er kjærnet til smör.

V. Fabricius, Kjöbenhavn.

581. Smörret.

En mand kjöbte til nytår et pund smör, men da der blev lagt for meget på, skrabte han noget af igjen. Sådan blev han ved at smøre og skrabe, så han til næste nytår endnu havde halvandet pund i behold.

L. Miller, Struer.

Liste over meddelernes navne

til begge afdelinger af dette værk.

(1ste saml. er betegnet med I, 2den med II).

Lærer L. Agerskov, Lem v. Ringkjøbing. II 225.
Sammes hustru (md. Agerskov). II 15, 143.
Højskolelærer S. Alkærsig, Mellerup. II 251, 435, 441.
Pens. lærer N. A. Ammentorp, Hedensted. II 309, 359, 474 1—3.
Lærer Anton Andersen, Havrehed v. Odense. I 268.
Lærer G. P. Andersen, Lørslev v. Hjörring. II 233.
Husmand Karl Andersen, Bratten v. Frederikshavn. II 260.
Lærer Kr. Andersen, Stensballe v. Horsens. II 184.
Gårdmand Kristen Andersen, Svendstrup, Tårs. II 499.
Gårdkone Kristine Andersen, Fastrup, Gjellerup v. Herning. II 411.
Lærer L. Andersen, Odby, Ty. II 116, 146, 152, 366, 370, 392, 407.
Lærer M. Andersen, Tvingstrup v. Horsens. II 434.
Huskone Mette Kirstine Andersen, Nörre-Lem hede, Salling. I 96.
Lærer M. S. Andersen, Tisted. II 17, 301 1—10, 365.
Husmand Niels Andersen, Søndbjærg, Tyholm. II 16.
Møllerkone Nikoline Kirstine Andersen, Letbæk mølle, Hodde v. Varde. I 245, 294.
Lærer M. F. Andreasen, Vrønding v. Horsens. II 354.
Lærer N. C. Andreassen, Ørslev v. Skjelskør. I 436.
Huskone S. K. Andreassen, Todbjærg v. Århus. II 487.
Pens. lærer A. Antonsen, Fristrup v. Åbybro. I 171, 235, 403.
Gårdmand Lavst Arnum, Bovlund, Sønderjylland. II 89.
Askov höjskoles lærlinge. I 67, 92, 143, 144.

Lærer H. N. C. Bagger, Vellev v. Ulstrup. I 238, 335.
Lærer C. Balling, Lindeballe v. Vejle. I 73, 74.
Husmand Anders Bang, Jannerup, Ty. II 209.
Seminarie-elev Sofus Banke, Gjedved. I 428.
Lærer N. C. Barsøe, Egtved skov v. Kolding. II 64.
Lærer O. Barsøe, Eltang v. Kolding. II 132.
Lærer N. P. Bech, Vejrum v. Holstebro. II 446, 453—455.
Lærer Joh. Chr. Bendix, Terndrup. II 91, 470.
Pens. lærer Frits Bennetsen, Frederikshåb, Randbøl. II 69, 450, 451.
Huslærer J. Bennike, Tæbring, Mors. II 396.
Lærerinde Ane Birg. Berg, Bovlstrup v. Odder. I 128, 435; II 198.
H. A. Bering, Tyholm. I 59; II 108.
Kand. theol. J. Bertelsen, Vrå højskole. II 164, 369.
Lærer L. N. Bertelsen, Ö.-Vandet, Ty. II 10, 11, 42, 49, 319, 333, 384, 533, 546, 553, 554, 560.
Pastor V. Bille, Vester-Bølle v. Gjedsted. I 265, 273 4, 305; II 327 1.
Morten Biltoft, Ölgod. I 261.
Kone Marie Kirstine Birk (bestyrerens hustru), Navtrup fattiggård, Salling. II 215, 269.
Lærer N. K. J. Bisgård, Mejrup v. Holstebro. I 276. 358; II 26, 299.
Højskolelærer Poul Bjerge, Askov. I 124.
Aftægtsmand Peder A. Bjerregård, Brandstrup v. Rödkjær. I 141, 142, 473.

Pastor T. Björndal, Årup, Han herred. I 449.
Student Chr. Blinkenberg, Kbhvn. I 139.
Jens N. Bloch, Kbhvn. II 431.
Friskolelærer Jörgen A. Bo, Testrup v. Århus. II 534
Lærerinde Maren Bonde, Vedersø v. Ulfborg. I 220, 308, 412; II 110, 387, 412.
Gårdmand Jens Bojsen, Studsbøl Ogsenvad, Sønderjylland. II 362.
Borbjærg v. Holstebro. II 294.
Bovlund, Sønderjylland. II 32, 266.
Branderup mølle, Sønderjylland. II 485.
Frøken Anna Brems, Brøndsted v. Fredericia. II 521.
Brændskov v. Tylstrup, Vendsyssel. II 504.
Pastor H. Bröchner, Gangsted v. Horsens. I 55, 180, 195, 331, 373 a, 417; II 240, 419, 429.
Pens. lærer C. Brøgger, Ravnkilde v. Arden. I 357, 471; II 78, 81, 87, 327.
Madam Brøndum, Årslev v. Randers. I 371.
Lærer H. C. Brøns, Slangerup. II 575.
Husmand Mads Kristensen Bundgård, Søndbjærg, Tyholm. II 162.
Madam Ane Katrine Bærtelsen, Lomborg skole v. Lemvig. II 340, 404.

Gårdmand Nis Callesen, Lerskov v. Åbenrå. I 10, 130; II 20, 48.
Madam Christensen, Rodskov skole, Hornslet. I 192.
Pens. Lærer A. Christensen, Lem v. Randers. II 76, 136.
Lærer C. A. Christensen, Stade, Vendsyssel. II 421.
H. Peter Christensen, Kbhvn., Vodrofs Tværgade. I 28.
Urmager Niels Christensen, Askov v. Vejen. II 484.
Pastor N. P. Christensen, Smedstrup v. Vejle. I 380.
Student Nik. Christensen, Åby v. Åbybro. I 4, 64, 116. 330, 377; II 53, 207.
Lærer P. Christensen, Kvols v. Viborg. I 31, 155, 264; II 361.
Lærer P. Christensen, Mundbjærg, se: P. Christensen Trne.
Gårdmand Peder Christensen, Fabjærg v. Lemvig. I 248.
Lærer Chr. Christiansen, Mølvang v. Jelling. II 280.
Husmand Jakob Christiansen, Vium v. Kjellerup. I 351; II 564.
Pastor S. Constantin-Hansen, Torsted v. Horsens. II 31, 211.

Fru Dahl, Gimsing v. Struer (lærer Dahls hustru). II 56.
Gårdmand L. Djernis, Nörremarks møllegård, Brovst, Han h. I 225, 274.

Husmand Niels Ebbesen, Andrup, Salling. I 30, 158, 389; II 472.
Egholt v. Kolding. I 244.
Egå v. Århus. II 130.
Husmand Rasmus Elgård, Skejby v. Århus. I 467.
Fru Eriksen, husholdningsskolen, Sorø. II 62.
Lærer P. C. Eriksen, Kås, Jetsmark. II 7, 217.
Lærer S. C. Eriksen, Ö.-Hassing. II 154, 208.
Friskolelærer Morten Eskesen, nu i Kolding. I 217.

Portner V. Fabricius, Amager. II 580.
Frøken Ida Falbe-Hansen, Kbhvn. II 483.
Stud. med. G. Fanøe, Ålsø v. Grenå. I 292.
Møller Jörgen Fausbøl, Branderup, Sønderjylland. II 95, 192, 406.
Pastor H. F. Feilberg, Darum v. Bramming. II 394.
Frøken Hanne Fenger, N.-Vosborg v. Vem. I 282.
Læge Palmer Fenger, Bramming. II 126, 127, 138.
Urmager R. J. Fogh, Viborg. I 381.

Husmand Kristen P. Frandsen, Blåkjær skov, Viv. II 98, 188.
Gårdmand Lars Frederiksen, Ryslinge. I 6, 72, 219, 462—464; II 511, 512.
Gårdmand Niels Frederiksen, Gullestrup, Herning. I 400.
Hans Frier, Österby, Samsø. II 348.
Kunstmaler Achthon Friis, Haderup. II 284.
Gårdmand Simon From, Fjelstrup, Sønderjylland. II 114.
Husmand Peder Frølund, Skibild, Nøvling. I 160, 396.
Kjöbmand Johan Unsgård Funder, Hundborg, Ty. II 25, 103, 165, 173, 279, 281, 345, 405.
Lærer O. N. Futtrup, Vostrup, Lönborg. I 173, 273 e.

Aftægtsmand N. Gammelgård, Varnæs, Sønderjylland. II 380.
Gestrup, Sønderjylland. II 214, 220, 267.
Grindsted, Vendsyssel. II 326.
Pastor F. L. Grundtvig, Amerika. II 514.
Bødkersvend A. Thøgersen Grönborg, Hvilshöj, Vendsyssel. I 19.
J. Chr. Gydesen, Assing v. Herning. II 248, 278.
Pastor C. C. Gøttzsche, V.-Åby v. Fåborg. II 189.

Maler N. Hagensen, Viborg. I 333.
Skovfogedkone Johanne Nielsdatter Hald, Agselterp, Himmerland. II 4, 51, 90, 230.
En elev på Hammerum höjskole. II 292.
Læge F. Hancke, Tåstrup. II 123.
Lærer Hansen, Borbjærg v. Holstebro. I 153.
Saddelmager Hansen, Hæggerup v. Ringsted. II 232.
Lærer Hansen, Skjörping v. Slagelse. I 352.
Frederik Hansen, Ölgod. I 35, 104.
Gårdmand Hans Hansen, Stenderup v. Horsens. II 486, 498.
Lærer H. Hansen, Hjallese v. Odense. I 447.
Friskolelærer H. Hansen, Örridslev, Fyen. I 420.
Skomager H. A. Hansen, Hoven v. Tarum. I 85, 197, 202.
H. Chr. Hansen, Refsvindinge. I 431; II 313.
Lærer H. P. Hansen, Halskov, Lolland. I 438.
Møllersvend Jens Hansen, Höm. I 440.
Husmand Jens Hansen, Herritslev, Lolland. II 204.
Kone Johanne Hansen, Sønderlev, Skallerup v. Hjörring. II 169.
Friskolelærer Jörgen Hansen, Værslev v. Kalundborg. I 374; II 5, 228, 481.
Lærer Jörgen Hansen, Gaverslund. II 139.
Murermester L. Hansen, Præstø. II 507.
Lærerinde Lovise Hansen, Hurup v. Als. I 424; II 303, 304, 413.
Maren Hansen, Stubbum, Alver, Sønderjylland. II 545.
Maren Sofie Hansen, Flemløse fattighus, Fyen. II 437.
Smed Niels Hansen, Stagsted, Vendsyssel. II 88.
Lærer N. E. Hansen, Borre, Møen. I 421; II 496, 497.
Gårdmand Niels P. Hansen, Lyngby skov, Himmerl. II 466, 471.
Husmand Peder Hansen, Linå v. Silkeborg. I 109.
Maler Sofus Hansen, Ölgod. I 200.
Ungkarl Sören Hansen, Giver, Himmerl. II 231.
Aftægtsmand Sören Hansen, Hårup v. Silkeborg. I 255 c, II 519.
Husmand Sören Hansen, Skjolde v. Horsens. I 15, 236.
Gårdmand Chr. Hansen, Nörremølle, Sundeved. II 113.
Landdagsmand H. P. Hansen-Nörremølle, Åbenrå. I 453.
Husmand Kristen Harlev, Søndbjærg, Tyholm. II 140.

Husmand Jens Hattemager, Hinnerup. I 102.
P. C. Havbjærg, Glamsbjærg, Fyen. II 463, 547.
Husmand Kristen Havbjærg, Torsted v. Tim. I 397.
Ungkarl Peder Havmand, Ø.-Alling v. Randers. I 207.
Lærer Henriksens søster, Vandtore v. Nysted. II 398.
Hillerup v. Ribe. II 343.
Fru Himmelstrup, Roerslev skole v. Middelfart. II 172.
Proprietær G. Hoe, Endelave. II 383.
Skovrider Mads Holt m. fl., Påbøl, Hoven. I 42, 145, 199, 201; II 21.
Ungkarl Kristoffer Holm, S.-Hå, Ty. I 135.
Urmager P. C. Holm, Vejen. II 150, 202, 208, 218, 342.
Lærer I. K. Holmgård, Örre v. Herning. I 182.
Husmand Rasmus Hornbæk, Bendstrup, Hvilsager. II 462.
Hove v. Lemvig. I 164; II 252.
Snedker Kristian Hovstrup, Tårs. II 41, 502.
Aftægtsmand Kristen Nielsen Hulmose, Hoven v. Tarum. I 156.
Frøken Marie Hus, Vejle. II 532.
Sognefoged Hans Høeg, Hald ved Randers. II 181, 459, 529.
Proprietær Frederik Höjberg, Hedegård, Visby, Sønderjylland. II 77, 187.
Husmand Peder Höje, Bedsted, Ty. II 180, 523.

Kontorist H. M. Iversen, Varde. II 107.
Husejer Martin Iversen, Kvissel. II 338.
Kromand Sören Iversen, Præstbro v. Tarum. II 442.

Elever på Jebjærg höjskole. I 123, 232, 256; II 71, 555.
Student P. Jacobsen, Kbhvn. II 250.
Friskolelærer A. E. Jakobsen, Örridslev. I 44, 407; II 482.
Peder Jakobsen, Ovsted v. Horsens. I 339.
Huskone Ane Jensdatter, Jegind. II 9.
Huskone Karen Marie Jensdatter, Vejleby v. Vallekilde. I 25.
Huskone Margrete Jensdatter, Mejlby v. Århus. I 450.
Lærerinde Annette Jensen, Udby, Møen. I 329; II 559.
Lærer A. C. Jensen, Jannerup, Ty. II 344.
Ungkarl Erhart Jensen, Ringstrup v. Herning. I 379.
Hanne Jensen, Verninge. I 430.
Elev Hans P. Jensen, Hindholm folkeskole. II 213.
Ungkarl H. P. Jensen, Soderup, Sjælland. II 221, 287, 289.
Snedker Henrik Jensen, Hornborg v. Horsens. II 386.
Huskone Inger Marie Jensen, Kjølsen v. Viborg. II 488.
Lærer J. Jensen, Øse v. Varde. II 439.
Ungkarl J. Jensen, Refshalegård, Kragelund. I 375 1, 2, 3; II 68, 168, 475, 539.
Lærer J. C. Jensen, Tårs, Vendsyssel. II 66, 171, 175, 525.
Lærer J. D Jensen, Vindblæs, Himmerland. I 1, 12.
Elev J. P. Jensen, Herning realskole. I 84.
Husmand Jesper Jensen, Himmelkolde, Vinkel v. Viborg. I 349.
Lærer J. V. T. Jensen, Nygård, Örre v. Herning. I 296.
Husmand Knud Jensen, Krogsbølle, Fyen. II 52.
Lærer Kr. Jensen, V.-Vedsted v. Ribe. I 121.
Husmand Kristen Jensen, Kyllesbæk, Råbjærg, Vendsyssel. II 104.
Husmand Kristen Bladbjærg Jensen, Mejrup v. Holstebro. I 399.
Skrædder Mads Jensen, Tyregod v. Give. II 122.
Friskolelærer Morten Jensen, Dragstrup, Mors. I 122.
Niels Jensen, De Klassenske boliger, Kbhvn. II 402, 493, 494.

Niels Kristian Jensen, Flakkebjærg mark. II 118.
Dyrlæge P. Jensen, Kværndrup. I 75, 175, 365; 314.
Lærer Steffen Jensen, Grindsted, Vendsyssel. II 216, 324.
Husmand Svend Peter Jensen, Vole v. Silkeborg. I 43, 454; II 222, 428.
Lærer S. Jensen, Årslev v. Randers. I 348, 362—364, 370.
Husmand Sören Kr. Jensen, Heden, Råbjærg v. Ålbæk. II 489, 536.
Gårdmand Sören Kr. Jensen, Ulstedlund, Kjær h. II 93, 460.
Ungkarl Mads Jepsen, Kongsted v. Fredericia. I 57, 94. 176, 212; II 415, 506.
Pens. lærer N. P. Jepsen, Brøndum v. Varde. II 524.
Aftægtsmand Peder Kr. Jepsen, Gårdsted, Lime, Salling. II 111, 339, 350, 363, 388, 414.
Jetsmark, Vendsyssel. I 295; II 318.
Fru Marie Jexen, Viby v. Århus. II 258.
Læge Johansen, N.-Snede. II 178.
Friskolelærer Diderik Johansen, V.-Egede. II 516.
Gartner G. V. Johansen, Jelling. II 29, 58, 353.
Møllersvend Peder Johansen, Fuldbro mølle v. Skanderborg. II 424.
Pens. lærer P. Johansen, Vejle. II 83.
Fru Johansen (sammes hustru), Vejle. II 67, 186, 229.
Sognefoged Hans Peter Jonsen, Mørup v. Vandel. II 426.
J. A. Jörgensen, Grumtoft, Angel. I 191.
Skrædder Jeppe Jörgensen, Å3 v. Tvingstrup I 410.
Pastor J. L. F. Jörgensen, Skjærbæk, Sønderjylland. II 125.
Lærer J. M. Jörgensen, Ålstrup v. Horsens. II 264.
Gårdmand Knud Jörgensen, Nörre-Beg v. Randers. I 297.
Husmand Povl Jörgensen, Stens v. Ribe. II 464.
Lærer R. H. Jörgensen, Tyregod v. Give. II 63.

Jens Kamps samlinger. II 383, 397, 505, 544, 548, 549, 551, 552, 573.
Husejer Jens Kjær, Vrønding v. Horsens. II 433.
Gårdkone Karen Katrine Kristensdatter Kjær, Skjelager, Boddum, Ty. II 541, 561.
Kjøbenhoved, Sønderjylland. I 23, 221.
Klavs Klavsen, Snogbæk österskov, Sundeved. II 423.
Höjskolelærer P. Klemmensen, Hoven. I 258.
Pastor Knudsen, Harlev v. Århus. II 349.
Husmand Mads Knudsen, Jegind. II 416.
Gårdmand Niels Knudsen, Fårup v. Rødkjær. I 338.
Ungkarl Peder Anton Knudsen, Langkjær, Brande (Sørup höjskole). II 448.
Komtesse Charlotte Knuth, Ondløse v. Holbæk. II 503.
Frk. Mathilde Kofod, Bornholm. I 427.
Pastor J. G. Korn, Hjermind v. Bjerringbro. I 50.
Friskolelærer J. Kornerup, Egå v. Århus. II 151.
Sognefoged Jens Krist. Korsgård, S.-Nissum v. Ulfborg. I 29, 226.
Ungkarl Jens Krist. Krabbe, Skyum, Ty. I 203.
Urmager Niels Kragelund, Arnborg v. Herning. I 376.
Huskone Ane Kristensdatter, Myrhöj, Strandby v. Løgstør. I 47, 105.
Huskone Johanne Marie Kristensdatter, Søheden, Jerslev, Vendsyssel. II 206.
Huskone Kirsten Kristensdatter, Ersted v. Stövring. I 38.
Træskomand Jens Kristensen, Ersted v. Stövring. I 404.
Aftægtsmand Jens Kr. Kristensen, Risgårde, Strandby v. Løgstør. I 106, 189.
J. K. Kristensen, Fåborg v. Varde. II 47.
Höjskoleforstander J. P. Kristensen-Randers, Ollerup. II 82, 566.
Husmand Kristen Kristensen, Vandborg v. Lemvig. I 21.

Stud. art. K. P. Kristensen, Abenrå egn. I 46, 206.
Kirstine Marie Kristensen, Hyrup hede, Sønderjylland. II 458.
Husmand Niels Kristensen, Törring v. Randers I 405.
Lærer Tøger Kristensen, Rönslunde v. N.-Snede. I 321, 425, 437, 448.
Kjöbmand T. Kr Kristensen, Hjörring. II 490.
Ungkarl Valdemar Kristensen, Uggerby, Vendsyssel (Testrup höjskole). II 469.
Anders Kr. Kristiansens fader, Tårup, Hindsholmen. II 465.
Husmand Jens Krog, Hjerm v. Struer. II 360.
Husmand Lars Rasmussen Krog, Assing v. Herning I 466, 469, 475, 476.
Lærer P. Krogh, Hjerk, Salling. II 70, 112, 141, 224, 367.
Skoleinspektør P. Krogh-Jensen, Holstebro. II 46.
Husmand Kristian Kusk, Fastrup v. Herning. I 398.
Madam Kvistgård, Blære skole, Himmerl. II 263.
Lærer P. C. Kæmpegård, Ålborg. II 364.

Husmand Peder Ladefoged, Navtrup, Salling. II 148, 325, 372.
Lærer C. M. Larsen, Ommel, Marstal. II 310—312.
Ungkarl Jens Larsen, Örregård, Örre v. Herning. I 111, 114, 303, II 391, 443.
Jens Larsen, Strandbygårde v. Løgstør. I 387.
Ungkarl Kristian Larsen, Finderup v. Slagelse. II 430.
Lærer L. A. Larsen, Vinding v. Roskilde. II 212.
Lærer R. A. Lauritzen, Hadstenbro. I 343.
Gårdmand Henrik Lavrsen, Kalvhave v. Uldum. II 179, 420.
Snedker Mikkel Lavrsen, Ulfborg. II 129.
Husmand Kristen Olesen Leddet, Tolshave mose, Vendsyssel. II 170.
Letbæk mølle, se: Nikoline Kirstine Andersen. I 245, 294.
Adjunkt N. Levinsen, Vendsyssel. I 455.
Lærer F. V. Lind, Gullestrup v. Herning. I 134, 161, 186, 224, 315, 383; II 331, 556, 563, 571—572.
Lindeballe v. Vejle. I 205, 310.
Lærer M. J. Lindeloff, Harte v. Kolding. I 18, 266, 273
Dyrlæge Niels Lisbjærg, Hove v. Lemvig. I 187, 306; II 274, 452.
Pastorinde Anna Chr. Ludvigsen, Døstrup, Sønderjylland. I 22, 36, 32, 117, 204, 215, 230, 231, 242; II 44, 45, 286, 473.
Pens. lærer J. C. Lund, Durup, Salling. II 3, 410.
Lærer P. J. T. Lund, Agri, Mols. I 49, 51; II 356.
Seminarist F. P. J. Lund, Vinten v. Horsens. II 249.
Husmand Niels Lund, Astrup, Himmerland. II 199.
Husmand Jakob Lykkesgård, Törring v. Lemvig. I 177, 181, 272, 282 n, 318, 372; II 298.
Pastor C. F. Læssøe, Galten v. Randers. I 442.

Gårdkone Ane Kirstine Madsen, Lergrav, Ulfborg. I 210, 218; II 256, 291.
Lærer J. Madsen, Kbhvn. I 411, 416.
Husmand Lars Krist. Madsen, Rönneliden, Han h. II 275.
Ungkarl Mads Krist Madsen, Skive landsogn (Hammerum höjskole). I 382.
Lærer P. K. Madsen, Staby v. Ulfborg. I 271; II 477, 500.
Aftægtsmand Povl Madsen, Gadbjærg v. Vejle. I 255; II 270.
Gårdmand Tue Madsen, Lindeballe v. Vejle. I 60.
Student Fr. Melbye, Kbhvn. I 457.
Lærer A. Michelsen, Haderup. II 177.
Kristen Mikkelsens kone, Stövring, Himmerland. II 389.
Kontorist L. Miller, Struer. II 579, 581.
Mollerup v. Silkeborg. II 297.

Frk. Anna Moltke, Palsgård v. Horsens. I 451, II 227.
Ungkarl Hans Mortensen, Næstelsø (Hindholm folkeskole). II 1, 501.
Pens. lærer L. Mosbæk, Stövring, Himmerland. I 140, 286, 288, 325.
Fru Sofie Munch, Sindal. II 376.
Lærer P. C. Munk, Nimtoft v. Kolind. I 247, 253.
Husmand Jens Jensen Murer, Jegsen mark v. Skanderborg. II 137, 373, 377.
Aftægtskone Mette Jeppesdatter Murmester, Tjörring v. Herning. I 470.
Rektor Sigurd Müller, Kolding. II 28, 85, 128, 174, 531.
Skoleinspektør C. V. T. E. Müller, N.-Sundby. II 491.
Myrhöj, Strandby v. Løgstør. I 188; II 334.
Gårdejer Niels Erik Jensen Mølle, Kyllesbæk v. Ålbæk. II 219, 282.
Fru Anna Møller, N.-Sundby. II 346.
Snedker Chr. Møller, Skejby v. Århus. I 360.
Gårdmand Chr. Hansen Møller, Hedegård, Ringive. I 7, 45, 255 a, 273 s.
Lærer Chr. J. Møller, Le v. Bjerringbro. I 53.
Jakob Koldby Møller, Rindum v. Ringkjøbing. I 280.
Gårdmand Jens Jensen Møller, Fårup v. Rødkjær. I 131, 132, 356.
Aftægtsmand Mads Møller, Hundborg, Ty. II 147, 332, 385.
Lærer M. Møller, Sir v. Holstebro. I 48; II 393.
Husmand Niels Møller, Sjellerup, Als. II 515.
Pastor Otto Møller, Gylling v. Odder. I 312; II 399.
Husmand Ole Mønsted, Hulbæk, Ørum v. Viborg. I 314.

Lærer A. J. U. Nielsens hustru, Nörreby, Klinte v. Bogense. II 109.
Husmand A. Kr. Nielsen, Møgel-Torum, Salling. I 277.
Lærer Anton Nielsen, Gerslev, Sjælland. I 11, 26, 39, 61, 137, 284, 327, 337; II 50, 422, 479, 480.
Husmand Erik Nielsen, Romme v. Lemvig. II 14. 335.
Husmand Hans Nielsen, Hovborg v. Horsens. II 166.
Lærer H. P. Nielsen, Sejling v. Silkeborg. II 352.
Sognefoged Jens Nielsen, Lem, Salling. I 375 4.
Værtshusholder Jens Nielsen, Ringkjøbing. I 234.
Husmand Jens Nielsen, Høgild v. Karup. II 321.
J. Nielsen, Viborg. I 426.
Lærer J. Kr. Nielsen, Grindsted. II 290.
Ungkarl Jens Krist. Nielsen, Tolstrup v. Års. II 300.
Ungkarl Jens Peter Nielsen, Velling v. Ringkjøbing. I 384.
Lærer J. P. C. Nielsen, Stenderup v. Horsens. II 158.
Sognefoged Jep Nissen Nielsen, Lindknud v. Brørup. II 84, 277, 375.
Lærer J. V. Nissen, Ramten v. Grenå. I 342, 353; II 461.
Lærer Johan Nielsen, Randrup, Vestervig. I 166; II 8, 163, 438.
Ungkarl Kristen Nielsen, Egsgård mark, Ringive. II 517, 518.
Kone Marie Nielsen, Dalager, Fur. I 320; II 273.
Ungkarl Peder Nielsen, Hallundbæk, Hodsager v. Holstebro. I 80, 126, 273 1, 304; II 576.
Husmand Peder Nielsen, Lund mark v. Skive. II 155, 403.
Lærer P. Nielsens hustru, Fjellerup, Nörre h. I 34.
Lærer Rasmus Nielsen, Hammerum höjskole. I 316.
Höjskoleforstander Rasmus Nielsen, Særslev. II 356.
Husmand Sören Nielsen, Troestrup v. Hobro. II 94.
Lærer H. Th. Nybo, V.-Assels, Mors. I 291.
Ungkarl Niels Kristian Nymand, Vejen. I 113, 322.
Jens Peder Nødrup, Fjelstervang, Vorgod. II 316.
Lærer N. K. N. Nörby, Hurup, Ty. II 145.

Gårdmand Jens Nörgård, Mogenstrup, Sevel. II 570.
Pens. lærer Lars Nörgård, Gram, Sønderjylland. II 12, 13, 27, 57, 106.
Lærer Nörregård, Egholt v. Kolding. I 79.

Aftægtsmand Anders Olesen, Døstrup v. Hobro. I 150.
Friskolelærer Sören Olesen, Galtrup, Mors. II 302 1—14.
Pastorinde Olrik, Dalby, Hindsholmen. II 124.
Seminarist P. Olsen, Stenstrup v. Svendborg I 354, 388; II 476.
Husmand Mogens Ottosen, Mejrup v. Holstebro. I 54, 56, 82, 86, 115, 174, 235, 279, 355, 359.
Husmand Morten Overgård, Kjelstrup, Ty. II 72, 117.

Huskone Ane Marie Pedersdatter, Egholt v. Kolding. I 5, 190, 270, II 247.
Huskone Ane Marie Pedersdatter, Fovlum v. Gjedsted. I 103, 155 s.
Huskone Kirsten Marie Pedersdatter, Hornslet mark. I 63, 70, 100, 107, 465, 468; II 6, 456, 457.
Lærer A. Pedersen, Nes v. Lemvig. I 41, 90, 208, 252, 282 s, 302, 386, 392; II 257, 299, 478, 578.
Ungkarl Andreas Pedersen, Møgeltønder (Bramming efterskole). II 379.
Aftægtsmand Hans Pedersen, Rostrup, Gadbjærg. II 268.
Lærer H. F. Pedersen, Pedersted v. Fredericia. II 75.
Indsidder Hans Krist. Pedersen, Brigshus, Timring. I 472; II 509.
Lærer H. V. Pedersen, Vorså, Vendsyssel. II 120.
Ungkarl Jakob Pedersen, Hjeds, Himmerland. II 272.
Husejer J. P. Pedersen, Ömkulerne, Vejle. II 527.
Lærer Jörgen P. Pedersen, Kjelstrup v. Tisted. II 23.
Forstander Knud Pedersen, Skibelund efterskole. I 24, 62.
Huskone Marie Pedersen, N.-Vissing mark v. Skanderborg. II 401.
Niels Pedersens kone, Vejleby, se: Karen Marie Jensdatter.
Lærer N. Kr. Pedersen, Grynderup, Strandby v. Løgstør. I 222.
Postbud P. Pedersen, Fredericia. II 254.
Gårdmand P. Chr. Pedersen, Frøsiggård, Vilslev. II 36.
Lærer H. Petersen, Fårbæk, Haderup. I 444, 446.
Lærer Jacob Petersen, Fövling v. Bræstrup. II 149.
Lærer J. Petersen, Durup, Salling. I 3, 65, 402.
Kjöbmand Jens Petersen, Rødkjærshåb, Rødkjær. II 558.
Banevogter Johan Pingel, Ellidshöj. II 22, 508.
Lærer J. G. Pinholt, Hove v. Lemvig. I 179, 259.
Friskolelærer A. C. Poulsen, Dalby, Hindsholmen. I 456; II 315, 408, 513.
Seminarist A. H. Poulsen, Fövling v. Holsted. I 193, 254, 313, 324.
Lærer H. C. H. Poulsen, Randers. I 237.
Husmand Jens Povlsen, Tværmose, Sunds v. Herning. I 138, 184.
Aftægtsmand Mads Povlsen, Gadbjærg. I 285.
Seminarie-elev Jörgen Prest, Jelling. I 452.
Lærer Primdahls enke, Jebjærg, Salling. I 97.
Maren Primdahl, Navtrup, Salling. II 205.
Pastorinde Anna Prip, Övrø v. Holbæk. II 38, 39.
Påbøl, Hoven v. Tarum. I 340.

Gårdmand R. P. Randlöv, Tåning v. Skanderborg. I 93.
Lærerinde Anna Rasmussen, Klæsø, Langeland. I 419.
Friskolelærer Chr. Rasmussen (senere Kr. Rasm. Stenbæk, Slagelse), Ormitslev v. Korsør. I 240, 275, 328, 433, 439, 445.
Pige Christine Rasmussen, Dyrhave v. Åbenrå. II 347.

Professor H. V. Rasmussen, Kbhvn. I 255 b, 415, 441.
Gårdmand Jakob Rasmussen, Stensby v. Otterup, Fyen. I 408.
Lærer J. Rasmussen, Oldrup v. Odder. I 423.
Ungkarl Jens Peter Rasmussen. I 211.
Pige Karen Marie Rasmussen, Linde v. Randers. I 432; II 351.
Lærer N. K. Rasmussens hustru, Gullestrup v. Herning. II 562.
Fru Ravn, Bramming efterskole. II 157.
Husmand Laurits Ravn, Gjenner v. Åbenrå. II 55.
Gårdmand Anders Rendbæk, Saltum v. Åbybro. II 73.
Lærer I. K. Rendbæk, Strands, Mols. II 74, 468, 538.
Fru Lovise Ring, Struer. II 24, 265, 329, 395.
Gårdmand Villads Risum, Lergrav, Ulfborg. II 131, 262.
Lærer J. N. Rosenkjær, Gammel-Sole v. Hedensted. II 320.
En af Ry höjskoles elever. II 226.
Rödding, Salling. I 346, 347.
Præstens pige i Rödding. I 300.

Indsidder Anders Jörgensen Sams, Rostved, Torsager. II 54, 510.
Lærer S. C. Sand, Ulfborg. I 133, 154, 295, 367.
Enke Mariane Sanddal, He ved Ringkjøbing. II 99.
Saltum v. Åbybro. II 243.
Lærer H. P. Schuster, Brandstrup v. Rødkjær. II 567—569.
Husmand Niels Simonsen, Vejrum v. Viborg. I 178.
Bogtrykker H. Sjodt, Kolding. II 440.
Lærer Johan Skjoldborg, Kollerup, Han herred. II 368.
Pens. lærer M. J. Skov, Ö.-Åbølling, Sønderjylland. II 193—197, 436, 526, 537, 543.
Ungkarl Mads Skriver, Mollerup, Mors. I 76, 157; II 387.
Indsidder Mikkel Skrædder, Almtoft v. Kjellerup. I 87.
Skrædder Kristen Sörensen Skrædder, Lime, Salling. II 418.
Husmand Peder Jensen Skrædder, Tvis v. Holstebro. I 151, 213, 461.
Husmand Jens Kristian Smed, Tranum, Han herred. I 20.
Husmand Jens Peter Smed, Gammel-Asmild v. Viborg. I 406.
Husmand Jens Peter Smed, Lading v. rhus. II 159.
Smedstrup, Gadbjærg. I 298.
Typograf S. Jensen Sort, Århus. II 35.
Sotrup, Sundeved. II 135.
Discipel H. G. A. Stampe, Ribe latinskole. I 83.
Forstander Holger Steen, V.-Vedsted efterskole. II 167.
Pens. lærer C. C. Steffensen, Ådum v. Tarum. I 40, 95, 125, 127, 172, 185, 246, 267, 309; II 400.
Aftægtsmand Niels Steffensen, Tårs. II 96, 97.
Lærer K. N. Stegger, Lystrup v. Hadsund. II 119, 358, 382.
Husmand Kristen Jensen Stendet, Jerup hede v. Frederikshavn. II 492.
Lærer C. Sterup, Hjallerup, Vendsyssel. II 92; 444.
En elev på Stevns höjskole. II 37.
Jens Stoer, N.-Engelund v. Lemvig. I 162, 293 1, 361; II 336.
Strandby v. Løgstør. I 401; II 565.
Husmand Thomas Stær, Sivested v. Kolindsund. I 390, 394.
Stövring, Himmerland. I 58.
Gårdmand Peder Svane, Hornum v. Horsens. I 209.
Søby, Fjends herred. I 366.
Lærer J. Søe, Gudum v. Lemvig. I 16.
Lærer Søgård-Pedersen, N.-Nissum v. Lemvig. II 144, 259.

Sognefoged Jens Kristian Søgård, Törring v. Lemvig. II 261.
Lærer N. P. Søgård, Nörup v. Randbøl. II 105.
Lærer J. C. Sønderbye, Rind v. Herning. I 81, 214, 378, 393.
Kristen Knudsen Søndergård, Mejrup v. Holstebro. I 395.
Aftægtsmand Niels Søndergård, Rostrup, Gadbjærg. I 99.
Gårdkone Maren Sörensdatter, Egå v. Århus. II 371.
Aftægtsmand, væver Anders Peter Sörensen, Katrinelund, Nebbegårds mark v. Börkop. II 495, 509, 557.
Fisker C. Sörensen, Anholt. II 355.
Ungkarl D. P. Sörensen, Tingerup v. Hvalsø. I 332.
Møller Jens Sörensen, Dals mølle, Tårs. II 43, 341.
Møller Jörgen Sörensen, Båtrup, Tiset v. Århus. I 101, 147, 414; II 296, 425.
Fisker Mads Sörensen, Tyborön. I 163.
Martin Sörensen, Hillerslev, Ty. II 445.
Ungkarl Mikkel Sörensen, Adslev v. Hörning. II 80, 432, 449, 542.
Ungkarl Morten Sörensen, Tjörring v. Herning. I 323.
Lærer P. Sörensen, Villerslev, Ty. I 251.
Husejer Sören Sörensen, Mollerup v. Silkeborg. I 283.
Lærer S. K. Sörensen, Gjødvad v. Silkeborg. I 439.
Lærer V. Sörensen, privatskolen, Hadstenbro. I 198.

Branddirektør N. J. Termansen, Holsted. I 112, 223, 458.
Elever på Testrup højskole. I 239; II 142, 323.
Krigsassessor Thiesen, Søndermarken, Vejle. II 467.
Lærer Frederik Thinesen, Bramming efterskole. II 134, 182, 185, 522.
Træskomand C. Sörensen Thomaskjær, Virklund v. Silkeborg. I 110.
Frøken Thomsen, Sindal skole. II 322.
Ane Thomsen, Stilbjærg, Ringive. II 330.
Lærer J. Thomsen, Møltrup v. Arden. II 59, 550.
Sammes hustru. II 201.
Husmand Jens Thomsen, Mogenstrup, Sevel. I 250.
Husejer Kristen Thomsen, Boddum, Ty. II 374, 574.
Frøken M. Thomsen, husholdningsskolen, Sorø. II 61, 188.
Lærer N. Thomsen, Tindbæk, Skjern. II 577.
Husmand Rasmus Thomsen, Hvilsager v. Mørke. I 459, 460, II 223.
Lærer S. L. Thomsen, Hallund, Vendsyssel. II 160.
Sammes hustru. II 176.
Sammes datter. II 540.
Ungkarl Th. Thomsen, Horslund (Askov højskole). I 336.
Frøken Edda Thorup, Kjöbenhavn. I 429.
Lærer C. A. Thyregod, Aus v Rødkjær. I 14, 27, 89, 91, 148, 159, 168—170, 278, 293, 311, 334; II 19, 30, 86, 161, 234, 235, 242, 244, 246, 288.
Gårdmand A. Thyssen-Hansen, Randrup, Sønderjylland. II 317, 530.
Todbjærg v. Århus. I 299.
Frøken Thyra Topsøe, Hejls efterskole. II 535.
Karen Toxværd, Sillestrup, Falster. I 418.
Gårdmand Niels Tranbjærg, Tirstrup v. Varde. I 350.
Lærer P. Christensen True, Mundbjærg, Sevel v. Vinderup. II 60, 378.
Husmand Kristen Tuesen, Fjelstrup v. Haderslev. II 115, 528.
Husmand Jens Kristian Ty, Dybe v. Lemvig. I 409.
Ungkarl Jens Tøgersen, Ikast v. Herning. I 301.

Lærer Niels Andersen Uglsø, Sønder-Os, Sunds v. Herning. I 391.
Lærer P. Uhrbrand, Illerup v. Kalundborg. I 77, 78, 249, 307; II 33, 34, 328.

Pens. lærer C. A. C. Wagener, Vejle. II 83 1.
En elev på Vallekilde höjskole. II 153.
Gårdkone Mette Marie Vandet, Ö.-Lindet, Sønderjylland. II 447.
Skomager J. P. H. West, Løve v. Slagelse. I 443.
Lærer Chr. Weiss, Tingerup v. Hvalsø. I 68, 326; II 2, 18, 40, 79, 100, 101, 156, 191, 253, 427.
Vejlby og Homå kirkebog v. Grenå. II 520.
Vester-Bølle. II 305.
Viborger samler. II 65, (1830) 102, (1820) 121, (1824) 200, (1821) 381.
Husejer Niels Vig, Ö.-Vandet, Ty. II 190.
Villerslev, Ty. I 119.
Vilsted, Himmerland. I 17.
Enke Marie Vind, Hornum v. Horsens. I 120, 149, 290.
Lærer K. P. Vinther, Torrild v. Odder. I 263.
Vole v. Silkeborg. I 369.
Vrinders, Mols. I 146, 341.
Husmand Peder Væver, Örre v. Herning. I 344, 345.
Lærer J. H. Våben, Fårup v. Hobro. II 357, 390.

Lærer M. C. Yde, Stagstrup, Ty. I 66, 282 1.

Örre v. Herning. II 409.
Et skolebarn i Örre. II 409.
Lærer A. J. Östergård, Siem v. Terndrup. II 210.

Uden hjemmelsmand og mærke findes følgende nr.: I 2, 8, 9, 13, 33, 37, 52, 69, 71, 88, 98, 118, 129, 136, 152, 165, 167, 183, 194, 196, 216, 227, 228, 229, 241, 243, 257, 260, 262, 269, 281, 287, 289, 317, 319, 368, 375 5, 385, 413, 422, 474, 477; II 133, 236—239, 241, 245, 255, 271, 276, 285, 293, 306—308, 417.

Trykfejl.

I s.	64	linje	16	f. n.	Ravidt l. Raved.
II s.	9	—	20	f. o.	salmm l. sallm.
	12	—	16	f. n.	vilde de l. vilde en af de.
	13	—	18	f. o.	nøj l. nöj.
	14	—	21	f. o	Grisens l. Grisenes.
	26	—	3	f. n.	aån l. åån.
	35	—	1	f. n.	låwed l. låwwed.
	40	—	12	f. n.	vår l. var.
	43	—	4	f. o.	a kan l. kan a.
	43	—	15	f. n.	haw l. haw.
	44	—	1	f. o.	dåktoren l. doktoren.
	50	—	15	f. o.	bekendtgjorde l. bekjendtgjorde.
	52	—	8	f. o.	Almanak l. almanak.
	55	—	8	f. n.	amerika l. Amerika.
	77	—	18	f. o.	et l. en
	85	—	13	f. o.	gång l. gang.
	86	—	9	f o.	Lune l. Lime.
	119	—	7	f. o.	kanaan l. Kanaan.
	125	—	6	f. n.	472—473 l. 479—480.

Indholdsliste til 2den samling.

		Side.
I.	I hjemmet (nr. 1—17)	5
II.	Om giftermål (nr. 18—25)	9
III	Husbond og tyende (nr. 26—29)	11
IV.	Avlsbedriften (nr. 30—41)	12
V.	Udenfor hjemmet (nr. 42—69)	16
VI.	I kjöbstaden (nr. 70—86)	22
VII.	Fra jagtlivet (nr. 87—96)	27
VIII.	Fra soldaterlivet (nr. 97—103)	30
IX.	Om fjenden (nr. 104—107)	33
X	Fra fiskerlivet (nr. 108—123)	??
XI.	Hos lægen (nr. 124—157)	38
XII.	Hos dommeren, præsten o. s. v. (nr. 158—188)	47
XIII.	Jyder, Fynboer o. s. v. (nr. 189—204)	55
XIV.	De forvendte navne (nr. 205—229)	58
XV.	Tvetydig tale (nr. 230—259)	64
XVI.	Bagvendt snak af bekjendte personer (nr. 260—282)	67
XVII.	Bagvendt snak af ukjendte (nr. 283—318)	72
XVIII.	Sygeberettelser (nr. 319—323)	78
XIX.	Barnedåben (nr. 324—346)	79
XX.	I kirken (nr, 347—381)	85
XXI.	Den rige mand (nr. 382—403)	96
XXII.	Mæ å Kisæ (nr. 404—417)	103
XXIII.	Håndværkerlögne (nr. 418—428)	109
XXIV.	Lögnehistorier (nr. 429—483)	112
XXV.	Æventyrlige lögne (nr. 484—502)	126
XXVI.	Gamle Erik (nr. 503—510)	136
XXVII.	Uglspil (nr. 511—512)	138
XXVIII.	Kongens nar m. m. (nr. 513—520)	138
XXIX.	Efterslæt (nr. 521—581)	143
	Meddelernes navne	157

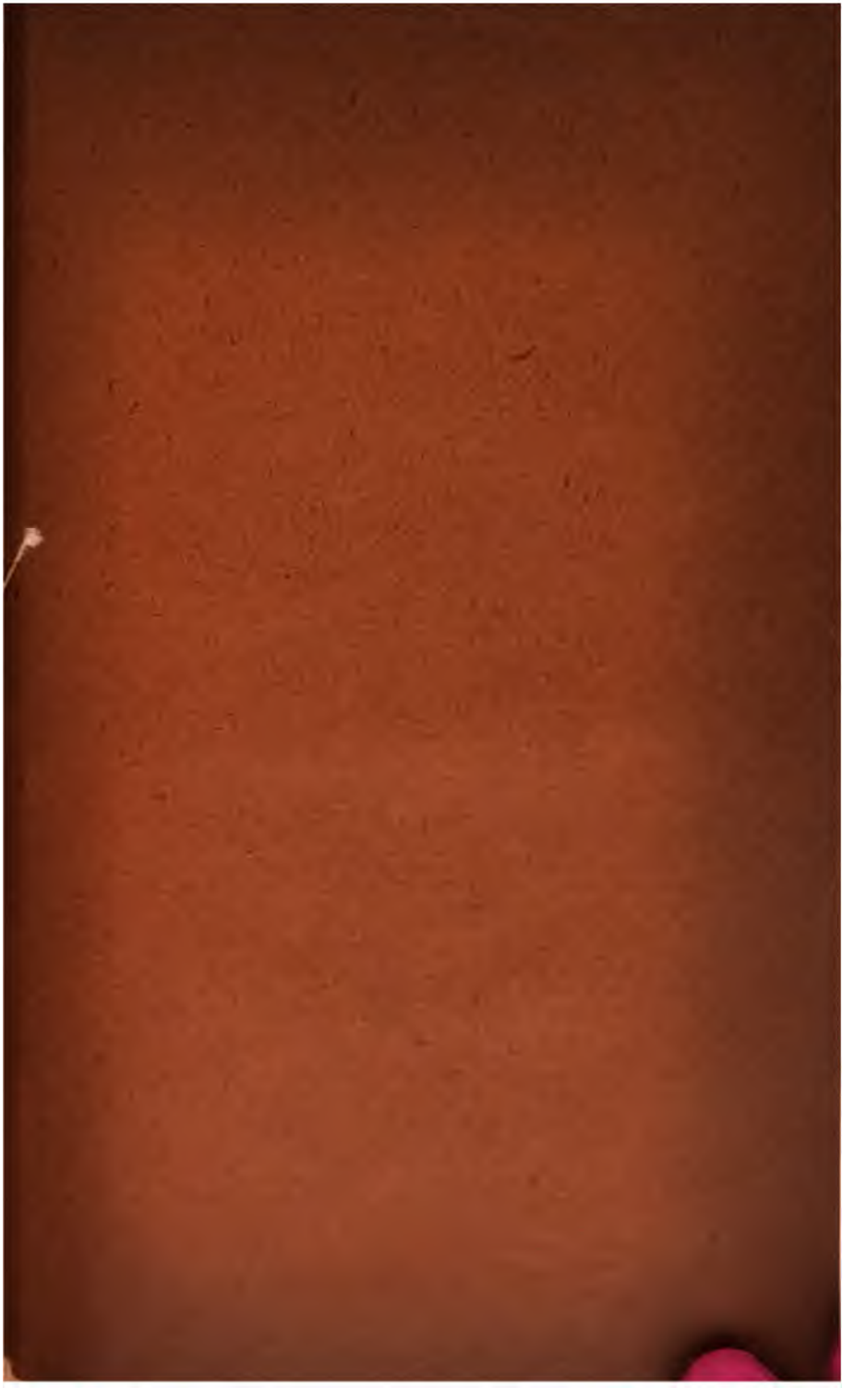

Tidligere er ved E. T. Kristensen udgivet følgende trettes samlinger af ydvske folkeminder:

Jyske folkeviser og toner. Kjøbenhavn. 1871. 5 kr. **Udsolgt.**
Gamle jyske folkeviser. Kjøbenhavn. 1876. 6 kr. **Udsolgt.**
Jyske folkesagn. Kjøbenhavn. 1876. 4 kr. **Udsolgt.**
Sagn fra Jylland. Kjøbenhavn. 1880. 4 kr.
Æventyr fra Jylland. I. Kolding. 1881. 4 kr. Nedsat pris 1 kr. 50 øre.
Sagn og overtro fra Jylland. I. Viborg. 1883. 4 kr. **Udsolgt.**
Æventyr fra Jylland. II. Viborg. 1884. 4 kr. Nedsat pris 1 kr. 50 øre.
Sagn og overtro fra Jylland. II. Kolding. 1886. N. pr. 1 kr. 50 øre.
Sagn og overtro fra Jylland. III. Kolding. 1888. N. pr. 1 kr. 50 øre.
100 gamle jyske folkeviser. Viborg. 1889. 4 kr. N. pr. 1 kr. 50 øre.
Gamle viser i folkemunde. Viborg. 1891. 3 kr.
Æventyr fra Jylland. III. Århus. 1895. 3 kr.
Æventyr fra Jylland. IV. Århus. 1897. 3 kr.

Desuden:

Vindt mølle. Viborg. 1887. 40 øre.
Nogle efterretninger om herregården Lerchenfeldts ældre historie. Viborg. 1890. 1 kr. 20 øre.
Danske ordsprog og mundhold, skjæmtsprog m. v. 1890. Kolding. 7 kr.
Mikkel Skrædders historier. Viborg. 1890. 65 øre. **Udsolgt.**
Den Anholt i sagn og sæd. Kolding. 1891. 1 kr. 50 øre.
Det jyske almueliv. I—VI. Kolding. 1891—94. 8 kr. 25 øre.
Det jyske almueliv. Tillægsbind I—V. Århus. 1900—1905.
Danske sagn. I—VII. Århus og Silkeborg. 1892—1901. I 2,90. II 3,70. III 3,10. IV 4,00. V 3,85. VI 2,80. VII 4,10.
Den Holmsland og dens klit. Viborg. 1891. 75 øre. N. pr. 30 øre.
Molbo- og Aggerbohistorier. I. Viborg. 1892. 1 kr. 65 øre. **Udsolgt.**
Kuriøse overhøringer fra skole og kirke. I. Århus. 1892. 1 kr. II. Århus. 1899. 75 øre.
Fra bindestue og kolle. I. Kjøbenhavn. 1895. 1 kr. 50 øre. **Udsolgt.** II. Kjøbenhavn. 1897. 1 kr. 50 øre.
Danske dyrefabler og kjæderemser. Århus. 1896. 2 kr.
Bindestuens saga. Kjøbenhavn. 1897. 1 kr. 50 øre.
Fra Mindebo. Århus. 1898. 1 kr.
Danske hørnerim, remser og lege. 1898. Århus. 4 kr.
En veterans oplevelser. Vejle. 1898. 35 øre.
St. St. Blichers skizzer og bladartikler. Vejle. 1899. 1 kr.
Vore fædres kirketjeneste. Århus. 1900. 1 kr. 75 øre.
Danske skjæmtesagn. I. Århus. 1900. 1 kr. 75 øre.
100 gamle danske skjæmteviser. Århus 1903. 3 kr.

Dernæst for Folkemindesamfundet:

Skattegraveren. Et tidsskrift. 1884—1889. 6 årgange.
Danske folkeæventyr. 1—3. Viborg. 1884—1888. 3 kr.
Efterslæt til tidsskriftet „Skattegraveren". 1890. N. pr. 1 kr. 50 øre.

I fællig med lærer E. Sauter:

Dansk billed ABC og
Ny billed ABC. Kjøbenhavn. 1879. N. C. Roms forlag. 40 øre.

med pastor M. A. S. Lund:

St. St. Blichers liv og gjerning. Kjøbenhavn. 1882. 1 kr. 25 øre.

og med Børgs Janssen:

Mosekonen brygger. Æventyr med illustr. Kjøbenhavn. 1891. 3 kr. **Udsolgt.**